63.3(5Каз-2),123
Б18

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті

НҰРСҰЛТАН НАЗАРБАЕВ

Қызмет хроникасы

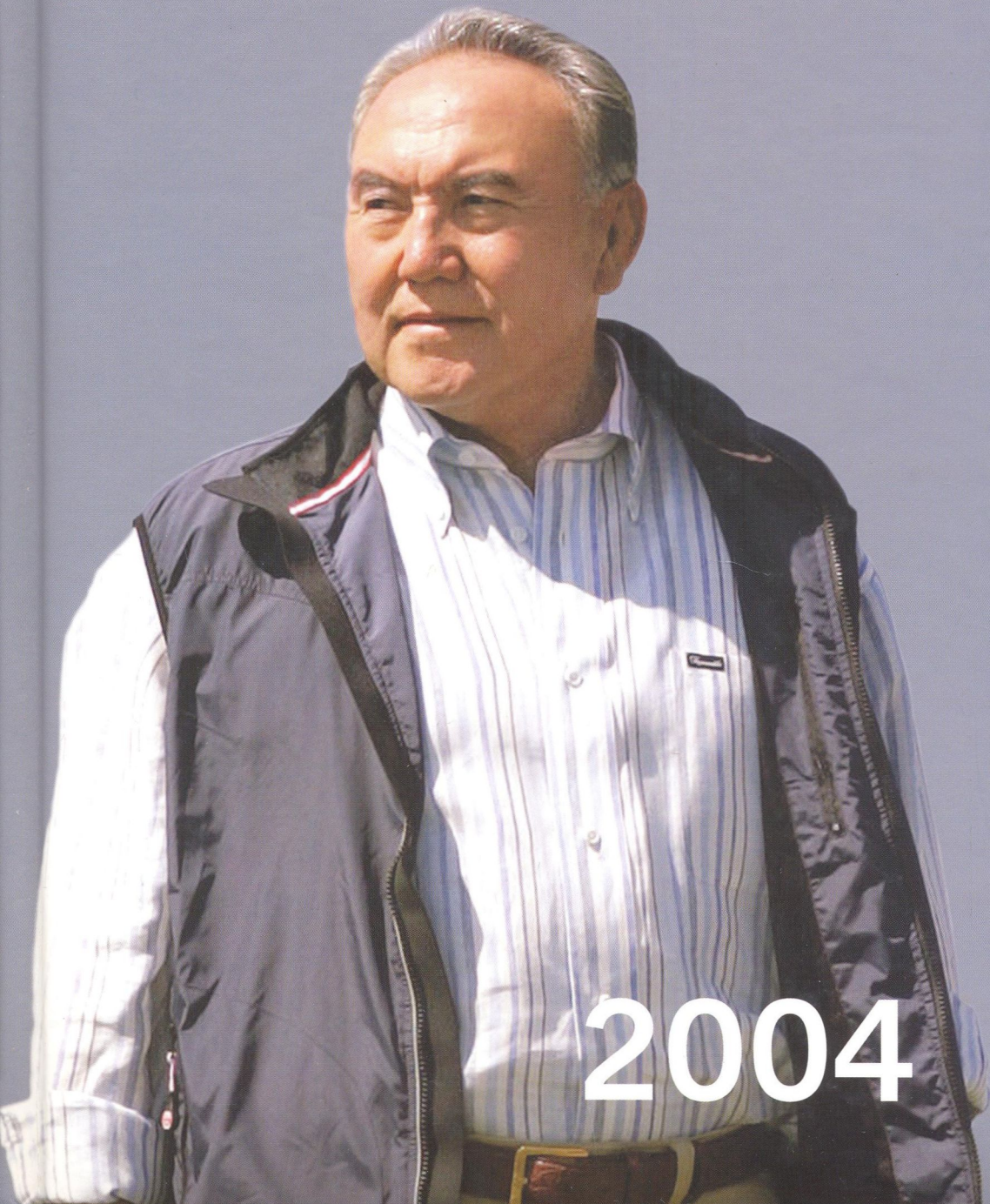

2004

«Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаев. Қызмет хроникасы» сериясы

Қазақстан Республикасының
Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаев

ҚЫЗМЕТ ХРОНИКАСЫ 2004 жыл

МАЗМҰНЫ

Астана Деловой Мир
БАСПАСЫ ИЗДАТЕЛЬСТВО
АСТАНА 2012

Мазмұны

Кіріспе 3
ҚАҢТАР 11
АҚПАН 23
НАУРЫЗ 33
СӘУІР 47
МАМЫР 61
МАУСЫМ 75
ШІЛДЕ 89
ТАМЫЗ 97
ҚЫРКҮЙЕК 109
ҚАЗАН 127
ҚАРАША 141
ЖЕЛТОҚСАН 149
ҚОСЫМШАЛАР 169
Қазақстандағы Ресей жылының ашылу рәсімінде сөйлеген сөзі 170
Қазақстанның тың және тыңайған жерлерін игерудің 50 жылдығына арналған салтанатты жиында сөйлеген сөзі 173
«Отан» Республикалық саяси партиясының кезектен тыс VI съезінде сөйлеген сөзі 180
«Бәсекеге қабілетті Қазақстан үшін, бәсекеге қабілетті экономика үшін, бәсекеге қабілетті ұлт үшін!» атты Қазақстан халқына Жолдауы 187
«Еуразияшылдық: идеядан практикаға» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференцияда сөйлеген сөзі 206
Мемлекеттік кадр саясатының мәселелері жөніндегі кеңесте сөйлеген сөзі 210
III Еуразиялық медиа-форумда сөйлеген сөзі 218
Қазақстан Республикасы Ұлттық кеңесінің IV отырысында сөйлеген сөзі 224
«Отан» Республикалық саяси партиясының кезектен тыс VII съезінде сөйлеген сөзі 229
ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер басшылары Кеңесінің кеңейтілген отырысында сөйлеген сөзі 236

«Еуразиялық интеграция: қазіргі даму ағымдары мен жаһандану қауіптері» халықаралық форумында сөйлеген сөзі 239

Қазақстан темір жолының 100 жылдығына арналған салтанатты жиналыста сөйлеген сөзі 243

Қазақстан Республикасы Парламенті екінші шақырылымы VI сессиясының ашылуында сөйлеген сөзі 248

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің 70 жылдығына арналған салтанатты жиналыста сөйлеген сөзі 257

«Отан» Республикалық саяси партиясының жақтаушыларының форумында сөйлеген сөзі 262

ТМД мемлекеттері басшылары Кеңесінің отырысында сөйлеген сөзі 265

XXVIII жазғы Олимпиада ойындарының жүлдегерлерімен кездесуінде сөйлеген сөзі 268

Қазақстанның білім және ғылым қызметкерлерінің III съезінде сөйлеген сөзі ...270

«Орталық Азия ынтымақтастығы» ұйымына мүше мемлекеттер басшылары Кеңесінің отырысында сөйлеген сөзі 278

АӨСШК мүше мемлекеттері сыртқы істер министрлерінің отырысында сөйлеген сөзі 282

Қазақстан Республикасы Парламенті үшінші шақырылымы I сессиясының ашылуында сөйлеген сөзі 284

Қазақстан қаржыгерлерінің IV Конгресінде сөйлеген сөзі 295

Жаңажылдық құттықтауы 300

2004 жылы қабылданған Қазақстан Республикасы заңдарының тізбесі 303

2004 жылы қабылданған Қазақстан Республикасы Президенті жарлықтарының тізбесі 311

Қысқартылған сөздер тізбесі 322

Географиялық атаулар көрсеткіші 323

Есімдер көрсеткіші 329

Мекемелер мен ұйымдар көрсеткіші 334

Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігі
Ақпарат және мұрағат комитеті
«Әдебиеттің әлеуметтік маңызды түрлерін басып шығару»
бағдарламасы бойынша шығарылды

Басып шығарушы: «Деловой Мир Астана» ЖШС

Редакциялық-баспагерлік топ:
М.Б. Қасымбеков (жетекші), саяси ғылымдардың докторы, профессор,
Б.Б. Темірболат (жауапты редактор), саяси ғылымдардың кандидаты,
Ж.К. Үсембаева, техника ғылымдарының докторы, профессор,
Е.А. Хасенов, филология ғылымдарының кандидаты,
Т.А. Темірханов, М.М. Бейсенова

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаев.
Қызмет хроникасы. 2004 жыл. — Астана: Деловой Мир Астана, 2012. — 346 б.

© Қасымбеков М.Б., 2012
© «Деловой Мир Астана» ЖШС. 2012
© Барлық құқықтары қорғалған

2004 жыл Қазақстан үшін саяси жаңғыртулар мәселесі бойынша шын мәнінде қарқынды жыл болды. Н.Ә. Назарбаев 19 наурыздағы «Бәсекеге қабілетті Қазақстан үшін, бәсекеге қабілетті экономика үшін, бәсекеге қабілетті халық үшін» атты Қазақстан халқына Жолдауында елдің бәсекеге қабілеттілігін қалыптастырудағы маңызды шарттардың бірі ретінде демократиялық реформаларды тереңірек жүргізу қажеттігін жария етті.

Жолдау идеялары «Отан» Республикалық саяси партиясының маусымдағы VII кезектен тыс съезінде халыққа жария етілген Саяси реформалардың жалпыұлттық бағдарламасында жалғасын тапты.

Билік деңгейлерінің арасындағы өкілеттіліктерді шектеу жолымен мемлекеттік басқаруды орталықсыздандыру және бюджетаралық «бөлінушілікті» енгізу; сайлау заңнамасын либералдау; әкімдерді сайлауды кезең-кезеңмен енгізу; ең алдымен Үкіметтің қалыптасуына қатысуы арқылы парламенттік басымдылық негізінде Парламент өкілеттілігін кеңейту; мемлекеттік қызмет жүйесін жетілдіру; азаматтық қоғам институттарымен ынтымақтастықты одан әрі нығайту; сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресті күшейту жаңғыртудың стратегиялық бағыттары болып анықталды.

Жолдауда және Саяси реформалардың жалпыұлттық бағдарламасында көрсетілген идеяның дамуы үшін бірқатар маңызды қадамдар қабылданды.

Атап айтқанда, парламент сайлауына дайындық шеңберінде электоралдық заңнаманы либералдауға және сайлау процесінің өзін демократизациялауға бағытталған бірқатар жаңалықтар енгізілді.

«Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Конституциялық заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» қабылданған Заңда сайлау комиссиясын құру құқығын мәслихаттарға беру жолымен сайлау комиссияларының тәуелсіздігін арттыру; бақылаушылардың, сенімді тұлғалардың, БАҚ өкілдерінің

және т.б. құқықтары мен міндеттерін анық регламенттеу және кеңейту арқылы дауысты санау мен дауыс беру қорытындыларын шығару процесінің ашықтығын күшейту; сайлау жарнасының көлемін азайту; сайлау процесіндегі партия рөлін арттыру, оларға өзін-өзі ұсыну институтын сақтай отырып, Мәжіліске кандидаттарды ұсыну құқығын беру; кандидаттарға кепілдіктерді кеңейту, соның ішінде сайлауалды үгіт-насихат жұмыстарын жүргізу үшін БАҚ-қа қолжетімділікті тең тұрғыда қамтамасыз ету шарттарына кепілдік беру шаралары қарастырылған.

Сайлаушылар тізімін жасауда, дауыс беру және сайлау нәтижелерін анықтау процесінде ашықтықты, дәлдікті және шапшаңдықты қамтамасыз етуге арналған «Сайлау» электронды дауыс беру автоматтандырылған ақпараттық жүйесі қолданысқа енгізілді.

19 қыркүйекте өткен Мәжіліс сайлауы жылдың маңызды саяси оқиғасы болды. Оның қорытындысы бойынша «Отан» партиясы сайлаушылар даусының 67,5%-ын жинады, ал «АИСТ» Азаматтық және Аграрлық партияларының блогы — 18,2%, «Асар» — 5,2%, «Ақжол» — 2,6%, Қазақстанның Демократиялық партиясы — 1,3%, өзін-өзі ұсынғандар — 5,2% дауысқа ие болды.

Парламенттегі басымдылық партиясы ретіндегі «Отанның» жаңа мәртебесі оның жауапкершілігі мен міндеттерінің жаңа деңгейіне себепші болды. Партия аппаратының жұмысшылары мен Саяси кеңес Бюросы мүшелерінің және парламент фракциясы депутаттарының Н.Ә. Назарбаевпен желтоқсан айындағы кездесуінде нақ осы сұрақтар талқыланды.

Қарашада Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығымен Саяси реформалардың жалпыұлттық бағдарламасын жан-жақты талқылау және оны іске асыру шараларын әзірлеу мақсатында азаматтық қоғаммен кең сұхбатты ұйымдастыруға себепші болуға тиісті Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Демократия және азаматтық қоғам мәселелері жөніндегі ұлттық комиссия құрылды.

Жоғарыда айтылып өткендей, Саяси реформалардың жалпыұлттық бағдарламасын «Отан» Республикалық саяси партиясының 15 маусымдағы VII кезектен тыс съезінде Мемлекет басшысы алға қойған болатын. Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Демократия және азаматтық қоғам мәселелері жөніндегі ұлттық комиссияны құрудың қажеттігін Н.Ә. Назарбаев осында айтқан еді. «Алдағы уақыттағы демократияландыру мен азаматтық қоғамды дамыту жөнінде ұсыныстар әзірлейтін Тұрақты жұмыс істейтін кеңес өзінің оң рөлін көрсете білді. Бұл жұмысқа айтарлықтай мән беру қажет, — деп атап көрсетті Мемлекет басшысы. — Сондықтан Ұлттық комиссия Президенттің жанында құрылады».

Комиссия құрамына барлық саяси партиялардың, сонымен қатар, оппозициялық партиялардың көшбасшылары кірді.

Президент желтоқсанда мемлекеттік басқару және жергілікті өзін-өзі басқаруды одан әрі орталықсыздандыру мәселелері бойынша заңдар күшіне енгеннен кейін, ауылдық (селолық) округтер, ауылдар (селолар), кенттер әкімдерінің сайлауын кезең-кезеңмен өткізуге және ұйымдастыруға бағытталған «Қазақстан Республикасының ауылдық (селолық) округтерінің, ауылдардың (селолардың), поселкелерінің әкімдерінің сайлауын өткізу туралы» Жарлыққа қол қойды.

2004 жылғы елдің қоғамдық-саяси өміріндегі басқа да маңызды оқиғаларға тың және тыңайған жерлерді игерудің 50 жылдығын аталып өтуін, III Еуразиялық медиа-форумды, Қазақстан әйелдерінің IV форумын, республикалық арнадағы Президенттің тікелей эфирін, білім және ғылым қызметкерлерінің III съезін және т.б. қосу керек.

Ірі қоғамдық-саяси іс-шараларға қатысу мемлекет өмірінің түрлі мәселелері бойынша кеңестер өткізумен, облыстарды аралаумен, ведомство және министрлік басшыларын, облыс және Астана мен Алматы қалаларының әкімдерін, Парламент депутаттарын, қоғам өкілдерін қабылдауларымен кезектесіп отырды.

Н.Ә. Назарбаевтың төрағалық етуімен Президент жанындағы консультативті-кеңесші органдар қатары бойынша, Шетел инвесторлары кеңесінің 2 отырысы, сондай-ақ, 2005 жылға дейінгі ұлттық қауіпсіздік стратегиясын іске асыру, Қазақстанның сыртқы саясат тұжырымдамасын жетілдіру мәселелерін және т.б. қараған елдің Қауіпсіздік кеңесінің 3 отырысы өтті.

Президент Қорғаныс министрлігінің және Ұлттық қауіпсіздік комитетінің кеңейтілген алқа отырысына қатысты, сонымен қатар, орталық және жергілікті атқару органдарының, ұлттық компаниялардың және даму институттары басшылықтарының есебін тыңдады.

Н.Ә. Назарбаев тұрақты түрде депутаттық корпуспен байланыста болды, сондай-ақ Парламент палаталарының спикерлерін қабылдады. Мемлекет басшысы қыркүйек пен қарашада Парламент палаталарының бірлескен отырысына, қараша мен желтоқсанда — Мәжілістің отырысына қатысты.

Ел ішіндегі іссапарлар кестесі де қанық болды. Мемлекет басшысы Алматы қаласын, Қостанай, Ақмола, Қызылорда, Ақтөбе, Батыс Қазақстан, Оңтүстік Қазақстан, Алматы, Шығыс Қазақстан облыстарын аралады.

Жыл бойы Н.Ә. Назарбаев қоғам өкілдерімен бірнеше рет кездесті, сонымен қатар, 2004 жылғы 13 қаңтардағы Президент Жарлығына сәйкес жүзеге асырыла бастаған 2004–2006 жылдарға арналған «Мәдени мұра» мемлекеттік бағдарламасының мәселелері бойынша да кездесу өткізді.

Президент Ұлттық ғылым академиясының президенті М.Ж. Жұрыновпен, Минералды ресурстар академиясының президенті Ғ.Р. Бекжановпен, Ұлттық ғылым академиясының академиктері З.Қ. Қабдоловпен және К.Ә. Сағадиевпен, Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық институтының ректоры Ш.К. Беркімбаевамен, Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясының ректоры Ж.Ж. Әубәкіровамен, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры Т.Ә. Қожамқұловпен, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің заң институтының директоры М.А. Сәрсембаевпен, Қазақстанның еңбек сіңірген әртісі К. Мыржықбаевпен және т.б. кездесулер өткізді.

Жыл соңында Н.Ә. Назарбаев «Ақорда» Президенттің жаңа резиденциясының ашылу салтанатына және Астана қаласының сол жағалауындағы жаңа ғимаратта өткен Парламент Мәжілісінің алғашқы пленарлық отырысына қатысты. Бұл оқиғалар Қазақстанның саяси дамудың жаңа кезеңіне өтуінің белгісі болды.

Мемлекет басшысы 2004 жылы экономикалық салада экономиканы қайта құрылымдауға және оның алдағы жылдарда бәсекеге қабілеттілігін арттыруға

арналған базис құра алатын сапалы әртараптандыру үшін мүмкіндіктер қарастыруға баса назар аударды.

Н.Ә. Назарбаевтың «Бәсекеге қабілетті Қазақстан үшін, бәсекеге қабілетті экономика үшін, бәсекеге қабілетті ұлт үшін» атты ел халқына жолдауы ел экономикасының дамуына жаңа серпіліс пен жаңа өлшем берді. Мұнда Елбасы Қазақстанға ғылыми технологияларды тарту, трансұлттық компаниялармен тығыз ынтымақтастық, технопарктерді дамыту және ғылым мен өндірістің байланысын кеңейту қажеттігіне баса назар аударды.

Жолдауды іске асыру шеңберінде экономиканы болашақ әртараптандыру үшін институтталған негіздер құрылған болатын, атап айтқанда, Алматыда ақпараттық технологиялар паркі, өнеркәсіптік дамыған аймақтарда 3 технопарк, «Әрекет» жоғарғы технологиялар қоры» АҚ — еншілес қоры құрылды. 2003–2015 жылдарға арналған индустриялық-инновациялық даму стратегиясын жүзеге асыру жалғастырылды. Машина жасауда, құрылыс материалдары өндірісінде, химия және мұнай-химия өнеркәсібінде, ақпараттық технологияларда, металлургияда, аэроғарыш саласында жаңа жоғарғы технологиялық өндірісті дамыту жұмыстары басталды.

Мамыр айының аяғында елдің Ұлттық кеңесінің IV отырысында Үкіметтің Президент Жолдауына сәйкес етіп жасаған тұрғын үй құрылысы бағдарламасы талқыланды және айтылған ұсыныстарды ескере отырып мақұлданды. Отырысты ашу барысында Н.Ә. Назарбаев сапалы тұрғын үйдің халықтың қалың жігіне қолжетімді болуы қолайлы өмір жағдайын қамтамасыз етуге бағытталған саясаттың негізгі көрсеткіші болып табылатынын атап өтті. Бұл маңызды мәселе және оны жүзеге асыру жөніндегі Мемлекет басшысының ұсыныстары қоғамда барынша кең қолдау тауып, мақұлданды.

Маусымда Н.Ә. Назарбаев Ұлттық қор жұмысының есебін тыңдап, оның қорытындысы бойынша Үкіметке және Ұлттық банкке қор активтерін басқару тиімділігін арттыру үшін, сонымен қатар, әлемдік экономикадағы ахуалды есепке ала отырып, оның даму концепциясын жасау үшін шаралар қолдануды тапсырды.

Қыркүйекте Үкімет басшысы кеңес өткізіп, онда 2003–2005 жылдарға арналған Мемлекеттік агроазық-түлік бағдарламасының орындалу барысы қарастырылды.

Қазанда Президент 2003–2015 жылдарға арналған Қазақстанның индустриялық-инновациялық даму стратегиясының орындалу мәселелері бойынша кеңес өткізді.

Қарашада Президент Қазақстан қаржыгерлерінің IV Конгресінде сөйлеген сөзінде Үкіметтің, Ұлттық банктің, қаржылық ұйымдар мен қаржылық нарықты бақылау және реттеу агенттігінің, ел қаржыгерлерінің алдына 2005 жылға арналған басымды тапсырмалар беріп, оның ішінде Алматы қаласын аймақтық қаржы орталығы ретінде дамыту бойынша міндет қойды.

Жыл ішінде барлығы Мемлекет басшысының қатысуымен елдің әлеуметтік-экономикалық дамуы мәселесі, мемлекеттік кадрлық саясатты жетілдіру, Каспий теңізінің қазақстандық секторын игеру мемлекеттік бағдарламасын іске асыру барысы, 2005 жылға арналған бюджет жобасы, Алматы қаласын мемлекеттік дамыту бағдарламасы және т.б. жөнінде шамамен 30 кеңес өткізілді.

Қазақстанның экономикалық және инновациялық даму мәселелері желтоқсан айында Астана қаласында және маусым айында Ақтау қаласында Н.Ә. Назарбаевтың төрағалығымен өткізілген Шетел инвесторлары кеңесінің XI және XII отырыстарында қаралды. Атап айтқанда, Каспий аймағы инфрақұрылымын дамыту және Қазақстан экономикасын әртараптандыру мәселелері талқылау тақырыбына айналды.

Н.Ә. Назарбаевтың Дүниежүзілік банк басшысы Дж. Вулфенсонмен, Еуропалық қайта құру және даму банкінің басшысы Ж. Лемьермен, Азиялық даму банкі басшысы Т. Чиномен, БҰҰ Азық-түлік және ауылшаруашылық ұйымының бас директоры Ж. Диуфпен, Корея Республикасының Коммерция, өнеркәсіп және энергетика министрі Ли Хи Боммен, Францияның Индустрия министрі П. Деведжянмен,Испанияның Ғылым және жаңа технологиялар министрі Х.К. Климентпен, Оманның Сауда және өнеркәсіп министрі Мақбул бен Али бен Сұлтанмен, Германияның Сауда-өнеркәсіп палаталары бірлестігінің президенті Л.-Г. Браунмен, трансұлттық компаниялардың және т.б. басшыларымен кездесулері де осы мәселелерге арналды.

Сыртқы саясат саласында Н.Ә. Назарбаев көпвекторлы ынтымақтастық саясатын сәтті жүргізді.

Бірінші кезекте, Қазақстан мен Ресейдің стратегиялық әріптестігінің одан әрі тереңдей түсуіне жаңа алғышарттар мен мүмкіндіктер пайда болды, ал экономикалық өсудің қол жеткізілген қарқыны сауда-экономикалық қатынастың едәуір биік деңгейге шығуына жағдай жасады. Бұл жыл Қазақстан-Ресей қатынастарын жандандыра түскен екіжақты қарым-қатынаста Қазақстандағы Ресей жылының ашылуы болып белгіленді. Жыл ішінде әртүрлі деңгейдегі мемлекеттік басқару органдарының арасында жиі әрі тиімді кездесулері және сарапшылардың іскерлік консультациялары өтті.

Жыл ішінде Қазақстан мен Ресей басшылары екіжақты және көпжақты негізде қарқынды өзара іс-қимылды жалғастырды, олардың қорытындысы бойынша «Байқоңыр» кешенін тиімді пайдалану, ғарыш кеңістігін игеру саласындағы шарттық-құқықтық базаны жетілдіру, халықаралық көлік дәлізін және тарифтік саясатты дамытуда ынтымақтастықты дамыту мәселелері бойынша маңызды алға басушылықтарға қол жеткізіліп, көптеген құжаттарға қол қойылды.

Жыл ішінде тараптар ТМД, ЕурАзЭҚ және ҰҚШҰ аясында көпжақты әріптестікті нығайту желісін жалғастырды.

Н.Ә. Назарбаев бастама жасаған Еуразиялық Одақ идеясына 10 жыл толуы елеулі оқиға болды. Торқалы жылда Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінде «Еуразияшылдық: идеядан практикаға» халықаралық ғылыми-практикалық конференция өткізілді. Конференцияға қатысушылардың пікірінше, еуразиялылық идеясы халықтардың және ТМД елдерінің бірігуі мен дамуының нығайтушы факторы болып табылатынын уақыт көрсетті. Олар қордаланып қалған және үшінші мыңжылдықтың басында ерекше өзекті бола түскен көптеген қайшылықтарды шешуге көмектеседі.

Аталған конференцияның пайдалы және конструктивті пікірталастары маусымда Астана қаласында өткен «Еуразиялық интеграция: қазіргі даму ағымдары мен жаһандану қауіптері» халықаралық форумында жалғасын тапты.

Оған посткеңестік мемлекеттердің 200-ден аса жетекші ғалымдары, саясаткерлері, қоғам және саяси қайраткерлері қатысты. Форумның ашылуында ЕурАзЭҚ және ҰҚШҰ-ға мүше мемлекеттердің басшылары сөз сөйледі.

Азиялық бағыттағы қазақстандық дипломатия 2004 жылы жаңа жетістіктерге қол жеткізді. Н.Ә. Назарбаевтың Қытайға мемлекеттік сапары барысында мемлекет басшылары бірқатар жаңа үкіметаралық және ведомствоаралық келісімдерге қол қойды. Қазақстанның мұнай-газ саласының дамуына жаңа мүмкіндіктер ашқан «Атасу-Алашанькоу» мұнай құбыры құрылысының негізгі принциптері туралы келісімге қол қойылуы маңызды қорытынды болып табылды.

Қыркүйекте Н.Ә. Назарбаев Қазақстанға мемлекеттік сапармен келген Корея Республикасының Президенті Но Му Хенмен кездесті. Келіссөздердің қорытындысы бойынша екі елдің көшбасшыларының бірлескен мәлімдемесіне, сонымен қатар, атом энергиясын бейбіт мақсатта пайдалану саласында, ақпараттық және коммуникациялық технологиялар саласында және жаңа материалдар өндіруде бірлескен зерттеулер жүргізу жөніндегі ынтымақтастық туралы бірқатар үкіметаралық келісімдерге қол қойылды.

АҚШ-пен қарым-қатынастың жемісті дамуы жалғасты. Жыл ішінде Елбасы Қазақстанға жұмыс сапарымен келген бірқатар американдық саясаткерлермен, шенеуніктермен, бизнесмендермен және түрлі делегациялармен кездесті.

Қазақстан еуропалық мемлекеттермен ынтымақтастығын белсенді дамытып отырды. 2004 жыл Австрия, Германия, Испания, Латвия, Норвегия, Чехия, Швейцария және Эстониямен жасалған жоғарғы деңгейдегі байланыстарымыз арқылы ерекшеленді. Жыл ішінде Мемлекет басшысы Еуропа елдеріне сапары немесе еуропалық өкілдердің Қазақстанға сапары барысында бірқатар еуропалық саясаткерлермен кездесті, кездесуде еліміздің ДСҰ-ға кіру мәселесі, 2009 жылы Қазақстанның ЕҚЫҰ-на төрағалық ету мәселесі, сонымен қатар, сауда-экономикалық, технологиялық және отын-энергетика саласындағы әріптестік перспективалары талқыланды.

Қазақстанның Араб Шығысы мемлекеттерімен қарым-қатынасы өзінің жемісті дамуын жалғастырды. Қаңтарда Мемлекет басшысы БАӘ-де ресми сапармен болып қайтты және наурызда Сауд Арабиясында ресми сапармен болды.

Жалпы алғанда, жыл ішінде Мемлекет басшысы екіжақты қарым-қатынас бойынша Қытайға, БАӘ, Сауд Арабиясына, Швецияға, Германияға, Ресейге, Испанияға, Грекияға, Австрияға жасалған 9 сапарда болды.

Н.Ә. Назарбаевтың сыртқы саясаттағы қызметі көпжақты пішінде де жемісті болды.

Жыл ішінде Президент Н.Ә. Назарбаев ЕурАзЭҚ Мемлекетаралық кеңесінің, ТМД мемлекет басшылары кеңесінің, ОАЫ (Орталық Азиялық ынтымақтастыққа) мүше мемлекеттер басшылары кеңесінің, сонымен қатар, БЭК (Бірыңғай экономикалық кеңістік) құрылуы бойынша жоғарғы деңгейлі топтардың отырыстарына қатысты, оның барысында Мемлекет басшысы интеграциялық әрекеттестік тетіктерін жетілдіру бойынша ұсыныстарын айтты, энергетика саласындағы ынтымақтастықты дамыту, азық-түлік және көлік, сонымен қатар, есірткі қаупі мен халықаралық терроризмге қарсы күрес саласы бойынша келісімдерге қол жеткізілді.

Сонымен қатар, Мемлекет басшысы маусымда Шанхай ынтымақтастық ұйымы мемлекеттері басшылары Кеңесінің отырысына қатысты, оның қорытындысы бойынша штаб-пәтері Ташкент қаласында орналасқан Өңірлік лаңкестікке қарсы құрылым (ӨЛҚҚ) — ұйымның бөлімшесі ашылды.

Аймақтық қауіпсіздік мәселелері маусымда Астана қаласында өткен ҰҚШҰ ұжымдық қауіпсіздік кеңесі отырысында талқыланды. Саммитке қатысушылар ұйымның жауапты аймағындағы жағдайды талқылап, оның ұзақ мерзімді перспективасындағы қызметінің басым бағыттарын бекітті.

Маусымның аяғында Н.Ә. Назарбаев Ыстамбұл қаласындағы НАТО/СЕАП саммитінің жұмысына қатысты. Өзінің форумда сөйлеген сөзінде альянс әрекетінің бағытын ШЫҰ, ОАЫ, ҰҚШҰ сияқты халықаралық ұйымдармен үйлестірудің маңызды екенін жеткізді және аймақтық қауіпсіздіктің басты қатерлері — есірткі тасымалы мен лаңкестікке қарсы күресте күш біріктіру қажеттігіне назар аударттты. Мұнда АҚШ Президенті — Дж. Бушпен, Франция Президенті — Ж. Ширакпен, Польша Президенті — А. Квасьневскиймен, Ұлыбритания Премьер-министрі — Т. Блэрмен, Италия Премьер-министрі — С. Берлусконимен, Түркия Премьер-министрі — Р.Т. Эрдоғанмен кездесулері өтті.

Өз кезегінде, Қазақстанға Әзірбайжан Президенті И.Г. Алиев, Корея Республикасының Президенті Но Му Хен, Латвия Президенті В. Вике-Фрейберга, Ресей Президенті В.В. Путин, Ауғанстан Президенті Х. Карзай, Эстония Президенті А. Рюйтель, Чехия Президенті В. Клаус, Испания Королі Хуан Карлос I, Норвегия Премьер-министрі К.М. Бондевик, Ресей Үкіметінің төрағасы М.Е. Фрадков және т.б. келді.

Мемлекет басшысы, сонымен қатар, Қазақстанға келген АҚШ Мемлекеттік хатшысының бірінші орынбасары Р. Армитаджбен, Чехия Сыртқы істер министрі Ц. Свободамен, Ұлыбритания Сыртқы істер министрі Дж. Стромен, Жапония Сыртқы істер министрі Й. Кавагучимен, Оман Сыртқы істер министрі Юсуф бен Алауи бен Абдалламен, Таиланд Сыртқы істер министрі С. Сатиратаймен, ЕҚЫҰ сол кездегі төрағасы — Болгария Сыртқы істер министрі С. Пассимен, Ресей Сауда-өнеркәсіп палатасының Президенті Е.М. Примаковпен, Еуропалық комиссияның Сыртқы байланыс комиссары К. Паттенмен, АҚШ Мемлекеттік хатшысының Канада мен Еуропа істері бойынша экс-көмекшісі және БҰҰ-дағы елшісі Р. Холбрукпен, Ресейдің Федералды жиналысының палата спикерлері С.М. Миронов және Б.В. Грызловпен, АҚШ конгресі делегациясының басшысы, сенатор К. Бернспен, Бельгия Сенатының төрағасы А.-М. Лизинмен, Франция сенаторы Э. де Монтескьюмен, ГФР Бундестагының төрағасы А. Фольмермен, ЕурАзЭҚ бас хатшысы Г.А. Рапотамен, ҰҚШҰ бас хатшысы Н.Н. Бордюжамен, НАТО бас хатшысы Я. Схеффермен, АҚШ Орталық басқармасының қолбасшысы Дж. Абизаидпен, Иран Ұлттық қауіпсіздік жоғарғы кеңесінің хатшысы Х. Роуханимен және т.б. кездесті.

Ынтымақтастықты дамыту перспективалары Президенттің қыркүйекте ОАЫ мүше мемлекеттердің Сыртқы істер министрлері кеңесі отырысының және «Орталық Азия — Жапония» сұхбатына қатысушыларымен, қазанда — АӨСШК мүше мемлекеттердің Сыртқы істер министрлерімен, желтоқсанда — елімізде тіркелген шетел дипломатиялық корпусымен кездесулерінің тақырыбы болды.

2004 жылы Мемлекет басшысы Әзірбайжанның, Грузияның, Египеттің, Израильдің, Канаданың, Кубаның, Малайзияның, Польшаның, АҚШ-тың, Түркияның Төтенше және Өкілетті елшілерінен сенім грамоталарын қабылдады.

Жалпы алғанда, 2004 жылы Мемлекет басшысының қатысуымен 300-ден аса ұйымдастырушылық-хаттамалық шаралар өткізілді. Ол жыл бойы 2 мыңнан астам құжатты қарастырды, соның ішінде, 118 заң, 238 жарлық, 83 өкім, 13 өтырыс хаттамасы, 1,5 мыңға жуық қызметтік құжаттар, талдамалық, ақпараттық-анықтамалық материалдар, 141 азаматтардың арыз-шағымдары бар.

Жыл ішінде Мемлекет басшысы 96 күн іссапарда болды, соның ішінде 39 күн — шетел мемлекеттерінде, 57 күн — республика өңірлерінде болды.

ҚАҢТАР

Дс		5	12	19	26
Сс		6	13	20	27
Ср		7	14	21	28
Бс	1	8	15	22	29
Жм	2	9	16	23	30
Сн	3	10	17	24	31
Жк	4	11	18	25	

2004
Д РОССИИ
АЗАХСТАНЕ

5 қаңтар

Мемлекет басшысы Алматы қаласының әкімі В.В. Храпуновты қабылдады.

Кездесу барысында Алматы қаласын Қазақстанның және бүкіл Орталық Азия өңірінің ірі қаржылық, қоғамдық-саяси және мәдени орталығы ретінде одан әрі дамыту, сонымен қатар, метрополитен құрылысының, кейбір аяқталмаған нысандардың, спорттық-ойын-сауық кешені құрылысының аяқталу мәселелері талқыланды. В.В. Храпунов сондай-ақ үлкен Алматы айналма жолы мен дарарельсті жол құрылысының жоспары туралы мәлімдеді.

Мемлекет басшысы «Халықтық жинақ банкі» ААҚ Басқарма төрағасы Қ.А. Сатылғановты қабылдады. Ол банк жұмысының 2003 жылғы қорытындылары мен оның 2004–2005 жылдардағы даму перспективалары туралы баяндады.

Мемлекет басшысы 2004 жылдың 3 қаңтарында Египеттен Францияға рейс кезінде жолаушы ұшағының апатқа ұшырауы салдарынан болған 133 Франция азаматының қайғылы қазасына байланысты Франция Республикасының Президенті Ж. Ширакқа көңіл айту жеделхатын жолдады.

6 қаңтар

Мемлекет басшысы «Астанабасжоспар» МКК-да болып, әлем діндері ғибадатханасының үлгісімен танысты. Оның құрылысының идеясын 2003 жылы қыркүйекте Астана қаласында өткен Әлем және дәстүрлі діндер көшбасшыларының I съезінде Президент айтқан болатын.

Сол күні Мемлекет басшысы «Балбөбек» балабақшасында болып, онда суды жылыту және ауа температурасын реттеу жүйесі бар жүзу бассейнін, қазақ және орыс тілін үйренуге және оқыту бағдарламаларын көруге арналған теледидары бар балалар бөлмесін, сонымен қатар, компьютерлік сыныпты және балалардың жаттығу құралдарымен жабдықталған денешынықтыру залын аралады.

Мемлекет басшысы «А.С. Павлов туралы» №1272, «Г.А. Марченконы Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің бірінші орынбасары етіп тағайындау туралы» №1273 жарлықтарына қол қойды.

7 қаңтар

Мемлекет басшысы Түркия Республикасының Президенті А.Н. Сезермен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгіме барысында 2003 жылдың мамырындағы Н.Ә. Назарбаевтың Түркияға ресми сапары батыл серпіліс берген қазақ-түрік қатынастарының қарқынды дамуы атап өтілді. Мемлекет басшылары экономикалық, саяси және мәдени ынтымақтастық деңгейіне оң баға берді және барлық саладағы екіжақты қарым-қатынас алдағы уақытта да қарқынды дами түсетініне сенім білдірді.

Мемлекет басшысы Түрікменстанның Президенті С.А. Ниязовпен телефон арқылы сөйлесті. Әңгіме барысында екіжақты әріптестіктің даму болашағы мен қазіргі жағдайы талқыланды, сонымен қатар, екі мемлекет басшыларының 2004 жылғы сәуірінің басында Ашғабад қаласында кездесуі туралы уағдаластыққа қол жеткізілді.

Сол күні Мемлекет басшысы «Ignite Inc.» компаниясының төрағасы және атқарушы директоры Н. Бушты қабылдады.

Кездесу барысында Н. Буш Н.Ә. Назарбаевқа АҚШ-тың экс-президенті Дж. Буштың (үлкені) ізгі тілектерін жеткізді, сонымен қатар, жаңа оқыту және білім беру бағдарламаларын ендірудің перспективалары туралы ойларымен бөлісті.

8 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Парламенті Мәжілісінің төрағасы Ж.А. Тұяқбайды қабылдады.

Кездесу барысында «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» заң жобасының қаралу барысы жайында пікір алмасылды. Н.Ә. Назарбаев әділ әрі адал Мәжіліс сайлауын қамтамасыз ететіндей заң қабылдау қажеттігін атап өтті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Халықаралық автомобиль қатынастары туралы келісімді бекіту туралы» №515-II, «Қазақстан Республикасы Президентінің «Республикалық ұлан туралы» заң күші бар Жарлығына өзгертулер мен толықтырулар

енгізу туралы» №516-II, «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы «Өскемен қаласында жерасты суларын қорғау және өнеркәсіптік сарқынды суларды тазарту» жобасын дайындауға грант бөлу туралы Келісім-хатты бекіту туралы» №517-II, «Қазақстан Республикасы мен Жаһандық экологиялық қордың Атқарушы агенттігі ретінде әрекет ететін Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы Сенімгерлік қордың Гранттық келісімін (Қуаң жерлерді басқару жөніндегі жоба) бекіту туралы» №518-II заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ, «В.В. Путинді «Алтын қыран» орденімен наградтау туралы» №1274, «В.Х. Ғиззатовты Қазақстан Республикасының Түркменстандағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №1275 жарлықтарына қол қойды.

9 қаңтар

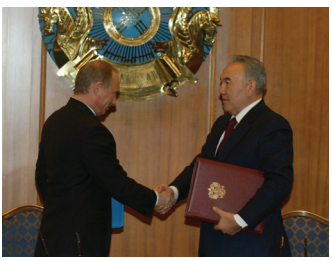

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамда өткізілген келіссөздер барысында тараптар «Байқоңыр» ғарыш айлағын Ресейге жалға беру уақытын ұзарту, Каспийді бірігіп игеру және Қазақстан-Ресей мемлекеттік шекарасын делимитациялау төңірегіндегі мәселелерді талқылады.

Соның нәтижесінде ғарыш айлағын жалға алу уақытын 2050 жылға дейін ұзарту, коммерциялық ұшыруға Қазақстанның қатысуы және жаңа экологиялық таза «Ангара» зымыранының ұшыру алаңын салу бойынша бірлескен жұмыстар және т.б. туралы уағдаластықтарға қол жеткізілді. Бұл шешімдер Мемлекет басшыларының Бірлескен мәлімдемесінде, сонымен қатар, бірқатар мемлекетаралық және үкіметаралық келісімдерде бекітілді.

Мемлекетаралық деңгейде Шекара мәселелері бойынша өзара әрекеттестік пен ынтымақтастық туралы келісімге, «Байқоңыр» кешенін тиімді пайдалану жөніндегі келісімге және «Байқоңыр» кешенінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету мәселелері бойынша ынтымақтастықты одан әрі дамыту туралы меморандумға қол қойылды.

Бұдан басқа, шекара өкілдерінің қызметі; әскери мақсаттағы өнімдерді үшінші елдерге экспорттаудағы өзара іс-қимыл тәртібі; әскери мақсаттағы өнімдерді өндіретін кәсіпорындар мен ұйымдардың мамандануын сақтау туралы үкіметаралық келісімдерге қол қойылды.

Отын-энергетика саласындағы Қазақстан-Ресей ынтымақтастығының тереңдеуі Каспий теңізінің қазақстандық секторындағы кен орындарын бірлесіп игеру туралы «ҚазМұнайГаз» ұлттық мұнай-газ компаниясы» АҚ мен «Лукойл» ААҚ арасындағы келісімге қол қойылуымен бекітілді.

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен бірге астаналық Конгресс-холлда өткен Қазақстандағы Ресей жылының салтанатты ашылу рәсіміне қатысты.

Н.Ә. Назарбаев жиналғандардың алдында сөз сөйлеп: «Қазақстандағы Ресей жылы достығымыздың тағы бір жарқын дәлелі болатынына сенімдімін. Қазақстан–Ресей әріптестігі жаңа идеялармен, жобалармен және нақты істермен байитын болады. Шығыста, соғыс — батырды, ашу — ақылдыны, мұқтаждық — досты сынайды деген сөз бар. Біздің халықтарымыз ақылға сыятын және сыймайтын тарихи сынақтардан өтті. Біздің елдеріміз әрқашан достық сезімін, әріптестікті және одақтастықты ұстанатын болатынына мен сенімдімін. Бұл Қазақстанның да, Ресейдің де қалауына жауап береді», — деді (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы, Еуропалық қоғамдастық комиссиясы, Біріккен Ұлттар Ұйымының Даму бағдарламасы арасындағы Орталық Азия аймақтық экологиялық орталығы жұмысының жағдайлары жөніндегі келісімге өзгерістер енгізу туралы ноталар алмасу нысанындағы шартты бекіту туралы» №519-II, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Жапония Үкіметі арасында «Қазақстан Республикасында ауылдық елді мекендерді сумен жабдықтау» жобасын жүзеге асыру үшін Жапония Үкіметінің грантын тарту туралы ноталар алмасу нысанында келісімді ратификациялау туралы» №520-II заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы арасындағы «Байқоңыр» кешенінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету мәселелері бойынша ынтымақтастықты одан әрі дамыту туралы меморандумға қол қою туралы» №1276 Жарлығына қол қойды.

10 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстанда ресми сапармен жүрген Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путин-

мен бірге Президенттік мәдениет орталығындағы мемлекеттік рәміздер мен белгілер залын, этнографиялық және археологиялық залды, сонымен қатар, алтын және бағалы металдар мұражайында болды.

Одан соң мемлекет басшылары «Думан» ойын-сауық орталығында және «Астана-Бәйтерек» монументінде болды.

12 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Қоршаған ортаны қорғау министрі А.Б. Самақованы қабылдады. Ол министрліктің 2003 жылғы жұмыс нәтижелері жайында ақпарат берді.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Туризм және спорт агенттігінің төрағасы Д.Б. Тұрлыхановты қабылдады. Ол 2004 жылдың тамызында Грекияда өтетін XXVIII жазғы Олимпиада ойындарына дайындық барысы жайлы баяндады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілерінің күші жойылды деп тану туралы» №521-II Заңына қол қойды.

13 қаңтар

Мемлекет басшысы «Дәрілік заттар туралы» №522-II, «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне дәрілік заттар айналымы мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №523-II заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «2004–2006 жылдарға арналған «Мәдени мұра» мемлекеттік бағдарламасы туралы» №1277 Жарлығына қол қойды.

14 қаңтар

Мемлекет басшысы «Қазақстанның инвестициялық қоры» АҚ басқармасының төрағасы З.Х. Кәкімжановты қабылдады. Ол өнеркәсіп саласындағы инвестициялық жобалардың перспективасы жөнінде хабардар етті.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің Қаржы және бюджет комитетінің төрағасы Қ.Т. Тұрысовты қабылдады.

Әңгіме барысында қоғамның экономикалық либералдануының және парламенттің заң шығарушылық қызметінің мәселелері қарастырылды.

Мемлекет басшысы 2004 жылғы 13 қаңтарда 37 адамның өмірін қиған Ташкент қаласының әуежайындағы әуе апатына байланысты Өзбекстан Республикасының Президенті И.А. Каримовке көңіл айту жеделхатын жолдады.

Мемлекет басшысы «Е.Ә. Әбілдаевты Қазақстан Республикасының Тәжікстан Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №1278 Жарлығына қол қойды.

15 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрі М.Қ. Алтынбаевты қабылдады. Ол министрлік жұмысының 2003 жылғы қорытындысы жайында хабардар етті.

Президент кәсіби сержанттық құрамды іріктеу, жаңа әскери техника сатып алу және жаңалау мәселелеріне ерекше көңіл аударды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Украинадағы Төтенше және Өкілетті Елшісі А.Ж. Жұмабаевты қабылдады. Ол екіжақты ынтымақтастықтың ағымдағы жағдайы және экономикалық саладағы даму перспективасы жайында хабардар етті.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты Е.А. Әбілқасымовты қабылдады.

Әңгіме барысында Парламенттің заң шығарушылық жұмысы, бұқаралық ақпарат құралдарының қызметі, заңдардың орындалуын бақылау мәселелері қозғалды.

Мемлекет басшысы «Г.А. Рапотаны II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» №1280 Жарлығына қол қойды.

16 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының бірінші вице-премьері Г.А. Марченконы қабылдады.

Президент республикалық үшжақты комиссия отырысының қорытындылары, жаңа тұрғын үй бағдарламасының дайындық барысы, көлеңкелі ка-

питалды заңдастыру мәселелері туралы ақпаратты тыңдады және білім беру және денсаулық сақтау салаларындағы істердің жағдайын жақсарту бойынша бірқатар нақты тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы КСРО Халық әртісі В.С. Лановойдың 70 жылдық мерейтойына байланысты құттықтау жеделхатын жолдады.

Жеделхатта: «Сіздің бірегей шығармашылық өмірбаяныңыз — биік өнерге шексіз беріле қызмет етудің жарқын үлгісі. Әйгілі әрі дарынды актер, шыдамды әрі дана педагог, Сіз бар жан-тәніңізді көрерменге, шәкірттерге, өз халқыңызға қалдықсыз ұсындыңыз.

Сіздің шығармашылығыңыз халықтарымыздың рухани-өнегелік құндылықтарының дамуы мен сақталуына, Қазақстан-Ресей мәдени әріптестігінің кеңеюіне және тереңдеуіне ықпал ететініне сенімдімін», — делінген.

Лановой Василий Семенович — КСРО Халық әртісі. 1934 жылы 16 қаңтарда Мәскеу қаласында дүниеге келген. 1957 жылдан бастап Е.Б. Вахтангов атындағы Мемлекеттік академиялық театр әртісі. «Павел Корчагин», «Алқызыл желкендер», «Соғыс және бейбітшілік», «Офицерлер», «Көктемнің он жеті сәті», «Турбиндер күні» және т.б. фильмдерге түскен.

Мемлекет басшысы «Тың және тыңайған жерлерді игерудің басталуына 50 жыл толуы құрметіне арналған мерекелік медаль туралы» №1281 Жарлығына қол қойды.

17 қаңтар

Мемлекет басшысы «Мемлекеттік әкімшілік қызметшілер лауазымдарының санаттары бойынша тізілімін бекіту туралы» №1282, «Қазақстан Республикасының әскери қызметшілері, құқық қорғау органдары, Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар жөніндегі агенттігінің мемлекеттік өртке қарсы қызметі мен прокуратура органдарының қызметкерлері лауазымдарының санаттары бойынша тізілімдерін бекіту туралы» №1283, «Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджеті және Ұлттық банкінің сметасы (бюджеті) есебінен қамтылған Қазақстан Республикасының органдары қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің бірыңғай жүйесі туралы» №1284 жарлықтарына қол қойды.

18–22 қаңтар

Мемлекет басшысы Біріккен Араб Әмірліктерінде ресми сапармен болып, осы елдің астанасы Абу-Даби қаласында БАӘ Президенті шейх Заид бен Сұлтан әл-Нахаянмен және Абу-Даби әмірлігінің мұрагер ханзадасымен, БАӘ Қарулы Күштерінің Жоғарғы Бас қолбасшысының орынбасары шейх Халифа бен Заид әл-Нахаянмен кездесті.

Кездесуде екіжақты сауда-экономикалық қатынастардың мәселесіне баса назар аударылды. Тараптар өзара ынтымақтастықтың едәуір нығая түскендігін атап өтті және екі елдің бизнесмендерінің арасындағы іскерлік байланыстың тереңдеуі пайдалы екендігі жайлы пікірлерін айтты. Осыған байланысты Астана және Абу-Даби қалаларында арнайы бизнес-орталықтар ашу жайлы шешім қабылданды.

Сапар барысында Қазақстан Президенті «Қазақстанның іскерлік және инвестициялық мүмкіндіктері» бизнес-форумының жұмыстарына қатысты.

Сапар қорытындысы бойынша екі мемлекет басшылары Бірлескен коммюникеге қол қойды, онда жүргізілген келіссөздердің сындарлы сипаты және тараптардың өзара түсіністік пен достық бағытында әрекет ету тілегі белгіленген.

26 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Парламенті палаталарының бірлескен отырысына қатысып, Ұлттық банк төрағасының қызметіне тағайындау үшін Ә.Ғ. Сәйденовтің кандидатурасын депутаттардың қарауына ұсынды.

Мемлекет басшысы «Ә.Ғ. Сәйденовті Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің төрағасы қызметіне тағайындау туралы» №1285 Жарлығына қол қойды.

27 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының төрағасы О.Ә. Әбдікәрімовті қабылдады. Ол «Бюджет кодексі туралы», «Бұқаралық ақпарат құралдары туралы», «Жастар саясаты туралы» заң жобаларының талқылану барысы жайында, сонымен қатар 2004 жылдың мамырындағы ЕурАзЭҚ Парламентаралық Ассамблеясының кезекті отырысына дайындық жайлы хабардар етті.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің төрағасы Ж.А. Тұяқбайды қабылдады. Ол Парламенттің төменгі палатасының заң шығарушылық жұмысы жайлы хабардар етті.

Мемлекет басшысы «Халықты жұмыспен қамту туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №524-II Заңына қол қойды.

28 қаңтар

Мемлекет басшысы Испания Корольдігінің ғылым және жаңа технологиялар министрі Х.К. Климентті қабылдады. Ол Н.Ә. Назарбаевқа екі мемлекет арасындағы саяси және экономикалық саладағы ынтымақтастықты жан-жақты дамыту және жалғастыру ниетін білдірген Испания Королі Хуан Карлос I хатын тапсырды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты Ф.О. Оңғарсынованы қабылдады. Ол өзінің сайлау округіндегі жұмыс жағдайы туралы хабардар етті. Білім және ғылым министрлігінің қызметін реформалау бойынша, ауыл мектептерінің жағдайын жақсарту туралы бірқатар ұсыныстар енгізді, сонымен қатар әйелдердің кәсіби өсуін қолдау мәселелерін көтерді.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасындағы Америка Құрама Штаттарының Төтенше және Өкілетті Елшісі Л. Нэпперді қабылдады.

Кездесу барысында сауда-экономикалық саладағы екіжақты ынтымақтастықты кеңейту перспективалары және Қазақстандағы демократия мен азаматтық қоғамды дамыту мәселелері талқыланды.

29 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің кеңейтілген алқа отырысына қатысты.

Президент ұлттық қауіпсіздік органдарының жедел-қызметтік жұмысының 2003 жылғы негізгі қорытындылары туралы және олардың 2004 жылға арналған басымдықтары жайында баяндаманы тыңдады, лаңкестік пен экстремизмге, заңсыз миграция

және есірткі бизнесіне қарсы күрес, экономикалық және ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес саласында ҰҚК-нің құқық қорғау органдарымен өзара әрекеттестігі мен үйлестігін күшейту қажеттігін атап көрсетті.

Мемлекет басшысы «ТұранӘлем банкі» АҚ басқармасының төрағасы Е.Н. Тәтішевті қабылдады. Ол банктің 2003 жылғы жұмысының негізгі көрсеткіштері жайында хабардар етті.

Кездесу барысында Президент елдің банк секторының алдында тұрған, ең алдымен индустриалды саясатты қолдау, агроөнеркәсіп кешенін дамыту және екінші деңгейдегі банктердің тұрғын үй құрылысы бағдарламасының іске асуына қатысуы жөніндегі бірқатар жаңа тапсырмаларды айқындап берді.

30 қаңтар

Мемлекет басшысы «Қазақстанның даму банкі» АҚ Басқармасының төрағасы Қ.Б. Шалғымбаевты қабылдап, банктің 2003 жылғы қызметі туралы есебін тыңдады. Кездесу барысында көлік және өнеркәсіптік инфрақұрылымының жоғарғы технологиялы өндірісін құруға бағытталған жүйелік жобалардың тізімі қарастырылды.

Кездесу қорытындысы бойынша Президент индустриалды-инновациялық даму бағдарламасын іске асыруға Қазақстанның даму банкінің қатысуы бойынша бірқатар тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы Чехия Республикасының вице-премьері — Сыртқы істер министрі Ц. Свободаны қабылдады.

Кездесу барысында саяси және әлеуметтік-экономикалық саладағы екіжақты ынтымақтастықты кеңейту перспективалары туралы пікір алмасты. Сонымен қатар Шығыс Қазақстан облысындағы «Азия Авто» зауытының негізінде «Шкода» автокөлігін шығару бойынша құрастыру цехын ашу келіссөздердің басты тақырыбы болды.

Сонымен қатар Ц. Свобода Чехия Президенті В. Клаустың 2004 жылдың сәуірінде Қазақстанға ресми сапармен келуге ниетті екенін білдірді.

Мемлекет басшысы «Тыңға 50 жыл» мерекелік медалімен наградтау туралы» №1286 Жарлығына қол қойды.

АҚПАН

Дс		2	9	16	23
Сс		3	10	17	24
Ср		4	11	18	25
Бс		5	12	19	26
Жм		6	13	20	27
Сн		7	14	21	28
Жк	1	8	15	22	29

50

1 ақпан

Мемлекет басшысы Астана қаласының орталық мешітінде болып, Қазақстан мұсылмандарын Ораза айт мейрамымен құттықтады.

2 ақпан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрі Ж.А. Досқалиевты қабылдап, денсаулық сақтау жүйесінің 2003 жылғы жұмысы туралы есебін тыңдады.

Кездесу барысында Президент медициналық көмектің кепілді көлемін ұлғайту, әсіресе ауыл тұрғындары үшін медициналық көмектің қолжетімділігі мен сапасын арттыру бойынша нақты тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі Г.Д. Қарағұсованы қабылдады. Ол әлеуметтік саланың ағымдағы жағдайы мен 2003 жылдағы министрлік қызметінің негізгі нәтижелері туралы хабардар етті.

Кездесу нәтижесі бойынша Президент зейнетақы жүйесін жетілдіру, жұмыспен қамту және еңбек қатынастары, мүгедектерді әлеуметтік қорғау салалары бойынша бірқатар тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы Қазақстанға тың игерудің 50 жылдығына арналған мерекелік шараға қатысуға келген атақты украиналық жазушысы, тұңғыш тың игеруші Ф.Т. Моргунды қабылдады.

Ф.Т. Моргун Н.Ә. Назарбаевқа қазақстандық әріптестерімен және достарымен кездесуге, тың игерілген жердегі үлкен өзгерістерді өз көзімен көруге мүмкіндік бергені үшін ризашылығын білдірді.

Моргун Федор Трофимович — атақты украиналық жазушысы, ғалым-агроном, қоғам қайраткері. 1954–1965 жылдар аралығында Қазақстанның тың және тыңайған жерлерін игеруге қатысушы. «Тың жайлы ойлар», «Нан және адамдар», «Соқасыз дала» және т.б. кітаптардың авторы.

3 ақпан

Мемлекет басшысы «Миттал Стил Темиртау» АҚ төрағасы Л. Митталды қабылдады және кәсіпорын

қызметінің 2003 жылғы нәтижелері және оның 2004 жылдағы даму перспективасы туралы ақпаратты тыңдады.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Индустрия және сауда министрі Ә.Р. Жақсыбековті қабылдады. Ол өнеркәсіп дамуының 2003 жылғы негізгі көрсеткіштері және 2003–2015 жылдарға арналған Индустриялық-инновациялық даму стратегиясын жүзеге асыру барысы туралы хабардар етті.

Президент Қазақстанға ғылыми технологияларды тарту, технопарктерді дамыту және ғылым мен өндірістің байланысын кеңейту қажеттігін көрсетті.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты У.Қ. Қалижанды қабылдады. Ол Балқаш сайлау округіндегі жұмыс жағдайы туралы, Алматы облысының Талғар қаласын сумен жабдықтау мәселелері, сонымен қатар оралмандардың қажеттілігіне бөлінетін қаражатты басқару комиссиясының бақылауы қызметі жайлы ақпарат берді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Тауарларды сипаттау мен оларға код белгілеудің үйлестірілген жүйесі туралы халықаралық конвенцияға және Тауарларды сипаттау мен оларға код белгілеудің үйлестірілген жүйесі туралы халықаралық конвенцияға түзетулер енгізу туралы хаттамаға қосылуы туралы» №525-II, «Көлік одағын құру туралы келісімге қатысушы мемлекеттердің арасындағы Халықаралық автомобиль қатынасы туралы келісімді бекіту туралы» №526-II заңдарына қол қойды.

4 ақпан

Мемлекет басшысы Солтүстік Қазақстан облысының әкімі Т.А. Мансұровты қабылдады. Ол облыстың әлеуметтік-экономикалық дамуының 2003 жылғы қорытындылары және 2004 жылға арналған жоспарлары жайлы хабардар етті.

Мемлекет басшысы Алматы облысының әкімі Ш.Қ. Құлмахановты қабылдады.

Кездесу барысында 2003 жылдағы облыстың дамуының негізгі қорытындылары, бюджетті атқару, жаңа әлеуметтік нысандар құрылысы және инвестиция тарту мәселелері қарастырылды. Президент Қытаймен шекаралық сауданы кеңейту қажеттігін атап көрсетті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының дипломатиялық және оған теңестірілген өкілдігі туралы ережені бекіту туралы» №1287, «Қазақстан Республикасы Президентінің 1996 жылғы 7 мамырдағы №2975 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №1288 жарлықтарына қол қойды.

5 ақпан

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Ұлыбритания Елшілігі өкілдігінің ашылу салтанатына қатысу үшін Қазақстанға келген Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігінің Сыртқы істер министрі Дж. Строны қабылдады.

Әңгіме барысында Қазақстан-Британия сауда-экономикалық, әсіресе, энергетика, тау-кен өнеркәсібі, пайдалы қазбаларды өндіру және барлау, құрылыс, денсаулық сақтау, көлік және байланыс, консалтингілік қызмет саласындағы ынтымақтастықты кеңейту перспективалары қарастырылды.

Мемлекет басшысы Алматы қаласының, Ақтөбе және Қызылорда облыстарының әкімдерін қабылдап, 2003 жылғы аймақтардың әлеуметтік-экономикалық даму қорытындылары жайлы есептерін тыңдады.

Алматы қаласының әкімі В.В. Храпуновпен кездесуі барысында Президент қаланың тұрғын үй құрылысын кеңейту, ортаазиялық аймақтың қаржылық орталығы ретінде қаланың көлік инфрақұрылымын және әлеуметтік-мәдени әлеуетін дамыту мәселелері бойынша бірқатар нақты тапсырмалар берді.

Ақтөбе облысының әкімі Е.Ж. Имантаевпен кездесу кезінде облыс аумағындағы жаңа «Алтынсарин-Хромтау» теміржолының, газ құбыры және газ өңдейтін зауыттың құрылыстарына, сонымен қатар пайдалы қазбалар кен орындарын игеру мәселелеріне баса назар аударылды.

Қызылорда облысының әкімі С.Ө. Нұрғисаевпен кездесу кезінде Қызылорда қаласын газдандыру,

Арал теңізінің, Шардара және Сырдария өзендерінің толысуы мәселелері басты тақырыпқа айналды. Сонымен қатар Президент облыстағы елді мекендерде су деңгейінің көтерілу қаупін тез арада шешу қажеттігін атап айтты.

Сол күні Мемлекет басшысы айтулы оқиға болып саналатын тың және тыңайған жерлерді игерудің 50 жылдығына байланысты оған қатысқан ардагерлерді марапаттады.

Салтанатты рәсімді аша отырып, Н.Ә. Назарбаев «бұрынғы Кеңес Одағының бүкіл кеңістігінде 50 жыл бұрын тың жерді игеру басталғаны жайлы есте сақтағандардың аз» екенін атап өтті. «Бұл оқиға уақыт өте келе, әсіресе, соңғы жылдары әртүрлі бағалауларға тап болды. Бірақ оның маңызы ол кезде халық пен ел нанға зар болғандықтан, тың жерді игеру аса қажет болуына негізделген. Қазіргі таңда Қазақстан нанмен тек өзін ғана емес, көршілерін де қамтамасыз етіп отыр, азық-түлікке жіберілетін бидаймен әлемнің көптеген елдерімен сауда жасайды».

«Тыңға 50 жыл» мерекелік медалі Қазақстанның тың және тыңайған жерлерін игерудің басталуына 50 жыл толу құрметіне Қазақстан Республикасы Президентінің 2004 жылғы 16 қаңтардағы Жарлығымен бекітілген.

Медальмен республикада тың және тыңайған жерлерді игеруге және ауыл шаруашылығын дамытуға елеулі үлес қосқан Қазақстан Республикасының азаматтары мен шетелдік азаматтар, сондай-ақ бұрын тың және тыңайған жерлерді игергені үшін медалімен марапатталғандар наградталады.

6 ақпан

Мемлекет басшысы Қазақстанның тың және тыңайған жерлерін игерудің 50 жылдығына арналған салтанатты жиынға қатысты.

Тұңғыш тың игерушілер алдында Н.Ә. Назарбаев: «Тың игеру — аға буынның, көптеген туысқан халықтар өкілдерінің үлкен ерлігі. Және біз бүгінгі таңда тың игерудің бірде-бір ардагерін ұмытпауға тиіспіз. Еліміздің ауыл-шаруашылығын көтеруге, тың игеруге қатысқан барлық кәсіптер мен түрлі жастағы адамдардың еңбегін атап өту қажет. Бұл біздің тұңғыш тың игерушілердің алдындағы адами борышымыз», — деп сөз сөйледі. (Қосымшаны қараңыз).

10 ақпан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің алқа отырысына қатысты. Онда 2003 жылдың 7 мамырындағы Президент Жарлығының жүзеге асырылу барысы және Қарулы күштердің 2004 жылға арналған міндеттеріне байланысты сұрақтар талқыланды.

Президент Қарулы Күштерді технологиялық қайта жабдықтау, оларды экономикалық және кадрлық қамту мәселелеріне баса назар аудара отырып, қазақстандық әскерді жаңалау бойынша, әскерлерді сапалы жетілдіру бойынша нақты тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы жаңадан тағайындалған Қазақстан Республикасындағы Түркия Республикасының Төтенше және Өкілетті Елшісі Х.Т. Себеннен сенім грамотасын қабылдады.

Әңгіме барысында Х.Т. Себен Түркия Қазақстанның Орталық Азиядағы көшбасшылық рөлін мойындайтынын және өзара тауар алмасу көлемін 1 млрд. долларға дейін ұлғайту және «Ақтау-Баку-Тбилиси-Джейхан» мұнай құбырының жедел құрылысы таяу мерзімді перс-пективада екіжақты ынтамақтастықтың басымдығы болып табылатынын атап айтты.

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Қауіпсіздік кеңесінің хатшысы В.Б. Рушайлоны қабылдады.

Әңгіме барысында екіжақты және көпжақты пішіндегі, сонымен қатар, ТМД, ҰҚШҰ, ШЫҰ және ЕурАзЭҚ аясындағы Қазақстан-Ресей қатынастарының кең ауқымды мәселелері талқыланды. Атап айтқанда, әскери және әскери-техникалық ынтымақтастық мәселелері, сонымен қатар заңсыз миграцияға, есірткі айналымына, ұйымдасқан қылмысқа және халықаралық терроризмге қарсы күрес саласындағы бірлескен шаралары талқыланды.

11 ақпан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің төрағасы О.Н. Өксікбаевты қабылдады. Ол жүргізілген тексерулердің 2003 жылғы нәтижелері туралы баяндады.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген әртісі К. Мыржықбаевты қабылдады.

2004–2006 жылдарға арналған «Мәдени мұра» Мемлекеттік бағдарламасын жүзеге асыру, астананың мәдени ошақтарын дамыту, ауылдық жерлердегі дарынды балаларды қолдау және оқыту мәселелері әңгіменің басты өзегі болды.

12 ақпан

Мемлекет басшысы отандық ғылым мен өнеркәсіп саласының өкілдерімен бірқатар жұмыс кездесулерін өткізді.

Ғылымды өндіріспен ұштастыру, нарықтық қатынастар жағдайындағы ғылымның даму мәселелері Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының президенті М.Ж. Жұрыновпен әңгімесінің басты өзегі болды. М.Ж. Жұрынов ғылыми-зерттеу құрылымдарының өзін өзі өтеуін қамтамасыз ету, отандық академиялық зерттеулердің деңгейін арттыру бойынша шаралар, ғылымды ұйымдастырудың жаңа моделі жайында айтты.

Қазақстан Республикасының Минералды ресурстар академиясының президенті Ғ.Р. Бекжанов Қазақстанның геологиялық қызметтерін дамыту қажеттігін және геологиялық ғылымның мәселелері мен қазіргі ахуалы жайында хабарлады.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры Т.Ә. Қожамқұлов оқу үрдісін жетілдіру, білім беру жүйесінің заманауи жағдайларға бейімделуі, мамандарды даярлау сапасын арттыру бойынша оқу орнының жұмысы жайлы баяндады.

«Қазақмыс» корпорациясы» АҚ президенті В.С. Ким 2003 жылғы корпорация жұмысының қорытындысы мен 2004 жылға арналған жоспарлары жайлы ақпарат берді.

Сол күні Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Экономика және бюджетті жоспарлау министрі Қ.Н. Келімбетовті қабылдады. Ол елдің саяси-экономикалық дамуының 2003 жылғы негізгі қорытындылары жайында хабарлады.

Кездесу барысында Президент тұрғын үй құрылысының мемлекеттік бағдарламасын жасау-

ды, сонымен қатар экономиканың көлеңкелі секторын шығару тетіктеріне қатысты ұсыныстар енгізуді тапсырды.

13 ақпан

Мемлекет басшысы Франция Республикасы Парламенті Сенатының депутаты Э. Де Монтескьюмен кездесті.

Кездесу барысында халықаралық және аймақтық саясаттың өзекті мәселелері, атап айтқанда, лаңкестікке қарсы күрес, сонымен қатар екіжақты ынтамақтастықты кеңейту мәселелері қозғалды. Н.Ә. Назарбаев 2003–2015 жылдардағы Қазақстанның индустриалық-инновациялық даму стратегиясы шеңберінде жоғарғы технологиялар саласындағы француз инвесторларының мүмкіндіктерін атап өтті және олардың Қазақстан нарығындағы белсенділігіне сенім білдірді.

Мемлекет басшысы, американдық меценат және бизнесмен Р. Лаудерді қабылдап, онымен екі ел бизнесмендерінің ынтымақтастығын одан әрі кеңейту мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы «Л. Нэпперді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №1289 Жарлығына қол қойды.

18 ақпан

Мемлекет басшысы «Б.Н. Перес Камехоны Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №1290 Жарлығына қол қойды.

26 ақпан

Мемлекет басшысы Франция Республикасының Президенті Ж. Ширакпен телефон арқылы сөйлесті.

Ж. Ширак қарусыздандыру және халықаралық қауіпсіздікті нығайту үдерістеріндегі белсенді ынтымақтастығы үшін бірқатар еуропа мемлекеттері басшыларының атынан ризашылығын білдірді.

Тараптар екі ел арасындағы саяси және экономикалық қатынастардың перспективалары мен жағдайы, Қазақстан экономикасына Францияның ірі және орта бизнесінің қатысуын кеңейту

жолдары, мәдениет саласындағы ынтымақтастық, сонымен қатар Франция Президентінің Қазақстанға келу мүмкіндіктері туралы ой бөлісті.

Әңгіме соңында сауда-экономикалық ынтымақтастық жөніндегі комиссияның бірлескен отырысын Париж қаласында өткізу туралы келісімге қол жеткізілді.

27 ақпан

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (Ерекше бөлім) толықтыру енгізу туралы» №527-II Заңына қол қойды.

28 ақпан

Мемлекет басшысы «Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» №528-II Заңына қол қойды.

НАУРЫЗ

Дс	1	8	15	22	29
Сс	2	9	16	23	30
Ср	3	10	17	24	31
Бс	4	11	18	25	
Жм	5	12	19	26	
Сн	6	13	20	27	
Жк	7	14	21	28	

1 наурыз

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Әзірбайжан Республикасының Президенті И.Г. Алиевпен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамда өткізілген келіссөздер барысында тараптар мұнай-газ, көлік және мәдени-гуманитарлық сала, сонымен қатар Каспий маңындағы мемлекеттердің аймақтық лаңкестікке қарсы орталығын құру жөніндегі Қазақстанның бастамасын және Каспийдегі тұрақтылық пактісін бекіту мәселелерін талқылады.

Келіссөздер қорытындысы бойынша Қазақстан Республикасы мен Әзірбайжан Республикасы арасындағы достық қарым-қатынастар және стратегиялық әріптестік туралы декларацияға қол қойылды. Одан басқа байланыс, мәдениет, ғылым және туризм, ғылыми-техникалық және әскери салалардағы ынтымақтастық туралы үкіметаралық келісімдерге қол қойылды.

Мемлекет басшысы жаңадан тағайындалған Қазақстан Республикасындағы Әзірбайжан Республикасының Төтенше және Өкілетті Елшісі Л.С. Гандиловтан сенім грамотасын қабылдады.

2 наурыз

Мемлекет басшысы Сауд Арабиясы Корольдігінде ресми сапармен болып, осы елдің астанасы Эр-Рияд қаласында мұрагер ханзада Абдалла бен Әбдел Әзизбен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамда өткізілген келіссөздер барысында мемлекет басшылары екіжақты сауда-экономикалық байланысты кеңейту мәселелерін талқылады және өз елдерінің сәйкес министрліктері мен ведомстволарына нақты тапсырмалар берді. Н.Ә. Назарбаев «Астана-Қарағанды» автожолын жаңартудағы, Алматы қаласындағы кардиологиялық орталығының және Астана қаласындағы Парламент Сенатының ғимаратының құрылысындағы ынтымақтастық деңгейіне көңілі толатындығын білдірді.

Кездесу соңында Қазақстан Президенті мұрагер ханзаданы «Достық» орденімен марапаттады. Өз кезегінде Абдалла бен Әбдел Әзиз Н.Ә. Назарбаевқа Қазақстан-Сауд қатынасын дамыту ісіндегі еңбегі үшін өз елінің жоғары наградасы «Ұлы Бадр алқасы» орденін тақты.

1

2

3

4

«Достық» ордені 1995 жылы шығарылған. Екі дәрежесі бар. Онымен қоғамда өзара келісімді сақтау бойынша жемісті еңбек еткен, халықтар арасындағы бейбітшілік, достық пен ынтымақтастықты нығайтуға айрықша үлес қосқан қазақстандық және шетелдік азаматтар марапатталады.
I-ші дәрежелі «Достық» ордені жұлдыздан (1-сурет) және аспалы лентаға тағылған орден белгісінен (2-сурет), I-ші дәрежелі «Достық» ордені — төске тағатын орден белгісінен (3-сурет) тұрады.

«Ұлы Бадр алқасы» орденін (4-сурет) 1971 жылдың 20 наурызында Сауд Арабиясының Королі Фейсал бен Әбдел Әзиз бекіткен.
Орден мемлекет басшыларына олардың қызметі мен еңбегі үшін алғыс ретінде беріледі.

Мемлекет басшысы «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №1293, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 2 желтоқсандағы №1238 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №1294 жарлықтарына қол қойды.

3 наурыз

Мемлекет басшысы Сауд Арабиясы Королдігіне ресми сапар барысында осы елдің жоғары лауазымды тұлғаларымен және бизнесмендерімен бірқатар кездесулер өткізді.

Атап айтқанда, Н.Ә. Назарбаев Мұнай және минералды ресурстар министрі Әли ибн Ибрагим ән-Нуаймимен; «SABIC» ұлттық компаниясының президенті Хамид әл-Маадимен; Сыртқы істер вице-министрі Низар әл-Маданимен; Қаржы министрі Ибрагим әл-Асафпен; Премьер-министрдің орынбасары, Қорғаныс және авиация министрі ханзада Сұлтан бен Әбдел Әзизбен кездесті.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Эр-Рияд қаласындағы дипломатиялық қалашықта болды, онда Қазақстан елшілігі ғимаратының жобасымен танысты, одан соң Сауд Арабиясының Ұлттық мұражайында болып қайтты.

Күн соңында Мемлекет басшысы Сауд Арабиясының іскерлік ортасының өкілдерімен кездесті.

4 наурыз

Мемлекет басшысы Сауд Арабиясы Королдігіне ресми сапары барысында Дүниежүзілік ислам лигасының Бас хатшысы шейх Абдалла бен Абдел ат-Түркимен кездесті.

10 наурыз

Мемлекет басшысы дипломатиялық аккредитация мерзімінің аяқталуына байланысты Қазақстан Республикасындағы Малайзия Федерациясының Төтенше және Өкілетті Елшісі Тан Сен Санды қабылдады.

Мемлекет басшысы жаңадан тағайындалған Қазақстан Республикасындағы Куба Республикасының Төтенше және Өкілетті Елшісі Т.К. Камачодан сенім грамотасын қабылдады.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының отырысына қатысты және палата төрағасының лауазымына Н.Ә. Әбіқаевтың кандидатурасын ұсынды. Сенаторлар бірауыздан Н.Ә. Әбіқаевты Сенат төрағасы етіп сайлады.

Н.Ә. Назарбаев жемісті жұмысы үшін О.Ә. Әбдікәрімовке ризашылығын білдіріп, оны Қазақстан Республикасының Мемлекеттік хатшысы қызметіне тағайындалуымен құттықтады.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің төрағасы Ә. Ғ. Сәйденовті қабылдады. Ол ақша-несие саясатының негізгі бағыттарын жүзеге асыру барысы, инфляцияны бақылау бойынша банкпен қолданылатын шаралар, ипотекалық несиелеу перспективалары, сонымен қатар тұрғын үй құрылысы мемлекеттік бағдарламасын жүзеге асыруға Ұлттық банктің қатысуы туралы хабардар етті.

Президент банк және сақтандыру секторының, құнды қағаз нарығының одан әрі дамуы, несиелер бойынша пайыздық мөлшерлемені азайту бойынша бірқатар нақты тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Қылмыстық, Қылмыстық іс жүргізу және Қылмыстық-атқару кодекстеріне өлім жазасын орындауға мораторий

енгізуге байланысты өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №529-II, «Қазақстан Республикасы, Қырғыз Республикасы, Тәжікстан Республикасы және Өзбекстан Республикасы арасындағы «Орталық Азия Ынтымақтастығы» ұйымын құру туралы шартты бекіту туралы» №530-II, «Азаматтық, отбасылық және қылмыстық істер бойынша құқықтық көмек пен құқықтық қатынастар туралы конвенцияны бекіту туралы» №531-II, «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне қаржы лизингі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №532-II, «Өсімдік шаруашылығындағы міндетті сақтандыру туралы» №533-II, «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне этил спирті мен алкоголь өнімінің өндірілуін және айналымын мемлекеттік реттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №534-II заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен Тан Сен Санды наградтау туралы» №1295, «Н. Әбіқаев туралы» №1296, «Н. Әбіқаевты Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаты қызметіне тағайындау туралы» №1297, «И.Н. Тасмағамбетовті Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің Басшысы қызметіне тағайындау туралы» №1298, «О. Әбдікәрімовті Қазақстан Республикасының Мемлекеттік хатшысы қызметіне тағайындау туралы» №1299, «С.М. Тайыровты Қазақстан Республикасының Иран Ислам Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №1300, «Қазақстан Республикасы Президентінің 1998 жылғы 27 сәуірдегі №3928 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №1301, «Қазақстан Республикасы Жоғарғы сот кеңесінің құрамындағы өзгерістер туралы» №1302 жарлықтарына қол қойды.

12 наурыз

Мемлекет басшысы Энергоресурс саласында Қазақстан-Корея ынтымақтастығы бойынша комитетінің алғашқы отырысына қатысу мақсатымен келген Корея Халықтық-Демократиялық Республикасының коммерция, өнеркәсіп және энергетика министрі Ли Хи Бомды қабылдады.

Кездесу барысында екі ел арасындағы сауда-экономикалық қатынастарды дамыту мәселелері жайында пікір алмасты.

Мемлекет басшысы «Отан» Республикалық саяси партиясының 5 жылдығына арналған кезектен тыс VI съезіне қатысты.

«Бұл күндері Отан партиясы өзінің алғашқы мерейтойын атап өтуде. Бұдан бес жыл бұрын ел басшылығының экономикалық және саяси бағдарын тікелей және ашық қолдау мақсатындағы Президенттің жақтастарын біріктірген оның құрылтай съезі болып өткен еді. Партия бүгінгі күні де өз қызметінде осы бағдарға адал болып қалады», — деді съездің ашылуында Н.Ә. Назарбаев (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы Испания Королі Хуан Карлос I көптеген адамдарды құрбан еткен Мадрид қаласындағы лаңкестік әрекетке байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Сіздің отандастарыңыздың қазасы туралы хабарды терең қайғымен қабылдадым. Қазақстандықтар орындаушылар мен ұйымдастырушыларға ешқандай ақтау болмайтын бұл қылмысқа ашулы. Бұл қайғы терроризмнің бүкіл адамзатқа төнген қауіп екендігін, лаңкестікпен күресте халықаралық ынтымақтастықты күшейту қажеттігін қайталап көрсетті», — делінген жеделхатта.

Мемлекет басшысы «1992 жылғы 15 мамырдағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартқа қатысушы мемлекеттер арасындағы әскери-техникалық ынтымақтастықтың негізгі қағидаттары туралы келісімнің шеңберінде жеткізілетін әскери мақсаттағы өнімдердің нысаналы пайдаланылуын бақылауды жүзеге асыру тәртібі туралы хаттаманы бекіту туралы» №535-II, «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне мемлекеттік органдардың өкілеттіктері мәселелері бойынша өзгеріс пен толықтыру енгізу туралы» №536-II заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау туралы» №1303, «Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» №1304 жарлықтарына қол қойды.

13 наурыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Орталық сайлау комиссиясында болып, онда

электронды дауыс берудің жаңа автоматтандырылған ақпараттық «Сайлау» жүйесімен танысты.

14 наурыз

Мемлекет басшысы Алматы облысының әкімі Ш.Қ. Құлмахановқа Талғар ауданының Талдыбұлақ ауылында болған көшкін нәтижесінде қаза болған адамдарға байланысты көңіл айту жеделхатын жіберді.

Президент, сонымен қатар Үкіметке табиғат апатының салдарын жою жөнінде комиссия құруды және шаралар қолдануды тапсырды.

15 наурыз

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен телефон арқылы сөйлесті және президенттік сайлаудағы жеңісімен құттықтады.

Әңгіме барысында, сонымен қатар екі ел арасындағы энергетика, көлік және мәдени-гуманитарлық саладағы ынтымақтастықтың даму мәселелері талқыланды.

Н.Ә. Назарбаев Қазақстандағы Мәскеу жылы барысында Қазақстан-Ресей қатынастарының жаңа деңгейге көтерілетіндігіне және одан әрі дамитынына сенім білдірді.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Премьер-министрі Д.К. Ахметовті қабылдаап, 2004 жылдың 14 наурызында Алматы облысы Талғар ауданының Талдыбұлақ ауылында болған көшкін салдарын жою шаралары туралы есебін тыңдады.

Мемлекет басшысы Оңтүстік Қазақстан облысының әкімі Б.Ә. Жылқышиевті қабылдаап, аймақтың индустриалық-инновациялық даму барысы туралы есебін тыңдады.

Әңгіме барысында ауыл шаруашылығын дамыту, атап айтқанда, мақта егетін жерді ұлғайту, жүзім өсіру және шарап жасау мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы «Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы «KEGOC» АҚ президенті Қ.А. Бозымбаевты қабылдады. Ол компания жұмысының негізгі көрсеткіштері жайында, сонымен қатар бірқатар перспективалы жобалардың жүзеге асу барысы туралы, соның ішінде 500 киловольттық «Екібастұз-Шу» жаңа жоғары вольтті желі құрылысын салу мәселесі жайында хабардар етті.

16 наурыз

Мемлекет басшысы Еуропалық комиссияның сыртқы байланыстар жөніндегі комиссары К. Паттенді қабылдап, онымен Қазақстанның ДСҰ-ға кіру және алдағы ЕҚЫҰ-на алдағы төрағалығы мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Ақпарат және байланыс агенттігінің төрағасы Б.Б. Кәнешевті қабылдады. Ол ведомство жұмысының негізгі бағыттары, соның ішінде байланыс нарығының либералдануы, телекоммуникациялық инфрақұрылымның дамуы, электронды үкіметтің құрылуы туралы хабардар етті.

17 наурыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты Ғ.Е. Қасымовты қабылдады. Ол өзі басшылық ететін Қазақстан патриоттар партиясының саяси тұғырнамасы, сонымен қатар Алматы қаласындағы өзінің сайлау округіндегі сайлаушылармен жұмысы туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы В.В. Путинге Ресей Федерациясының Президенті лауазымына қайта сайлануына байланысты құттықтау жеделхатын жолдады.

Жеделхатта: «Бүкілхалықтық сайлау нәтижесі Ресей халқы еркін және демократиялық даму жолының, экономикалық гүлденудің, мәдени және рухани құндылықтардың қайта жандануының пайдасына нақты таңдау жасағандығын көрсетті. Бұл қиын жолда ресейліктердің алдында елдің әкімшілік-экономикалық жүйесін алдағы реформалаумен, азаматтық қоғамды құрумен және азаматтық келісімді нығайтумен байланысты маңызды тапсырмаларды шешу мәселелері тұр», — делінген.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 10 шілдедегі №1148 Жарлығына өзгеріс пен толықтыру енгізу туралы» №1306, «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» алқасымен наградтау туралы» №1307, «Қазақстан Республикасы Президенті Іс басқармасының жекелеген мәселелері туралы» №1308, «Ливан Республикасында Қазақстан Республикасының Дипломатиялық

миссиясын ашу туралы» №1309 жарлықтарына қол қойды.

18 наурыз

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №537-II Заңына қол қойды.

Президент, сондай-ақ «А.Ж. Жұмабаев туралы» №1310 Жарлығына қол қойды.

19 наурыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті палаталарының бірлескен отырысында «Бәсекеге қабілетті Қазақстан үшін, бәсекеге қабілетті экономика үшін, бәсекеге қабілетті ұлт үшін!» Қазақстан халқына Жолдауын жариялады (Қосымшаны қараңыз).

20 наурыз

Мемлекет басшысы Қостанай облысында жұмыс сапарымен болып, онда облыс активіне облыстың жаңа әкімі С.В. Кулагинді таныстырды.

Сол күні Мемлекет басшысы Ақмола облысында жұмыс сапарымен болып, онда облыс активіне облыстың жаңа әкімі М.Т. Есенбаевты таныстырды.

Мемлекет басшысы «С.С. Қалмырзаев туралы» №1311, «Т.М. Досмұханбетовті Қазақстан Республикасы Президентінің Іс басқарушысы қызметіне тағайындау туралы» №1312, «Ө.Е. Шүкеевті Астана қаласының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №1313, «С.В. Кулагинді Қостанай облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №1314, «М.Т. Есенбаевты Ақмола облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №1315, «Қазақстан Республикасы Экономикалық қылмысқа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігінің (қаржы полициясы) төрағасы С.С. Қалмырзаевты Қазақстан Республикасы Үкіметінің мүшесі қызметіне тағайындау туралы» №1316 жарлықтарына қол қойды.

22 наурыз

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Наурыз мейрамына байланысты мерекелік іс-шараға қатысты.

Президент Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінде болып, профессорлық-оқытушылық құраммен және оқу орнының студенттерімен кездесті. Жиналғандардың алдында сөйлеген сөзінде Н.Ә. Назарбаев бұл күнді жастармен кездесуден бастағаны кездейсоқтық емес екенін айтты. «Сендер — болашақтың адамысыңдар, бүгін біздің жасап жатқан жұмыстарымыздың, ойларымыздың барлығы — Қазақстанның болашағы мен сендердің болашақтарың үшін. Қазір еліміз білікті мамандарға аса мұқтаж болып отыр. Тарих білікті және білімді азаматтары бар мемлекет қана жетістіктерге жететіндігін көрсетті», — деді Президент.

Одан соң Н.Ә. Назарбаев астана театры ұжымы, «Салтанат» би ансамблі, колледж бен жоғарғы оқу орындарының шәкірттері мен қалалықтар қатысқан елорданың орталық алаңында өткен «Көш керуен» театрландырылған қойылымын тамашалады.

23 наурыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің төрағасы Б.Б. Жәмішевті қабылдады. Ол ведомствоның ағымдағы жұмысы туралы хабардар етті.

Кездесу барысында жинақтаушы зейнетақы қорларының кірістілігі туралы, сонымен қатар «Міндетті сақтандыру туралы», «Құнды қағаздар нарығы туралы», «Акционерлік қоғамдар туралы» заңдардың қабылдануына байланысты сақтандыру нарығы мен құнды қағаздар нарығындағы өзгерістер туралы мәселелерді қарауға баса назар аударылды.

Мемлекет басшысы Қазақстанның «Ақ жол» демократиялық партиясының тең төрағасы Ә.М. Бәйменовті қабылдады.

Кездесу барысында Президенттің 2004 жылдың 19 наурызындағы «Бәсекеге қабілетті Қазақстан үшін, бәсекеге қабілетті экономика үшін, бәсекеге қабілетті ұлт үшін!» атты Қазақстан халқына Жолдауы және оның жүзеге асуына саяси партиялардың атсалысуы талқыланды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №1317 Жарлығына қол қойды.

24 наурыз

Мемлекет басшысы Қазақстанның шағын және орта бизнес өкілдерінің тобымен кездесті.

Кездесуге Павлодар облысынан «Казэнергокабель» ААҚ-ның бас директоры В.Я. Бобров, Қарағанды қаласынан «Absolute Kazakhstan» ЖШС-ның директорлар кеңесінің төрағасы А.В. Борисенко, Солтүстік Қазақстан облысынан «Электро оқшаулағыш материалдардың Петропавлдық кәсіпорны» ЖШС-ның бас директоры С.И. Григоренко, Алматы қаласынан «Профиль ЛТД» ЖШС-ның бас директоры Ғ.А. Жәшібеков, Ақтөбе металл емес құбырлар зауытының бас директоры Я.Т. Тампаев, «Агромашхолдинг» АҚ Қостанай филиалының директоры А.Э. Тен және Оңтүстік Қазақстан облысынан «Inada textile» Қазақстан-Қытай бірлескен кәсіпорнының директоры Ж. Шілтерханов қатысты.

Президент кәсіпкерлердің өндірістің даму перспективалары, жергілікті атқарушы билікпен қарым-қатынасы, кәсіпорында еңбекақыны уақтылы төлеуі, олардың кәсіби-техникалық кадрларды дайындау орындарында әлеуметтік мәселелерді шешуге қатысуы және т.б. жайлы сұрап білді.

«Қазіргі таңда Қазақстандағы шағын және орта бизнес секторы шамамен 30%-ды құрайды. Мақсат — оны 50%-ға жеткізу. Мемлекет еңбек етуге жарамсыздарға — балаларға, мүгедектерге, зейнеткерлерге көмектеседі, ал қалғандары жұмыс істеуі тиіс, өндіріспен мемлекет емес, бизнес өкілдері айналысуы қажет», — деді Н.Ә. Назарбаев.

Мемлекет басшысы «И.А. Адырбеков туралы» №1318 Жарлығына қол қойды.

25 наурыз

Мемлекет басшысы «Halliburton» компаниясының атқарушы директоры және басқарма төрағасы Д. Лезарды қабылдады.

Кездесу барысында қазақстандық мұнай кен орындарында жаңа технологияларды қолдану, мұнай-газ саласындағы жаңа бірлескен кәсіпорындар құру, Қазақстандағы шетел компания-ларына міндетті шарт ретінде қазақстандық жұмыс күшін тарту мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы БАҚ саласындағы Қазақстан Республикасы Президенті сыйлығының лауреаты,

«Время» газетінің тілшісі Г.И. Бендицкийді қабылдады. Әңгіме барысында отандық медианарықты дамыту, БАҚ-пен биліктің өзара қарым-қатынасы, тілшілердің заңдылық пен әділдік қағидаттарын сақтау мәселелері бойынша пікір алмасты.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 20 наурыздағы №88 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №1319 Жарлығына қол қойды.

26 наурыз

Мемлекет басшысы Қазақстанның Республикалық ардагерлер кеңесінің төрағасы М.Р. Сағдиевті қабылдады.

Кездесу барысында 2004 жылдың 19 наурызындағы «Бәсекеге қабілетті Қазақстан үшін, бәсекеге қабілетті экономика үшін, бәсекеге қабілетті ұлт үшін!» Президенттің Қазақстан халқына Жолдауы, сонымен қатар Ұлы Отан соғысындағы Жеңістің 60-жылдығына арналған мерекелік шараны өткізуге дайындық барысы талқыланды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 2 сәуірдегі №839 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №1320, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 29 наурыздағы №829 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №1321 жарлықтарына қол қойды.

29 наурыз

Мемлекет басшысы Өзбекстан Республикасының Президенті И.А. Каримовпен телефон арқылы сөйлесті, Қазақстан халқының және өз атынан Ташкент пен Бұқара қалаларында осы күні болған лаңкестік әрекет нәтижесінде адамдардың қаза болуына байланысты көңіл айтты.

Тараптар қауіпсіздік және терроризмге қарсы күрес саласындағы ынтымақтастықты жандандыру туралы келісті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 10 наурыздағы №357 Жарлығына толықтырулар енгізу туралы» №1322,

«Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 7 ақпандағы №550 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №1323 жарлықтарына қол қойды.

30 наурыз

Мемлекет басшысы Астана қаласының әкімі Ө.Е. Шукеевті қабылдап, астанадағы әлеуметтік-экономикалық жағдай туралы мәліметті тыңдады.

Кездесу барысында Астана қаласының сол жақ жағалауындағы нысандардың құрылысын аяқтау бойынша бірінші кезекті іс-шараларды жасауға және шешуге, сонымен қатар Президенттің Қазақстан халқына Жолдауында қойылған әлеуметтік тапсырмаларды жүзеге асыруға, атап айтқанда, денсаулық сақтау, білім беру және халықты әлеуметтік қорғау саласындағы қызмет сапасын арттыруға баса назар аударылды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 19 наурыздағы №1042 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №1325, «Белгіленген әскери қызмет мерзімін өткерген мерзімді әскери қызметтегі әскери қызметшілерді запасқа шығару және Қазақстан Республикасының азаматтарын 2004 жылдың сәуір-маусым мен қазан-желтоқсан айларында кезекті мерзімді әскери қызметке шақырту туралы» №1326 жарлықтарына қол қойды.

31 наурыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Қауіпсіздік кеңесінің кезекті отырысына төрағалық етті.

Отырыста 1999–2005 жылдардағы мемлекеттің Ұлттық қауіпсіздігі стратегиясының жүзеге асу барысын, сонымен қатар сыртқы саяси қызметті жандандыру, елдің күш-қуат құрылымдарының әлеуетін нығайту, экономикалық және ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, мемлекеттік резервтер жүйесін оңтайландыру мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің штат саны мен құрылымы туралы» №1327 Жарлығына қол қойды.

САУЫР

Дс		5	12	19	26
Сс		6	13	20	27
Ср		7	14	21	28
Бс	1	8	15	22	29
Жм	2	9	16	23	30
Сн	3	10	17	24	
Жк	4	11	18	25	

1 сәуір

Мемлекет басшысы Қытай ұлттық мұнай компаниясының вице-президенті, «ҚҰМК-Ақтөбемұнайгаз» ААҚ-ның директорлар кеңесінің төрағасы У Яовеньді қабылдады және «Қазақстан-Қытай» мұнай құбыры құрылысының мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Әуе қорғанысы күштері мен Ресей Федерациясы Әскери әуе күштерінің құрамалары мен әскери бөлімдеріне жауынгерлік атыстар өткізу үшін әскери полигондарды өзара беру тәртібі туралы келісімді бекіту туралы» №538-II, «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы «Ормандарды сақтау және республика аумағының орманды жерлерін көбейту» жобасын дайындауға грант бөлу туралы келісімді бекіту туралы» №539-II, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Бельгия Корольдігі Үкіметінің арасындағы Әуе қатынасы туралы келісімді бекіту туралы» №540-II заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Кешірім жасау туралы» №1328, «Кешірім жасау актісін қолданбау туралы» №1329, «Кешірім жасау жөніндегі өтінішін қанағаттандырудан бас тарту туралы» №1330, «Кешірім жасау актісін қолданбау туралы» №1331, «Кешірім жасау жөніндегі өтінішін қанағаттандырудан бас тарту туралы» №1332, «Кешірім жасау актісін қолданбау туралы» №1333 жарлықтарына қол қойды.

2 сәуір

Мемлекет басшысы өзі бастама жасаған Еуразиялық Одақ идеясына 10 жыл толуына байланысты Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінде болған «Еуразияшылдық: идеядан практикаға» халықаралық ғылыми-практикалық конференциясына қатысты.

Конференцияға қатысушылардың алдында сөйлеген сөзінде оларға 1994 жылы Еуразиялық Одақ жобасының негізіне салынған негізгі қағидаттары туралы еске салды. Бұл интеграцияның прагматикалық сипаты ең алдымен экономикалық мақсатқа негізделген;

көпқабатты және түрлі жылдамдықты ықпалдастыру; бірлесіп күш салу арқылы қауіпсіздікті қамтамасыз ету; ықпалдасудың еркінділігі. Н.Ә. Назарбаевтың сөзі бойынша бұл қағидаттардың барлығы уақыт сынынан өтті және қисындылығын дәлелдеді (Қосымшаны қараңыз).

Еуразиялық одақ құру идеясын 1994 жылғы 29 наурызда М.В. Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университетінің профессорлық-оқытушылық құрамымен кездесуінде Н.Ә. Назарбаев айтқан болатын. Сол жылдың 3 маусымында Қазақстан Президенті осы идеяның дамуына дайындаған ЕАО жобасын жұртшылық талқылауына шығарды.

Мемлекет басшысы «Мемлекеттік құпиялар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер енгізу туралы» №541-II Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Грузияда Қазақстан Республикасының Дипломатиялық миссиясын ашу туралы» №1334, «Канадада Қазақстан Республикасының консулдығын қайта ұйымдастыру туралы» №1335, «Норвегия Корольдігінде Қазақстан Республикасының Дипломатиялық миссиясын ашу туралы» №1336, «Ұлы Социалистік Халық Ливия Араб Джамахириясында Қазақстан Республикасының Дипломатиялық миссиясын» ашу туралы» №1337, «Болгария Республикасында Қазақстан Республикасының Дипломатиялық миссиясын ашу туралы» №1338 жарлықтарына қол қойды.

3 сәуір

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгіме барысында мемлекет басшылары екі ел арасындағы сауда-экономикалық ынтымақтастықты дамыту мәселелерін, БЭК құру перспективаларын, кеден және тариф заңнамаларын бірегейлендіру жолдарын, сонымен қатар Қазақстандағы Ресей жылын өткізу барысын талқылады.

Мемлекет басшысы Украина Президенті Л.Д. Кучмамен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгіме барысында тараптар екіжақты экономикалық ынтымақтастықтың жағдайы туралы пікір алмасты, экономикалық интеграцияның сапалы жаңа кезеңіне өту мақсатында БЭК құру мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы Астана қаласына БЭК-ті құру бойынша жоғары деңгейдегі топтың XI отырысына келген Ресей Федерациясының, Украинаның және Беларусь Республикасының делегация басшыларын қабылдады.

Кездесу барысында қатысушы елдер парламенттерінің БЭК туралы келісімді бекіту перспективалары талқыланды.

5 сәуір

Мемлекет басшысы Қызылорда облысында жұмыс сапарымен болып, онда облыс активіне облыстың жаңа әкімі И.А. Адырбековті таныстырды.

Сол күні Мемлекет басшысы Алматы қаласына келді.

Мемлекет басшысы «Ж.А. Досқалиев туралы» №1339, «Е.А. Досаевты Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрі қызметіне тағайындау туралы» №1340, «А.Ғ. Дунаевты Қазақстан Республикасының Қаржы министрі қызметіне тағайындау туралы» №1341, «С.Ө. Нұрғисаев туралы» №1342, «И.А. Адырбековті Қызылорда облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №1343 жарлықтарына қол қойды.

6 сәуір

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Қазақстанға Орталық Азия елдері бойынша сапары аясында келген, ЕҚЫҰ төрағасы — Болгария Республикасының Сыртқы істер министрі С. Пассиді қабылдады.

Кездесу барысында ЕҚЫҰ және Қазақстанның өзара іс-әрекеттерінің мәселелері, елдегі демократиялық реформа барысы және күзде болатын парламенттік сайлауға дайындық үдерісі талқыланды. Одан басқа, әңгімеде екіжақты қазақстан-болгар ынтымақтастығының мәселелері, соның ішінде «Бургас-Александруполис» жобасына Қазақстан жағының қатысу перспективалары және Қазақстан нарығына болгар шарабының және жеміс-көкөністі өнімдерінің экспорты мәселелері қозғалды.

С. Пасси, сонымен қатар Н.Ә. Назарбаевқа Болгария Президентінің атынан өз еліне ресми сапармен келуге шақырды.

7 сәуір

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Қытай мемлекеттік даму банкінің президенті Чэнь Юаньді қабылдады.

Кездесуде мұнай-газ саласындағы бірлескен қазақстан-қытай жобаларын қаржыландыру бойынша банк қызметінің мәселелері қарастырылды.

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Алматы қаласының әкімі В.В. Храпуновтың басшылығымен қала аудандарының әкімдерін қабылдады.

Президент қалада автокөлік магистралін, көлік жолайрықтарын одан әрі дамыту, Алматы метро құрылысын және дарарельсті жолдарды аяқтау, қарапайым қалалықтарға қолжетімді тұрғын үй салу қажеттігіне әкімдердің назарын аударды.

Кездесу нәтижесі бойынша Н.Ә. Назарбаев Алматы қаласының әкіміне Алматы облысының әкімімен бірлесе мегаполис айналасындағы айналма жолдардың құрылысы туралы мәселені шешуді және қаладағы экологиялық жағдайды жақсарту бойынша шаралар қабылдауды тапсырды.

Сол күні Мемлекет басшысы Алматы қаласында ашылған «Silk Way City» гипермаркетінде болып, жаңа технологиямен салынған ультразаманауи ғимаратпен танысты.

8 сәуір

Мемлекет басшысы Қалалық ардагерлер үйінде Алматы қаласының соғыс ардагерлерімен кездесті және олармен өзінің 2004 жылдың 19 наурызындағы «Бәсекеге қабілетті Қазақстан үшін, бәсекеге қабілетті экономика үшін, бәсекеге қабілетті ұлт үшін!» Қазақстан халқына Жолдауында белгіленген аға буынды әлеуметтік қорғау басымдылықтарын талқылады.

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Қазақстан Республикасының Ұлттық

ғылым академиясының академигі З.Қ. Қабдоловты қабылдады.

Кездесу барысында қазақстандық ғылымның даму перспективалары және білім беру жүйесін реформалау мәселелері қарастырылды.

Сол күні Мемлекет басшысы Астана қаласына келіп, «Астанабасжоспар» МКК-ға барды және елорданың сол жақ жағалауындағы бірінші кезекте салынатын ғимараттардың макетімен танысты.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне міндетті әлеуметтік сақтандыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №542-II, «Тамақ өнімдерінің сапасы мен қауіпсіздігі туралы» №543-II заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасының облыстық және оларға теңестірілген соттарының судьяларын, сондай-ақ аудандық және оларға теңестірілген соттарының төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» №1345, «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» алқасымен наградтау туралы» №1346 жарлықтарына қол қойды.

10 сәуір

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Константино-Еленинский кафедралды соборында Қазақстанның православиелік христиандарын Жарқын Христос мерекесімен құттықтады.

Өз сөзінде Н.Ә. Назарбаев: «Пасха ұлы мерекесін Қазақстанда үлкен қуанышпен қарсы алады. Рамазан мен Құрбан айт сияқты көктемнің бұл күні де бізге махаббат пен мейірімділік сыйлайды, және Қазақстан жерінде тұратын барлық ұлттар мен халықтардың өкілдерін біріктіреді. Адамдардың бір-біріне деген сенімін сақтай отырып, достық заңдарын құрметтей отырып, еліміз тұрақты көпұлтты мемлекет ретінде атағы шықты. Соның арқасында экономика дамиды, қазақстандықтардың өмірі жақсарады. Бүкіл әлемде соғыс болып, қан төгіліп жатқанда, республикамызда ұлтаралық келісім, төзімділік және басқаның діни сеніміне құрметпен қарау орнап отыр. Сондықтан, Отанымыздың әлемдік және дәстүрлі діндердің көшбасшыларының I съезінің өткізу орнына айналуы кездейсоқтық емес», — деді.

12 сәуір

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты Қ.Ж. Ережеповті қабылдады. Ол өзі басшылық ететін «Отан» Республикалық саяси партиясының парламенттік фракциясының қызметі, әлеуметтік заңнамаға түзету блогын қабылдау жөніндегі бірлескен парламенттік-үкіметтік комиссия жұмысының қорытындылары туралы айтты. Кездесуде, сонымен қатар оралмандарды мемлекеттік қолдау мәселелері қозғалды.

Мемлекет басшысы мемлекеттік кадр саясатының мәселелері бойынша кеңес өткізді.

Кеңеске Қазақстан Республикасы Парламенті палаталарының төрағалары, Президент Әкімшілігінің басшылары, Үкімет мүшелері, орталық мемлекеттік орган басшылары, облыстың, Астана және Алматы қалаларының, облыстық маңызы бар қала мен аудан әкімдері, Мемлекеттік қызмет істері жөніндегі агенттіктің аумақтық органдарының басшылары қатысты.

Кеңес қорытындысы бойынша Н.Ә. Назарбаев мемлекеттік қызметті одан әрі жетілдірудің басымдықтарын анықтады (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы «Сауда қызметін реттеу туралы» №544-II Заңына қол қойды.

14 сәуір

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Жоғарғы Бас қолбасшысы ретінде «Сарышаған» полигонында «Сарыарқа-2004» стратегиялық оқу-жаттығуларының үшінші кезеңіне қатысты.

Оқу-жаттығуларға мемлекеттің әскери қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша лаңкестікке қарсы операцияларды жүргізу мен дайындықты шыңдау мақсатында әскердің барлық түрлері жұмылдырылды, атап айтқанда Әуе қорғанысы Күштерінің, аэроұтқыр және зымыран әскерінің, артиллерия, байланыс, басқа да қорғаныс құрылымдарының бөлімшелері қатыстырылды.

Оқу-жаттығуларының аяғында Президент әскери қызметкерлердің позицияларында болды, олардың қызметіне, тұрмысына көңіл бөлді және сарбаздармен суретке түсті.

Мемлекет басшысы «Г.А. Марченко туралы» №1347 Жарлығына қол қойды.

15 сәуір

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Ауғанстан Ислам Мемлекетінің Президенті Х. Карзаймен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамда өткізілген келіссөздер барысында аймақтық қауіпсіздік саласында екіжақты ынтымақтастықтың даму перспективалары, халықаралық лаңкестікке қарсы қазақстандық және ауғандық арнайы қызметтердің өзара қатынастарын орнату, экстремизм, есірткі бизнесі және заңсыз миграция жайлы пікір алмасты.

Қазақстанның Ауғанстан экономикалық инфрақұрылымының қайта қалпына келтіру үдерісіне қатысу мәселелері кездесудің келесі өзекті тақырыбына айналды. Н.Ә. Назарбаев Қазақстан әлемдік қауымдастықтың Ауғанстанға ұсынған қалпына келтіру жұмыстары мен жобаларына қатысуға шынайы мүдделі екендігін атап өтті. Бұл көлік-коммуникациялық және энергетикалық инфрақұрылымын, ирригация кешендерін және кен өндіруші өнеркәсіпті қалпына келтіруге және құрылысын салуға қатысты.

Келіссөздер нәтижесінде өзара қарым-қатынас және ынтымақтастық негіздері туралы мемлекетаралық келісім-шартқа және сауда-экономикалық ынтымақтастық туралы үкіметаралық келісімге қол қойылды.

Сол күні Мемлекет басшысы сапар бойында Қазақстанға келген Чехия Республикасының Президенті В. Клауспен кездесті.

Кездесу барысында тараптар Чехияның ЕО-ға кіру және оның аумағында сауда саласына бірыңғай еуропалық саясаттың таралуына байланысты Қазақстаннан келетін кейбір тауарды импорттауға шек енгізу тұрғысынан екі елдің сауда-экономикалық ынтымақтастығының жағдайы мен перспективаларын талқылады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №545-II Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгертулер мен толықтырулар енгізу туралы» №1348, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 29 сәуірдегі №857 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №1349 жарлықтарына қол қойды.

16 сәуір

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Дүниежүзілік зияткерлік меншік ұйымының орындаушылықтар мен фонограммалар жөніндегі шартына қосылуы туралы» №546-II, «Қазақстан Республикасының Дүниежүзілік зияткерлік меншік ұйымының авторлық құқық жөніндегі шартына қосылуы туралы» №547-II заңдарына қол қойды.

18 сәуір

Мемлекет басшысы Германия Федеративтік Республикасында ресми сапармен болып, Федералды канцлер Г. Шредермен бірге Ганновер қаласындағы Ганновер жәрмеңкесінің ашылу салтанатына қатысуымен басталды.

«Мен үшін осындай танымал жәрмеңкенің ашылуында сөз сөйлеу үлкен қуаныш, осы жәрмеңкенің арқасында керемет Ганновер қаласына келдім. Әлемдік танымалдылыққа ие болған Ганновер өнеркәсіптік жәрмеңкесі көптеген іскер адамдардың қызығушылығын тудырады. Және бұл заңды құбылыс, себебі әлемді жылжытатын техникалық прогресс, ал инновация, жаңа технология деген ұғымдар, менің ойымша, қашаннан бері бұл жәрмеңкенің ұранына айналған», — деді Қазақстан Президенті.

Ганновер жәрмеңкесі (Hannover Messe) — жоғары технологиялардың, инновацияның және өнеркәсіптік автоматтандырудың әлемдегі ең ірі көрмелерінің бірі. Алғашқы көрме 1947 жылы 16 тамызда өткізілген.

Сол күні Мемлекет басшысы Германияның ресми және іскерлік ортасының өкілдерімен бірқатар екіжақты кездесулер өткізді, соның ішінде Төменгі Саксония федералды жерінің Премьер-министрі К. Вульфпен, Еуропалық аэроғарыш және қорғаныс компаниясының басқарма мүшесі Т. Эндерспен, «MAN Ferrostaal AG» концерні басқармасының төрағасы М. Мичерлихпен және «Wintershall AG» компаниясы басқармасының төрағасы Р. Цвитцерлоотпен кездесті.

19 сәуір

Мемлекет басшысы Германия Федеративтік Республикасына ресми сапары барысында Федералды канцлері Г. Шредермен бірге Ганновер көрмесі аясындағы Қазақстан экономикасы күндерінің ашылу салтанатына қатысты.

Қазақстанның көрмелік экспозициясын отандық экономиканың флагмандары «ҚазМұнайГаз», «Қазақтелеком», «Қазмырыш», Өскемен титан-магний комбинаты, «KEGOC» және т.б. сияқты 50-ге тарта жетекші компаниялар көрсетті.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Ганновер қаласынан Берлин қаласына келіп, Федералды канцлер Г. Шредермен шағын және кеңейтілген құрамда келіссөздер жүргізді.

Келіссөздердің қорытындысы бойынша Қазақстан Республикасы Индустрия және сауда министрлігінің, «Инжиниринг және технологиялар трансферті орталығы» АҚ мен «Siemens AG» компаниясының арасында өзара түсіністік туралы, сонымен қатар «ҚазМұнайГаз» Ұлттық мұнай-газ компаниясы» АҚ мен «Wintershall AG» компаниясының арасында ынтымақтастық пен өзара түсіністік туралы екі меморандумға қол қойылды.

Мемлекет басшысы Германияның социал-демократиялық партиясы басқаратын парламент фракциясы төрағасының орынбасары, Бундестаг депутаты, Германия-Қазақстан қоғамдастығының төрағасы Г. Эрлермен кездесіп, онымен Қазақстан ГФР байланыстарының, соның ішінде мәдени және гуманитарлық салалардағы байланыстардың даму перспективаларын талқылады.

Сол күні Мемлекет басшысы Берлин қаласының Жаңа ұлттық галереясында болып, Сезанн, Ван Гог, Пикассо, Дали, Матисс, Шагал, Хоппер, Поллок және т.б. сияқты заманауи сурет өнерінің атақты шеберлерінің 200-ден астам шедеврлері қойылған Нью-Йорк заманауи өнер мұражайының жылжымалы экспозициясын тамашалады.

20 сәуір

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясында жұмыс сапарымен болып, осы елдің астанасы Мәскеу қаласында Президент В.В. Путинмен кездесті.

Шағын құрамдағы кездесулер 2004 жылғы 9–10 қаңтарда В.В. Путиннің Қазақстанға ресми сапары кезінде қол жеткізілген уағдаластықтардың жүзеге асу барысын талқылауға арналды. Қазақстан-Ресей мемлекеттік шекарасын делимитациялау үдерісін тез арада аяқтау мәселелеріне баса назар аударылды.

Сол күні Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Үкіметінің төрағасы М.Е. Фрадковпен және Мәскеу қаласының мэрі Ю.М. Лужковпен жұмыс бабындағы кездесулер өткізді.

22 сәуір

Мемлекет басшысы Алматы қаласында болып, өзінің алматылық резиденциясында бірқатар жұмыс бабындағы кездесулер өткізді.

Американ кәсіпкерлік институтының тұрақты мүшесі, АҚШ қорғаныс саясаты жөніндегі Кеңес мүшесі Р. Перлмен кездесуінде лаңкестікке қарсы күрес тұрғысынан халықаралық саясат мәселелері бойынша пікір алмасу өтті.

Ресей елшілігінің және қазақстандық митрополит округінің орталық кеңсесінің Астана қаласына көшіру, сонымен қатар Қазақстанның астанасында жаңа кафедралды собор құрылысының мәселелері Астана митрополиті мен Алматы Мефодийі және Қазақстандағы Ресей Федерациясының Төтенше және Өкілетті елшісі В.А. Бабичевпен әңгімесіндегі талқылау тақырыбына айналды.

ЕурАзЭҚ бас хатшысы Г.А. Рапотамен әңгіме барысында Орталық Азияның гидроэнергетикалық ресурстарын игеру, аймақтың көлік жүйесін дамыту және ортақ кеден кеңістігін құру мәселелері қаралды.

Сол күні Мемлекет басшысы Алматы қаласында өткен III Еуразиялық медиа-форумға қатысты.

Н.Ә. Назарбаев форумның ашылуында сөйлеген сөзінде қазіргі жаһанданушы әлемнің негізгі қайшылықтарына баса назар аударды. Олардың қатарына қазіргі өркениет қақтығыстары мен барлық мораль мен құқық нормаларының шегінен шығатын күшті жауап-

тар арасындағы қайшылықтарды, саяси көзқарастар мен халықаралық құқық нормаларының арасындағы қайшылықтарды; жаһандану мен ұлттық мемлекеттілік арасындағы қайшылықтарды; технологиялық қуат пен мәдени шыдамдылық арасындағы қайшылықтарды жатқызды (Қосымшаны қараңыз).

Еуразиялық медиа-форумды құру туралы бастаманы көтерген «Хабар» ұлттық ақпараттық агенттігі болып табылады. Форум Қазақстанда 2001 жылы «Еуразиялық медиа-форум» қоры коммерциялық емес үкіметтік емес ұйымы ретінде ресми түрде тіркелген.
Форумның басты мақсаты қазіргі заманғы дамудағы әлемдік мәселелер бойынша саясаткерлер, журналистер мен сарапшылардың еркін және ашық пікір алысуларына жағдай жасау және оларға БАҚ тарапынан әсер ету болып табылады. Алғашқы медиа-форум 2002 жылдың сәуір айында болып өтті.

23 сәуір

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Америка Құрама Штаттарының БҰҰ-дағы Елшісі, Еуропа және Канада ісі жөніндегі Мемлекеттік хатшының бұрынғы орынбасары Р. Холбрукты қабылдады.

Кездесу барысында Қазақстандағы әлеуметтік-экономикалық реформалардың жүргізілуі, әлемдік саясат мәселелері бойынша пікір алмасты.

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Қазақстан Республикасының Президенті жанындағы Қазақстан менеджмент, экономика және болжамдау институты Қамқоршылық кеңесінің төрағасы Ч.Й. Бэнгті қабылдады. Ол ҚМЭБИ жұмысы жайында хабардар етті.

Әңгіме барысында, сонымен қатар Қазақстанда жоғары білікті мамандарды дайындау деңгейін арттыру перспективалары қаралды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» №1350, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 11 ақпандағы №805 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №1351 жарлықтарына қол қойды.

24 сәуір

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Бюджет кодексі» №548-II Заңына қол қойды.

26 сәуір

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің төрағасы Ә.Ғ. Сәйденовті және Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің төрағасы Б.Б. Жәмішевті қабылдап, ведомстволардың 2003 жылғы жұмыстары жайлы есептерін тыңдады.

Президент сақтандыру нарығын дамыту бағдарламасын жасауды және Үкіметке енгізуді, сонымен қатар «Акционерлік қоғамдар туралы», «Құнды қағаздар туралы» заңдарға өзгертулер мен толықтыруларды дайындауды тапсырды.

28 сәуір

Мемлекет басшысы Өзбекстан Республикасының Президенті И.А. Каримовпен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгіме барысында тараптар аймақтық қауіпсіздік мәселелерін талқылады және өз елдеріндегі экономикалық және саяси жағдай, сонымен қатар аймақтағы лаңкестіктің болуына қарсы әрекеттер жөніндегі шаралар туралы бір-бірін хабардар етті.

Мемлекет басшысы «Бірыңғай экономикалық кеңістік құру туралы келісімді бекіту туралы» №549-II Заңына қол қойды.

30 сәуір

Мемлекет басшысы «Чехия Республикасының, Эстония Республикасының, Кипр Республикасының, Латвия Республикасының, Литва Республикасының, Венгрия Республикасының, Мальта Республикасының, Польша Республикасының, Словения Республикасының және Словакия Республикасының Еуропалық Одаққа кіруін назарға ала отырып, бір тараптан Қазақстан Республикасы және екінші тараптан Еуропалық Қоғамдастықтар мен оларға мүше мемлекеттер арасындағы әріптестік орнататын Әріптестік пен ынтымақтастық туралы келісімге хаттамаға қол қою туралы» №1352, «Қазақстан темір жолының 100 жылдығы құрметіне арналған мерекелік медаль туралы» №1353, «Е.Ә. Әбілдаевқа II сыныпты Төтенше және Өкілетті Уәкіл дипломатиялық дәрежесін беру туралы» №1354, «С.М. Тайыровқа II сыныпты Төтенше және Өкілетті Уәкіл дипломатиялық дәрежесін беру туралы» №1355 жарлықтарына қол қойды.

МАМЫР

Дс		3	10	17	24	31
Сс		4	11	18	25	
Ср		5	12	19	26	
Бс		6	13	20	27	
Жм		7	14	21	28	
Сн	1	8	15	22	29	
Жк	2	9	16	23	30	

1 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстан халықтарының бірлігі күніне орай Астана қаласында өткен мерекелік іс-шараларға қатысты.

Астананың Республика алаңына жиналғандардың алдында сөз сөйлей келе, Н.Ә. Назарбаев қазақстандықтарды мерекелерімен құттықтады: «Біз — көп ұлтты елміз. Бізде бәрі республикамызда тұратын халықтардың арасындағы сенімге, достыққа, махаббатқа сүйенеді. ...Ұлтаралық бірлік пен тұрақтылықтың, барлық көршілермен достықтың арқасында республикамыз үлкен жетістіктерге жетті. Қазақстан посткеңестік кеңістігінде ең тез дамып келе жатқан мемлекет болып есептеледі. Одан арғы жетістіктерді тек елімізде саяси тұрақтылық болса, оның азаматтары бұрынғысынша бейбітшілік пен келісімде өмір сүрсе ғана есептеуге болады. БҰҰ Қазақстандағы халықтардың қарым-қатынасын үлгіге алып отыр. Республиканың Халық ассамблеясының жұмысы Еуропада және бүкіл әлемде жиынтықталып зерттелуде. Еліміздің алтын игілігі — халықтардың бауырластығы, олардың бір-біріне деген сенімі мен құрметін қазақстандықтар сақтауы тиіс.

Бұл жай әдемі сөздер немесе саяси ұрандар емес — бұл өмір. Келісім болмаса, халықтың дамуы жайлы сөз болмайды. Осы жылдар бойы, қазіргі таңда әлемнің түрлі жерлерінде болып жатқандай, ұлтаралық тартыстардан қан төгілген жоқ».

5 мамыр

Мемлекет басшысы «Орталық Азия ынтымақтастығы» ұйымына қатысушы мемлекеттердің парламенттік делегациясының басшыларын қабылдады.

Кездесу барысында аймақ елдерінің арасындағы парламентаралық ынтымақтастықты дамыту мәселелері жайында тыңғылықты пікір алмасу болды.

Мемлекет басшысы «Астанабасжоспар» МҚК-да болып астананың одан әрі даму мәселелері жөнінде кеңес өткізді.

Президент кеңес қатысушыларының назарын астананың ойдағыдай дамуына кедергі келтіріп отырған негізгі 3 мәселеге аударттты. Олардың қатарына дамымаған инфрақұрылымды, қала жолдарының заман талабына сай келмеуін және тұрғын үй құрылысындағы кемшіліктерді жатқызды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» №1356, «Қазақстан Республикасы Республикалық ұланының бір топ әскери қызметшілерін «Астана» естелік медалімен наградтау туралы» №1357 жарлықтарына қол қойды.

6 мамыр

Мемлекет басшысы «Лицензиялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгеріс енгізу туралы» №550-II, «Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне дәрілік заттар айналымы мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №551-II заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Жоғары әскери және арнаулы атақтар беру туралы» №1358, «Қазақстан Республикасының 2000 жылғы 13 сәуірдегі №371 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №1359, «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің 2003 жылға арналған есебін бекіту туралы» №1360 жарлықтарына қол қойды.

7 мамыр

Мемлекет басшысы Отан қорғаушылар Күніне орай әскери қызметкерлерінің, арнаулы қызмет жұмысшыларының және құқық қорғау органдарының тобына әскери және қызметтік борышын үлгілі атқарғаны үшін мемлекеттік наградалар және жоғары әскери және арнайы атақтар берілуіне байланысты ерекшелік белгілерін табыс етті.

Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің төрағасы Н.Н. Дүтбаев II дәрежелі «Барыс» орденімен марапатталды. Сонымен қатар, марапатталғандардың ішінде Ирактағы бітімгерлік операцияларына қатысқан офицерлер мен солдаттардың үлкен тобы бар.

Генерал-майор әскери атағы Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Аэроұтқыр әскерінің қолбасшысы М.Ж. Майкеевке, Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Шекара қызметі директорының орынбасары М.Ж. Мәрденовке, Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің Ішкі әскерінің қолбасшысы А.Б. Серәлиевке, ҰҚК Атырау облысы бойынша департаментінің бастығы А.Қ. Иса-

бековке, ҰҚК Астана қаласы бойынша департаментінің бастығы Е.С. Тайжановқа, ҰҚК Павлодар облысы бойынша департаментінің бастығы Ә.Ш. Шаяхметовке берілді.

Полиция генерал-майоры атағы Қазақстан Республикасы Ішкі істер вице-министрі В.Н. Курбатовқа және Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі академиясының бастығы С.Е. Еркіновке берілді.

1 2 3 4

«Барыс» ордені 1999 жылы бекітілген. Үш дәрежесі бар. I, II және III дәрежелі «Барыс» орденімен Қазақстан Республикасының мемлекеттігі мен егемендігін нығайту ісіне; бейбітшілікті, қоғамның топтасуы мен Қазақстан халқының бірлігін қамтамасыз етуге; мемлекеттік, өндірістік, ғылыми, әлеуметтік-мәдени және қоғамдық қызметте; халықтар арасындағы ынтымақтастықты нығайтуға; ұлттық мәдениеттерді жақындастыру мен өзара байытуға; мемлекеттер арасындағы достық қатынастарды дамытуға сіңірген ерекше еңбегі үшін марапатталады.

I дәрежелі «Барыс» ордені жұлдыздан (1-сурет) және иыққа асатын лентадағы белгіден тұрады (2-сурет). II дәрежелі «Барыс» — қалыбындағы белгіден тұрады (3-сурет). III дәрежелі «Барыс» — мойынға тағатын лентадағы белгіден тұрады (4-сурет).

Мемлекет басшысы Отан қорғаушылар күніне орай Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрлігінде өткен Ұлы Отан соғысының ардагерлерін қабылдау рәсіміне қатысты және 19 ардагерге жаңа пәтердің кілттерін табыс етті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің 1996 жылғы 9 сәуірдегі №2940 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №1361, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №1362 жарлықтарына қол қойды.

9 мамыр

Мемлекет басшысы Жеңіс күніне орай Астана қаласында өткен мерекелік іс-шараларға қатысты.

Президент «Отан қорғаушылар» монументіне гүл шоғын қойып, ардагерлермен бірге Ұлы Отан соғысында қаза болған батырларды бір минут үнсіздікпен еске алды.

Жиналғандардың алдында сөйлеген сөзінде қазақстандықтарды мерекелерімен құттықтады.

«Жеңістің 59 жылдығы — бүкілхалықтық және әлемдегі ұлы мейрамдардың бірі. 20 миллионнан астам адам, бұрынғы Кеңес Одағының азаматтары, біз, олардың ұрпақтары, еркін әрі гүлденетін әлемде өмір сүрсін деп Ұлы Отан соғысында бас қосты. Біздің аталарымыз бен әкелеріміз Отан қорғауда өмірі мен қанын аямады. Аға буынның Отанға деген шынайы махаббатының үлгісі ретінде Жеңіс күнін жадымызда ұстаймыз және тойлаймыз», — деп атап айтты Н.Ә. Назарбаев.

11 мамыр

Мемлекет басшысы Германия Федеративтік Республикасының Сауда-өнеркәсіп палаталары бірлестігінің президенті Л.-Г. Браунды қабылдады.

Кездесу барысында екі елдің кәсіби-техникалық білім беруді ұйымдастыру, кадрлардың біліктілігін арттыру, сонымен қатар нарық субъектілерінің арасындағы дауды шешуге қажетті әртүрлі өнеркәсіп саласы бойынша ресми сарапшыларды анықтау бойынша екі елдің сауда-өнеркәсіп қызметін үйлестіру мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне жергілікті мемлекеттік басқару мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №552-II Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір актілеріне өзгерістер енгізу туралы» №1363 Жарлығына қол қойды.

12 мамыр

Мемлекет басшысы ҰҚШҰ бас хатшысы Н.Н. Бордюжаны қабылдады. Ол ұйымның 2003 жылғы жұмысы және ҰҚШҰ Ұжымдық қауіпсіздік кеңесінің кезекті сессиясына дайындық барысы жайында хабардар етті.

Мемлекет басшысы «ҚазМұнайГаз» Ұлттық мұнайгаз компаниясы» АҚ президенті Ұ.С. Қарабалинді қабылдады және компанияның ағымдағы қызметінің нәтижелері мен алдағы даму жоспары туралы есепті тыңдады.

Кездесу барысында Каспий теңізінің қазақстандық секторын игерудің мемлекеттік бағдарламасын жүзеге

асыру мәселелеріне, атап айтқанда, газ құбырының, көліктік магистральдарының және экспорттық мұнай құбырларының дамуына, Каспийде жүргізілетін жұмыстар кезінде экологиялық талаптарды сақтауға баса назар аударылды.

14 мамыр

Мемлекет басшысы республикалық теледидарда тікелей эфирде қазақстандықтардың сұрағына жауап берді.

Жалпы алғанда тікелей эфирді жүргізу және дайындау барысында елдің барлық аймақтарынан 12098 сұрақ пен азаматтардың жолданымы түсті, оның ішіндегі 43 сұраққа Н.Ә. Назарбаев телеэфирде жауап берді.

Өзекті мәселелер мен сұрақтар бойынша Мемлекет басшысы министрліктер мен ведомство басшыларына нақты тапсырмалар берді, ал оның орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Президенті Әкімшілігіне жүктелді.

Мемлекет басшысы «А.С. Есімовті Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің орынбасары қызметіне тағайындау туралы» №1364, «С.Ә. Үмбетовті Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрі қызметіне тағайындау туралы» №1365, «Б.Б. Жексембинді Жамбыл облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №1366, «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 және 2003 жылғы 20 маусымдағы №1141 жарлықтарына толықтыру мен өзгеріс енгізу туралы» №1367, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №1368, «Б. С. Әйтімованы Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің орынбасары қызметіне тағайындау туралы» №1369 жарлықтарына қол қойды.

16 мамыр

Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасына мемлекеттік сапармен келді.

17 мамыр

Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасына мемлекеттік сапар барысында осы елдің астанасы Бейжің қаласында ШЫҰ атқарушы хатшысы Чжан Дэгуанмен

және Қытай Ұлттық мұнай-газ компаниясының президенті Чэнь Гэнмен кездесулер өткізді.

Кездесулер барысында ШЫҰ аясында әріптестікті дамыту мәселелерін талқылады және «Қазақстан-Қытай» мұнай құбыры құрылысының жобасын қарады.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасының Төрағасы Ху Цзиньтаомен кездесті.

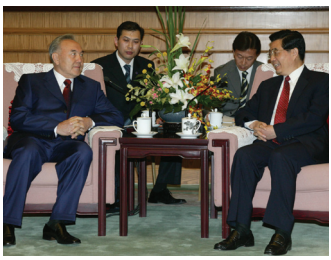

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында екі елдің сауда-экономикалық және энергетикалық ынтымақтастығын кеңейту перспективалары мен ахуалы талқыланды.

Келіссөздер нәтижесінде мемлекет басшылары Бірлескен мәлімдеме қабылдады. Сонымен қатар 1991 жылғы келісімді алмастырған, Қазақстан Республикасы мен ҚХР арасындағы ынтымақтастық жөніндегі бірлескен комиссия құру; мұнай және газ саласындағы көпжақты ынтымақтастықты дамыту; сауда-экономикалық ынтымақтастық туралы үкіметаралық келісімдерге қол қойылды. Одан басқа, өсімдік қорғау және карантині, екі ел азаматтарының уақытша еңбек қызметі, теміржол көлігі саласындағы ынтымақтастық туралы ведомствоаралық келісімдерге қол қойылды.

«ҚазМұнайГаз» Ұлттық мұнай-газ компаниясы» АҚ мен Қытай ұлттық мұнай-газ компаниясының арасындағы «Атасу-Алашанькоу» мұнай құбыры құрылысының негізгі принциптері туралы жасалған келісім ерекше маңызға ие болды.

«Атасу-Алашанькоу» мұнай құбыры бірінші кезекте «Қазақстан-Қытай» мұнай құбырының магистралін білдіреді. Ол Қазақстан мұнайының экспортын шығыс бағытта жүргізуін қамтамасыз етуге тартылған және қазақстандық энерготасымалдаушылардың маршрутын әлемдік нарыққа осылайша әртараптандыруға арналған.

Мемлекет басшысы «Қ.Е. Көшербаев туралы» №1370 Жарлығына қол қойды.

18 мамыр

Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасына мемлекеттік сапар барысында Қазақстан және Қытай кәсіпкерлерінің Кеңесін құру аяқталысымен бірден өткізілген Қазақстан және Қытай кәсіпкерлерінің Кеңесін құру рәсіміне қатысты.

Кеңес мүшелеріне айтқан сөзінде: «Қазақстан және Қытай кәсіпкерлерінің Кеңесі іскерлік ынтымақтастықты сапалы жаңа деңгейге көтерері сөзсіз. Оған еліміздің кәсіпкерлері мен компанияларының арасындағы тікелей байланысты дамытуда ынталандырушы рөл ойнауға міндеттелген, ол екі жақты сауда-экономикалық байланыстарды одан әрі дамыту жөнінде ынтымақтастық бойынша нақты ұсыныстарды үкіметіміз бен бірлескен комиссияның қарауына ұсынатын болады», — деп атап өтті Н.Ә. Назарбаев.

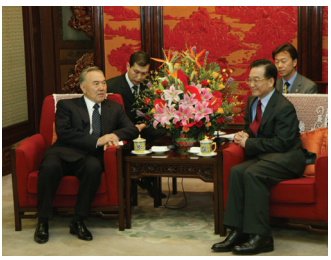

Түстен кейін Мемлекет басшысы ҚХР Мемлекеттік кеңесінің Премьері Вэнь Цзябаомен, Халық өкілдерінің бүкілқытайлық жиналысы Тұрақты комитетінің төрағасы У Бангомен, ҚХР бұрынғы төрағасы Цзян Цзэминмен кездесті және екіжақты ынтымақтастықтың кең ауқымды мәселелерін талқылады.

19 мамыр

Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасына мемлекеттік сапар барысында Шыңжаң-Ұйғыр автономиялық ауданына (ШҰАА) барды, онда Қытай Коммунистік партиясы ОК Саяси бюросының мүшесі, ШҰАА партия комитетінің хатшысы Ван Лэцюанмен және ШҰАА Төрағасы И. Терьвалдпен кездесті.

ШҰАА басшылығымен келіссөздерден кейін Н.Ә. Назарбаев Қазақстан Республикасы Индустрия және сауда министрлігі мен Қазақстанның инвестицияларға қолдау көрсету жөніндегі «Қазинвест» орталығы ұйымдастырған бизнес-форумға қатысты. Форумға қазақстандық және қытайлық даму институттарынан, ірі кәсіпорындардан, банктерден 130-дан астам делегат қатысты.

Күннің соңында Қазақстан Президенті Үрімші экономикалық және техникалық даму аймағына барып, онда «Райымбек Фуд (Шыңжаң) Co. Ltd.» компаниясының шырын өндіру зауыты — алғашқы қазақстандық кәсіпорнының ашылу рәсіміне қатысты.

21–22 мамыр

Мемлекет басшысы Испания Корольдігінде жұмыс сапарымен болып, осы елдің астанасы Мадрид қаласында Үкімет төрағасы Х.Л. Сапатеромен кездесті.

Келіссөздер барысында мұнай-газ өнеркәсібі, тұрғын үй құрылысы, сауда саласындағы екіжақты ынтымақтастықты кеңейту перспективалары талқыланды. Осыған байланысты Х.Л. Сапатеро Н.Ә. Назарбаевқа Қазақстанда Испанияның сауда өкілдігін ашу ниеті туралы мәлімдеді.

Сонымен қатар аймақтық қауіпсіздік мәселелері бойынша, атап айтқанда, Ауғанстандағы және Орталық Азиядағы жағдай туралы пікір алмасу болды.

Кездесу соңында тараптар екіжақты қарым-қатынастың одан әрі нығаятынына сенімдерін білдірді.

24 мамыр

Мемлекет басшысы Украинаның Ялта қаласында өткен, құрамына Беларусь, Қазақстан, Ресей және Украина кіретін БЭК қалыптастыру туралы келісімге қатысушы мемлекеттер басшыларының саммитіне қатысты.

Мемлекет басшылары Бірыңғай экономикалық кеңістік құру туралы бекіту грамоталарымен алмасты және оның заңды рәсімдеуіне қажетті бірінші кезектегі шараларды талқылады.

Кеңейтілген талқылау барысында Н.Ә. Назарбаев бірінші кезекте БЭК аясында кедендік және көліктік одақ құрудың жөн екендігі туралы ойын айтты.

Бірыңғай экономикалық кеңістік (БЭК) — халықаралық экономикалық ұйым, мақсаты, аты айтып тұрғандай, мүше мемлекеттердің бірыңғай экономикалық кеңістігін құру.

БЭК қалыптастыру туралы келісімге 2003 жылғы 19 қыркүйекте Ялта қаласында Беларусь, Қазақстан, Ресей және Украина Президенттері қол қойды.

БЭК аясында бірінші кезеңде мүше мемлекеттерден келетін тауар импортына қатысты еркін сауда режимін қамтамасыз ету, кеден одағының және біртұтас бәсекелестік ортаны қалыптастыру алғышарттарын дайындау, ұлттық заңнамалармен үйлестіру бойынша шараларды жүзеге асыру. Екінші кезеңде — алымсыз және шексіз еркін сауда аймағын қалыптастыруды аяқтау, үйлестірілген бәсекелестік саясатын жүргізу, бірыңғай кеден тарифі бар кедендік одақ құру. Үшінші, соңғы кезеңде, тауарлардың, қызметтердің, капиталдың және жұмыс күшінің еркін қозғалысын қамтамасыз ету жоспарланған. «Төрттік» мемлекеттердің интеграциялық өзара әрекеттестігін тереңдету шарасы бойынша, мүше мемлекеттер өз еріктерімен өкілеттіліктерін беретін бірыңғай реттеу органы құрылуы тиіс.

Құрамына үкімет пен Ұлттық координаторлар институты басшыларының орынбасарлары кіретін Жоғары деңгейдегі топ БЭК органдары болып табылады.

Сонымен бірге, 2006 жылы БЭК-тен Украинаның шығуына байланысты және БЭК пен ЕурАзЭҚ мақсаттарының ұқсастығын ескере отырып, оларды біріктіру туралы шешім қабылданды.

25 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Норвегия Корольдігінің Премьер-министрі К.М. Бондевикті қабылдады.

Кездесу барысында мұнай-газ секторындағы екіжақты ынтымақтастықтың даму мәселелері талқыланды, сонымен қатар халықаралық бірқатар маңызды мәселелер, соның ішінде лаңкестікке қарсы күрес және жаппай қырып жою қаруын таратпау мәселелері бойынша пікір алмасты.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне қоршаған ортаны қорғау және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №553-II, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қырғыз Республикасының Үкіметі арасындағы Халықаралық автомобиль қатынасы туралы келісімді бекіту туралы» №554-II заңдарына қол қойды.

26 мамыр

Мемлекет басшысы Экология және тұрақты даму жөніндегі Азия-Тынық мұхиты аймақтық форумының төрағасы Р. Хасимотоны қабылдады.

Кездесу барысында экология және әсіресе Каспий аймағын су ресурстарымен қамту мәселелері бойынша байыпты пікір алмасу болды. Рютаро Хасимото Қазақстанның экология және тұрақты даму жөніндегі Азия-Тынық мұхиты аймақтық форумының толық құқықты мүшесі бола алатындығын жеткізді және Жапония алдағы уақытта да Семей полигонындағы ядролық қару сынақтарынан жапа шеккендерге медициналық көмек көрсете беретінін мәлімдеді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ислам даму банкі арасындағы Қазақстанда Қарағанды облысының ауылды сумен жабдықтау жобасы үшін қарыз туралы келісімді бекіту туралы» №555-II, «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық

қайта құру және даму банкі арасындағы қарыз (Нұра өзенін тазарту жобасы) туралы келісімді бекіту туралы» №556-II заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Кешірім жасау туралы» №1371, «Кешірім жасау жөніндегі өтінішін қанағаттандырудан бас тарту туралы» №1372, «Шығыс Қазақстан облысының көп балалы аналарын «Алтын алқа» алқасымен наградтау туралы» №1373 жарлықтарына қол қойды.

27 мамыр

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгіме барысында тараптар 2004 жылғы 24 мамырда Ялта қаласында өткен БЭК қалыптастыру туралы Келісімнің қатысушы мемлекет басшылары саммитінің қорытындыларын және 2004 жылдың қыркүйегінде Астана қаласында өткізуге жоспарланған БЭК-тің келесі саммитінің күн тәртібін талқылады. Сонымен қатар екіжақты қарым-қатынастың жағдайы мен перспективалары, Қазақстандағы Ресей жылын өткізу барысы қаралды.

Мемлекет басшысы Америка Құрама Штаттары Конгресінің мүшелері — сенатор К. Бернсті және конгресмен Д. Рехбергті қабылдады.

Кездесу барысында конгресмендер Н.Ә. Назарбаевқа Қазақстан Республикасының құрметіне АҚШ Конгресінің төбесіне көтерілген американдық мемлекеттік туды және бірқатар танымал американдық заң шығарушылардың жолдауын жеткізді. Құжатта: «Біз, төменде қол қойған АҚШ Конгресінің мүшелері, Қазақстан халқын, Қазақстан Республикасының Үкіметін саяси, әлеуметтік-экономикалық және демократиялық жетістіктерімен құттықтаймыз. Өзінің даму кезеңінде Қазақстан көптеген кедергілерден өтті және Орта Азиядағы ең тез дамып келе жатқан мемлекетке айналды», — делінген.

Түстен кейін Мемлекет басшысы 2004 жылдың 28 мамырында Астана қаласына жоспарланған ЕурАзЭҚ Парламентаралық ассамблеясының отырысына қатысуға келген ЕурАзЭҚ бас хатшысы Г.А. Ра-

потаны, ЕурАзЭҚ Парламентаралық ассамблеясы бюросының жауапты хатшысы А.Н. Марышевты, ТМД Парламентаралық ассамблеясы кеңесінің бас хатшысы М.И. Кротовты, сонымен қатар ЕурАзЭҚ мүше мемлекеттерінің парламенттік делегацияларының басшыларын қабылдады.

Кездесу барысында ұлттық заңнамаларды үйлестіру және жақындастыру бойынша, заңдарды бекіту бойынша мәселелерге баса назар аударылды. Олардың болмауы ортақ сауда-экономикалық кеңістікті құру үдерісін тоқтатып отыр.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау туралы» №1374, «Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» №1375 жарлықтарына қол қойды.

28 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстанға ЕурАзЭҚ Парламентаралық ассамблеясының отырысына қатысуға келген Ресей Федерациясы Федералды жиналысы Мемлекеттік думасының төрағасы Б.В. Грызловпен кездесті.

Кездесу барысында сол күні Астана қаласында болған Парламентаралық ассамблея отырысының қорытындылары, сонымен қатар екі елдің ынтымақтастығының даму перспективалары талқыланды.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен «Орталық Азия ынтымақтастығы» Ұйымына мүше мемлекеттер басшыларының Кеңесіне қатысты.

Саммит барысында мемлекет басшыларының Бірлескен мәлімдемесіне және Теледидар мен радио бағдарламаларын өзара тарату туралы келісімге қол қойылды. Одан басқа, Ресейдің ОАЫ-ға қосылуы туралы мәселе мақұлданды.

«Орталық Азия ынтымақтастығы» Ұйымы (ОАЫ) — халықаралық аймақтық ұйым.

ОАЫ-ны бекіту туралы келісімге Алматы қаласында 2002 жылғы 28 ақпанда қол қойылды. Жаңа құрылым 1994 жылы құрылған «Орталық Азия экономикалық ынтымақтастығы» тараған ұйымының құқығын алушы. ОАЫ құрамына Қазақстан, Қырғызстан, Өзбекстан, Тәжікстан кірді.

2004 жылдың 18 қазанында ОАЫ-ға Ресей қосылды. Мемлекет басшылары мен премьер-министрлер Кеңесі, Сыртқы істер министрлерінің Кеңесі, Ұлттық координаторлар Комитеті және қауіпсіздік қызметі мен күшті құрылым басшыларының тұрақты жұмыс істейтін отырысы ОАЫ органдары болып табылады.
2005 жылдың 6 қазанында Санкт-Петербург қаласында өткен ОАЫ саммитінде ОАЫ мен ЕурАзЭҚ-ты біріктіру туралы шешім қабылданды.

31 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Ұлттық кеңесінің IV отырысына қатысты.

Отырыста Үкімет Президенттің 2004 жылғы 19 наурыздағы «Бәсекеге қабілетті Қазақстан үшін, бәсекеге қабілетті экономика үшін, бәсекеге қабілетті ұлт үшін!» атты Қазақстан халқына Жолдауына сәйкестендіріп жасаған, 2004–2006 жылдарға арналған мемлекеттік тұрғын үй құрылысын дамыту бағдарламасы талқыланды және мақұлданды.

Н.Ә. Назарбаев өз сөзінде «сапалы тұрғын үйдің халықтың қалың жігіне қолжетімді болуы қолайлы өмір жағдайын қамтамасыз етуге бағытталған саясаттың негізгі көрсеткіші болып табылатынын» атап өтті. «Әзірге, тұрғын үй құрылысының алғышарттары жасалғанымен, оның қарқыны қанағаттанарлықсыз, әсіресе ауылдардағы инженерлік коммуникациялардың көптеген проблемалары көңіл көншітпейді. Мемлекеттік бағдарламаның сәтті жүзеге асуы экономиканың одан әрі дамуына мүмкіндік береді, бүкіл елге үлкен мультипликативтік нәтиже береді», — деп атап өтті (Қосымшаны қараңыз).

МАУСЫМ

Дс		7	14	21	28
Сс	1	8	15	22	29
Ср	2	9	16	23	30
Бс	3	10	17	24	
Жм	4	11	18	25	
Сн	5	12	19	26	
Жк	6	13	20	27	

2 маусым

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Эстония Республикасының Президенті А. Рюйтелмен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында көлік-транзит саласындағы ынтымақтастық, Қазақстан жүгін халықаралық нарыққа жеткізу мәселелері, сонымен қатар мәдениет, білім беру және гуманитарлық қатынас саласындағы байланыстарды нығайту перспективалары талқыланды.

Келіссөздер қорытындысы бойынша ұйымдасқан және басқа да қылмысқа қарсы күрес және мәдени-гуманитарлық саладағы ынтымақтастықты дамыту туралы үкіметаралық келісімдерге қол қойылды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 10 қыркүйектегі №1184 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №1376, «Тың және тыңайған жерлерді игерудің ардагерлерін «Тыңға 50 жыл» мерекелік медалімен наградтау туралы» №1377 жарлықтарына қол қойды.

3 маусым

Мемлекет басшысы жұмыс сапарымен Маңғыстау облысында болды. Онда Кеңестің XI отырысына қатысуға келген Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Шетел инвесторлары кеңесінің мүшелерімен бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

Атап айтқанда, Н.Ә. Назарбаев Еуропалық қайта құру және даму банкінің президенті Ж. Лемьерді, «ExxonMobil Corporation» президенті Р. Тиллерсонды, «Chevron-Texaco» басқармасының вице-төрағасы П. Робертсонды, «LNM Group/Ispat International» президенті Л. Митталды қабылдады.

4 маусым

Мемлекет басшысы Маңғыстау облысына жұмыс сапары барысында Ақтау қаласында өткен Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Шетел инвесторлары кеңесінің XI отырысына төрағалық етті.

Каспий аймағының инфрақұрылымын және жалпы Қазақстан экономикасының шикізат секторын дамыту отырыстың басты тақырыбына айналды. Н.Ә. Назарбаев инвесторларға сәйкес ұсыныстар енгізуді ұсынды.

Еуропалық қайта құру және даму банкі мен Қазақстанның даму банкінің арасындағы

инфрақұрылымдық және инвестициялық жобаларды бірлесіп қаржыландыру жөніндегі ынтымақтастықтың қағидаттары туралы Меморандумға қол қойылуы отырыстың маңызды қорытындысы болды.

Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Шетел инвесторлары кеңесі Қазақстанда жұмыс жасайтын инвесторлармен тікелей сұхбатты, сонымен қатар инвестициялық қызметпен байланысты даулы мәселелерді жедел шешуді қамтамасыз ету мақсатында Мемлекет басшысының 1998 жылғы 30 маусымдағы Жарлығымен құрылған.

Кеңес кеңесші-консультативтік орган болып табылады. Кеңесті Қазақстан Республикасының Президенті басқарады. Президент оның қызметін басқаруды жүзеге асырады, соның ішінде қаралатын мәселелерді бекітеді және отырыстарында төрағалық етеді.

Кеңес аясында салық салу, заң шығару, шетел инвесторларының ағымдағы қызметі, Қазақстанның инвестициялық имиджін көтеру және мұнай-газ секторының мәселелері бойынша бірлескен 5 жұмыс тобы әрекет етеді. Кеңес отырысы жылына 1–2 рет өткізіледі.

8 маусым

Мемлекет басшысы «Glencore International AG» компаниясының президенті В. Штротхоттені қабылдады.

Әңгіме барысында компанияның Қазақстан нарығына қатысу перспективалары және алдағы ынтымақтастықты кеңейту мәселелері қаралды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісі төрағасының орынбасары М.Ж. Көпеевті қабылдады. Ол төменгі Палатада заң жобаларын қарастыру барысы, Жезқазған сайлау округінің ағымдағы жағдайы, сонымен қатар Ұлы Отан соғысы Жеңісінің қарсаңындағы «Ардагерлер туралы» заң жобасын қарау мүмкіндіктері туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты С.Ә. Әбдірахмановты қабылдады.

Кездесу барысында тараптар ауылды дамытудың өзекті проблемалары жөнінде пікір алмасып, ағымдық қоғамдық-саяси мәселелерді талқылады.

Мемлекет басшысы Америка Құрама Штаттарының Президенті Дж. Бушқа елдің бұрынғы Президенті

Р. Рейганның қайтыс болуына байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

Н.Ә. Назарбаев еліміздің халқы атынан және өз атынан бұрынғы АҚШ Президентінің туыс-туғандары мен бүкіл американ халқына ауыр қазаға байланысты көңіл айтты.

9 маусым

Мемлекет басшысы «Moody's Investors Service» рейтинг агенттігінің президенті Дж. Резерфордты қабылдап, онымен Қазақстанда агенттік өкілдігін құру мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы Таиланд Королдігінің Бангкок қаласының губернаторы С. Сундураведжды қабылдады.

Кездесу барысында мұнай өндіру, құс шаруашылығы және туризм саласындағы ынтымақтастықтың мүмкіндіктері қаралды.

Мемлекет басшысы Қазақстанға Астана қаласындағы Ресей астанасының мәдениеті күніне қатысуға келген Мәскеу қаласының мэрі Ю.М. Лужковты қабылдады.

Кездесу барысында Қазақстанның аймақтары мен Мәскеу қаласының арасындағы ынтымақтастық мәселелері бойынша пікір алмасты. Ю.М. Лужков өз тарапынан Астана қаласына әлеуметтік сала нысандары мен тұрғын үй салуға мәскеулік құрылыс әлеуетін тартуға дайын екендігін білдірді.

Мемлекет басшысы астаналық Конгресс-холлда өткен Астана қаласындағы Мәскеу қаласының мәдениеті күнінің ашылу салтанатына қатысты.

Астана қаласының әкімі Ө.Е. Шукеев және Мәскеу қаласының мэрі Ю.М. Лужков құттықтау сөз сөйледі, одан соң Ресей өнерінің жұлдыздары: опералық әншілер Е. Поликанин мен М. Поплавская, эстрада жұлдыздары Л. Рюмина, Л. Дэнс, И. Николаев, А. Буйнов, О. Газманов, К. Новикова, Мәскеу облысының мемлекеттік балет театрының примасы Л. Сабитова қатысқан мерекелік концерт болды.

Мемлекет басшысы «Еуразиялық экономикалық қоғамдастыққа мүше мемлекеттердің сыртқы шекараларын күзетудегі ынтымақтастық туралы шартты бекіту

туралы» №557-II, «Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №558-II, «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы «Ауыл шаруашылығын жекешелендіруден кейінгі қолдау» жобасының екінші кезеңін дайындауға грант бөлу туралы келісім-хатты бекіту туралы» №559-II заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы әскерлері Әскери сотының қылмыстық істер жөніндегі алқасының төрағасы қызметінен босату, сондай-ақ Қазақстан Республикасының аудандық және оларға теңестірілген соттарының төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» №1379, «Р.І. Тынбаев туралы» №1380, «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын қалыптастыру және пайдалану туралы 2003 жылғы есепті бекіту туралы» №1381, «Қазақстан Республикасының Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау жөніндегі агенттігін қайта ұйымдастыру туралы» №1382 жарлықтарына қол қойды.

10 маусым

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Қала күніне арналған мерекелік іс-шараларға қатысты.

Н.Ә. Назарбаев Астана қаласындағы Ресей астанасының мәдениеті күнінің аясында Қазақстанға келген Мәскеу қаласының мэрі Ю.М. Лужковпен бірге көлік эстакадасының ашылу салтанатына қатысты, бірінші кезекте Сулы-жасыл бульвар құрылысын қарап шықты, Ұлттық академиялық кітапханаға барды, «Мәскеу» сауда үйінің болашақ құрылыс орнының тасын қалады.

11 маусым

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты Н.Т. Рүстемовті қабылдады. Ол Қазақстанның Аграрлық партиясының парламенттік фракция қызметі, сонымен қатар өзінің Оңтүстік Қазақстан облысындағы сайлау округіндегі әлеуметтік-экономикалық реформа барысы жайлы хабардар етті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қытай Халық Республикасының Үкіметі арасындағы Қауіпті әскери қызметті болғызбау ту-

ралы келісімді бекіту туралы» №560-II, «Қазақстан Республикасы Президентінің «Мемлекеттік кәсіпорын туралы» заң күші бар Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №561-II, «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне бухгалтерлік есепке алу және қаржылық есеп беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №562-II заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №1383, «Г. Кауанды Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №1384, «З. Новицкийді II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» №1385, «Қазақстан Республикасы мен Сауд Арабиясы Корольдігінің арасындағы сот төрелігі саласындағы ынтымақтастық жөніндегі келісімді жасасу туралы» №1386, «ДДСҰ-ның Темекіге қарсы күрес жөніндегі негіздемелік конвенциясына қол қою туралы» №1387, «Қазақстан Республикасындағы Тұрғын үй құрылысын дамытудың 2005–2007 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы» №1388 жарлықтарына қол қойды.

14 маусым

Мемлекет басшысы Филиппин басқару қауымдастығының президенті Э. Ферейраны қабылдады.

Кездесу барысында тараптар екі елдің кәсіпкерлерінің ынтымақтастығын тереңдету және кеңейтудің перспективалы бағыттарын, сонымен қатар Астана қаласында бірлескен бизнес-форумды ұйымдастыру және өткізу мәселелері қарастырды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің төрағасы Ж.А. Тұяқбайды қабылдады. Ол Палата депутаттарының заң шығарушылық қызметі туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің Халықаралық істер, қорғаныс және қауіпсіздік жөніндегі комитетінің төрағасы Ш.О. Омаровты қабылдады. Ол Алматы қаласындағы өзінің сайлау округіндегі ағымдағы жағдай, сонымен қатар шекаралық қызмет пен қазақстандық бітімгершілік батальонының Ирактa болуының кейбір мәселелері туралы хабардар етті.

15 маусым

Мемлекет басшысы жаңадан тағайындалған Қазақстан Республикасындағы Малайзия Федерациясының Төтенше және Өкілетті Елшісі Тай Тай Хиннен сенім грамотасын қабылдады.

Мемлекет басшысы «Отан» Республикалық саяси партиясының кезектен тыс VII съезіне қатысты.

Съезд делегаттарының алдында сөйлеген сөзінде Н.Ә. Назарбаев елдің одан әрі саяси жаңғыртуын қамтамасыз етуге арналған Саяси реформалардың жалпыұлттық бағдарламасын жария етті. Президент жаңғыртудың стратегиялық бағыттары ретінде билік деңгейлерінің арасындағы өкілеттіліктерді шектеу жолымен мемлекеттік басқаруды орталықсыздандыруды және бюджетаралық «бөлінушілікті» енгізуді; сайлау заңнамасын либералдауды; әкімдерді сайлауды кезең-кезеңмен енгізуді; ең алдымен Үкіметтің қалыптасуына қатысуы арқылы парламенттік басымдылық негізінде Парламент өкілеттілігін кеңейтуді; мемлекеттік қызмет жүйесін жетілдіруді; азаматтық қоғам институттарымен ынтымақтастықты одан әрі нығайтуды; сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресті күшейтуді атап өтті.

Президент сонымен қатар жаңғыртудың көрсетілген бағыттары бойынша іс жүзіндегі шараларды жасау мақсатында Демократия және азаматтық қоғам мәселелері жөніндегі ұлттық комиссия құрудың қолға алынғандығын мәлімдеді. Н.Ә. Назарбаев алдағы уақыттағы демократияландыру мен азаматтық қоғамды дамыту жөнінде ұсыныстар әзірлейтін Тұрақты жұмыс істейтін кеңес өзінің оң рөлін көрсете білгендігін түсіндірді. «Бұл жұмысқа айтарлықтай мән беру қажет, — деп атап көрсетті Мемлекет басшысы. — Сондықтан Ұлттық комиссия Президенттің жанында құрылады» (Қосымшаны қараңыз).

Съезде сонымен қатар партияның «Қазақстан жолы — 2009» сайлауалды бағдарламасы таныстырылды. Оның мақсаты «ЖІӨ-ні екі еселеу арқылы — мемлекеттің әлеуметтік шығыстарын екі еселеу, әлеуметтік шығыстарды екі еселеу арқылы — өмір сапасын екі еселеу» формуласы арқылы 2009 жылға қарай өмір сапасының қазақстандық ұлттық стандартын қалыптастыру болып табылады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне табиғи және техногендік

сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу мен оларды жою және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №563-II Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Ю.А. Хитрин туралы» №1389, «И.И. Роговты Қазақстан Республикасы Конституциялық кеңесінің төрағасы қызметіне тағайындау туралы» №1390, «Қарулы Күштердің кадрлары қатарына Ю.А. Хитринді қосу туралы» №1391, «Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісі депутаттарының кезекті сайлауын тағайындау туралы» №1392 жарлықтарына қол қойды.

16 маусым

Мемлекет басшысы Өзбекстан Республикасының астанасы Ташкент қаласына ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер басшылары кеңесінің кеңейтілген отырысына қатысуға келді.

Саммит қарсаңында Н.Ә. Назарбаев Қытай Халық Республикасының Төрағасы Ху Цзиньтаомен кездесті және екіжақты ынтымақтастық мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы «2004 жылға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №564-II, «Азаматтардың ұрпақты болу құқықтары және оларды жүзеге асыру кепілдіктері туралы» №565-II, «Нормативтік құқықтық актілер туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №566-II заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 7 мамырдағы №865 Жарлығына толықтырулар енгізу туралы» №1393, «Шанхай ынтымақтастық ұйымының артықшылықтары мен иммунитеттері жөніндегі конвенцияға қол қою туралы» №1394, «Еуразиялық экономикалық қоғамдастыққа мүше мемлекеттердің құнды қағаздар нарығындағы ынтымақтастық жөніндегі келісімге қол қою туралы» №1395, «Шанхай ынтымақтастық ұйымына мүше мемлекеттер арасындағы Есірткі құралдарының, психотроптық заттардың және прекурсорлардың заңсыз айналымына қарсы күрестегі ынтымақтастығы жөніндегі келісімге қол қою туралы» №1396, «Шанхай ынтымақтастық ұйымы Аймақтық терроризмге қарсы құрылымының Деректер банкі жөніндегі келісіміне қол қою туралы» №1397, «Шанхай ынтымақтастық ұйымының Аймақтық терроризмге

қарсы құрылымы аясындағы Құпия ақпараттарды қорғауды қамтамасыз ету жөніндегі келісіміне қол қою туралы» №1398 жарлықтарына қол қойды.

17 маусым

Мемлекет басшысы Өзбекстан Республикасының астанасы Ташкент қаласында өткен ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер басшыларының кеңесінің кеңейтілген отырысына қатысты.

Н.Ә. Назарбаев саммитте сөйлеген сөзінде «Біздің кездесуіміз ерекше тарихи-саяси мәнге ие, себебі ол Шанхай ынтымақтастық ұйымының дамуындағы жаңа кезеңді ашып отыр. Бұл жыл — біздің ұйымымыз үшін толыққанды қызметі мен оның тұрақты жұмыс істейтін органдарының қызмет етуі жағынан алғашқы жыл болмақ.

... Біз ШЫҰ алдына қосбірлікті мақсат қоямыз. Біріншіден, ШЫҰ-ның мүше елдері орналасқан бүкіл кеңістікте қауіпсіздікті қамтамасыз ету. Екіншіден, тиімді көпжақты экономикалық ынтымақтастықты дамыту» (Қосымшаны қараңыз).

Саммит аясында штаб-пәтері Өзбекстан астанасында орналасқан ШЫҰ-ның Аймақтық лаңкестікке қарсы құрылымы атқару комитетінің ресми ашылу салтанаты болды.

Отырыстың қорытындысы бойынша ШЫҰ-ға мүше мемлекеттердің Ташкент декларациясына; ШЫҰ артықшылықтары мен иммунитеттері туралы конвенцияға; есірткі құралдарының, психотроптық заттардың және олардың прекурсорларының заңсыз айналымына қарсы күрес жөніндегі ынтымақтастық туралы Келісіміне; ШЫҰ Күнін (15 маусым) бекіту туралы келісімге қол қойылды.

Сонымен қатар саммитте Моңғолияға бақылаушы мәртебесін беру туралы шешім қабылданды. Осылайша ШЫҰ жанындағы бақылаушылар институтының қалыптасуы басталды.

Одан басқа, ШЫҰ-ға төрағалық етіп отырған Өзбекстан өкілеттілігін Қазақстанға берді. Эстафетаны қабылдай отырып, Н.Ә. Назарбаев өз аумағындағы келесі кездесуге дайындалып, жоғары деңгейде өткізу үшін Қазақстан бәрін жасайтынына саммит қатысушыларын сендірді.

Шанхай ынтымақтастық ұйымы (ШЫҰ) — өңірлік халықаралық ұйым.

ШЫҰ 2001 жылы 15 маусымда Шанхайда құрылды. Оның негізін Қытай, Ресей, Қазақстан, Қырғызстан және Тәжікстан елдерінің шекара маңында әскери саладағы

сенімді нығайту туралы Келісім (1996) және Шекара маңында қарулы күштерді өзара қысқарту туралы келісімдерге (1997)қол қоюы нәтижесінде бұрынырақ құрылған «Шанхай бестігі» елдері құрады. Өзбекстанның қосылуымен ұйым Шанхай ынтымақтастығы ұйымы болып өзгерді.
ШЫҰ қызметінің басымдықтарына мүше мемлекеттер аумағында қауіпсіздік пен тұрақтылықты нығайту, лаңкестік, экстремизм, сепаратизм, ұйымдасқан қылмыс және есірткі трафигіне қарсы бірлескен күрес, экономикалық және энергетикалық ынтымақтастық, ғылыми және мәдени-гуманитарлық әрекеттестік жатады.
ШЫҰ жанындағы бақылаушы мәртебесіне 4 мемлекет (Моңғолия, Үндістан, Иран, Пәкстан) ие, және 2 мемлекет (Шри-Ланка мен Беларусь) диалог бойынша серіктес мәртебесінде.
Ұйым 2004 жылы желтоқсанда БҰҰ Бас ассамблеясы жанынан бақылаушы мәртебесін алды.
ШЫҰ органдары: Мемлекет басшылары кеңесі, Үкімет басшылары кеңесі, Сыртқы істер министрлері кеңесі Министрліктер мен ведомство басшылары жиналысы, Хатшылық. Өңірлік лаңкестікке қарсы құрылым.

18 маусым

Мемлекет басшысы Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінде өткен «Еуразиялық интеграция: қазіргі даму ағымдары мен жаһандану қауіптері» халықаралық форумына қатысты.

Форумға қатысушыларға құттықтау сөздерін айта отырып, Н.Ә. Назарбаев: «Біз әлемдік нарыққа шығудың бірегей баршаға тиімді саясатын жасап, жүзеге асыруымыз керек. ...Біздің даусыз артықшылықтарымыздың қатарына мықты транзиттік әлеуетіміз жатады. Ол бізге Еуропа мен Азия арасындағы саудада тиімді делдал рөлін алуға мүмкіндік береді» (Қосымшаны қараңыз).

Сонымен қатар форумның ашылуында ЕурАзЭҚ және ҰҚШҰ мүше мемлекеттерінің басшылары сөз сөйледі.

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен ЕурАзЭҚ Халықаралық кеңесінің X отырысына төрағалық етті.

Саммитке қатысушылар ЕурАзЭҚ аясындағы мемлекетаралық ынтымақтастықтың өзекті мәселелерін талқылады. Соның ішінде, ДСҰ-ға қосылу бойынша ЕурАзЭҚ мемлекеттерінің өзара әрекеттестігі, теміржол жүк тасымалына бірыңғай тарифтік база құру, Сырдария және Әмудария өзендер бассейнінің су-энергетика ресурстарын тиімді игеру жөніндегі бірлескен жобаларды жүзеге асыру мәселелері қаралды.

Жүргізілген келіссөздердің қорытындысы бойынша барлық 5 мемлекет тікелей әрекет ететін заңдарды

шығару барысында негізге алатын ЕурАзЭҚ-тың заңнамалық негіздерінің мәртебесі және оны жасау тәртібі туралы Келісім-шартқа және құнды қағаздар нарығында ынтымақтастық туралы Келісім-шартқа қол қойылды. Сонымен қатар, Орталық Азиядағы су-энергетика ресурстарын тиімді игеру, теміржол жүк тасымалына ЕурАзЭҚ бірыңғай тарифтік база құру, БСҰ-ға кіру жөнінде позицияны үйлестіру бойынша тұжырымдамалық шешімдер қабылданды; шекара маңындағы саясаттың негіздері анықталды; 2005–2006 жылдарға арналған ЕурАзЭҚ аясындағы банктік реттеу және бақылау саласындағы өзара әрекеттестік жоспары бекітілді; бюджеттік жолдау қабылданды, онда экономика және бюджеттік саясат саласындағы жұмыстардың негізгі бағыттары анықталды.

Еуразиялық экономикалық қоғамдастық (ЕурАзЭҚ) — құрамына кіретін мемлекеттердің ортақ нарығын қалыптастыруды мақсат тұтқан халықаралық экономикалық ұйым.
ЕурАзЭҚ құру туралы Шартқа Беларусь, Қазақстан, Қырғызстан, Ресей және Тәжікстан президенттері 2000 жылы 10 қазанда Астанада қол қойды. Оған 2006 жылдың қаңтарынан Өзбекстан қосылды.
2002 жылдан бері ұйым жанындағы байқаушы мәртебесіне Украина мен Молдова, 2003 жылдан Армения ие.
2003 жылдың желтоқсанында ЕурАзЭҚ БҰҰ Бас Ассамблеясы жанындағы бақылаушы мәртебесін алды.
ЕурАзЭҚ-тың органдары: Мемлекетаралық кеңес, Ықпалдастық комитет, Хатшылық, Парламентаралық ассамблея және Қоғамдастық соты.

Сол күні Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен ҰҚШҰ Ұжымдық қауіпсіздік кеңесінің кезекті сессиясына қатысты.

Саммитке қатысушылар «Арна-2003» мемлекетаралық жедел-алдын алу операциясының жоғарғы тиімділігін белгілей отырып, ҰҚШҰ жауапты аймағындағы жағдайды талқылады, одан соң ұйым қызметінің перспективалық негізгі бағыттарын бекітті. Басымдылықтар қатарына әскери-саяси және әскери-техникалық өзара әрекеттестікті кеңейту, жеңілдік негізінде ҰҚШҰ мемлекеттерінің күш құрылымдарына кадрлар дайындау, БҰҰ мандаты бойынша жүзеге асырылатын, ұжымдық бітімгершілік тетігін қалыптастыру жатқызылды.

Ұжымдық қауіпсіздік шарты ұйымы (ҰҚШҰ) — әскери-саяси одақ, 2002 жылы 1992 жылғы 15 мамырдағы ұжымдық қауіпсіздік туралы Шарт

негізінде бірқатар ТМД мемлекеттерінен құрылған. Шарт әрбір 5 жыл сайын автоматты түрде ұзартылып отырады.
31 желтоқсан 2006 жылғы жағдай бойынша ҰҚШҰ-ға Армения, Беларусь, Қазақстан, Қырғызстан, Ресей, Тәжікстан және Өзбекстан мүше болып табылды.
ҰҚШҰ органдары Ұжымдық қауіпсіздік кеңесі (мемлекет басшылары деңгейінде), Сыртқы істер министрлері кеңесі, Қорғаныс министрлер кеңесі, қауіпсіздік кеңесі комитеттері хатшылары, Хатшылық, ҰҚШҰ Біріккен штабы болып табылады.
2004 жылдың желтоқсанында ҰҚШҰ БҰҰ Бас Ассамблеясы жанындағы бақылаушы мәртебесіне ие болды.

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен бірге Қазақстандағы Ресей Елшілігі ғимараты кешенінің ашылуы рәсіміне қатысты.

Н.Ә. Назарбаев өзінің ресейлік әріптесін және қатысқандардың бәрін елшіліктің ашылуымен құттықтады және «1991 жылы бір мемлекет болу жолында бөлінуге тура келді, біз достық дәнекерін жоғалтпадық. Астанадағы Ресей елшілігі әрқашан ерекше құрметте болады және көпжақты қолдауға сүйене алады», — деді.

В.В. Путин өз кезегінде Астана қаласындағы Ресей жерінің аралы екі елдің өзара әрекеттестігі жаңа серпінге ие болатын жерге айналатынына сенімін білдірді.

19 маусым

Мемлекет басшысы Алматы қаласындағы «Шымбұлақ» биік тау базасының аумағында Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен келіссөздер жүргізді.

Энергетика саласындағы ірі бірлескен жобаларды жүзеге асыру мәселелері, БЭК қалыптастыру перспективалары келіссөздердің күн тәртібіне қойылды.

21 маусым

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Қазақстанға «Отан» Республикалық саяси партиясының шақыруы бойынша келген Қытай Коммунистік партиясы Орталық комитетінің Саяси бюро мүшесі Ли Чанчун бастаған делегацияны қабылдады.

Кездесу барысында мемлекетаралық және партияаралық негіздегі екі ел ынтымақтастығының жағдайы мен перспективалары туралы мүдделі пікір алмасу болды.

28 маусым

Мемлекет басшысы Түркия Республикасының Ыстамбұл қаласындағы НАТО/ЕАӘК саммитіне қатысуға келді.

Саммит қарсаңында Н.Ә. Назарбаев оның басқа қатысушыларымен екіжақты кездесулер өткізді. Олардың қатарында: АҚШ Президенті Дж. Буш, Франция Президенті Ж. Ширак, Польша Республикасының Президенті А. Квасьневский, сонымен қатар Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігінің Премьер-министрі Т. Блэр, Италия Республикасы Үкіметінің төрағасы С. Берлускони және Түркия Республикасының Премьер-министрі Р.Т. Эрдоған болды.

29 маусым

Мемлекет басшысы Түркия Республикасының Ыстамбұл қаласында өткен НАТО/ЕАӘК саммитіне қатысты.

Н.Ә. Назарбаев өз сөзінде Орталық Азиядағы НАТО саясатын ШЫҰ, ҰҚШҰ, ОАЫ, соның ішінде есірткі тасымалы және лаңкестікке қарсы күрес мәселелерінде басқа аймақтық ұйымдарының қызметімен үйлестірудің маңыздылығын атап өтті.

Саммит қорытындысы бойынша «Біздің қауіпсіздік жаңа дәуірге» Ыстамбұл декларациясына, Ирактағы жағдай бойынша 2 мәлімдемеге және саммиттің қорытынды коммюникесіне қол қойылды.

30 маусым

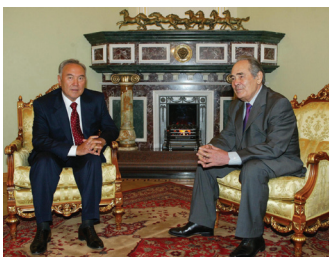

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясына жұмыс сапары аясында Татарстан Республикасында болып, осы елдің астанасы Қазан қаласында «Еуразияшылдық идеясы Лев Гумилевтің ғылыми мұрасында» халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының ашылу рәсіміне қатысты.

Одан соң шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер жүргізілді. Келіссөздер барысында мұнайхимия, авиақұрылыс, автокөлік өнеркәсіп саласы, соның ішінде «КамАЗ» ААҚ желісі бойынша екіжақты ынтымақтастық мәселелері талқыланды.

Келіссөздер соңында Н.Ә. Назарбаев Татарстан Президенті М.Ш. Шаймиевпен бірге ТМД-дағы ірі авиакәсіпорын — С.П. Горбунов атындағы Қазан авиациялық өндіріс бірлестігінде болды. Онда цехтардың бірін қарап шығып, зауыттан шығатын авиациялық техника үлгілерімен танысты.

ШІЛДЕ

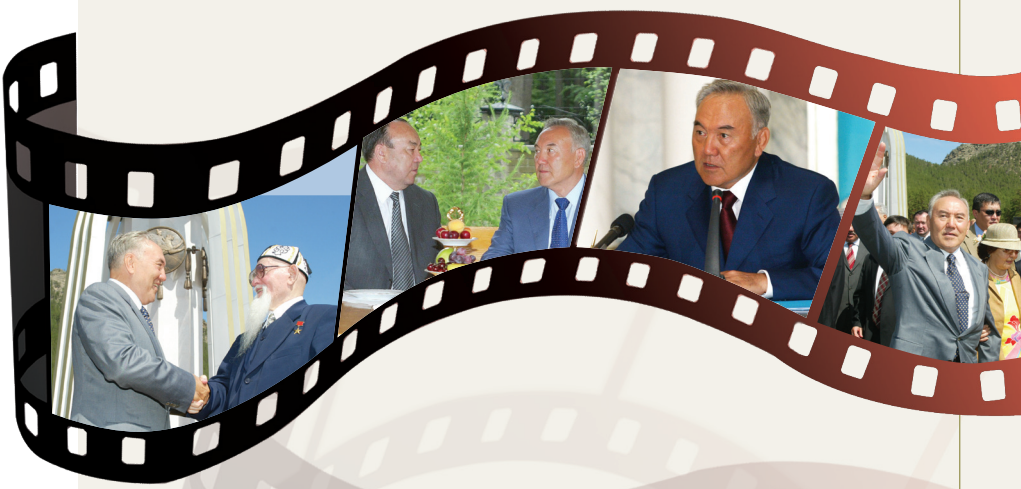

Дс		5	12	19	26
Сс		6	13	20	27
Ср		7	14	21	28
Бс	1	8	15	22	29
Жм	2	9	16	23	30
Сн	3	10	17	24	31
Жк	4	11	18	25	

1 шілде

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясында жұмыс сапары аясында Башқұртстан Республикасында болып, осы елдің астанасы Уфа қаласында Президент М.Г. Рахимовпен кездесті және сауда-экономика саласындағы, отын-энергетикалық кешенідегі, ауыл шаруашылығындағы, ғылыми-техникалық және денсаулық сақтау саласындағы екіжақты ынтымақтастық жағдайын және перспективаларын талқылады.

Атап айтқанда Қазақстан-Ресей арасындағы 1998–2007 жылдарға арналған экономикалық ынтымақтастық пен бағдарлама аясында Башқұртстан кәсіпорындарының ынтымақтастығын кеңейту туралы әңгіме болды.

Бірлесіп минералды тыңайтқыш өндіру, топырақ құнарлылығын арттыру бойынша экологиялық іс-шаралар, ғылыми-зерттеу жұмыстары және т.б. ауыл шаруашылығындағы өзара тиімді ынтымақтастықтың маңызды бағыттары болды.

М.Г. Рахимов Қазақстанға жаңа халықаралық автобус маршрутын ашуға мүдделі екенін атап өтті.

Аталған мәселелерді тиімді үйлестіру мақсатында Астана қаласында Башқұртстан Республикасының өкілдігін ашу мүмкіндігі қарастырылды.

«Экологиялық интеграция біздің бауырлас халықтарымыздың өмірін жақсартуға мүмкіндік береді. Бізге қазір тікелей экономикалық қатынастар құруға ештеңе де кедергі келтірмейді. Біздің бір-бірімізден үйренеріміз, бір-бірімізге үйретеріміз көп және бүгінгі кездесу — осы бағыттағы тағы бір қадам», — деді Қазақстан Президенті.

Келіссөздер аяқталған соң Н.Ә. Назарбаев Салауат Юлаев ескерткішіне гүл шоғын қойды, «Қонақ аула» сауда кешенін аралады, сонымен қатар Уфа қаласындағы Бүкілресейлік көз және пластикалық хирургия орталығына барды.

3 шілде

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясына жұмыс сапары барысында осы елдің астанасы Мәскеу қаласында Президент В.В. Путинмен кездесті және екіжақты ынтымақтастықтың өзекті мәселелерін талқылады.

Н.Ә. Назарбаев сонымен қатар Ресей Федерациясы Президентінің жүлдесі үшін ат спорты бәйгесіне қатысты.

5 шілде

Мемлекет басшысы «Ар ұраны» американдық қор президенті раввині А. Шнайерді қабылдады. А. Шнайер қор қызметі туралы әңгімеледі және Астана қаласындағы әлемдік және дәстүрлі діндердің I съезд шақырылымының сәтті бастамасымен құттықтады. Кездесу кезінде дін ұстану еркіндігі мен төзімділік мәселелері туралы әңгіме болды.

«Біз, әртүрлі конфессия өкілдері, бейбітшілікте өмір сүруге үйренуіміз керек. Жетекші діндердің дінбасыларын Қазақстанға жинай отырып, Сіз мемлекетіңіздің осындай қарым-қатынастың үлгісі бола алатындығын дәлелдедіңіз», — деп атап өтті А. Шнайер.

Мемлекет басшысы «Байланыс туралы» №567-II, «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне байланыс мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №568-II, «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №569-II, «Алматы қаласының ерекше мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №570-II заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Президентінің 1993 жылғы 5 наурыздағы №1134 қаулысына өзгеріс енгізу туралы» №1399, «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №1400 жарлықтарына қол қойды.

6 шілде

Мемлекет басшысы өзінің туылған күніне орай Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының төрағасы Н.Ә. Әбіқаевты, Премьер-министрі Д.К. Ахметовті, Президенті Әкімшілігінің Басшысы И.Н. Тасмағамбетовті және басқа да ресми тұлғаларды қабылдады.

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен телефон арқылы сөйлесті. Ол Н.Ә. Назарбаевты туған күнімен құттықтап, елі мен халқының игілігі үшін алдағы уақытқа сәттілік тіледі.

Мемлекет басшысы Украина Президенті Л.Д. Кучмамен телефон арқылы сөйлесті. Ол украиналықтардың және өз атынан Н.Ә. Назарбаевты туған күнімен құттықтады.

Әңгіме барысында сонымен қатар екіжақты ынтымақтастықтың бірқатар мәселелері бойынша және 2004 жылғы 16 қыркүйекте Астана қаласында өтетін ТМД мемлекеттері басшыларының кеңесі отырысының кейбір қырлары бойынша пікір алмасты.

Мемлекет басшысы Түрікменстанның Президенті С.А. Ниязовпен телефон арқылы сөйлесті. Ол Н.Ә. Назарбаевты туылған күнімен құттықтады және екі елдің ұзақ мерзімді өзара тиімді ынтымақтастығын одан әрі де дамытуға ниетті екенін жеткізді.

Мемлекет басшысы «Қазақстанның даму банкі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер енгізу туралы» №571-II, «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне кредиттік бюролардың қызметі және кредиттік тарихы қалыптастыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №572-II, «Қазақстан Республикасындағы кредиттік бюролар және кредиттік тарихты қалыптастыру туралы» №573-II, «Ішкі су көлігі туралы» №574-II, «Қазақстан инвестициялық қоры туралы» №575-II заңдарына қол қойды.

7 шілде

Мемлекет басшысы «Инвестициялық қорлар туралы» №576-II, «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне инвестициялық қорлардың мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №577-II, «Арнайы байланыс жөнелтілімдерімен мемлекетаралық алмасу туралы келісімді және Арнайы байланыс жөнелтілімдерімен мемлекетаралық алмасу туралы келісімге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы 1993 жылғы 23 желтоқсандағы хаттаманы және онымен бекітілген Арнайы байланыс жөнелтілімдерімен мемлекетаралық алмасу туралы ережені бекіту туралы» №578-II, «Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттердің электр энергетикалық объектілеріндегі авария

жағдайларында және басқа да төтенше жағдайларда өзара көмек көрсету туралы келісімді бекіту туралы» №579-II, «Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру туралы» №580-II, «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік жастар саясаты туралы» №581-II заңдарына қол қойды.

Президент сонымен қатар «Республикалық бюджет жобасын және төтенше мемлекеттік бюджетті әзірлеу ережесін бекіту туралы» №1401, «О.Ә. Жандосов туралы» №1402 жарлықтарына қол қойды.

8 шілде

Мемлекет басшысы жұмыс сапарымен Ақмола облысында болды. Онда «Бурабай» курорты аймағындағы 37-метрлік Абылай хан стеласының ашылу салтанатына қатысты.

«Әр халықтың тарихында есімдері ұмытылмайтын тұлғалар бар», — деді Президент жиналғандар алдында сөйлеген сөзінде. — Сондай ұлы бабаларымыздың бірі — Абылай. Ол шығыстағы жоңғар шапқыншылығының ауыр жылдарында, қазақ халқының өмірі мен өлімі туралы сөз болып жатқанда қанды шайқасты екі рет жеңіп, нүктесін қоя алды. Бұл тұлға бар күш-жігерін, бар саяси көрегенділігі мен жасампаз қызметін Қазақ хандығының бірлігін нығайтуға бағыттады».

Одан соң Президент Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Кадет корпусының тәрбиеленушілерімен және жергілікті мектеп оқушыларымен кездесу өткізді.

9 шілде

Мемлекет басшысы «Астанабасжоспар» МКК-да болды және Астана қаласының сол жақ жағалауындағы тұрғын үйлердің, жаңа стадионның және Бейбітшілік пен келісім сарайының макетімен танысты.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Түрік Республикасының Үкіметі арасындағы кеден істеріндегі ынтымақтастық және әкімшілік өзара көмек туралы келісімді бекіту туралы» №582-II, «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне сайлау заңдары мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №583-II, «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне өсімдіктерді

қорғау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №584-II, «Қазақстан Республикасы Президентінің «Жылжымайтын мүлікке құқықтарды және онымен жасалатын мәмілелерді мемлекеттік тіркеу туралы» заң күші бар Жарлығына толықтырулар енгізу туралы» №585-II, «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне зияткерлік меншік мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №586-II, «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне тұрғын үй қатынастары мәселелері бойынша толықтырулар енгізу туралы» №587-II, «Электр энергетикасы туралы» №588-II, «Кейбір халықаралық ұйымдардың жарғылық құжаттарын бекіту туралы» №589-II, «Қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етуге азаматтардың қатысуы туралы» №590-II, «Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы» №591-II, «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне жедел-іздестіру қызметі мәселелері бойынша өзгеріс пен толықтырулар енгізу туралы» №592-II, «Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» №593-II, «Қазақстан Республикасы мен Еуропа қайта құру және даму банкі арасындағы «Автожол саласын (Атырау-Ақтау) қайта құрылымдау» қарызы туралы келісімді бекіту туралы» №594-II, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Нидерланды Корольдігі Үкіметінің арасындағы кеден істеріндегі ынтымақтастық және әкімшілік өзара көмек туралы келісімді бекіту туралы» №595-II, «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне темір жол көлігі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №596-II, «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №597-II заңдарына қол қойды.

10 шілде

Мемлекет басшысы «Е.Ж. Имантаев туралы» №1403, «Е.А. Сағындықовты Ақтөбе облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №1404 жарлықтарына қол қойды.

12 шілде

Мемлекет басшысы «С. Әбдірахманов туралы» №1405, «А. Сәрсенбайұлын Қазақстан Республикасының Ақпарат министрі қызметіне

тағайындау туралы» №1406, «Э.Ш. Хуршудянды Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №1407 жарлықтарына қол қойды.

13–20 шілде

Мемлекет басшысы қысқамерзімді демалыста болды.

20 шілде

Мемлекет басшысы Алматы қаласында жұмыс сапарымен болды. Онда облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдерімен 2004 жылдың бірінші жартыжылдығындағы елдің әлеуметтік-экономикалық дамуының мәселелері бойынша кеңес өткізді.

Кеңес барысында Н.Ә. Назарбаев әкімдерді агроөнеркәсіп секторына және муниципалдық тұрғын үй құрылысына баса назар аударуға шақырды.

21 шілде

Мемлекет басшысы Алматы қаласына жұмыс сапары барысында жетекші республикалық бұқаралық ақпарат құралдарының басшыларымен кездесті.

Талқылаудың басты тақырыбы алдымен, БАҚ қызметін заңнамалық реттеу және алдағы парламент сайлауының кампаниясына масс-медианың қатысуы жағынан, қоғамдағы БАҚ рөлін нығайту мәселесі болды.

Н.Ә. Назарбаев қазақстандық БАҚ-ты сайлау науқанын әділ жариялауға шақырды. «Егер БАҚ — билік болса, онда билік ретінде халық алдында жауапты екенін жадыда ұстау керек», — деп мәлімдеді Президент.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау туралы» №1408, «Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» №1409 жарлықтарына қол қойды.

30 шілде

Мемлекет басшысы Грекияда өтетін XXVIII жазғы Олимпиада ойындарына кетер алдында елдің ұлттық олимпиадалық құрамасының спортшыларын қабылдап, оларға жаңа рекордтар мен жеңістер тіледі.

ТАМЫЗ

Дс		2	9	16	23	30
Сс		3	10	17	24	31
Ср		4	11	18	25	
Бс		5	12	19	26	
Жм		6	13	20	27	
Сн		7	14	21	28	
Жк	1	8	15	22	29	

2 тамыз

Мемлекет басшысы елдің әлеуметтік-экономикалық дамуының 2004 жылдың бірінші жартыжылдығындағы қорытындысы жөніндегі Қазақстан Республикасы Үкіметінің кеңейтілген отырысына қатысты.

Кеңес барысында Президент Үкіметке индустриалық-инновациялық даму стратегиясын жүзеге асыруға ұлттық компанияларды тарту бойынша ұсыныс енгізуді, сондай-ақ білім берудің, денсаулық сақтаудың, әлеуметтік қамтудың, тұрғын үй құрылысының, «электронды үкіметтің», көлеңкелі экономиканы заңдастырудың, мемлекеттік қызметкерлер үшін әлеуметтік пакетінің құрылымдық реформа бағдарламаларының жобасын пысықтауды тапсырды.

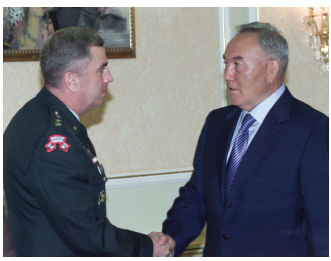

Мемлекет басшысы Америка Құрама Штаттары Орталық командованиесінің қолбасшысы генерал Дж. Абизаидті қабылдады.

Кездесу барысында әскери саладағы Қазақстан мен АҚШ ынтымақтастығын одан әрі нығайту, НАТО-мен өзара әрекеттестік, қауіпсіздікті қамтамасыз ету, шекараны күзету және лаңкестікке қарсы қызмет саласындағы қосымша көмек бағдарламасының мәселелері қаралды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің 1996 жылғы 27 қыркүйектегі №3120 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №1410, «Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы арасындағы шекара мәселелері бойынша ынтымақтастық және өзара іс-қимыл туралы шартты бекіту туралы» №1411, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 25 желтоқсандағы №530 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №1412, «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 Жарлығына өзгеріс енгізу және Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 20 маусымдағы №1141 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» №1413 жарлықтарына қол қойды.

3 тамыз

Мемлекет басшысы Америка Құрама Штаттары Конгресінің мүшесі Э. Фалеомаваеганы қабылдады.

Әңгіме барысында бұрынғы Семей ядролық полигонының аумағымен іргелес жатқан аймақты

оңалту мәселелеріне және ядролық қаруды таратпау бойынша шараларына ерекше назар аударылды.

Э. Фалеомаваега ядролық сынақтар жүргізілген ауданның қоршаған ортасын зерттеу жөніндегі бірқатар бірлескен жобаларды жүзеге асыруға АҚШ 180 млн. доллар бөлуді жоспарлап отырғанын мәлімдеді.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Республикалық ұланы қолбасшысының бірінші орынбасары Ю.А. Хитринді қабылдады. Ол зейнет жасына жетуіне байланысты отставкаға кететіндігі туралы өтініш жасады.

Президент Ю.А. Хитриннің өтінішін қанағаттандырды және қызметі үшін оған алғыс айтты.

Мемлекет басшысы «Алматы облысының көп балалы аналарын «Алтын алқа» алқасымен наградтау туралы» №1414, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №1415 жарлықтарына қол қойды.

4 тамыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаты Е.И. Аманды қабылдады.

Кездесу барысында Қазақстан-Германия сауда-экономикалық қарым-қатынастарын дамытуға Германияда тұратын Қазақстаннан шыққандарды және Қазақстан экономикасының қалыптасу үдерісіне қатысқысы келетіндерді тарту перспективалары талқыланды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты В.Я. Дворецкийді қабылдап, онымен саяси реформалардың жүргізілуі, көппартиялылық жүйесінің даму перспективалары мәселелерін, саяси бәсекелестік принциптерін талқылады.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты В.Н. Веснинді қабылдады.

Әңгіме барысында негізгі қорлардың жағдайы мен жаңарту мәселелері талқылады.

5 тамыз

Мемлекет басшысы Халықаралық бизнес университетінің президенті, Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының академигі, профессор К.Ә. Сағадиевті қабылдады.

Кездесу барысында соңғы жылдарда қабылданған ауылды көркейту және индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламаларын жүзеге асыру жолдары туралы пікір алмасты. Білім беру мәселелеріне, ең алдымен мектептер мен жоғарғы оқу орындарының ғылыми-техникалық негізін нығайту және оларды кадрлармен жасақтау мәселелеріне ерекше назар аударылды.

Мемлекет басшысы Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Заң институтының директоры М.А. Сәрсембаевты қабылдап, онымен ұлттық мүддені халықаралық-құқықтық қорғау мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы Өзбекстан Республикасының Президенті И.А. Каримовпен телефон арқылы сөйлесті. Онымен өңірлік қауіпсіздік мәселелерін талқылады.

И.А. Каримов 2004 жылғы 29 наурызда Бұқара және Ташкент қалаларында болған лаңкестік әрекетті тергеу барысы жайлы хабардар етті. Мемлекет басшылары лаңкестікке және экстремизмге қарсы әрекеттерді үйлестіру туралы келісті, сондай-ақ 2004 жылғы 16 қыркүйекте Астана қаласында өтетін ТМД мемлекеттері басшыларының саммиті мәселелері жөнінде пікір алмасты.

Сол күні Мемлекет басшысы Астана қаласының бірқатар нысандарын аралады. Атап айтқанда шағын қабатты құрылыстар мен абаттандыру заттарын шығаратын зауытта, салынып жатқан Ислам мәдени орталығында және «Мейірім» көп салалы медициналық орталығында болды.

Мемлекет басшысы «М.Б. Тілеубердіні Қазақстан Республикасының Малайзиядағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №1416,

«Қазақстан Республикасы Экономикалық қылмысқа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігінің (қаржы полициясы) арнайы мемлекеттік мұрағатын құру туралы» №1417 жарлықтарына қол қойды.

6 тамыз

Мемлекет басшысы Қазақстанның теміржол көлігінің жұмысшылары мен ардагерлерін қабылдады.

Кездесу барысында Президент басымдықты жобалардың қатарына Жезқазған және Қызылорда қалаларының арасындағы теміржол құрылысын жатқызды, сондай-ақ Қазақстанның каспийлік жағалауын Қытаймен байланыстыруға мүмкіндік беретін тар табанды магистраль жобасын да атап өтті.

Өз кезегінде Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникация министрі Қ.Ы. Нағманов елдің теміржолшыларының атынан Н.Ә. Назарбаевқа «Қазақстан темір жолына 100 жыл» мерекелік медалін табыс етті.

«Қазақстан темір жолына 100 жыл» мерекелік медалі Қазақстан Республикасы Президентінің 2004 жылғы 30 сәуіріндегі Жарлығымен бекітілген. Медальмен Қазақстанның теміржол көлігінің дамуына елеулі үлес қосқан Қазақстан Республикасының азаматтары және шетел азаматтары марапатталады.

Мемлекет басшысы Қазақстан темір жолының 100 жылдығына арналған салтанатты жиналысқа қатысып, теміржол саласының жұмысшыларын мерекелерімен құттықтады.

Н.Ә. Назарбаев өз сөзінде: «Құрышты магистральдің дамуы еліміздің экономикалық әлеуетінің жалпы өсімімен тікелей байланысты, өнеркәсібі және ауыл шаруашылығы дамыған бүгінгі Қазақстанды теміржолсыз елестету мүмкін емес. Қазақстанның темір жолдарын «ел экономикасының алтын арқауы» деп кезінде бекер айтпаған», — деді (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы «А.О. Шәкіров туралы» №1418 Жарлығына қол қойды.

9 тамыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Ақпараттандыру және байланыс агенттігінің төрағасы Б.Б. Кәнешевті қабылдады. Ол телекоммуникация

саласының либералдануы бойынша жұмыстар, атап айтқанда «электронды үкімет» тұжырымдамасын жүзеге асыру, мобильді және ауылдық байланыс саласына жаңа технологиялар енгізу барысы жайлы хабардар етті.

Мемлекет басшысы «Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ президенті М.Е. Жәкішевті қабылдады. Ол уран өнеркәсібінің алдағы 5–6 жылға арналған перспективалы даму бағдарламасы жайында хабардар етті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының облыстық соттарының судьяларын, Солтүстік Қазақстан облысы Есіл аудандық сотының төрағасын қызметке тағайындау, сондай-ақ аудандық және оларға теңестірілген соттарының судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» №1419 Жарлығына қол қойды.

10 тамыз

Мемлекет басшысы Германия экономикасының шығыс комитетінің төрағасы К. Мангольдті қабылдады.

Кездесу барысында Қазақстан мен Германияның сауда-экономикалық ынтымақтастығын кеңейту мәселелері қаралды, сондай-ақ Қазақстанның мұнай-газ саласына неміс жабдықтарын, ауылшаруашылық техникасын және автомобиль жеткізу жөнінде 2004 жылғы сәуірде Ганновер жәрмеңкесінде жасалған келісім-шарттардың алғашқы қорытындылары жасалды.

11 тамыз

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау туралы» №1420, «Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» №1421 жарлықтарына қол қойды.

12 тамыз

Мемлекет басшысы БҰҰ-ның Азық-түлік және ауыл шаруашылығы ұйымының бас директоры Ж. Диуфты қабылдады.

Кездесу барысында Қазақстан мен БҰҰ-ның азық-түлік ұйымының байланысын кеңейту,

сондай-ақ Қазақстандағы ауыл шаруашылығын дамыту мәселелері бойынша пікір алмасты.

Сол күні Мемлекет басшысы Ақтөбе облысына жұмыс сапарымен келді.

Президент рафинадталған өсімдік майын шығаратын және өңдейтін «Turkuaz Edible Oil Industries» ЖШС-сында болды. Н.Ә. Назарбаев Қазақстан экономикасы үшін жаңа зауыттың маңызын жоғары бағалады, себебі қазіргі таңда елімізде тұтынылатын өсімдік майының жартысынан көбі импортталады. Президент облыста ауылшаруашылық құрылымдары күнбағыстың, мақсарының, рапстың, сояның және т.б. майлы өсімдіктердің дәндерін жеткізетіндей өсімдік майын өндіретін кластер құруды ұсынды.

Одан соң Мемлекет басшысы «Қуаныш» сауықтыру орталығында және «Томирис» мәдени орталығында болды. Онда 2007 жылға дейінгі тұрғын үй құрылыс өңірлік бағдарламасының жүзеге асуымен танысты және облыстың кәсіпкерлерімен кездесті. Н.Ә. Назарбаев жиналғандардың алдында сөйлеген сөзінде «2004 жыл — 2015 жылға дейін есептелген индустриалық-инновациялық стратегияның жүзеге асуының алғашқы жылы болып табылатынын ерекше атап өтті. ...Индустриялық-инновациялық бағдарлама елге шикізатқа бағытталудан құтылуға және басқа экономиканы құруға мүмкіндік береді. Себебі, жер астындағы кез-келген шикізат әдетте таусылады және қалпына келмейді. Егер біздің еліміз индустриялық бағдарламаны дер кезінде дамытпаса, артта қалады. Бізге бәсекелес әлемде қай саладағы бізге ыңғайлы орын бар деген сұраққа жауап табу керек».

13–19 тамыз

Мемлекет басшысы жұмыс сапарымен Грекия Республикасында болып, осы елдің астанасы Афины қаласында құрметті қонақ ретінде XXVIII жазғы Олимпиада ойындарына қатысты.

XXVIII жазғы Олимпиада ойындары 2004 жылдың 13–29 тамыз аралығында өтті. Жарысқа 201 елден 10 625 спортшы қатысты. Барлығы 28 спорт түрінен 301 жүлде комплектісі ойнатылды. Олимпиада ойындарын көруге 3 875 479 адам келді.

Ойындардың қорытындысы бойынша Қазақстан құрамасы 8 медаль жеңіп алды, оның ішінде 1 алтын, 4 күміс және 3 қола медаль бар.

Мемлекет басшысы Грекия Республикасына жұмыс сапары барысында Румыния Президенті И. Илиескумен, АҚШ бұрынғы Президенті Дж. Бушпен (үлкені), АҚШ Президентінің ұлттық қауіпсіздік жөніндегі бұрынғы кеңесшісі генерал Б. Скоукрофтпен, Израиль Мемлекетінің бұрынғы Премьер-министрі Ш. Переспен, Афины қаласының мэрі Д. Бакоянимен екіжақты кездесулер өткізді.

21 тамыз

Мемлекет басшысы Батыс Қазақстан облысында жұмыс сапарымен болды.

Сапар бағдарламасы аясында Н.Ә. Назарбаев облыстың және қаланың өнеркәсіп орындары үшін білікті жұмысшы кадрларды дайындайтын Орал қаласының №1 кәсіптік мектебінде болды; «Технопарк «Алгоритм» ЖШС-сында болып, онда индустриялық-инновациялық дамудың облыстық бағдарламасымен танысты; Батыс Қазақстан облыстық өлкетану мұражайының экспонаттарын қарады; «Атриум» жаңа сауда, ойын-сауық орталығының ашылуына қатысты.

Сапар соңында Президент облыс активімен кездесу өткізді. Оған Орал қаласының және аудандардың әкімдері, облыстық және қалалық мәслихат депутаттары, облыстық мекемелер мен ұйымдардың басшылары және БАҚ өкілдері қатысты.

23 тамыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Премьер-министрі Д.К. Ахметовтің, Экономика және бюджетті жобалау министрі Қ.Н. Келімбетовтің және Қаржы министрі А.Ғ. Дунаевтың қатысуымен 2005 жылға арналған республикалық бюджет жобасын дайындау мәселелері бойынша жұмыс кеңесін өткізді.

24 тамыз

Мемлекет басшысы «М. Саффариді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №1422, «М. Камхиді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №1423, «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» №1424, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 21 сәуірдегі №378 Жарлығына толықтырулар мен

өзгерістер енгізу туралы» №1425, «Республикалық бюджет комиссиясы туралы ережені бекіту туралы» №1426 жарлықтарына қол қойды.

25 тамыз

Мемлекет басшысы ТМД Атқару комитетінің төрағасы — ТМД Атқарушы хатшысы В.Б. Рушайлоны қабылдады.

Әңгіме барысында Достастықтың жұмыс органдарын реформалау және оңтайландыру негізіндегі ТМД Атқару Комитетінің мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы ДСҰ директоры С. Панитчпакдиді қабылдады және онымен Қазақстанның ДСҰ-ға кіру перспективаларын талқылады. Аталған үдерістің мерзімі және шарттары негізінен ЕурАзЭҚ елдерінің келісілген кеден саясатына байланысты екені атап өтілді.

Дүниежүзілік сауда ұйымы (ДСҰ) — халықаралық ұйым, мүше мемлекеттердің сауда-саяси қатынастарын реттеу және халықаралық сауданы либералдау мақсатында 1995 жылы құрылған. ДСҰ — 1974 жылы жасалған және шамамен 50 жылға жуық уақыт бойы халықаралық ұйым қызметін атқарып келген тариф және сауда жөніндегі Бас келісімнің құқығын иемденуші болып табылады.

26 тамыз

Мемлекет басшысы Қостанай облысында жұмыс сапарымен болды.

Президент Ауыл шаруашылығының Солтүстік-батыс ғылыми-практикалық орталығында болды. Онда егінді алқапты аралап шықты және облыстың ауылшаруашылық өндірушілерімен және аудан әкімдерімен кездесті.

Одан соң Н.Ә. Назарбаев Қостанай қаласына келді. Онда жөнделген №1 орта мектепті және УЕФА талаптарына сай етіп жөнделген қалалық стадионды аралады.

Жұмыс сапарының соңына қарай Мемлекет басшысы Рудный қаласына соқты. Онда «Соколов-Сарыбай кен-байыту өндірістік бірлестігі» АҚ-ның 50 жылдығына арналған салтанатты жиынға қатысты. Кеншілердің алдында сөйлеген сөзінде: «Кәсіпорынның 50 жыл тарихының, кем дегенде, 40 жылы менің «Қарметте» басталған еңбек өмірбаяныммен байла-

ныcты. Өз уақытында «Соколовка» бүкіл КСРО қара металлургиясының тірегі болды және Қазақстанда бұл саланың тууын алдын ала анықтап қойды. Сол Соколов-Сарыбай кен-орны ашылып, игерілгеннен бері мұнда көп маңызды оқиға болды», — деді Н.Ә. Назарбаев. Өндіріс озаттарының тобына Елбасы өз қолымен жаңа автомобиль кілттерін табыс етті.

Мемлекет басшысы «Қ.Е. Омаровты Қазақстан Республикасының Үндістандағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №1427 Жарлығына қол қойды.

28 тамыз

Мемлекет басшысы Жапония Сыртқы істер министрі Й. Кавагучиді қабылдады. Ол Қазақстанға Астана қаласында өтетін «Орталық Азия — Жапония» диалогы аясындағы сыртқы істер министрлерінің алғашқы кедесуіне қатысу үшін келген болатын.

Әңгіме барысында аяқталған сыртқы істер министрлерінің кездесу қорытындылары және «Орталық Азия — Жапония» диалогының алдағы уақыттағы даму перспективалары талқыланды.

Бұрынғы Семей ядролық полигоны қызметінің зардаптарын жою ісіндегі көмегі үшін Н.Ә. Назарбаев Жапония Үкіметіне ризашылығын білдірді.

Мемлекет басшысы «Орталық Азия ынтымақтастығы» ұйымына мүше мемлекеттердің Сыртқы істер министрлері Кеңесінің отырысына қатысушыларды қабылдады және олармен ОАЫ аясындағы ынтымақтастықтың даму перспективаларын талқылады.

Кездесу барысында Н.Ә. Назарбаев лаңкестіктің, есірткі тасымалының және қару саудасының болуына қарсы тұру үшін және өңірдегі тұрақтылықты нығайту ісінде ортақ мақсатқа жету үшін әрекеттердің үйлесімділігін күшейту керектігіне назар аударды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Республикалық ұланы туралы Ережені бекіту туралы» №1428, «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау туралы» №1429, «Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» №1430, «Қазақстан

Республикасы Тұңғыш Президентінің мұражайын құру туралы» №1431 жарлықтарына қол қойды.

31 тамыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Қауіпсіздік кеңесінің кезекті отырысына төрағалық етті.

Отырыста Қазақстанның сыртқы саясат тұжырымдамасын жетілдіру мәселелері, сондай-ақ діни экстремизмнің таралуына және енуіне қарсы тұру шаралары қаралды.

Елбасы халық арасында экстремистік идеялардың таралуының алдын алу лаңкестікке қарсы күрестегі маңызды бағыт екенін атап өтті.

Мемлекет басшысы Қазақстанның ұлттық-мәдени бірлестіктерінің басшыларын қабылдады және мәдени-ағартушылық жұмыстарын ұйымдастыру және жүргізу үшін 2004 жылдың 19 президенттік грантын тапсырды.

Мемлекет басшысы «Тың және тыңайған жерлерді игеруге қатысқан ардагерлерді «Тыңға 50 жыл» мерекелік медалімен наградтау туралы» №1432 Жарлығына қол қойды.

ҚЫРКҮЙЕК

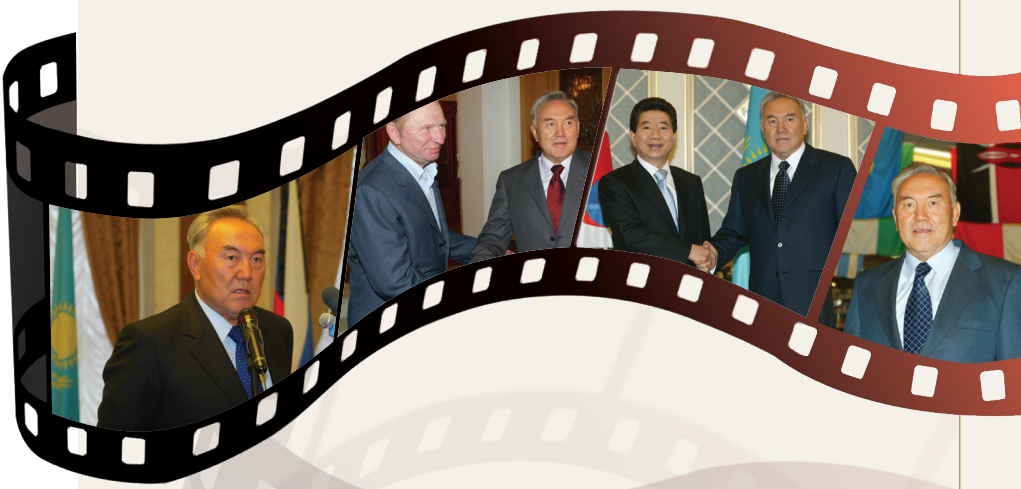

Дс		6	13	20	27
Сс		7	14	21	28
Ср	1	8	15	22	29
Бс	2	9	16	23	30
Жм	3	10	17	24	
Сн	4	11	18	25	
Жк	5	12	19	26	

1 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті палаталарының бірлескен отырысына қатысты және екінші шақырылым Парламентінің VI сессиясын ашты.

Н.Ә. Назарбаев 2004 жылдың 19 қыркүйегіне белгіленген Парламент сайлауының қарсаңында депутаттардың алдында сөйлеген сөзінде: «... Демократиялық, адал әрі таза сайлау үшін барлық қажетті алғышарттар мен мүмкіндіктер жасалды. ...Оның адал бәсекелестікте сәтті өтетіндігіне толық сенім бар, ал біздің азаматтар оған белсенді түрде қатысып және тағы да тұрақтылық пен өркендеу үшін дауыс береді», — деді (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы Қазақстанға жұмыс сапарымен келген Испания Королі Хуан Карлос I кездесті. Олар екі мемлекет үшін өзара пайдалы халықаралық және өңірлік өзекті мәселелер жөнінде пікір алмасты.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің төрағасы О.Н. Өксікбаевты және Астана қаласында өтетін ТМД қатысушы мемлекеттерінің Қаржылық бақылау жоғарғы органдары басшылары Кеңесінің V сессиясына қатысу үшін келген Ресей Федерациясы Есеп палатасының төрағасы С.В. Степашинді қабылдады.

Кездесу барысында осы күндері Қазақстан астанасында өткен Кеңестің V сессиясы жұмысының негізгі қорытындылары,сондай-ақ Қазақстанның Есеп комитетінің қызметін кеңейту және нығайту мәселелері талқыланды.

Сонымен қатар С.В. Степашин Ресей Есеп палатасы мен Қазақстанның Есеп комитетінің өзара ынтымақтастығы туралы келісімге қол қою ниеті туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы Қазақстандағы дипломатиялық миссиясының аяқталуына байланысты Иран Исламдық Республикасының Төтенше және Өкілетті Елшісі М. Саффариді қабылдады.

Н.Ә. Назарбаев дипломатқа екі елдің игілігіне жасалған жемісті қызметі үшін ризашылығын білдірді.

Мемлекет басшысы 2004 жылғы 31 тамызда Мәскеу қаласындағы «Рижская» метро стансасында болған лаңкестік әрекет нәтижесінде көптеген адамдардың қазасына байланысты Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинге көңіл айту жеделхатын жолдады.

Жеделхатта: «Нәтижесінде бейбіт азаматтар қаза болатын халықаралық лаңкестердің залымдық әрекеттері, қазіргі заманның осы қаупіне қарсы күресте біздің одан әрі күш біріктіруіміз керектігі туралы пікірді нығайтады», — делінген.

6 қыркүйек

Мемлекет басшысы Оман Сұлтандығының Сыртқы істер министрі Юсуф бен Алауи бен Абдалланы қабылдады.

Кездесу барысында екіжақты байланысты одан әрі кеңейту, сауда, экономикалық және гуманитарлық саладағы ынтымақтастықты тереңдету мәселелері қаралды. Атап айтқанда, әңгіме Каспий қайраңының қазақстандық секторын игеру жөніндегі инвестициялық жобалар туралы, инвестицияны қорғау саласындағы және екі еселік салық салуды болдырмау үшін келісімге қол қою, қазақстандық өнімді әлемдік нарыққа енгізу үшін Оманның порттарын ұсыну жайында өрбіді.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрі Ж.Ә. Құлекеевті қабылдады.

Кездесу барысында орта және жоғарғы білім беру орындарын бағалау мақсатында министрліктің тәуелсіз бақылауын ұйымдастыру, сондай-ақ 2010 жылға дейін Білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасын жасау мәселелері талқыланды.

Кездесу соңында Елбасы білім беру жүйесін одан әрі жетілдіру бойынша бірқатар тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникация министрі Қ.Ы. Нағмановты қабылдады. Ол министрлік қызметі туралы есебімен таныстырды.

Сонымен қатар Қазақстанның солтүстік (астықты) және орталық (өнеркәсіпті) аймағын елдің батысымен Ресей темір жолына шығуынсыз қысқа маршрутпен байланыстыратын «Хромтау-Алтынсарин» жаңа темір-жол желісінің құрылысы мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Қауіпсіздік кеңесінің кезектен тыс отырысына төрағалық етті.

2004 жылғы 1–3 қыркүйекте Ресейдің Беслан қаласында болған лаңкестік әрекетке байланысты Президент құзыретті органдарға лаңкестік және экстремистік қызметтің алдын алу бойынша пәрменді шаралар қабылдауды, мемлекеттік органдардың өзара әрекеттестігінің сәйкес жүйесін құруды, көшіқон үдерістерін бақылау және мемлекеттік шекараны күзетуді қамтамасыз ету саласына жаңа технологияларды енгізуді тапсырды.

2004 жылдың 1–3 қыркүйегінде лаңкестер Беслан қаласындағы №1 мектеп ғимаратын басып алып, онда 1,3 мың тұтқынды ұстап отырды. Лаңкестік әрекет нәтижесінде шамамен 350 адам қаза тапты, оның жартысы балалар болатын. 500-ден астам адам жараланды.

Мемлекет басшысы 2004 жылдың 1–3 қыркүйегінде Ресей Федерациясының Солтүстік Осетияның Беслан қаласында болған қайғылы оқиғаға байланысты Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинге көңіл айту жеделхатын жолдады.

Н.Ә. Назарбаев Қазақстан халқының және жеке өзінің атынан қаза болғандардың туған-туыстары мен жақындарына қайғырып көңіл айтты және лаңкестікпен күреске Қазақстанның жан-жақты көмек көрсетуге әзір екендігін білдірді.

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Ресей Федерациясының Елшілігіне барып көңіл айту кітабына жазба қалдырды. Онда: «Барлық қазақстандықтардың атынан Ресей басшылығына, барлық ресейліктерге Мәскеу және Беслан қалаларындағы халықаралық лаңкестердің рақымсыз, жабайы әрекетінің көптеген құрбандарына байланысты қайғыра көңіл айтамын.

Қазақстан халықаралық лаңкестерге қарсы әділ күресте Ресей жағында болып келді және солай болып қала береді.

Біз қайғылы оқиға құрбандарына және олардың туысқандарына жан-жақты көмек көрсетуге дайынбыз. Біз сіздермен біргеміз», — делінген.

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен телефон арқылы сөйлесті және жүздеген кінәсіз адамдардың өмірін қиған Бесландағы қайғылы оқиғаға байланысты көңіл айтты.

Екі ел президенттері Астанада 2004 жылдың 16 қыркүйегінде өтетін ТМД елдері саммитінде діни экстремизммен және халықаралық лаңкестікпен күрес жөнінде нақты шаралар әзірлеу жөніндегі мәселелерді талқылауға келісті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 17 мамырдағы №873 Жарлығына толықтырулар енгізу туралы» №1434 Жарлығына қол қойды.

7 қыркүйек

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Қазақстан әйелдерінің IV Форумына қатысты.

Форумда сөйлеген сөзінде Н.Ә. Назарбаев елдегі гендерлік ахуалды жақсарту мақсатында Үкіметпен бірлесе отырып, Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Отбасы және әйелдер істері жөніндегі ұлттық комиссияға өзімізде бар гендерлік саясат тұжырымдамасының негізінде мемлекеттік стратегияны жасауды және оны 2005 жылдан бастап жүзеге асыра бастауды тапсырды.

Мемлекет басшысы Израиль Мемлекетінің бас раввині Й. Мецгерді және Америка филантропы Р. Лаудерді қабылдады. Олар өркениет арасындағы сұхбатқа қосқан көрнекті үлесі үшін Елбасына Маймонид атындағы халықаралық сыйлықты табыс етті.

Бас раввин Маймонид атындағы сыйлықты халықаралық комитет жетекші еврей ұйымдарының өкілдері мен әлем қауымын біріктірген философ Рабби Моше бен Маймон сияқты бейбітшілікке

ұмтылған адам ретінде Н.Ә. Назарбаевқа табыс етуді бірауыздан құптағандығын атап өтті. Бұл оқиға Н.Ә. Назарбаевтың конфессияаралық бейбітшілік орнату мен халықтар арасындағы сұхбатты дамыту бойынша қажырлы еңбегіне деген құрмет пен алғысын білдіреді.

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Орталық Азиядағы ең үлкен синагоганың ашылуына қатысты.

Салтанатты жиында сөйлеген сөзінде: «Қазақстан бүгінгі таңда 45 діни конфессия мен 130 халық өкілдерінің достығы мен өзара сенімінің және еңбегінің арқасында дамуда. Астанада Ислам мәдени орталығы тұрғызылған, православтық шіркеу және католиктік костел жұмыс істеуде. Иудаизм өкілдері де өздерінің храмына ие болды. Егер барлық адамдар қазақстандықтар сияқты өмір сүретін болса, әлемде бейбітшілік пен тыныштық орнайтын еді. Әрдайым осылай болғай!», — деді.

Мемлекет басшысы Астана қаласының №50 орта мектебінде болып, қазіргі заманғы спорт және музыка залдарын, компьютерлік сыныптарын, емдеу-сауықтыру кешенін және бассейнді қарап шықты.

Мемлекет басшысы «Ф. Враницкийді I дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» №1433, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына толықтырулар енгізу туралы» №1435, «Ф. Ачкураны Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №1436 жарлықтарына қол қойды.

8 қыркүйек

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Қазақстанға ресми сапармен келген Чехия Республикасының Президенті В. Клауспен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар әлеуметтік-экономикалық және гуманитарлық саладағы екіжақты ынтымақтастық жағдайы мен оны кеңейту перспективаларын талқылады, сондай-ақ кең ауқымды халықаралық және аймақтық мәселер жөнінде пікір алмасты.

Келіссөздер қорытындысы бойынша Чехия Республикасы мен Қазақстан Республикасы арасында өзара қарым-қатынас негіздері туралы Декларацияға, сондай-ақ экономикалық, өнеркәсіптік және ғылыми-техникалық ынтымақтастық туралы ведомствоаралық келісімге қол қойылды.

Сол күні Мемлекет басшысы Чехия Республикасының Президенті В. Клауспен бірге әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде болды. Онда университеттің 70 жылдығына арналған салтанатты жиналысқа қатысты (Қосымшаны қараңыз).

9 қыркүйек

Мемлекет басшысы Австрия Республикасында ресми сапармен болып, осы елдің астанасы Вена қаласында БҰҰ-ның Веналық бөліміне барды. Онда МАГАТЭ бас директоры М. әл-Барадеимен кездесті және бұрынғы Семей ядролық полигонының аумағымен іргелес жатқан аймақты оңалту мәселелерін, сондай-ақ Қазақстанның Ұлттық ядролық орталығының қызметін жетілдіру перспективаларын талқылады.

Одан соң Н.Ә. Назарбаев ЕҚЫҰ төрағасы Я. Кубиш-пен кездесті. Әңгіме барысында Қазақстанның ЕҚЫҰ-ға төрағалығының перспективалары, ортаазиялық өңірдегі тұрақтылықты қамтамасыз ету мәселелерін және лаңкестікпен және есірткі құралдарының заңсыз айналымына қарсы күрес жолдарын талқылады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір аудандық және оларға теңестірілген соттарын құру, қайта ұйымдастыру және тарату туралы» №1437 Жарлығына қол қойды.

10 қыркүйек

Мемлекет басшысы Австрия Республикасына ресми сапар барысында Федералды Президент Х. Фишермен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында жаһандық және өңірлік қауіпсіздіктің өзекті мәселелері, сондай-ақ алдымен энергетика саласындағы екіжақты сауда-экономикалық

ынтымақтастықты кеңейту перспективалары бойынша пікір алмасты.

Келіссөздердің қорытындысы бойынша табыс пен капиталға салынатын салыққа қатысты Австрия Республикасы мен Қазақстан Республикасы арасындағы Конвенцияға, сондай-ақ Сауда-экономикалық ынтымақтастық жөніндегі комиссия құруды қарастыратын экономикалық, ауылшаруашылық, табиғатты қорғау, өнеркәсіптік, техникалық және технологиялық ынтымақтастық туралы үкіметаралық келісімге қол қойылды.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Вена қаласындағы Өнер тарихының мұражайында болды.

11 қыркүйек

Мемлекет басшысы Австрия Республикасына ресми сапар барысында Федералды канцлер В. Шюсселмен кездесіп, экономикалық, ғылыми-техникалық және гуманитарлық саладағы екіжақты ынтымақтастық жағдайы мен перспективаларын талқылады. Тараптар Қазақстан мен Австрия ғылым және білім, туризм және өнеркәсіптің жоғарытехнологиялы салаларында үлкен әлеуетке ие деген пікірге келді.

13 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісіне сайлаудағы электоральды науқан аясында партия ұйымдастырған «Отан» Республикалық саяси партиясы жақтаушыларының форумына қатысты.

Н.Ә. Назарбаев сөйлеген сөзінде: «Реформаның қиын жылдарында «Отан» партиясы құрылған күнінен бастап менің бірізді, адал жақтасым болды. Біздің алдымызда үлкен тапсырмалар тұр. Біз ТМД-дағы ең жақсы денсаулық сақтауға, білім беруге, қолжетімді тұрғын үйге, жоғары еңбекақыға және зейнетақыға ұмтылып келеміз. Біз оған жетеміз, елдің стратегиясы осындай, «Отан» партиясының бағдарламасы осындай», — деп атап өтті (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы «Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы «KEGOC» АҚ президенті Қ.А. Бозымбаевты қабылдады. Ол компания

қызметінің 2004 жылғы 8 айының қорытындысы, сондай-ақ «Солтүстік-Оңтүстік» жаңа жоғарывольтті электр тарату желісі құрылысының барысы жайында хабардар етті.

Мемлекет басшысы «Экспортты несиелерді және инвестицияларды сақтандыру жөніндегі мемлекеттік сақтандыру корпорациясы» АҚ басқармасының төрағасы Ә.А. Смайыловты қабылдады. Ол корпорация қызметі туралы есеппен таныстырды.

Кездесу қорытындысы бойынша Президент даму институтының алдына алдағы кезеңге бірқатар тапсырмалар қойды, соның ішінде халықаралық ынтымақтастықты кеңейту, корпорация жұмысының көрсеткіштерін халықаралық стандартқа дейін көтеру, белсенді түсіндіру жұмыстары бар.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау ісін реформалау мен дамытудың 2005–2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы» №1438 Жарлығына қол қойды.

14 қыркүйек

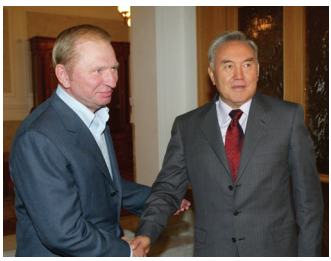

Мемлекет басшысы Қазақстанға ТМД мемлекеттері басшылары Кеңесінің отырысына қатысу үшін келген Украина Президенті Л.Д. Кучмамен кездесті.

Тараптар Қазақстан-Украина қатынастарының жағдайы туралы, сондай-ақ 2004 жылдың 16 қыркүйегінде болатын ТМД мемлекеттері басшылары Кеңесі отырысының күн тәртібі жайында пікір алмасты.

Мемлекет басшысы Қазақстанға 2004 жылдың 15 қыркүйегінде өтетін БЭК қатысушы мемлекеттер басшыларының саммитіне қатысу үшін келген БЭК-тің Жоғары деңгейдегі тобының мүшелерін қабылдады. Олардың қатарында Беларусь Республикасының Экономика министрі — Премьер-министрінің орынбасары А.В. Кобяков, Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің орынбасары С.М. Мыңбаев, Ресей Федерациясы Өнеркәсіп және энергетика министрі В.Б. Христенко, Украинаның Қаржы министрі — Премьер-министрінің бірінші орынбасары Н.Я. Азаров болды.

Кездесу барысында бұрын қабылданған келісімдердің атқарылу қорытындылары, сондай-ақ БЭК саммитінде қарастырылуы көзделген құжаттар қаралды.

Мемлекет басшысы «1941–1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысындағы Жеңістің 60 жылдығы құрметіне арналған мерекелік медаль туралы» №1439 Жарлығына қол қойды.

15 қыркүйек

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен БЭК қалыптастыру жөніндегі Келісімнің мүше мемлекеттері басшыларының саммитіне қатысты.

Отырыс барысында Н.Ә. Назарбаев: «Біз өткен онжылдықта тарап кеттік. Бүгін біз параллель бағытта жүру керек екендігін түсіндік. Ол үшін бізде табиғи және адами ресурстар, ірі энергетикалық және көліктік әлеует, ғылыми-техникалық мүмкіндік, біртұтас ақпараттық-мәдени кеңістік бар. Мұндай артықшылықтар ешқандай елдерде болған жоқ», — деп атап өтті.

Саммиттің қорытындысы бойынша 2005 жылдың 1 қаңтарынан бастап өзара сауда жасау кезінде тауар жіберілетін елде қосалқы құн салығын алуға өту туралы шешім қабылданды. Сондай-ақ экономикалық ықпалдасуды одан әрі тереңдетуге бағытталған және алғашқы кезекте қол қоюға жататын 29 халықаралық құжаттың тізімі мақұлданды.

Бірыңғай экономикалық кеңістік (БЭК) — халықаралық экономикалық ұйым, мақсаты, аты айтып тұрғандай, мүше мемлекеттердің бірыңғай экономикалық кеңістігін құру.

БЭК қалыптастыру туралы келісімге 2003 жылғы 19 қыркүйекте Ялта қаласында Беларусь, Қазақстан, Ресей және Украина Президенттері қол қойды.

БЭК аясында бірінші кезеңде мүше мемлекеттерден келетін тауар импортына қатысты еркін сауда режимін қамтамасыз ету, кеден одағының және біртұтас бәсекелестік ортаны қалыптастыру алғышарттарын дайындау, ұлттық заңнамалармен үйлестіру бойынша шараларды жүзеге асыру. Екінші кезеңде — алымсыз және шексіз еркін сауда аймағын қалыптастыруды аяқтау, үйлестірілген бәсекелестік саясатын жүргізу, бірыңғай кеден тарифі бар кедендік одақ құру. Үшінші, соңғы кезеңде, тауарлардың, қызметтердің, капиталдың және жұмыс күшінің еркін қозғалысын қамтамасыз ету. «Төрттік» мемлекеттердің интеграциялық өзара әрекеттестігін тереңдету шарасы бойынша, мүше

мемлекеттер өз еріктерімен өкілеттіліктерін беретін бірыңғай реттеу органы құрылуы тиіс.
Құрамына үкімет пен Ұлттық координаторлар институты басшыларының орынбасарлары кіретін Жоғары деңгейдегі топ БЭК органдары болып табылады.
Сонымен бірге, 2006 жылы БЭК-тен Украинаның шығуына байланысты және БЭК пен ЕурАзЭҚ мақсаттарының ұқсастығын ескере отырып, оларды біріктіру туралы шешім қабылданды.

Мемлекет басшысы «Кешірім жасау туралы» №1440, «Кешірім жасау жөніндегі өтінішін қанағаттандырудан бас тарту туралы» №1441, «Кешірім жасау актісін қолданбау туралы» №1442 жарлықтарына қол қойды.

16 қыркүйек

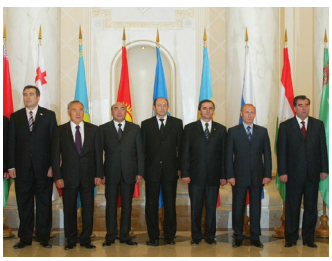

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен ТМД мемлекеттері басшылары Кеңесінің отырысына қатысты.

Саммит барысында Н.Ә. Назарбаев ТМД-ны реформалау бойынша бірқатар ұсыныстарды алға тартты. Олардың ішінде — ТМД атқару органдарының құрылымын түбегейлі реформалау, Достастық аясында еркін сауда аймағын құру,ТМД Қауіпсіздік кеңесін құру, Экономикалық сотты және Мемлекетаралық статистикалық комитетті тарату бар.

Қазақстан Президенті: «ұсыныс — соңғы сатыдағы ақиқат емес. Оларды Сыртқы істер министрліктері қарайды. ТМД-ның тиімділігін арттыру үшін бұл ұйымның органдарын реформалау туралы шешімді бір жылдан кейін мүмкін ерте қабылдай аламыз», — деп атап өтті (Қосымшаны қараңыз).

Саммиттің қорытындысы бойынша ТМД елдерінің заңсыз көші-қонға қарсы әрекет тұжырымдамасы, 2005–2007 жылдарға қылмысқа және есірткі және психотропты құралдарының және олардың прекурсорларының заңсыз айналымына қарсы күрес мемлекетаралық бағдарламалары, 1941–1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысы Жеңісінің 60 жылдығына байланысты ТМД мемлекеттері басшыларының Достастық халқына және халықаралық қауымдастыққа жолданымы қабылданды.

Мемлекет басшысы Грузия Президенті М. Саакашвилимен екіжақты кездесу өткізді.

Келіссөздер барысында кейбір халықаралық мәселелер, Қазақстан-Грузин қатынастарының даму перспективалары, әлеуметтік-экономикалық және гуманитарлық саладағы қатынастарды кеңейту туралы тыңғылықты пікір алмасу болды.

17 қыркүйек

Мемлекет басшысы жаңадан тағайындалған Қазақстан Республикасындағы Америка Құрама Штаттарының Төтенше және Өкілетті Елшісі Д. Ордвей мен Египет Араб Республикасының Төтенше және Өкілетті Елшісі Абдел Маугуд Ахмед Махмуд әл-Хабашиден сенім грамоталарын қабылдады.

Президент дипломаттарды Қазақстандағы миссиясының басталуымен құттықтады және оларға жұмыста сәттілік тіледі.

Мемлекет басшысы мемлекет аппаратын реформалау мәселесі бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің кеңейтілген отырысына қатысты.

Отырыста сөйлеген сөзінде Президент реформалаудың негізгі бағыттары ретінде басқарудың орталық деңгей құрылымын оңтайландыруды, мемлекеттік деңгейлер арасындағы өкілеттілікті шектеуді, жергілікті басқару құрылымын реформалауды, дебюрократизацияны, мемлекеттік қызметті жетілдіруді, экономиканың мемлекеттік секторын басқару сапасын арттыруды атап өтті.

Мемлекет басшысы «Республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есепті жасау және ұсыну ережесін бекіту туралы» №1443 Жарлығына қол қойды.

18 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжіліс сайлауын бақылауға келген шетелдік бақылаушылар тобын қабылдады. Оның құрамында Еуропарламент депутаттары Д. Боуис және С. Стивенсон, Еуропа Кеңесінің Парламенттік ассамблеясының төрағасы (ЕКАТ) Т. Ивински және ЕКАТ депутаты Т. де Зулует, сондай-ақ Шотландия Парламентінің депутаты Б. Монтейта болды.

Кездесу барысында Қазақстандағы сайлау барысы, сайлау заңнамасының ерекшеліктері және

Қазақстанда енгізілген дауыс берудің электронды жүйесі талқыланды.

19 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің сайлауына дауыс беруге қатысты.

Парламенттік сайлаудың қорытындысы бойынша «Отан» РСП сайлаушылардың 67,5%, «АИСТ» блогы — 18,2%, Асар» — 5,2%, «Ақ жол» — 2,6%, Қазақстан демократиялық партиясы — 1,3 %, өзін-өзі ұсынғандар — 5,2% дауысқа ие болды.

20 қыркүйек

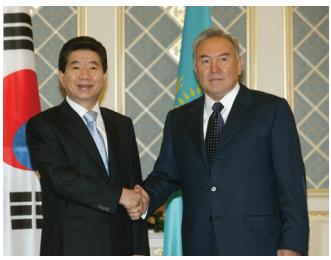

Мемлекет басшысы Қазақстанға мемлекеттік сапармен келген Корея Республикасының Президенті Но Му Хенмен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында көмірсутек шикізаты кен орнын бірлесе өңдеу, электронды және телекоммуникация саласында өндірістер құру мәселелері туралы пікір алмасты.

Екі ел басшылары келіссөздерінің қорытындысы бойынша Бірлескен мәлімдеме қабылданды, сондай-ақ атом энергиясын бейбіт қолдану аймағы, ақпарат пен коммуникация облысында және жаңа материалдар өндірісі бойынша ынтымақтастық туралы үкіметаралық келісімге қол қойылды.

Мемлекет басшысы ТМД Атқарушы органының төрағасы, ТМД атқарушы хатшысы В.Б. Рушайлоны қабылдады. Ол ТМД миссиясының Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісін сайлау барысын бақылау нәтижелері туралы хабардар етті.

21 қыркүйек

Мемлекет басшысы 2003–2005 жылдарға арналған Мемлекеттік агроазық-түлік бағдарламасын жүзеге асыру мәселелері бойынша кеңес өткізді.

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрі С.Ә. Үмбетов, Алматы облысының әкімі Ш.К. Құлмаханов және Солтүстік Қазақстан облысының әкімі Т.А. Мансұров өз есептерін берді.

Президент ауылшаруашылық кәсіпорындарының бәсекеге қабілеттілігін және өнімділігін арттыру, олардың халықаралық сапа стандартына өтуін жандандыру, олардың өнімін экспортқа бағыттау, сондай-

ақ бақша шаруашылығы мен жүзім шаруашылығын қалпына келтіру қажеттігін атап өтті.

Сонымен қатар ауылдағы жұмыссыздық, ауыл инфрақұрылымын, телекоммуникациясын, жолдарын дамыту, ауыз сумен және электр энергиясымен қамту мәселелері қаралды.

Мемлекет басшысы «Бір топ спортшыларды Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен наградтау туралы» №1444, «Алматы облысының көп балалы аналарын «Алтын алқа» алқасымен наградтау туралы» №1445 жарлықтарына қол қойды.

22 қыркүйек

Мемлекет басшысы «ExxonMobil Corporation» компаниясының директорлар кеңесінің төрағасы Л. Рэймондты қабылдады.

Кездесу барысында Қазақстанның мұнай-газ секторының даму перспективалары, сонымен қатар елдің газ және мұнай өндіретін аймақтарының орналасу және инфрақұрылымын жетілдіру мәселелері қарастырылды.

Мемлекет басшысы Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық институтының ректоры Ш.К. Беркімбаеваны қабылдады.

Кездесуде жоғарғы оқу орнының 60 жылдық мерейтойын тойлауға дайындық барысына байланысты мәселелер, сондай-ақ педагогикалық кадрлар дайындау мәселелері қарастырылды.

Мемлекет басшысы «Қазақпарат» Ұлттық компаниясы» АҚ президенті Ғ.М. Шалахметовты қабылдады. Ол компанияның даму перспективалары жайлы хабардар етті және әлемдік жетекші ақпараттық агенттіктердің уәкілдіктері орналасатын жеке ғимарат құрылысының жоспарымен бөлісті.

23 қыркүйек

Мемлекет басшысы 2004 жылдың 13–29 тамызы аралығында Грекия астанасы Афины қаласында өткен XXVIII жазғы Олимпиада ойындарының қатысушылары мен жүлдегерлерін қабылдады.

Бокстан олимпиада чемпионы Б. Артаев Президентке Ойындардың ашылу салтанатында олимпиадалық құрама ұстаған байрақты табыс етті және олимпиадашылар атынан Мемлекет басшысы мен Қазақстан халқына көрсеткен қолдауы үшін алғыс білдірді.

Н.Ә. Назарбаев олимпиадашыларды құттықтады және Б. Артаевқа I дәрежелі «Барыс» орденін; Г. Лалиевке, Г. Головкинге, Г. Цурцумия және С. Филимоновқа — «Құрмет» орденін; Д. Карповқа, С. Елеуовке және М. Манукянға — «Ерен еңбегі үшін» медалін табыс етті (Қосымшаны қараңыз).

1

2

3

4

5

6

«Барыс» ордені 1999 жылы үш дәрежелі болып бекітілді. I, II, III дәрежелі «Барыс» орденімен марапаттау Қазақстан Республикасының мемлекеттігі мен егемендігін нығайту ісіне; бейбітшілікті, қоғамның топтасуы мен Қазақстан халқының бірлігін қамтамасыз етуге; мемлекеттік, өндірістік, ғылыми, әлеуметтік-мәдени және қоғамдық қызметте; халықтар арасындағы ынтымақтастықты нығайтуға; ұлттық мәдениеттерді жақындастыру мен өзара байытуға; мемлекеттер арасындағы достық қатынастарды дамытуға сіңірген ерекше еңбегі үшін жүргізіледі.

I дәрежелі «Барыс» ордені жұлдыздан(1-сурет) және иыққа асатын лентадағы белгіден (2-сурет), II дәрежелі «Барыс» ордені тақташасындағы белгіден (3-сурет), III дәрежелі «Барыс» ордені мойынға асатын лентадағы белгіден (4-сурет) тұрады.

«Құрмет» ордені (5-сурет) 1993 жылы бекітілген. «Құрмет» орденімен азаматтар экономиканы, әлеуметтік саланы, ғылым мен мәдениетті, білім беру ісін дамытуға сіңірген еңбегі, мемлекеттік қызметтегі үлгілі қызметі және белсенді қоғамдық қызметі үшін марапатталады.

«Ерен еңбегі үшін» медалі (6-сурет) 1993 жылы бекітілген. «Ерен еңбегі үшін» медалімен азаматтар экономикадағы, әлеуметтік саладағы, ғылымдағы, мәдениеттегі және мемлекеттегі қызметтегі еңбек жетістіктері үшін марапатталады.

Мемлекет басшысы «Еуразиялық экономикалық қауымдастыққа мүше мемлекеттердің құнды қағаздар нарығындағы ынтымақтастығы жөніндегі келісімді бекіту туралы» №1446 Жарлығына қол қойды.

24 қыркүйек

Мемлекет басшысы Алматы облысында Қытаймен шекарада орналасқан «Қорғас» кеден бекетінде болды.

Қазақстан Республикасы Кедендік бақылау агенттігінің төрағасы Б.М. Сапарбаев Н.Ә. Назарбаев-

ты үлкен жүкті автомобильдерді сканерлеуге мүмкіндік беретін «TC-SCAN» инспекциялық-тексермелеу кешенімен және «Янтарь-ЛА» радиоактивті материалдарды табуға арналған әмбебап стационарлық жүйесімен таныстырды.

Одан соң Президент Шыңжаң-Ұйғыр автономиялық аудан аймағына жұмыс сапарымен барды, онда ШҰАА партия комитетінің бірінші хатшысы Ван Лэцюанмен бірге бірлескен Қазақстан-Қытай кәсіпорын қызметімен танысты, сондай-ақ Инин қаласында өткен шекаралық «Қорғас» Халықаралық ынтымақтастық орталығын құру туралы үкіметаралық келісімге қол қою рәсіміне қатысты.

Күн соңында Н.Ә. Назарбаев ҚХР Төрағасы Ху Цзиньтаомен телефон арқылы сөйлесті.

27 қыркүйек

Мемлекет басшысы Германия Федеративтік Республикасының «Schwebisch Hall» құрылыс жинақ компаниясы басқармасының төрағасы А. Эрдландты қабылдады.

Кездесу барысында Қазақстанның Мемлекеттік тұрғын-үй құрылыс жинақ банкінің акциялық бақылау пакетін неміс компаниясының сатып алу мүмкіндігі талқыланды.

28 қыркүйек

Мемлекет басшысы жаңадан тағайындалған Қазақстан Республикасындағы Израиль Мемлекетінің, Польша Республикасының және Канаданың Төтенше және Өкілетті Елшілері — М. Лотемнен, В.Я. Соколовскийден және А. Биоликтен сенім грамоталарын қабылдады.

Мемлекет басшысы мемлекеттік басқару құрылымын жетілдіру мәселелері бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің мүшелерімен кеңес өткізді және мемлекеттік аппарат тиімділігін арттыру тетігі және мемлекеттік басқару органдарының құрылымын қайта ұйымдастыру бойынша шаралар туралы ақпартты тыңдады.

29 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қытай ұлттық мұнай-газ корпорациясының (ҚҰМК) бас директоры Чэнь Гэнді

қабылдады. Ол «Атасу-Алашанькоу» мұнай құбырының құрылысы басталғаны жайында хабардар етті.

«Атасу-Алашанькоу» ұзындығы 992 километр және жобалық өткізгіштік қуаты жылына 20 млн. тонна болатын, ең алдымен «Қазақстан-Қытай» мұнай құбыры магистралін білдіретін Қазақстанның каспийлік кен орындарын Қытаймен байланыстыруға арналған мұнай құбыры.

Мемлекет басшысы Қазақстанға «Шәкен жұлдыздары» II қазақстандық кинофестивалінің құрметті қонағы ретінде келген танымал Франция кино әртісі М. Мерсьені қабылдады.

Мемлекет басшысы «Р. әл-Жадиді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №1447, «Н.И. Рыжковты II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» №1448, «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік басқару жүйесін одан әрі жетілдіру жөніндегі шаралар туралы» №1449, «А. Сәрсенбайұлы туралы» №1450, «Д.Қ. Қасейінов туралы» №1451, «Е.М. Қосыбаевты Қазақстан Республикасының Мәдениет, ақпарат және спорт министрі қызметіне тағайындау туралы» №1452 жарлықтарына қол қойды.

30 қыркүйек

Мемлекет басшысы «М.Ж. Көпеевті Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар жөніндегі министрі қызметіне тағайындау туралы» №1453 Жарлығына қол қойды.

ҚАЗАН

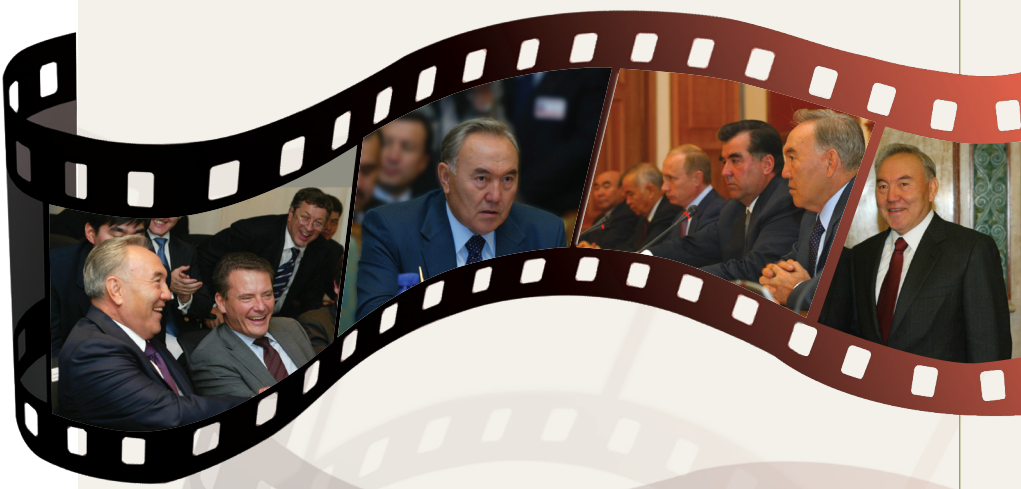

Дс		4	11	18	25
Сс		5	12	19	26
Ср		6	13	20	27
Бс		7	14	21	28
Жм	1	8	15	22	29
Сн	2	9	16	23	30
Жк	3	10	17	24	31

2 қазан

Мемлекет басшысы «Қ.Қ. Әбусейітовті Қазақстан Республикасының Швейцария Конфедерациясындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне, Женева қаласындағы (Швейцария) Біріккен Ұлттар Ұйымының бөлімшесі мен басқа да халықаралық ұйымдар жанындағы Қазақстан Республикасының Тұрақты өкілі міндетін қоса атқарушы қызметіне тағайындау туралы» №1454, «Н.Ж. Дәненовті Қазақстан Республикасының Испания Корольдігіндегі Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №1455, «А.Н. Хамзаевты Қазақстан Республикасының Италия Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №1456 жарлықтарына қол қойды.

4 қазан

Мемлекет басшысы «ЕурАзЭҚ Іскерлік кеңесі» қауымдастығының Үйлестіру кеңесінің төрағасы О.Н. Сосковецті және Бүкілресейлік қауіпсіздік, қорғаныс және құқықтық тәртіп мәселелері академиясының Президенті В. Шевченконы қабылдады. Олар Қазақстан мен Ресей арасындағы достықты нығайтуға және дамытуға қосқан үлкен жеке үлесі мен көрнекті еңбегі үшін Н.Ә. Назарбаевқа I дәрежелі «Ұлы Петр» орденін және оны академияның толық мүшесі етіп сайлау туралы дипломды табыс етті.

«Ұлы Петр» орденін 2001 жылы «Бүкілресейлік қауіпсіздік, қорғаныс және құқықтық тәртіп мәселелері академиясы» қоғамдық ұйымы бекіткен. 3 дәрежесі бар. Орденмен Ресей және шетел азаматтары Ресей алдындағы көрнекті еңбегі үшін марапатталады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мен Америка Құрама Штаттары арасындағы Халықаралық қылмыстық соттың билігіне адамдарды тапсыру туралы келісімді бекіту туралы» №598-II, «Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттердің аумақтарында терроризмге қарсы бірлескен іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу тәртібі туралы ережені бекіту жөніндегі хаттаманы бекіту туралы» №599-II, «Қазақстан Республикасының азаматтығы туралы» Қазақстан Республикасының Заңына толықтырулар енгізу туралы» №600-II заңдарына қол қойды.

5 қазан

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясы Сауда-өнеркәсіп палатасының президенті Е.М. Примаковты және Қазақстан Сауда-өнеркәсіптік палаталары одағының президенті Х.К. Рақышевты қабылдады. Олар сол күні Астана қаласында өткен екі елдің сауда-өнеркәсіптік палаталарының бірлескен мәжілісінің қорытындылары жайында хабардар етті.

Әңгіме барысында екіжақты сауда-экономикалық ынтымақтастықты кеңейту және екі елдің сауда-экономикалық палаталарының экономикалық ықпалдастықты тереңдетуге қатысу мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің төрағасы Б.Б. Жәмішевті қабылдады. Ол елдің қаржы нарығының жағдайы мен агенттік жұмысының нәтижелері жайында баяндады.

Кездесуде сондай-ақ, банк жүйесінің активтері мен сыртқы қарыздардың елеулі өсуімен ере жүретін тәуекелдер туралы мәселелер; жинақтаушы зейнетақы жүйесін әрі қарай дамыту және зейнетақы қорларының инвестициялық мүмкіндіктерін кеңейту; сақтандыру нарығын одан әрі дамыту мәселелері талқыланды.

Президент агенттікке Қазақстанның қаржылық секторын тиімді дамытуды қамтамасыз ету мақсатында белгіленген бағыттар бойынша жұмыстарды күшейтуді тапсырды.

7 қазан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты Ж.К. Қалиевты қабылдады. Ол Мәжілістің заң жобалау жұмысының барысы жайында хабардар етті және бірқатар өзекті әлеуметтік мәселелерді шешу бойынша ұсынысын жеткізді.

Мемлекет басшысы Қазақстан менеджмент, экономика және болжамдау институтының (ҚМЭБИ) президенті Ч.Й. Бэнгті қабылдады.

Кездесу барысында ҚМЭБИ қызметінің қорытындылары, сондай-ақ Астана қаласының тиімді даму және ұзақ мерзімді жоспарлау мәселелері қарастырылды.

8 қазан

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Латвия Республикасының Президенті В. Вике-Фрейбергпен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында халықаралық саясат және екіжақты ынтымақтастықты кеңейту перспективалары, сондай-ақ латвиялық порттарды пайдаланып энергетикалық ресурстарды тасымалдаудың жаңа маршруттарының кең ауқымды мәселелері бойынша пікір алмасты.

Кездесу соңында Н.Ә. Назарбаев латвиялық тарапқа КСРО мемлекеттік қауіпсіздік комитетінің мұрағатынан Латвияның репрессияланған азаматтарына қатысты 227 істі берді.

Келіссөздердің қорытындысы бойынша экономикалық және ғылыми-техникалық ынтымақтастық, шетел инвестициясын тартуды және өзара қорғауды ынталандыру, лаңкестікпен, қылмыспен және есірткі, психотроптық құралдар мен олардың прекурсорларының заңсыз айналымына қарсы күрестегі ықпалдастық туралы үкіметаралық келісімдерге қол қойылды.

Мемлекет басшысы Қазақстанға жұмыс сапарымен келген Ресей Федерациясы Үкіметінің төрағасы М.Е. Фрадковты қабылдады.

Кездесу барысында Қазақстан-Ресей бірлескен инвестициялық банкін құру мәселелері талқыланды және 2004 жылдың аяғына дейінгі іс жоспары бекітілді. Банкті құру идеясын 2003 жылғы 19 қыркүйекте Ялта қаласында өткен ТМД мемлекеттері басшыларының кеңесі отырысында Н.Ә. Назарбаев алға тартқан болатын.

11 қазан

Мемлекет басшысы Иран Ислам Республикасы Ұлттық қауіпсіздік жоғарғы кеңесінің хатшысы Х. Роуханиді қабылдады.

Әңгіме барысында тараптар халықаралық және өңірлік бірқатар өзекті мәселелер бойынша, сондай-ақ екіжақты ынтымақтастықты кеңейту және тереңдету мәселелері жөнінде пікір алмасты. Кездесуде Каспий өңірінің мәселелеріне баса назар аударылды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Үкіметі, Президенті Әкімшілігінің басшылығы, орталық

және жергілікті атқару органдары мүшелерінің қатысуымен 2003–2015 жылдарға арналған Индустриялық-инновациялық даму стратегиясының жүзеге асу мәселелері жөнінде кеңес өткізді.

Президент Қазақстан Республикасының Индустрия және сауда министрі Ә.Р. Жақсыбековтің, Батыс Қазақстан облысының әкімі Н.С. Әшімовтің, Қарағанды облысының әкімі Қ.Е. Мұхамеджановтың есептерін тыңдады.

Кеңес қорытындысы бойынша Н.Ә. Назарбаев әлемдік және өңірлік нарық конъюнктураларын зерттеуге; мемлекеттік органдардың, даму институттарының және өңірлердің өзара әрекеттестігін күшейтуге; ұлттық экономиканың шикізаттық емес секторына трансұлттық компанияларды тартуға және инвестициялық жобаларды таңдау критерийін жасауға қатысты бірқатар нақты тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің төрағасы Ә.Ғ. Сәйденовті қабылдады. Ол банк жұмысының 2004 жылдың 9 айының қорытындысы жайында хабардар етті.

Кездесуде сондай-ақ Ұлттық қорды дамыту тұжырымдамасының жасалу барысы және инфляция деңгейін қоса алғандағы Ұлттық банктің қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді перспективаларының мәселелері қаралды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметкерлерін қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру ережесін бекіту туралы» №1457, «М.А. Таршаханиді II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» №1458, «Қазақстан Республикасындағы білім беруді дамытудың 2005–2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы» №1459 жарлықтарына қол қойды.

12 қазан

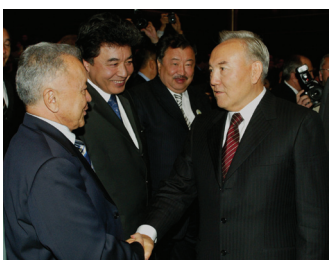

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Қазақстанның білім және ғылым қызметкерлерінің III съезіне қатысты.

Жиналғандардың алдында сөйлеген сөзінде: «Білім беру мен ғылымды дамыту — бұл саяси және жалпыұлттық тапсырма. Сондықтан да ол

жүзеге ведомстволық жоба ретінде асырыла алмайды», — деп айтып өтті. Н.Ә. Назарбаев білім беруді мектепке дейінгі деңгейден жоғарғы оқу орнынан кейінгі деңгейге дейін түбегейлі қайта құру; жаңа формацияның педагогтарын дайындау; материалдық-техникалық қамту мен компьютерлендірудің заманауи деңгейін қамтамасыз ету; оқулықтар мен оқу құралдарының сапасын жоғарылату; қазақ тілін оқытудың сапасын арттыру; кәсіби-техникалық білім беру желісін жандандыру және ғылыми-зерттеу институттарын университеттердің қарауына беру арқылы реформалау қажеттігін атап көрсетті.

Қорытынды сөзінде Н.Ә. Назарбаев: «Негізін терең зерттеулер құрайтын озық ғылым мен сапалы білім беру арқылы ғана жаңарған елге жетуге және XXI ғасырдың қиын мәселелерін сәтті шешуге болатынына анық көзіміз жетті», — деді (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Бас прокуроры Р.Т. Түсіпбековті қабылдады. Ол прокуратура жұмысының 2004 жылдың 9 айындағы қорытындысы мен азаматтардың конституциялық құқығын қорғау жөнінде қабылданған шаралар туралы баяндады.

Мемлекет басшысы «Адамдарды сатуға және үшінші тұлғалардың жезөкшелікті пайдалануына қарсы күрес туралы конвенциясына және Қорытынды хаттамаға қол қою туралы» №1460 Жарлығына қол қойды.

13 қазан

Мемлекет басшысы Қазақстандағы дипломатиялық миссиясының аяқталуына байланысты Қазақстан Республикасындағы Палестина Мемлекетінің Төтенше және Өкілетті елшісі М.А. Таршаханиді қабылдап, екіжақты қарым-қатынасты нығайтуға қосқан елеулі үлесі үшін II дәрежелі «Достық» орденін табыс етті.

Мемлекет басшысы Бүкіләлемдік қазақтар қауымдастығы басқармасы төрағасының бірінші орынбасары Т.А. Мамашевты қабылдады. Оған

қауымдастық жұмысының негізгі бағыттары бойынша бірқатар тапсырмалар берді.

Сол күні Мемлекет басшысы «BG Group» компаниясы басқармасының төрағасы сэр Р. Уилсонды қабылдады.

Кездесу барысында компанияның Қазақстандағы сомасы 1,5 млрд. доллардан асатын ағымдық жобалары талқыланды.

14 қазан

Мемлекет басшысы саяси мемлекеттік қызметкерлер тобымен, олардың министр, облыс әкімі және Президент Әкімшілігінің жауапты қызметкерлері лауазымдарына тағайындалуына байланысты Қазақстан халқына және ел Президентіне ант беру рәсіміне қатысты.

Н.Ә. Назарбаев алдағы уақыттағы қызметтеріне табыс тілей отырып, олардың ұлттық экономикалық дамуының жаңа сатысындағы, индустриялық-инновациялық, аграрлық, тұрғын үй, мәдени мұра — маңызды мемлекеттік бағдарламаларын жүзеге асырудағы, елдің тарихи дамуындағы маңызды сәтінде жұмысқа кіріскенін атап өтті.

Мемлекет басшысы Қазақстан облыстарының, Астана және Алматы қалаларының әкімдерімен 2004 жылғы 9 айдағы елдің әлеуметтік-экономикалық дамуының қорытындысы бойынша жұмыс кеңесін өткізді.

Кеңес барысында Президент ЖІӨ-нің өсімі 9,4%, өнеркәсіп өнімінің өсімі — 10,5%, ал негізгі капиталға инвестицияның өсуі — 10% өскенін разылықпен белгіледі. Бұл ретте Н.Ә. Назарбаев индустриялық-инновациялық, аграрлық және тұрғын-үй бағдарламаларын одан әрі жүзеге асыру қажеттігіне ерекше назар аударды.

Мемлекет басшысы Германия Федеративтік Республикасы Бундестагы төрағасының орынбасары А. Фольмерді және депутаттары Х.-У. Клозе мен Й. Херстерді қабылдады.

Кездесу барысында халықаралық саясат, өңірлік қауіпсіздік және екіжақты ынтымақтастықты кеңейтудің өзекті мәселелері бойынша пікір алмасты.

15 қазан

Мемлекет басшысы Қазақстанға жұмыс сапарымен келген Башқұртстан Республикасының Президенті М.Г. Рахимовпен кездесті.

Кездесу барысында ең алдымен мұнай-газ секторы мен машина жасау саласындағы Қазақстан мен Башқұртстан арасындағы сауда-экономикалық ынтымақтастықты кеңейту мәселелері бойынша тыңғылықты пікір алмасу болды.

18 қазан

Мемлекет басшысы Тәжікстан Республикасының астанасы Душанбе қаласында өткен «Орталық Азия ынтымақтастығы» ұйымының мемлекет басшыларының саммитіне қатысты.

Саммитте ОАЫ-ға Ресейдің қосылуы туралы хаттамаға қол қойылды. Сонымен бірге мемлекет басшылары Су-энергетикалық, азық-түлік және көлік-коммуникациялық консорциум құру тұжырымдамасын мақұлдады, сондай-ақ өз елдерінің үкіметіне ОАЫ мүше мемлекеттерінің аумағындағы қызметтері тоқтатылуға тиіс лаңкестік және экстремистік ұйымдардың тізімін беруді тапсырды.

«Бүгінгі қабылданған шешімдердің жүзеге асырылуы ОАЫ аясындағы ынтымақтастықты жаңа деңгейге көтеретініне сенімдімін», — деп атап өтті Н.Ә. Назарбаев (Қосымшаны қараңыз).

«Орталық Азия ынтымақтастығы» ұйымы (ОАЫ) — халықаралық өңірлік ұйым.

ОАЫ-ны бекіту туралы Келісімге 2002 жылғы 28 ақпанда Алматы қаласында қол қойылды. Жаңа құрылым 1994 жылы құрылған «Орталық Азиялық экономикалық қоғамдастығы» тараған ұйымның құқығын иемденуші. ОАЫ құрамына Қазақстан, Қырғызстан, Өзбекстан және Тәжікстан кірді.

2004 жылғы 18 қазанда ОАЫ-ға Ресей қосылды.

ОАЫ ұйымының органдары: Мемлекет басшылары мен Премьер-министрлері кеңесі, Сыртқы істер министрлері кеңесі, Ұлттық үйлестірушілер комитеті және күш құрылымдары мен ұлттық қауіпсіздік қызметі басшыларының тұрақты жұмыс істейтін жиналысы.

2005 жылғы 6 қазанда Санкт-Петербург қаласындағы ОАЫ саммитінде ОАЫ-ны ЕурАзЭҚ-пен біріктіру туралы шешім қабылданды.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Оңтүстік Қазақстан облысына жұмыс сапарымен барып, облыс активімен жиын өткізді.

19 қазан

Оңтүстік Қазақстанға жұмыс сапары барысында Мемлекет басшысы Шымкент қаласындағы жаңа «Нұрсат» ықшам ауданында болды; Д.А. Қонаев бульварын аралап шықты. Онда муниципалдық тұрғын үй құрылысы аясында салынған жаңа тұрғын үй пәтерлерінің кілттерін зейнеткерлерге, бюджеттік ұйымдардың қызметкерлеріне, көп балалы аналарға, ардагерлерге табыс ету рәсіміне қатысты; облыстық перинаталдық орталықта болды, сондай-ақ инвестициялық жобаны жүзеге асырған, мақта талшығын иірілген жіпке қайта өңдейтін «Ютекс» кәсіпорнының жұмысымен танысты.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Алматы қаласына келіп, өзінің алматылық резиденциясында бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

НАТО бас хатшысы Я. Схеффермен кездесу барысында өңірлік қауіпсіздікті және тұрақтылықты нығайтуда Қазақстан мен НАТО күштерін үйлестіру мәселелері, сондай-ақ әскери кадрларды дайындаудағы ықпалдастықты тереңдету және техникалық құралдармен қамтамасыз етудің өзекті мәселелері талқыланды.

Президенттің келесі әңгімелестері Оман Сұлтандығының Сауда және өнеркәсіп министрі, «Oman Oil Company» ұлттық мұнай-газ компаниясы басқармасының төрағасы Макбул бен Әли бен Сұлтан және осы елдің Мұнай және газ министрі Мұхаммад Хамад ар-Рамхи болды.

Кездесуде Батыс Қазақстандағы, сондай-ақ Каспий теңізінің қазақстандық секторы қайраңындағы кен орындарын бірлесіп игеру мәселелері қозғалды.

20 қазан

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Ю.А. Гагарин атындағы ғарышкерлерді дайындайтын Ресей ғылыми-зерттеу орталығының ғарышкерлер отрядының командирі Ю.В. Лончаковты және Қазақстанның ғарышкерлікке үміткерлері А.А. Айымбетов пен М.Р. Аймахановты қабылдады.

Кездесу барысында ұлттық ғарышкерлікті және Қазақстанның қолданбалы ғарыштық бағдарламаларын дамыту жоспары талқыланды.

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Қазақстанға ресми сапармен келген Таиланд

Корольдігінің Сыртқы істер министрі С. Сатиратайды қабылдады.

Кездесу барысында тараптар туризм, әуе қатынасы, инвестициялық саясат, энергетика саласындағы ынтымақтастықты кеңейту мәселелері жөнінде пікір алмасты.

21 қазан

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденция-сында АӨСШК мүше мемлекеттерінің Сыртқы істер министрлерімен бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

Пәкстан Ислам Республикасының Сыртқы істер министрі М.Х. Бахтиярмен кездесу барысында екіжақты қарым-қатынасты дамыту және өңірдегі тұрақтылықты нығайту шараларын әзірлеу мәселелері талқыланды.

Үндістан Республикасының Сыртқы істер министрі Н. Сингхпен кездесуінде Н.Ә. Назарбаев Қазақстан-Үндістан қарым-қатынастарын тереңдету мен кеңейтудің және энергетика, жоғары ақпараттық технологиялар саласында бірлескен өндірістерін құру қажеттілігіне баса назар аударды.

Н.Ә. Назарбаевтың Қытай Халық Республикасының Сыртқы істер министрі Ли Чжаосинмен кездесуі Қазақстаннан ҚХР-ға мұнай құбырының құрылысын жылдамдату және ШЫҰ аясында іс-қимылдарды үйлестіруді тереңдету мәселелеріне арналды.

Н.Ә. Назарбаевтың Ресей Федерациясының Сыртқы істер министрі С.В. Лавровпен әңгімесінде бұрын қол жеткізілген екі елдің мемлекеттік шекарасын делимитациялау туралы уағдаластығы, энергетика және жоғары технологиялар саласындағы жобалардың жүзеге асырылуы мәселелеріне басты назар аударылды.

Сол күні Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Қазақстанның ғылыми және шығармашылық зиялылар өкілдерінің үлкен тобын қабылдады. Олармен ел алдындағы өзекті мәселелер мен стратегиялық міндеттерді талқылады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасындағы Тұрғын үй құрылысын дамытудың 2005–2007 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасының

іске асырылуын бақылау жөніндегі Мемлекеттік комиссия құру туралы» №1461 Жарлығына қол қойды.

22 қазан

Мемлекет басшысы Алматы қаласында өткен АӨСШК мүше мемлекеттері Сыртқы істер министрлерінің отырысына қатысты.

Кездесуді аша отырып, Н.Ә. Назарбаев: «...АӨСШК сыртқы саясат ведомства басшыларының форумы халықаралық жағдайдың қатты шиеленіскен кезінде өтуде. Мемлекетаралық қатынастардың барлық жүйесі, әлемдік құрылымның негізгі принциптері үлкен сынға түскелі тұр. Қаталдығы жағынан теңдессіз лаңкестік әрекеттердің өспелі толқыны, жаппай қырып жою қаруының жауынгерлік топтың қолына түсу қаупі, қылмыстық синдикаттардың қызметі, экологиялық жағдайдың нашарлауы, кедейшілік, ауру — осының барлығы біздің халықтарымыздың иығына ауыр салмақ болмақ. Бұл қатерлердің көлемі мен динамикасы өңірлік және жаһандық қауіпсіздікті нығайтуда халықаралық қоғамдыстықтың күш жұмсауына үлкен тиімділік беру мәселелері жайлы ойлануға мәжбүрлейді.

...Біз құрылып келе жатқан жаһандық бейбіт тәртіпке сай келетін құрлықтағы халықаралық қатынастардың жаңа жүйесінің құрылымын жасаймыз. ...Барлығымызды халықтар мен мемлекеттер арасындағы өзара қарым-қатынасты және халықаралық қауіпсіздікті қамтамасыз ету принциптері мен жағдайларын барлық құрлыққа бірыңғай етіп тарату үшін ауыр жұмыс күтіп тұр», — деп атап өтті (Қосымшаны қараңыз).

Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары кеңесін (АӨСШК) шақыру бастамасын 1992 жылғы қазанда БҰҰ-ның Бас Ассамблеясының 47-сессиясының мінбесінде Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев ұсынды.

Форумның басты мақсаты — Азия құрлығындағы ынтымақтастықты нығайту және өңірлік өзекті мәселелерді бірлесе шешу үшін сұхбаттық тетікті құру.

АӨСШК-тің бірінші саммиті 2002 жылғы 3–5 маусымда Алматы қаласында өтті. Оның басты қорытындысы форумның принциптері мен негізгі мақсаттарын анықтайтын құжат — Алматы актісінің қабылдануы болды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне кеменің немесе жасалып жатқан

кеменің ипотекасын мемлекеттік тіркеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №601-II Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Ж.С. Кәрібжановқа Төтенше және Өкілетті Елші дипломатиялық дәрежесін беру туралы» №1462, «Е.Х. Қазыхановқа I сыныпты Төтенше және Өкілетті Уәкіл дипломатиялық дәрежесін беру туралы» №1463, «Р.С. Жиенбаевқа II сыныпты Төтенше және Өкілетті Уәкіл дипломатиялық дәрежесін беру туралы» №1464 жарлықтарына қол қойды.

25 қазан

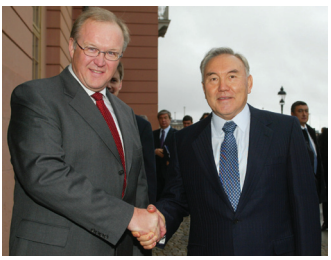

Мемлекет басшысы Швеция Корольдігінде ресми сапармен болып, осы елдің астанасы Стокгольм қаласында Премьер-министр Й. Перссонмен кездесті.

Келіссөздер барысында инвестицияны өзара қорғау және тарту, сондай-ақ жолаушылар мен жүкті халықаралық автомобильдік тасымалдауды дамыту туралы келісімдерге қол қойылды.

Келіссөздердің қорытындысы бойынша баспасөз конференциясында Н.Ә. Назарбаев: «Біздің мақсаттарымыздың бірі — «стан» болып аяқталатын елдер басқа елдерден саяси либералдануы жағынан да, экономикалық либералдануы жағынан да әздыкөпті айрықшаланатынына шведтердің көзін жеткізу. Бұл ел — Қазақстан. ...Бізде Швецияда жоқ үлкен шикізат қоры бар. Мұнда бізде жоқ жоғары технологиялар, қызмет көрсету, өңдеу индустриясы бар. Біз осы екі елдің артықшылықтарын бәрімізге пайдалы болатындай етіп біріктіргіміз келеді», — деп атап өтті.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Швецияда тұратын қазақ диаспорасының өкілдерімен кездесті. Одан соң шведтің ірі компанияларының басшыларымен кездесіп, олармен келіссөздер жүргізді.

26 қазан

Мемлекет басшысы Швеция Корольдігіне ресми сапары барысында Парламент спикері Б. фон Сидоумен кездесіп, парламентаралық байланыстарды кеңейту мен мемлекетаралық және саяси байланыстарды тереңдету мәселелерін талқылады.

Одан соң Н.Ә. Назарбаев Швеция Королі Карл Густавпен кездесті. Кездесу барысында екі ел үшін өзара

пайдалы халықаралық саясат мәселелері бойынша тығыз пікір алмасты.

Түстен кейін Мемлекет басшысы «Қазақстан-Швеция: инвестициялық мүмкіндіктер» бизнес-форумына қатысты.

Сапар соңында Н.Ә. Назарбаев Швецияның ескі және танымал компанияларының бірі «Ericsson» компаниясын және швециялық Силикон алқабымен аталған «Kista» технологиялық паркінде болды.

28 қазан

Мемлекет басшысы елімізге Қазақстандағы Татарстан күндеріне қатысу үшін ресми сапармен келген Татарстан Президенті Республикасы М.Ш. Шаймиевпен кездесті.

Шағын құрамдағы келіссөздер барысында екіжақты сауда-экономикалық және мәдени-гуманитарлық ынтымақтастықты одан әрі кеңейту перспективалары қарастырылды.

29 қазан

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Америка Құрама Штаттарының Мемлекеттік хатшысының бірінші орынбасары Р. Армитаджды қабылдады.

Кездесу барысында екіжақты қарым-қатынастың кең ауқымды мәселелері, сондай-ақ өңірлік және халықаралық қауіпсіздік мәселелері талқыланды.

Американдық дипломат Қазақстан басшылығы мен халқына Ирак пен Ауғанстандағы лаңкестікке қарсы саясатты қолдағаны үшін алғысын білдірді.

ҚАРАША

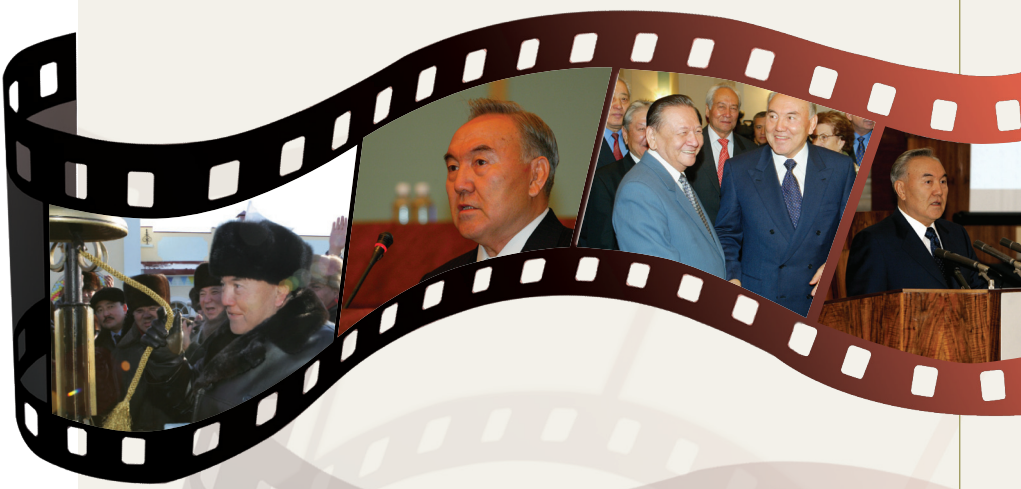

Дс	1	8	15	22	29
Сс	2	9	16	23	30
Ср	3	10	17	24	
Бс	4	11	18	25	
Жм	5	12	19	26	
Сн	6	13	20	27	
Жк	7	14	21	28	

1 қараша

Мемлекет басшысы үшінші шақырылымдағы Қазақстан Республикасы Парламентінің I сессиясы қарсаңында Мәжілістің алдыңғы құрамының депутаттарымен кездесті.

Президент мәжілісмендерге алғысын айтты және реформаны жүргізуді қамтамасыз еткен маңызды 600 заңды қабылдау бойынша үлкен іс атқарылғандығын атап өтті.

Мемлекет басшысы Азиялық даму банкінің президенті Т. Чиноны қабылдады.

Кездесу барысында Қазақстанның қаржылық секторын, көлік желісін, ауылдық аумақты дамытуға бағытталған жаңа жобаларды инвестициялауға банктің қатысу перспективалары қаралды.

Мемлекет басшысы Өзбекстан Республикасының Қазақстан Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі Т. Бутояровты қабылдады.

Кездесу барысында екіжақты қарым-қатынасты нығайту, мемлекеттік шекараны демаркациялау және делимитациялау, сондай-ақ сауда-экономикалық ынтымақтастықты кеңейту мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрі Е.А. Досаевты қабылдады. Ол министрлік жұмысының 2004 жылдың 9 айындағы қорытындысы жайында баяндады.

Кездесу барысында сондай-ақ денсаулық сақтау ісін реформалау мен дамытудың 2005–2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын, медициналық білім берудің жаңа тұжырымдамасын әзірлеу және жүзеге асыру, көрсетілетін қызмет сапасы мәселелері қарастырылды.

Мемлекет басшысы «Үшінші шақырылымдағы Қазақстан Республикасы Парламентінің бірінші сессиясын шақыру туралы» №1465, «Ерекше стратегиялық маңызы бар су шаруашылығы құрылыстарының тізбесі туралы» №1466 жарлықтарына қол қойды.

2 қараша

Мемлекет басшысы Бельгия Корольдігі Сенатының төрағасы А.-М. Лизинді қабылдады.

Әңгіме барысында екі елдің парламентаралық байланыстарын дамыту, сауда-экономикалық ынтымақтастықты кеңейту және Еуропалық ғарыш агенттігінің «Байқоңыр» ғарыш айлағын пайдалануға қатысу перспективалары талқыланды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Демократия және азаматтық қоғам мәселелері жөніндегі ұлттық комиссия туралы» №1467 Жарлығына қол қойды.

3 қараша

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті палаталарының бірлескен отырысына қатысты және үшінші шақырылымдағы Парламенттің I сессиясын ашты.

Президент сөйлеген сөзінде алдағы 5 жылға арналған міндеттер блогын алға қойды. Олардың қатарында қазақстандықтардың білім беру деңгейін арттыру, халықтың денсаулығын жақсарту, сондай-ақ тұрақты экономикалық тиімді, әлеуметтік әділ үш деңгейлі әлеуметтік қамтамасыз ету жүйесін құру бар.

Н.Ә. Назарбаев: «Қазақстан алдағы онжылдық ішінде азаматтарымыз әрқашан мақтан ететіндей елге айналуы үшін әлі көп жұмыс жасау керек. Бізде реформаларды жүргізу, оның мерзімі мен жүзеге асыру тетігі жөнінде әртүрлі көзқарастар болуы мүмкін. Бірақ ілгерілеу үшін, еліміздің болашағы үшін бірігуіміз керек. Біздің ұрпақтарымызда дұрыс даму жолын таңдайтын және Қазақстанды әлемнің дамыған, өскелең елдерінің қатарына қосатын бірегей мүмкіндік бар. Ал ол үшін нығаю мен ауызбірлік, тұрақтылық пен тыныштық керек...», — деп атап өтті (Қосымшаны қараңыз).

4 қараша

Мемлекет басшысы Дж. Бушқа Америка Құрама Штаттарының Президенті лауазымына қайта сайлануына байланысты жеделхат жолдады.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Жоғарғы сотының төрағасы Қ.Ә. Мәмиді қабылдады.

Кездесу барысында Қазақстанның сот жүйесін одан әрі жетілдіру, өңірлерде арнайы әкімшілік соттар мен алқа билер сотын енгізу, Жоғарғы соттың судьяларының кадрлық құрамын оңтайландыру және тиімділігін артты-

ру мәселелері қаралды. Елбасы ең алдымен ашықтық пен сот ісін жүргізуді жеңілдету жағынан сот жүйесін одан әрі жетілдіру қажеттігін атап өтті.

Мемлекет басшысы «Қазақстанның даму банкі» АҚ президенті Қ.Б. Шалғымбаевты қабылдады.

Кездесу барысында мемлекеттік даму институттарының қызметі, сондай-ақ сыртқы нарыққа шығу жөніндегі банк тұжырымдамасының жобасы талқыланды.

Мемлекет басшысы «Чехия Республикасында Қазақстан Республикасының Дипломатиялық миссиясын қайта ұйымдастыру туралы» №1468 Жарлығына қол қойды.

8 қараша

Мемлекет басшысы «Ж.Қ. Түймебаевқа I сыныпты Төтенше және Өкілетті Уәкіл дипломатиялық дәрежесін беру туралы» №1469, «А.С. Қадырбековке II сыныпты Төтенше және Өкілетті Уәкіл дипломатиялық дәрежесін беру туралы» №1470 жарлықтарына қол қойды.

9 қараша

Мемлекет басшысы Франция Республикасының Индустрия министрі П. Деведжянды қабылдады.

Кездесу барысында екі елдің сауда-экономикалық ынтымақтастығын кеңейту перспективалары қарастырылды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Экономика және бюджетті жоспарлау министрі Қ.Н. Келімбетовті қабылдады. Ол елдің әлеуметтік-экономикалық дамуының 2004 жылдың 9 айындағы қорытындысы мен «2005 жылға арналған республикалық бюджет туралы» Заң жобасы туралы хабардар етті.

Кездесудің қорытындысы бойынша Президент Алматы қаласын өңірлік қаржы орталығы ретінде одан әрі дамыту, елдегі көлеңкелі экономика көлемін қысқарту және салық салу мәселелері бойынша нормативтік құқықтық базаны жетілдіру бойынша бірқатар нақты тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы «Республикалық және облыстық бюджеттер, республикалық маңызы бар қала, астана бюджеттері арасындағы 2005–2007 жылдарға

арналған жалпы сипаттағы ресми трансферттердің көлемдері туралы» №602-II, «Техникалық реттеу туралы» №603-II заңдарына қол қойды.

10 қараша

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің төрағасы О.Б. Мұхамеджановты қабылдап, онымен жаңа шақырылымдағы Мәжіліс депутаттарының заң шығарушылық жұмысының жоспарын талқылады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасында «электрондық үкімет» қалыптастырудың 2005–2007 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы» №1471, «Қазақстан Республикасы Қарулы күштерінің құрылымын жетілдіру жөніндегі кейбір мәселелер туралы» №1472 жарлықтарына қол қойды.

11 қараша

Мемлекет басшысы Палестина көшбасшысы Я. Арафаттың қайтыс болуына байланысты, Палестина Мемлекеті Ұлттық әкімшілік төрағасының міндетін атқарушы Р. Фатухқа көңіл айту жеделхатын жолдады.

Жеделхатта: «Ясир Арафат Таяу Шығыста бейбітшілік орнатуға бар күш-жігерін жұмсаған үздік, қайталанбас саяси қайраткер еді. Қазақстан тәуелсіздігінің алғашқы күндерінде Ясир Арафат Қазақстанға алғашқы келген араб басшыларының бірі, оның тығыз халықаралық байланыс орнатуға көмектесуге тырысуын ел халқы жадында ұстайды. Өз атымнан және Қазақстан халқының атынан Палестинаның тату халқына, марқұмның жақын-туыстарына қайғыра көңіл айтамын», — делінген.

12 қараша

Мемлекет басшысы Алматы қаласында жұмыс сапарымен болып, «Отан» Республикалық саяси партиясының Алматылық кеңсесіне барды. Онда партия аппаратының қызметкерлерімен және Саяси кеңес бюросының мүшелерімен кездесті.

Кездесуде 2004 жылғы 18 шілдеде «Отанның» кезектен тыс VII съезінің екінші отырысында қабылданған «Қазақстан жолы – 2009» сайлауалды бағдарламасын жүзеге асыру жағынан партияның өңірлердегі құрылымдық бөлімшелерінің қызметін жетілдіру мәселелері талқыланды.

14 қараша

Мемлекет басшысы Алматы қаласына жұмыс сапары барысында қаланың орталық мешітінде болып, Қазақстан мұсылмандарын Ораза айт мейрамымен құттықтады.

Н.Ә. Назарбаев мұсылмандарға: «Еліміздің барша мұсылмандарын Рамазан айының аяқталуына байланысты жарқын мейраммен құттықтаймын. Бұл айда олар Аллатағалаға сиынып, дұға оқыды, аманшылық тіледі, өздерінің, отбасының және Отанымыз — Қазақстан Республикасының өмірінің жақсаруын тіледі. Еліміз тәуелсіздік жылдарынан бері бейбітшілік пен келісімде өмір сүріп келеді. Дәл осы бейбітшілік пен келісім ғана өркендеуге, адам өмірін жақсартуға мүмкіндік береді. ...Біз елімізде, соның ішінде исламда да ешқандай экстремистік діни ағымдарға жол бермеуіміз керек. Барлық діни қызметкерлер, барша мұсылмандар қоғамды дүрліктіретін ағымдарға Қазақстанда орын жоқ екенін білуі тиіс. Оларға қарсы тұру — баршаның ісі. Біздің мұсылмандарымыз да осылай ойлайтынына сенімдімін...», — деді.

15 қараша

Мемлекет басшысы Алматы қаласында өткен Қазақстан қаржыгерлерінің IV Конгресіне қатысты.

Конгресс жұмысына сондай-ақ Дүниежүзілік банк Президенті Дж. Вулфенсон, Ұлттық банктің, Қаржылық ұйымдар мен қаржылық нарықты бақылау және реттеу агенттігінің төрағалары, Үкімет мүшелері, Парламент депутаттары, отандық және шетелдік қаржы институттарының, ғылыми және іскерлік ортаның өкілдері қатысты.

Н.Ә. Назарбаев Қазақстан қаржыгерлерін ұлттық валюта — теңгенің кезекті жыл толуымен құттықтай отырып, қаржылық сектордың алдына 7 басым міндет қойды. Олар: қор нарығын уақыт талабына сәйкестендіру, қор нарығында халықпен жұмыс істеу үшін қажет инфрақұрылымды құруға кірісу, жинақтаушы зейнетақы жүйесінің даму бағдарламасын қабылдау, қаржы жүйесінің капиталдануын іске асыру, тәуекелдерді басқарудың заманауи жүйесін енгізу, микронесиені және несиелік серіктестікті дамыту, Алматы қаласында халықаралық қаржы орталығын құру (Қосымшаны қараңыз).

Қазақстан қаржыгерлері IV Конгресінің аясында Мемлекет басшысы Дүниежүзілік банк президенті

Дж. Вулфенсонмен екіжақты негізде кездесу өткізіп, онымен ұлттық экономикадағы құрылымдық түрлендіру және Қазақстанның қаржы секторын дамыту перспективаларын талқылады.

24 қараша

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік басқару деңгейлері арасында өкілеттіктердің ара жігін ажырату және бюджеттік қатынастар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №604-II Заңына қол қойды.

29 қараша

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Премьер-министрі Д.К. Ахметовті қабылдады. Ол елдің ағымдағы экономикалық жағдайы туралы, сондай-ақ 2004 жылдың 15 қарашасында болып өткен Қазақстан қаржыгерлерінің IV Конгресінде айтылған Мемлекет басшысының тапсырмаларының орындалу барысы жайында хабардар етті.

Кездесу кезінде жинақтаушы зейнетақы жүйесінің, тұрғын үй бағдарламасының, инновациялық технологиялар парктерінің, шағын және орта бизнестің, сондай-ақ Алматы қаласында өңірлік қаржы орталығын ұйымдастыруды одан әрі дамыту мәселелері қозғалды.

Мемлекет басшысы «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №1473, «Адамның және азаматтың конституциялық құқықтары мен бостандықтарын қорғау жүйесін одан әрі жетілдіру туралы» №1474, «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 20 наурыздағы №88 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №1475 жарлықтарына қол қойды.

30 қараша

Мемлекет басшысы Қостанай облысында жұмыс сапарымен болды. Онда «Алтынсарин-Хромтау» жаңа теміржол бөлігінің салтанатты ашылу рәсіміне қатысты.

Митингіде сөйлеген сөзінде Н.Ә. Назарбаев: «Жаңа магистраль батыс, шығыс және солтүстік аймақтар арасындағы қашықтықты 2 мың шақырымға, ал жолаушылар үшін 1,5 мың шақырымға қысқартады. Солтүстіктің өнімі батысқа кетеді. Мыңдаған адам жұмысқа ие болады. Астықтың әр тоннасын жеткізу бағасы 20 долларға арзандайды», — деді.

ЖЕЛТОҚСАН

Дс		6	13	20	27
Сс		7	14	21	28
Ср	1	8	15	22	29
Бс	2	9	16	23	30
Жм	3	10	17	24	31
Сн	4	11	18	25	
Жк	5	12	19	26	

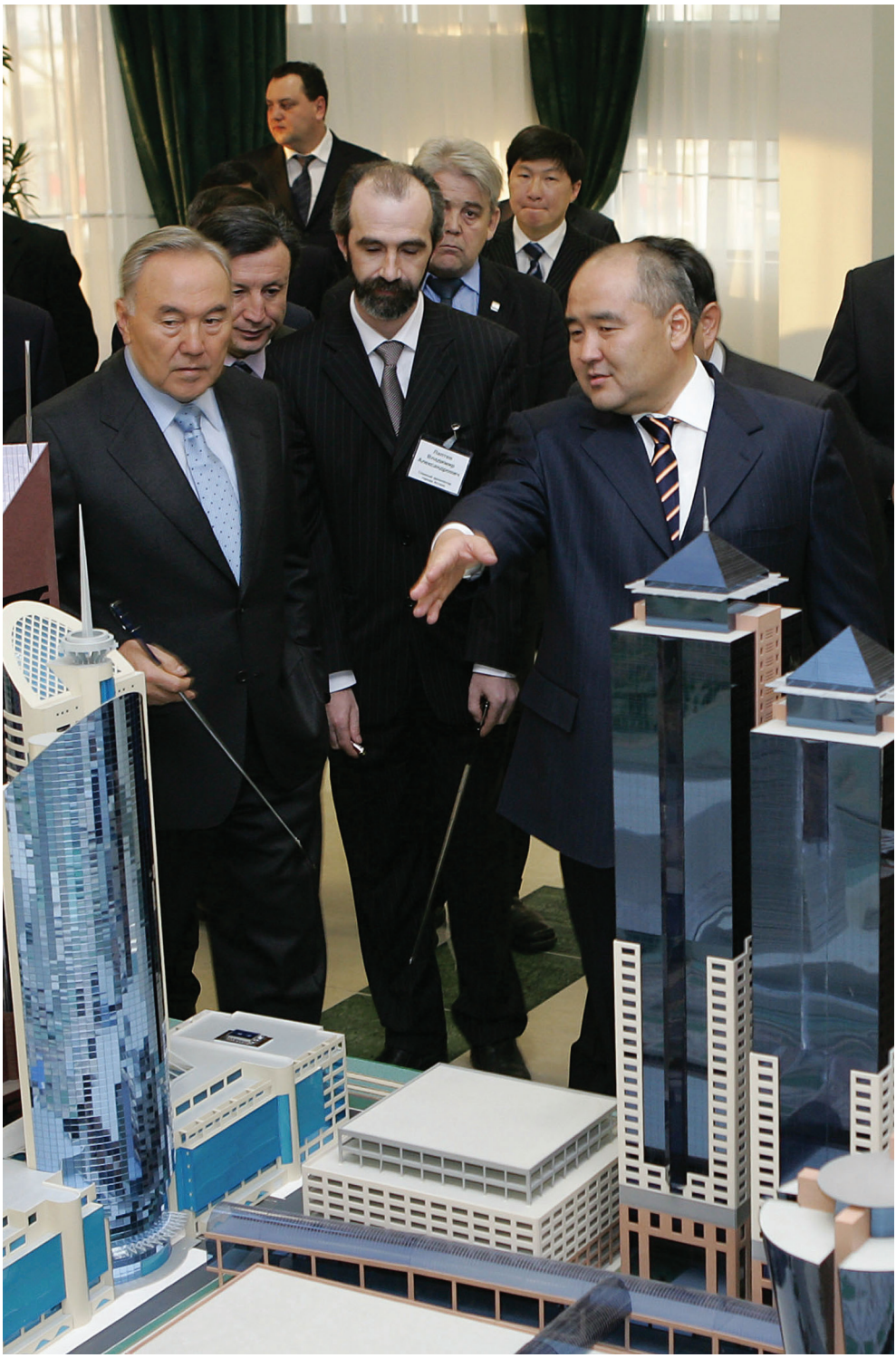

1 желтоқсан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасындағы БҰҰДБ тұрақты өкілі Ю. Шоджиді қабылдады.

Кездесу барысында елдің әлеуметтік-экономикалық дамуына жәрдемдесу және жаңа әдістеме мен озық бағдарламалар негізінде халықтың өмір сүру жағдайын жақсарту бойынша Қазақстандағы халықаралық гуманитарлық ұйымдардың қызметі туралы пікір алмасты.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Үкімет мүшелерімен Каспий теңізінің қазақстандық секторын игерудің мемлекеттік бағдарламасының мәселелері жөнінде мәжіліс өткізді.

Мәжіліс барысында Президент ғылыми және жобалық-технологиялық базаны қалыптастыру, теңіз мұнай операцияларын жүргізуге қазақстандық мамандарды даярлау, жұмыс барысында экологиялық қауіпсіздік ережелерін қатаң сақтау, сондай-ақ бағдарламаны мерзімінде жүзеге асыру бойынша бірқатар нақты тапсырмалар берді.

Каспий теңізінің қазақстандық секторын игерудің мемлекеттік бағдарламасы Каспий теңізінің қазақстандық секторының көмірсутегі ресурстарын ұтымды және қауіпсіз игеру жолымен елдің тұрақты экономикалық өрлеуін қамтамасыз етуге жәрдемдесу және Қазақстан халқының өмір сүру сапасын арттыру, ел индустриясының ілеспе салаларын дамыту мақсатында Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 16 мамырдағы Жарлығымен бекітілген.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрі З.Қ. Тұрысбековті қабылдады. Ол қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, ішкі істер органдарының қызметін жетілдіру, сондай-ақ қылмысқа және есірткі бизнесіне қарсы курес жөніндегі республикалық және өңірлік бағдарламаларды жүзеге асыру барысы туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы жаңадан тағайындалған Қазақстан Республикасындағы Грузияның Төтенше және Өкілетті Елшісі З. Шургаиядан сенім грамотасын қабылдады.

Мемлекет басшысы «1992 жылғы 15 мамырдағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартқа қатысушы мемлекеттер арасындағы Әскери-техникалық ынтымақтастықтың негізгі қағидаттары туралы келісімге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы хаттаманы бекіту туралы» №1-III, «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне Қазақстан Республикасында жер қойнауын пайдалану және мұнай операцияларын жүргізу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №2-III, «2005 жылға арналған республикалық бюджет туралы» №3-III заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 31 қазандағы №1216 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №1476, «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №1477, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2004 жылғы 31 наурыздағы №1327 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №1478, «А.Ю. Волковқа I сыныпты Төтенше және Өкілетті Уәкіл дипломатиялық дәрежесін беру туралы» №1479 жарлықтарына қол қойды.

2 желтоқсан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің төрағасы Б.Б. Жәмішевті қабылдады. Ол елдің қаржы нарығының ахуалы туралы баяндады.

Кездесу барысында сонымен қатар Қазақстанның ДСҰ-ға кіру, құнды қағаздар нарығын және жинақтаушы зейнетақы жүйесін дамыту мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы мемлекеттік білім беру несиелерінің көлемін арттыру мәселесі бойынша Қазақстан Республикасының Премьер-министрі, білім және ғылым, қаржы және заң министрлерінің қатысуымен жұмыс мәжілісін өткізді.

Білім және ғылым министрлігінің ұстанымын тыңдай келе, Президент 1999–2003 жылдар аралығында қарыз алған студенттердің мемлекеттік білім беру несиелерінің көлемін арттыру туралы шешімді бұзуды тапсырды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Беларусь Республикасы Үкіметінің арасындағы Халықаралық автомобиль қатынасы туралы келісімді бекіту туралы» №4-III Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «В.С. Верманы Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №1480, «Д.Ш. Курешиді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №1481 жарлықтарына қол қойды.

3 желтоқсан

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен «SOS Kinderdorf International» SOS балалар ауылдарын құру жөніндегі халықаралық қоғам арасындағы шартты бекіту туралы» №5-III, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Египет Араб Республикасының Үкіметі арасындағы Әуе қатынасы туралы келісімді бекіту туралы» №6-III заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 28 қарашадағы №730 Жарлығына толықтырулар мен өзгерістер енгізу туралы» №1482 Жарлығына қол қойды.

5 желтоқсан

Мемлекет басшысы Шахтинск қаласындағы «Шахтинская» шахтасындағы жарылыс нәтижесінде 23 кеншінің қайтыс болуына байланысты Қарағанды облысының әкімі К.Е. Мұхамеджановқа көңіл айту жеделхатын жолдады.

Президент қаза болғандардың отбасыларына көңіл айтты және Үкімет пен Қарағанды облысының әкіміне зардап шеккендерге және қайтыс болғандардың отбасыларына барлық қажетті көмекті көрсетулерін тапсырды.

6 желтоқсан

Мемлекет басшысы Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясының ректоры Ж.Я. Әубәкірованы қабылдады.

Әңгіме барысында музыкалық аспаптар қорының жаңаруы және музыкалық білім беру жүйесін әлемдік

стандарттарға сай етіп реформалау бойынша консерватория қызметінің негізгі қорытындылары талқыланды.

Кездесу соңында Ж.Я. Әубәкірова Президентті ашылуы желтоқсанда болатын консерваторияның Үлкен орган залын көруге шақырды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің бұрынғы депутаты Т.Г. Квятковскаяны қабылдады. Ол өзінің ағымдағы саяси жағдайға қатысты пікірімен және болашақ жоспарымен бөлісті.

Мемлекет басшысы «Отан» Республикалық саяси партиясының парламенттік фракция депутаттарымен кездесті.

Депутаттардың алдында сөйлеген сөзінде Президент: «Партия сайлауда халықтың сеніміне қол жеткізді. Бұл үлкен құрмет және асқан жауапкершілік.

Қазақстандықтардың «Отан» партиясын қолдауы — елдегі жүргізіп отырған саяси және экономикалық реформаларды қолдау деген сөз. Мен Қазақстанның стратегиялық даму бағытын жүргізуде «Отанды» басты тірек деп білемін. Партия реформалар бастамашысы, жаңа идеялар генераторы болып келеді. Сонымен бірге қалыптасқан парламенттік көпшілікке үлкен жауапкершілік артылады. Бұл жылдардағы жетістіктер мен сәтсіздіктер «Отанның» қызметімен байланысты болады, және осыны есте ұстау керек...», — деп атап өтті.

Кездесуде сондай-ақ өз кезегінде «Отан» парламенттік фракциясының басшысы А.С. Таспихов, депутаттар: В.А. Нехорошев, К.Ә. Сағадиев, Т.К. Қосмамбетов, С.Ә. Әбдірахманов, «Отан» жастар қанатының төрағасы Т.М. Бердіоңғаров сөз сөйледі.

Мәжілістің жаңа құрамында «Отан» көшбасшы орынға ие болды. Сайланған 77 депутаттың ішіндегі 53-і «Отанның» өкілдері, соның ішінде 7 орын — партиялық тізім бойынша, 35 — бірмандатты округтер бойынша және 11 — өзін-өзі ұсынғандар.
Сондай-ақ партияда Мәжіліс спикері, вице-спикері және 7 комитет басшыларының 4-і болды

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мен Азиялық даму банкінің арасындағы Қарыз туралы

келісімді (Жай операциялар) (Ауылдық аумақтарды сумен жабдықтау және кәріз салалық жобасы) бекіту туралы» №7-III Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Рақымшылық жасау туралы» №1483, «Қазақстан Республикасының ауылдық (селолық) округтері, ауылдары (селолары), кенттері әкімдерінің сайлауын өткізу туралы» №1484, «Қазақстан Республикасының жекелеген аудандары әкімдерінің сайлауын эксперимент ретінде өткізу туралы» №1485, «Кешірім жасау актісін қолданбау туралы» №1486 жарлықтарына қол қойды.

7 желтоқсан

Мемлекет басшысы Канаданың бұрынғы Премьер-министрі Ж. Кретьенді қабылдады.

Кездесу барысында тараптар Қазақстан-Канада ынтымақтастығын кеңейтудегі, соның ішінде Астана қаласындағы алдағы құрылысы аясындағы мәселелерге тоқталды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын басқару жөніндегі кеңес мүшелерімен мәжіліс өткізді. Онда орта мерзімді перспективаға Ұлттық қор қаражатын жұмсау және қалыптастыру тұжырымдамасының жобасы қаралды.

Мәжілісті аша отырып, Президент: «Ұлттық қор — бір жағынан елдің қайта қалпына келмейтін ресурстарынан түскен табыстарды қазіргі және болашақ ұрпақтың біркелкі қолдануы үшін, екінші жағынан болашақта бізге тұрақты табыс әкелетін осы табыстарды қаржылық активтерге айналдыру үшін құрылған. Бүгін активтердің нарықтық құны 4,7 млрд. долларды құрайды және жыл басынан бері 28%-ға өсті. Біз Ұлттық қордың арқасында ішкі экономиканың тұрақтылығын, сондай-ақ әлемдік қоғамдастықтың елімізге деген сенімін нығайтамыз», — деп мәлімдеді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» №1487, «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау туралы» №1488, «Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» №1489 жарлықтарына қол қойды.

8 желтоқсан

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті В.В. Путинмен телефон арқылы сөйлесті. Келіссөздер барысында тараптар Қазақстандағы Ресей жылы аясында жүзеге асырылған іс-шараларға қысқа қорытынды жасады, болашаққа бірлескен жоспарларды анықтады, екі елдің ЕурАзЭҚ аясындағы өзара әрекеттестік мәселелерін талқылады, сонымен бірге бірқатар халықаралық өзекті мәселелер жайында пікір алмасты.

Мемлекет басшысы елімізге Қазақстандағы Ресей жылының жабылу рәсіміне қатысу үшін келген Ресей Федерациясы Федералды жиналысы Мемлекеттік думасының төрағасы Б.В. Грызловты қабылдады.

Әңгіме барысында екі елдің парламентаралық байланыстарын кеңейту мәселелері және Қазақстан-Ресей қарым-қатынастарының басқа да өзекті мәселелері талқыланды.

Сол күні Мемлекет басшысы Қазақстандағы Ресей жылының аяқталуына арналған салтанатты жиынға қатысты.

Мемлекет басшысы «Т.Ж. Абайділдин туралы» №1490, «В.В. Храпуновты Шығыс Қазақстан облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы», №1491, «И.Н. Тасмағамбетовті Алматы қаласының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №1492, «А.Р. Жақсыбековті Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің Басшысы қызметіне тағайындау туралы» №1493 жарлықтарына қол қойды.

9 желтоқсан

Мемлекет басшысы Алматы қаласында жұмыс сапарымен болып, қала активіне Алматы қаласының жаңа әкімі И.Н. Тасмағамбетовті таныстырды.

Сол күні Мемлекет басшысы Шығыс Қазақстан облысына жұмыс сапарымен барып, облыс активіне облыстың жаңа әкімі В.В. Храпуновты таныстырды.

Мемлекет басшысы «Қоршаған ортаны қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өндіріс пен тұтыну қалдықтары мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №8-III, «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне табиғи монополиялар субъектілерінің қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №9-III, «Қазақстан Республикасының Қылмыстық, Қылмыстық іс жүргізу, Қылмыстық-атқару кодекстеріне және Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне қылмыстық істерді тергеу рәсімдерін жеңілдету, қылмыстардың кейбір құрамдарын қылмыстық сипаттан арылту және әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнаманы жетілдіру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №10-III заңдарына қол қойды.

10 желтоқсан

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Шетел инвесторлары кеңесінің XII пленарлық отырысына төрағалық етті.

Қазақстан экономикасын әртараптандыру мәселелеріне арналған отырыста сөйлеген сөзінде Н.Ә. Назарбаев Қазақстан экономикасы тұрақты экономикалық өсуді көрсеткенін айтты. Жетістіктерді ұстап қалу үшін және арттыру үшін экономиканы әртараптандыру, инфрақұрылымды дамыту және шикізатқа бағытталудан арылу үшін жаңа технологияларды енгізу бойынша шаралар қолданылуда. Және осы мәселе бойынша Қазақстан шетел инвесторларына арқа сүйейді.

Отырыста сондай-ақ Еуропалық даму және қайта құру банкінің президенті Ж. Лемьер, «Chevron-Texaco» корпорациясының басқарма вице-төрағасы П. Робертсон, «BG Group» бас атқарушы директоры Ф. Чапмэн, «LNM Group / Ispat International» президенті Л. Миттал, «Eni S.p.A.» корпорациясының бас өндіруші директоры, «Samsung» корпорациясының президенті Ву Тэк Чанг, «Лукойл» ААҚ президенті В.Ю. Алекперов, Еуразиялық өнеркәсіп қауымдастығының президенті А.А. Машкевич сөз сөйледі.

Отырыстың қорытындысы бойынша Кеңес мүшелерінің қатысуымен Қазақстанда жаңа

экологиялық таза технологияларды қолдануды бағалау жөніндегі арнайы комиссия құру, «Access Industries Inc.» компаниясымен бірлесе Екібастұз қаласында экологиялық таза биомасса өндірісін құру пилоттық жобасын жүзеге асыру, мемлекеттік қызметкерлер мен менеджерлердің басқару құзыретін арттыру мақсатында Тиімді басқару қорын шетел инвесторларымен бірлесе құру, «Ernst & Young CIS Ltd.» компаниясымен бірігіп ISO жаңа стандарттарын оқыту бойынша орталық құру, қазақстандық ұлттық компаниялардың шағын акция пакеттерін эмиссиялау арқылы Қазақстан қор биржасының өтемпаздығы мен белсенділігін арттыру және т.б. туралы шешім қабылданды.

Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Шетел инвесторлары кеңесі Қазақстанда жұмыс жасайтын шетел инвесторлары арасында тікелей байланысты қамтамасыз ету, сондай-ақ инвестициялық қызметтерге байланысты проблемалы сұрақтарды шұғыл түрде шешуді қамтамасыз ету мақсатында Мемлекет басшысының 1998 жылғы 30 маусымдағы Жарлығымен құрылған.

Кеңес кеңесші-консультативтік орган болып табылады. Кеңесті оның қызметіне басшылық жасап, күн тәртібін бекітетін және отырыстарына қатысуды жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының Президенті басқарады.

Кеңес шеңберінде салық салу, заңдылықтар сұрақтары, шетел инвесторларының ағымдағы қызметтері, Қазақстанның инвестициялық имиджін арттыру және мұнай-газ секторы мәселелері бойынша 5 біріккен жұмыс тобы қызмет атқарады.

Кеңестің отырысы жылына 1–2 рет өткізіледі.

Мемлекет басшысы Қазақстан астанасын ауыстыру туралы шешім қабылдағаннан бері 7 жыл толуына байланысты Астана қаласының қоғамдастығының өкілдерін қабылдады.

Жиналғандардың алдында сөйлеген сөзінде Н.Ә. Назарбаев: «1997 жылғы 10 желтоқсанда астананы Алматы қаласынан Астанаға ауыстыру туралы тарихи шешім қабылданған кезде көпшілігі бұл қадамның іске асуына сенімсіздікпен қарады. Күмәнданушылар болды. Көптеген қиындықтар болды. Бірақ олардың бәрі артта қалды. Қазір Қазақстан бұрынғы облыс орталығында не бары 7 жылда болған өзгерістерге таң қала қараған қонақтардың алдында лайықты абыройға ие болып отыр», — деп атап өтті.

Мемлекет басшысы «Қ.Қ. Әбусейітовке I сыныпты Төтенше және Өкілетті Уәкіл дипломатиялық дәрежесін беру туралы» №1494, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №1495 жарлықтарына қол қойды.

11 желтоқсан

Мемлекет басшысы «Жоғары әскери және арнаулы атақтар, сыныптық шендер беру туралы» №1496 Жарлығына қол қойды.

13 желтоқсан

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Ресей Федерациясы Федералды жиналысы Федерация кеңесінің төрағасы С.М. Мироновты қабылдады.

Әңгіме барысында тараптар жоғары технология, ғарыш және экономика саласындағы екіжақты ынтымақтастық жағдайы мен перспективалары талқыланды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Президентінің Парламенттегі Өкілдігінің басшысы Б.Ж. Әбдірайымовты қабылдады.

Кездесу барысында Парламенттің заң шығарушылық қызметін одан әрі жетілдіру жолдары, сондай-ақ оның мемлекеттік билік органдарының жүйесіндегі рөлін арттыру мәселесі талқыланды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне салық салу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №11-III Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Ж.Ә. Құлекеев туралы» №1497, «Қазақстан Республикасының облыстық және оған теңестірілген соттарының, сондай-ақ аудандық және оған теңестірілген соттарының төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» №1498, «Б. С. Әйтімованы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрі қызметіне тағайындау туралы» №1499 жарлықтарына қол қойды.

14 желтоқсан

Мемлекет басшысы Қазақстанда аккредитацияланған шетел дипломатиялық корпусының өкілдерімен кездесті.

Н.Ә. Назарбаев дипломаттардың алдында сөйлеген сөзінде 2004 жылдың негізгі қорытындыларына және келесі жылдағы елдің даму басымдықтарына толығырақ тоқталды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Статистика жөніндегі агенттігінің төрағасы Қ.С. Әбдиевті қабылдады. Ол агенттік құрылымының аумақтық қайта ұйымдастырудың қорытындылары мен болашақ міндеттері жайында хабардар етті.

Мемлекет басшысы «С.М. Мыңбаевты Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің орынбасары — Қазақстан Республикасы Индустрия және сауда министрі қызметіне тағайындау туралы» №1500 Жарлығына қол қойды.

15 желтоқсан

Мемлекет басшысы Тәуелсіздік күнінің қарсаңында қазақстандықтардың үлкен тобына мемлекеттік наградалар табыс етті.

Алтын жұлдыз және «Отан» ордені табыс етілуімен «Халық қаһарманы» атағына Ұлы Отан соғысының қатысушысы, еңбек ардагері Х.Қ. Доспанова ие болды.

«Отан» орденімен Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясының профессоры Б. Жылысбаев, еңбек ардагері З. Омарова, Оңтүстік Қазақстан облысынан «Жұлдыз» шаруа қожалығының басшысы Ж. Сәуірбаев марапатталды.

Тұңғыш рет Қазақстанда «Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаев» орденіне Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаты Ә.К. Кекілбаев, Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрі Қ.К. Тоқаев және Алматы қаласының әкімі И.Н. Тасмағамбетов ие болды.

I дәрежелі «Барыс» ордені инженер-мұнайшы С. Өтебаевқа, II дәрежелі «Барыс» — Қазақстан Республикасының Премьер-министрі Д.К. Ахметов-

ке және Қостанай облысының әкімі С.В. Кулагинге, III дәрежелі «Барыс» — Атырау облысының әкімі А.Е. Мусинге табыс етілді.

1

2

3

4

5

6

7

«Халық қаһарманы» атағы 1993 жылы бекітілген, Қазақстан Республикасының жоғарғы дәрежелі ерекшелік белгісі болып табылады. Атақ Қазақстан Республикасына сіңірген аса көрнекті қызметі үшін, оның бостандығы мен тәуелсіздігі жолындағы азаматтық және жауынгерлік ерліктері үшін беріледі. «Халық қаһарманы» атағына (1-сурет) ие болған тұлғаларға Алтын жұлдыз және «Отан» ордені (2-сурет) тапсырылады.

«Отан» ордені (2-сурет) 1993 жылы тағайындалған. «Отан» орденімен азаматтар мемлекеттік және қоғамдық қызметтегі, экономиканы, әлеуметтік саланы, ғылым мен мәдениетті дамытудағы, мемлекеттік, құқық қорғау және әскери қызметтегі, демократия мен әлеуметтік прогресті дамытудағы айрықша еңбегі үшін наградталады.

«Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті — Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев» ордені (3-сурет) 2001 жылы бекітілді. Онымен Қазақстан Республикасының қалыптасуына, көркеюіне және даңқын шығаруға жәрдемдескен, мемлекеттік және қоғамдық қызметтегі айрықша еңбегі үшін Қазақстан Республикасының азаматтары, сондай-ақ шетел мемлекеттерінің, үкіметтерінің басшылары наградталады.

«Барыс» ордені 1999 жылы үш дәрежелі болып бекітілді. I, II, III дәрежелі «Барыс» орденімен марапаттау Қазақстан Республикасының мемлекеттігі мен егемендігін нығайту ісіне; бейбітшілікті, қоғамның топтасуы мен Қазақстан халқының бірлігін қамтамасыз етуге; мемлекеттік, өндірістік, ғылыми, әлеуметтік-мәдени және қоғамдық қызметте; халықтар арасындағы ынтымақтастықты нығайтуға; ұлттық мәдениеттерді жақындастыру мен өзара байытуға; мемлекеттер арасындағы достық қатынастарды дамытуға сіңірген ерекше еңбегі үшін жүргізіледі.
I дәрежелі «Барыс» ордені жұлдыздан (4-сурет) және иыққа асатын лентадағы белгіден (5-сурет), II дәрежелі «Барыс» ордені тақташасындағы белгіден (6-сурет), III дәрежелі «Барыс» ордені мойынға асатын лентадағы белгіден (7-сурет) тұрады.

Сол күні Мемлекет басшысы құқық қорғау органдары қызметкерлері және әскери қызметкерлері тобына Жоғары әскери және арнаулы атақтар, сыныптық шендер берді.

Әскери және қызметтік борышын үлгілі атқарғаны үшін, ұлттық қауіпсіздікті нығайтқаны үшін Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Әуе қорғанысы

күштерінің Бас қолбасшысы К.К. Ахмадиевке — генерал-лейтенант атағы, «Оңтүстік» өңірлік командованиесі әскерінің қолбасшысы Б.О. Сыздықовқа және Қазақстан Республикасының Ұлттық қорғаныс институтының бастығы Е.Л. Оразовқа — генерал-майор атағы берілді.

Полиция генерал-майоры атағы Қостанай облысының Бас ішкі істер басқармасының бастығы М.С. Жаманбаевқа, әділет генерал-майоры атағы Қазақстан Республикасы Әділет министрлігі Қылмыстық-атқару жүйесі комитетінің төрағасы Ғ.Б. Жәшібековке берілді.

Павлодар облысының прокуроры М.М. Ахметжановқа III сыныпты мемлекеттік заң кеңесшісінің сыныптық шені тағайындалды.

Мемлекет басшысы ақын әрі жазушы, қоғам қайраткері О.О. Сүлейменовті қабылдады. Ол өзінің шығармашылық қызметі мен болашаққа жоспарлары жайында әңгімеледі.

Мемлекет басшысы астаналық Конгресс-холлдағы Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күніне арналған салтанатты жиынға қатысты.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 20 наурыздағы №88 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №1501, «Н. Хатуписті Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №1502, «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 27 қыркүйектегі №217 Жарлығына толықтыру енгізу туралы» №1503, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір актілеріне өзгерістер енгізу туралы» №1504 жарлықтарына қол қойды.

16 желтоқсан

Мемлекет басшысы Астана қаласының сол жақ жағалауындағы нысандарды аралады, атап айтқанда Жоғарғы соттың, Парламенттің Сенаты мен Мәжілісінің жаңа ғимараттарында болды.

Президент тілшілермен әңгімесінде: «Біз шын мәнісінде елдің әкімшілік орталығын Астананың сол

жақ жағалауындағы жаңа қалаға көшіруді жүзеге асырудамыз. Оның орасан зор ғимараттары мен құрылыстары – Қазақстан жаңаруының символы. Мұндағы үлкен аумаққа ең алдымен Жоғарғы сот, Парламент және Президент Әкімшілігінің ғимараттары түрғызылады. Басқа нысандар соғылып біткенде, алдағы жылдарда, отанымыздың тарихындағы бірегей республикамыздың орталығы пайда болады», — деп атап өтті.

20 желтоқсан

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілерінің күші жойылды деп тану туралы» №12-III, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік басқару деңгейлері арасында өкілеттіктердің аражігін ажырату және бюджеттік қатынастар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №13-III заңдарына қол қойды.

21 желтоқсан

Мемлекет басшысы Астана қаласының бірқатар жаңа нысандарын аралады, атап айтқанда, «Думан» ойын-сауық кешенін, «Фортуна» тұрғын үй кешенін және Астана қаласы әкімдігінің жаңа ғимаратын қарап шықты.

Әкімшіліктің жаңа ғимаратында Президент, оған қалалық мәрияның символикалық кілтін табыс еткеннен кейін елорданы одан әрі дамыту мәселелері бойынша мәжіліс өткізді.

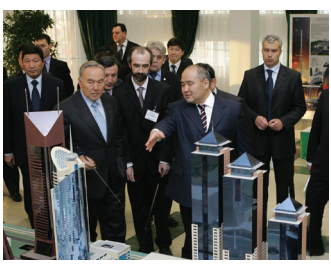

Н.Ә. Назарбаев астаналық нысандарды, ең алдымен қалалықтарға тұрғын үйді, Президент Әкімшілігінің, Үкіметтің және Сыртқы істер министрлігінің ғимараттарын тездетіп қолданысқа беру қажеттігін атап көрсетті. Президент сондай-ақ заманауи дүкендердің, мектептердің, мәдениет және денсаулық сақтау нысандарының жетіспейтіндігін атап өтті.

Мәжіліс қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы астана басшылығына Астананың 2020 жылға дейінгі даму бағдарламасын әзірлеуді тапсырды.

Мемлекет басшысы «Мемлекеттік статистика туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер

мен толықтырулар енгізу туралы» №14-III, «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» №15-III заңдарына қол қойды.

22 желтоқсан

Мемлекет басшысы «2000 жылғы 9 қазандағы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясы Үкіметінің арасындағы Өзара сауда-саттықта жанама салықтарды өндіріп алу қағидаттары туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттаманы бекіту туралы» №16-III, «Қазақстан Республикасының Ядролық материалды физикалық қорғау туралы конвенцияға қосылуы туралы» №17-III, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Польша Республикасы Үкіметінің арасындағы Кеден істеріндегі ынтымақтастық және өзара көмек туралы келісімді бекіту туралы» №18-III, «Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттердің сыртқы шекараларын күзету мүддесін қамтамасыз ету үшін шекара әскерлерін және жүктерді мемлекетаралық әскери тасымал туралы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы келісімнің күшін жою туралы» №19-III заңдарына қол қойды.

23 желтоқсан

Мемлекет басшысы ЕурАзЭҚ бас хатшысы Г.А. Рапотаны қабылдады. Ол Халықаралық кеңес қоғамдастығының төрағасы — Н.Ә. Назарбаевқа ЕурАзЭҚ қызметінің 2004 жылдағы қорытындысы, сондай-ақ одан әрі дамытудың негізгі перспективалары бағыттары жайында хабардар етті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасындағы еңбек туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №20-III, «Арал өңіріндегі экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметтік қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер енгізу және «Арал өңіріндегі экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметтік қорғау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының кейбір баптарының қолданылуын тоқтата

тұру туралы» Қазақстан Республикасы Заңының күші жойылды деп тану туралы» №21-III заңдарына қол қойды.

24 желтоқсан

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Қазақстан Республикасы Президентінің резиденциясы — «Ақорданың» салтанатты ашылу рәсіміне қатысты.

Ашылу рәсімінде Н.Ә. Назарбаев: «Енді елді басқару осы жерден, астананың жаңа орталығынан жүзеге асырылатын болады. Мұнда астана халқы үшін, республикамызда тұратын барша ұлттың достығы мен сенімі үшін қызмет етсін деп, еліміздің тарихында осы күнге дейін болмаған, шын мәнінде жаңа қала салынды. Әлемде көрікті ғимараттары мен жаңа үйлері бар қалалар қаншама болғанымен, Астана қаласының әр ғимараты жүрегімнен, жанымнан өткізілген.

Мен Отанымыздың астанасын осы жерге келер ұрпақ ел игілігі үшін халықты осы жерден басқарсын деп, қазақстандықтар өз елін, өз астанасын мақтан етсін деп салдырдым. Біз реформаның қиын жылдарында және тәуелсіз болу жолында бірге болдық деп мақтанышпен айта аламыз. Біздің ешкімді соғысқа жібермегеніміз, халықаралық қақтығыста ешкімнің қаза болмауының өзі 13 жылдық тәуелсіздігіміздің қорытындысымен мақтанумызға лайық», — деп атап өтті.

Президент Резиденциясының құрылысы 2001 жылдың қыркүйегінде басталды. Ғимараттың жалпы ауданы 36 720 шаршы метр. Төбесімен қоса алғандағы биіктігі 80 метр.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің төрағасы Ә.Ғ. Сәйденовті қабылдады. Ол банк қызметінің 2004 жылдағы негізгі қорытындысы,Ұлттық қорды қалыптастыру және оның активтерін басқаруға Дүниежүзілік банктің қатысуы тұжырымдамасын жетілдіру жөніндегі Президент тапсырмасының орындалу барысы жайында хабардар етті.

Мемлекет басшысы «Ресей Федерациясы Мәскеу қаласының тың және тыңайған жерлерді игерудің бір

топ ардагерлерін «Тыңға 50 жыл» мерекелік медалімен наградтау туралы» №1505, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2004 жылғы 28 тамыздағы №1428 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №1506 жарлықтарына қол қойды.

25 желтоқсан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Үкіметінің отырысына төрағалық етті. Оның барысында 2004 жылдағы елдің әлеуметтік-экономикалық дамуының бастапқы қорытындылары және 2005 жылға арналған міндеттер талқыланды.

Келесі жылдың маңызды міндеттері ретінде Президент реформалардың әлеуметтік бағытталуын күшейтуді, әлеуметтік қамтудың орнықты үлгісін қалыптастыруды, макроэкономикалық тұрақтылықты нығайтуды, мемлекеттік аппарат жүйесін жетілдіруді атады.

27 желтоқсан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Конституциялық кеңесінің төрағасы И.И. Роговты қабылдады. Ол елдегі конституциялық заңдылық жағдайы туралы, сондай-ақ 2005 жылы негізгі заңның 10 жылдығын тойлауға дайындық және елдегі конституциялық заңдылықтың жағдайы туралы Конституциялық кеңестің Парламентке жыл сайынғы жолдауын әзірлеу барысы жайында хабардар етті.

Мемлекет басшысы «Ш.О. Омаровты Қазақстан Республикасының Чехия Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №1507, «Оралмандардың 2005-2007 жылдарға арналған көшіп келу квотасы туралы» №1508 жарлықтарына қол қойды.

28 желтоқсан

Мемлекет басшысы Үндістан Республикасының, Индонезия Республикасының, Шри-Ланка Демократиялық Социалистік Республикасының, Малайзия Федерациясының және Тайланд Корольдігінің басшыларына 2004 жылғы 26 желтоқсанында болған жойқын цунами нәтижесінде көптеген адамның қаза болуына байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

Үнді мұхитындағы Рихтер шкаласы бойынша 9,1–9,3 балды құраған жойқын жер сілкінісі нәтижесінде пайда болған цунами көптеген адам шығынына және айтарлықтай қирауға әкеп соқты. Қаза болғандар саны әртүрлі деректер бойынша 225–300 мың адам.

Мемлекет басшысы «Аралық соттар туралы» №22-III, «Халықаралық коммерциялық төрелік туралы» №23-III, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне аралық соттар және төрелік қызметінің мәселелері бойынша толықтырулар енгізу туралы» №24-III заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын басқару кеңесінің кейбір мәселелері туралы» №1509 Жарлығына қол қойды.

29 желтоқсан

Мемлекет басшысы Астана қаласының сол жақ жағалауындағы жаңа ғимаратта өткен Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің алғашқы пленарлық отырысының ашылу рәсіміне қатысты.

Н.Ә. Назарбаев сөйлеген сөзінде: «Сіздердің қызметтеріңіздің жаңа жағдайда басталуы стратегиялық тұрғыдан да, шағын сындарлы тұрмыстық тұрғысынан да терең символикалы болып отыр. ...Мәжіліс Есілдің сол жақ жағалауына бірінші болып өтті. Бұл кездейсоқтық емес. Заң шығару бастамасы да алдымен Мәжілісте жүзеге асырылады, заңның өзі сіздерге бірінші болуды бұйырып отыр», — деп ерекше атап өтті.

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы «Суасты әлемі» мұз қалашығының ашылу рәсіміне қатысты.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне әділет органдары мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №25-III, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне ішкі істер органдары қызметінің мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу және Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілерінің күші жойылды деп тану туралы» №26-III заңдарына қол қойды.

31 желтоқсан

Мемлекет басшысы қазақстандықтарды келе жатқан Жаңа 2005 жылмен құттықтады (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Қылмыстық іс жүргізу кодексіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №27-III, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Ұлы Отан соғысына қатысушыларды, мүгедектерді және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша жәрдемақы алушыларды әлеуметтік қамсыздандыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №28-III заңдарына қол қойды.

ҚОСЫМШАЛАР

Қазақстандағы Ресей жылының ашылу рәсімінде сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2004 жылдың 9 қаңтары

Уважаемые дамы и господа!

Уважаемый Владимир Владимирович!

Мне, как и всем казахстанцам, доставляет огромное удовольствие приветствовать Вас и всю российскую делегацию в новой столице страны — в городе Астане.

Добро пожаловать на нашу древнюю, вечно молодую и всегда открытую для друзей землю!

Мне приятно в дружеской и праздничной атмосфере этого зала дать старт Году России в Казахстане, объявить его открытым!

Этот год станет органичным продолжением, преумножением сделанного в предыдущий год — Год Казахстана в России. А сделано нами немало. Это прекрасный задел не только на ближайшее время, но и на далекую перспективу. Мы наглядно доказали, что Декларация о вечной дружбе и союзничестве, ориентированном в XXI столетие — это не пустые слова. Это прежде всего конкретная программа действий, которая динамично воплощается в жизнь. Мы можем уверенно говорить об утвердившихся принципах нашего партнерства, которые пронизывают весь спектр казахстанско-российских отношений. На это указывают и степень политического доверия, и уровень масштабного экономического, делового, культурного и научно-технического сотрудничества, равноправного партнерства, которых мы достигли на сегодняшний день.

Мы подтвердили, что нужны друг другу в современном мире, как были нужны и столетия назад. Так, политические и экономические проблемы России времен Петра Великого показали необходимость укрепления южных границ, расширения торговых связей со странами Востока — Персией, Китаем, Индией. Именно тогда Россия всерьез обратила свой взор на казахские просторы. В то время казахский народ также нуждался в защите от джунгарских набегов, установлении торговли с северным соседом, в развитии ремесел, промыслов.

История наших взаимоотношений хранит немало разнополярных по оценкам событий, об этом немало говорилось. Но больше было взаимно обогащающего, полезного и доброго между нашими странами. Мы и это должны помнить.

В минувшем столетии мы вместе создавали индустриальный потенциал Казахстана, вместе боролись с фашизмом и победили в Великой Отечественной войне. Мы вместе осваивали Целину и вместе в этом году будем отмечать ее 50-летний юбилей.

С распадом бывшего СССР наши государства сохранили многовековые связи, преодолев разрушительные центробежные тенденции. И сегодня, являясь независимыми государствами, мы сохранили и добрососедство, и доверие. Мы следуем традициям, установленным нашими предками, признавая незыблемость общих для нас базовых ценностей.

Экономическое сотрудничество составляет основу наших отношений. Произошел значительный рост нашего товарооборота. За прошедший год он вырос на 30%

и приблизился к рекордной отметке в 5 млрд. долларов. Мы обмениваемся опытом реформ, совместно решаем проблемы становления общего культурно-информационного пространства. Активно развивается сотрудничество в топливно-энергетическом секторе. Продолжена успешная реализация ряда крупных двусторонних и международных проектов в освоении новых нефтеносных районов на шельфе Каспия, разработке других месторождений.

Дальнейшее развитие получает взаимодействие двух стран в сфере исследования и использования космического пространства. Мы договорились о продлении срока аренды Россией космодрома Байконур до 2050 года. В настоящее время обсуждается программа создания совместного предприятия по производству спутников на базе универсальной космической платформы.

Развивается сотрудничество в рамках региональных интеграционных объединений.

Интеграция — насущное требование времени. У нас есть общее понимание того, что только совместно можно достойно отвечать на вызовы времени — терроризм, экстремизм, наркобизнес и сепаратизм. Совместно мы сможем эффективно обеспечить устойчивое и динамичное развитие, повышать благосостояние своих стран и народов. Именно на это была нацелена и другая выдвинутая еще 10 лет назад Казахстаном инициатива — создание Евразийского Союза. За этим союзом, я уверен, будущее. Уже сейчас он обретает реальные контуры в организации ЕвраАзЭС.

В последние годы значительно возросла интегрирующая роль России. Она основана не на ностальгии по безвозвратно ушедшему прошлому, а на современных экономических и политических реалиях, ориентированных в будущее. Именно поэтому активно продвигается идея создания Россией, Казахстаном, Украиной и Беларусью Единого экономического пространства. И только расширяя формат сотрудничества и партнерства, мы сможем обеспечивать безопасность своих стран, регионов и континентов. Решительная поддержка Россией процесса СВМДА содействовала проведению в Алматы встречи глав государств Азии.

Всегда говорил и хочу повторить сейчас, что без России немыслима любая международная комбинация, как в глобальном масштабе, так и в рамках региона или блока стран. В том числе на Евразийском континенте.

Казахстанцам приятно, что российское руководство, ведущие экономисты отмечают наши успехи. Но мы также рады успехам России. Это уже не та страна, которая была в 1999 году. У наших соседей произошли колоссальные изменения в сторону прогресса и стабильности. Экономический подъем России продолжается более 4 лет. Я поставил цель удвоения ВВП в самой ближайшей перспективе. Это вполне реализуемая задача. Ведь в прошлом году Россия практически вышла на рекордный 7%-й рубеж экономического роста. Поэтому новый рывок вполне закономерен.

Россия заняла лидирующие позиции в мире по объему золотовалютных резервов, значительно улучшился жизненный уровень россиян. После шокового дефолта Россия смогла восстановиться, провести за последние 4 года ряд позитивных экономических реформ. Казахстанцы, испытавшие на себе все тяготы реформ, как никто другой понимают, сколько в это надо было вложить труда. Но в ближайшие годы, исходя из самых дружеских намерений, прошу это отметить, мы хотим обогнать Россию по такому объективному показателю, как объем ВВП на душу населения.

Высокий рейтинг действующего главы России обусловлен тем, что именно при нем Россия стала управляемой, стабильной и предсказуемой страной. Значительно снизилась социальная напряженность, создана база для осуществления глубинных экономических преобразований.

Годы нашей совместной работы позволяют мне сказать и о том, что Владимир Владимирович — человек открытый, что полностью избавляет от необходимости игры в отношениях, он верен слову и дружбе. И это, хочу подчеркнуть как опытный политик, редкие качества для современного политического деятеля. Совершенно очевидно, что возрождение величия России как одного из ведущих игроков на мировой арене является императивом внутренней и внешней политики нынешнего Президента России.

Возвращаясь к итогам Года, считаю, что его главной особенностью стало то, что мы от дружбы «центрами», то есть столицами и властными структурами, деклараций и призывов перешли на конкретные партнерские отношения, на прямые связи между предприятиями, деловыми сообществами, регионами, отраслями экономики, между простыми людьми — казахстанцами и россиянами.

Уверен, что Год России в Казахстане станет еще одним ярким подтверждением этого. Казахстанско-российское партнерство обогатится новыми идеями, проектами и конкретными делами. На востоке говорят, что война испытывает храбреца, гнев — мудреца, нужда — друга. Наши народы прошли все мыслимые и немыслимые исторические испытания. Я уверен, что наши страны всегда будут привержены чувству дружбы, партнерства и союзничества. Это отвечает интересам как Казахстана, так и России.

Мы предлагаем построить культурно-деловые центры «Казахстан» в Москве и «Россия» в Алматы. А также — многопрофильные торговые комплексы «Астана» в Москве и «Москва» в Астане. Это будет зримая и постоянно действующая связь.

Дорогие друзья!

Уважаемый Владимир Владимирович!

От всей души поздравляю всех нас с официальным открытием Года России в Казахстане. Желаю братским народам Казахстана и России — благополучия, мира и процветания, добра и счастья!

Қазақстанның тың және тыңайған жерлерін игерудің 50 жылдығына арналған салтанатты жиында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2004 жылдың 6 ақпаны

Қадірлі тың ардагерлері!
Қымбатты қонақтар!

Бұдан жарты ғасыр бұрын жапан даланы жаңғыртқан жасампаз жандармен — тың игерген тарихи буынмен кездесу мен үшін зор қуаныш.

Қазақстанды астықты өлке, аграрлы аймаққа айналдырып, алтын дәнді молшылық пен берекенің бастауы жасаған сол жылдар — біздің ел шежіресіндегі өшпес өмірбаянымыз. Біз сол ортақ өмірбаянды кең байтақ қазақ жерінің әр шалғайына ерен еңбекпен жаздық.

Жадымыздан өшпейтін, жанымыздан жоғалмайтын Тың эпопеясын жасаған мың-мың жандар мен миллиондаған қолдардың күш-қайраты еліміздің егемен күндерінде де еселі қарқынмен жалғасып келеді.

Біз мәртебелі миллиардтардың молшылық керуенін дәстүрге айналдырып жарқын жолдарды жалғастырудамыз. Сан ұлтты ұрпақтың бірлесе төккен маңдай тері астық маржаны болып Отан қамбасына құйылып жатыр. Бүгінгі күні сіздердің алдарыңызда осыны мақтана айту мен үшін ерекше маңызды.

Қазақ халқында «Елу жылда — ел жаңа» деген мақал барын сіздер жақсы білесіздер. Сол жаңа елге, Тәуелсіз Қазақстанның мерейлі мерекесіне — ортақ тойға хош келдіңіздер, қымбатты достар, қадірменді тыңгерлер!

Уважаемые ветераны целины!
Дорогие друзья!

Сегодня в этом зале собрались первоцелинники, герои труда, те, кто обеспечил страну хлебом и сделал Казахстан зерновой державой. Многих из вас я знаю лично и горжусь этим знакомством.

Я искренне рад вас видеть и поздравляю с этой знаменательной датой — 50-летием начала освоения целинных и залежных земель!

Освоение целины — это грандиозный социально-экономический проект XX века, аналогов которому в мировой истории не было.

За короткий исторический период во многих районах Казахстана преобразились экономика, образование, здравоохранение, культура, создан мощный кадровый и научный потенциал.

Целина воспитала целую плеяду героев, ставших руководителями передовых предприятий, крупными учеными, государственными и политическими деятелями.

Без малого 250 тысяч целинников удостоены высоких государственных наград, 650 из них имеют Золотую звезду Героя труда.

В этом зале присутствуют известные всей стране люди — «казахстанский Маресьев» Леонид Картаузов, Ибрагим Жангуразов, Алексей Черекаев, Камшат Доненбаева, Сергей Старусев, Василий Киричек, Арапбек Абиев, Мартын Диркс и многие-многие другие.

Сегодня славные традиции первоцелинников продолжают их дети и внуки, ставшие по примеру отцов достойными гражданами и патриотами нашей родины — Республики Казахстан.

Целинники — это высокое, поистине народное звание, сплав мужества, энтузиазма и терпения, проявленного в самые трудные, первые годы целины.

Добровольцы, приехавшие в наши края, начали обживать степи, где не было никаких поселений. Они начинали историю с одного колышка, который через несколько лет становился полноправным казахстанским селом. Но до этого пришлось и мерзнуть от зимних холодов, и страдать от летней жары.

Сегодня казахстанские целинники живут и трудятся не только в нашей республике, но и в России, Беларуси, Германии, Украине и других странах. Однако, где бы они ни находились, казахстанская земля навсегда останется для них родной.

Известный в те годы поэт Валерий Прокуров называл целину целой страной, новой планетой. Действительно, все те, кто вложил частицу своей души в эти бескрайние поля, навсегда останутся гражданами страны Целина, а Казахстан будут считать своей Родиной. И если целинники уже живут в других государствах — они все равно наши самые близкие друзья.

В эти дни я получил множество писем от первоцелинников. Они с большим воодушевлением вспоминают те далекие времена, пишут о своих друзьях, с которыми трудились на наших бескрайних полях.

Например, ныне житель Украины Бедрик Э.Н. пишет: «Казахстан для меня — Родина, воспитавшая и закалившая меня на всю жизнь. За все это я благодарен бескорыстному, щедрому казахскому народу, искренне радуюсь его завоеваниям в мировом сообществе и собственном развитии».

С такой же искренностью обращаются ко мне с поздравлениями Иосиф Клинков из Краснодарского края и Николай Смирнов из Костромской области, Роман Гречаник из Украины. Эти и многие другие люди, как заметил Николай Константинов из Павлодара, «экзамен сдали на «отлично» за поднятие целины!».

Очень многие ветераны хотели приехать на наши торжества. К сожалению, мы при всем желании не можем принять всех желающих разделить с нами этот праздник. Но мы обо всех помним, мы ценим ваш вклад и признательны вам за это.

Современники целины, а позднее историки назвали освоение целинных и залежных земель «эпопеей», «беспримерной героической акцией».

А годы спустя стало немодным вспоминать об этом. Немало наших историков в своих учебниках обходили эту тему или ограничивались минимумом информации, причем чаще в негативном свете. Это несправедливо даже по отношению к тем, кто трудился здесь, кто остался здесь жить.

Благодаря труду первоцелинников раз и навсегда была решена проблема хлеба, которая после Великой Отечественной войны стояла довольно остро. Я тоже хорошо помню то время, когда мальчишки мечтали вдоволь наесться хлеба. Старшее поколение знает об этих временах не понаслышке.

Здесь наверняка есть люди, которые помнят и голод 1930-х годов, который унес миллионы жизней.

Мне вспоминаются замечательные слова первоцелинника Героя Труда Михаила Ярового. Михаил Саввич вспоминал, какой царил голод в послевоенной Украине, полная нищета. Только на целине он впервые в своей жизни увидел буханку белого хлеба и наелся его вдоволь.

Поэтому целину я не считаю прихотью советской идеологии — нет. В первую очередь, это была здравомыслящая идея: накормить страну. И она удалась, воплотилась в жизнь.

Эта акция дала толчок развитию сельского хозяйства не только Казахстана, но и всех республик Союза.

Почему был необходим столь грандиозный аграрный проект?

Многие проблемы послевоенного села были порождены необоснованно жесткой тоталитарной политикой.

Посредством низких закупочных цен и высоких налогов из сел, обескровленных войной, выжимали последние ресурсы.

Крестьянство, искалеченное физически и морально репрессиями, насильственной коллективизацией, массовыми депортациями и войной, не могло обеспечить дальнейшее развитие сельскохозяйственного производства без кардинального изменения государственной аграрной политики. И уже в начале 1950-х годов стало ясно, что аграрный сектор невозможно поднять, говоря современным языком, без крупных инвестиций и массовых акций.

Да, освоение целины было административным мероприятием гигантского масштаба. Ставка была сделана на экстенсивное решение проблемы за счет вовлечения в оборот целинных и залежных земель Казахстана и Сибири.

Для решения этой задачи были мобилизованы огромные материальные, трудовые ресурсы и научный потенциал.

Прибыли сотни тысяч добровольцев, в основном из России, Украины, Белоруссии и Молдавии. К нам приехали тысячи механизаторов, агрономов, строителей, врачей и учителей.

Высокий патриотический настрой и энтузиазм молодежи помогли преодолеть огромные трудности на начальном этапе целинной эпопеи.

Здесь огромную роль сыграл казахский народ. Он не только сам включился в процесс преобразований, но и достойно принял новых людей, помог им обустроиться и адаптироваться, строить, как тогда говорили, планету ста языков.

Благодаря трудовому порыву площадь посевов была доведена в Казахстане до 36,5 млн. гектаров. Это больше, чем вся территория объединенной Германии.

Естественно, такой объем работ требовал огромных финансовых средств, соответствующего технического обеспечения, тысяч тракторов и комбайнов, автомашин, другой техники и сельхозорудий. И все это было организовано на достаточно высоком уровне. Помогали все.

Мы всегда будем помнить братскую помощь союзных республик, краев и областей бывшего СССР, которые помогли нам укрепить наш аграрный сектор.

Только Украина помогла укомплектовать 54 совхоза, а теперь так сложилась ситуация, что мы помогаем Украине решить продовольственную проблему.

Москвичи помогли обустроить 15 совхозов и до сих пор приобретают именно нашу пшеницу. Таких примеров с современными параллелями можно приводить немало. Так что поднятая целина — наша общая победа, а сегодняшний юбилей — наш общий праздник, с которым я вас и поздравляю!

Благодаря трудовым достижениям первоцелинников Казахстан стал крупнейшим производителем зерна. За 50 лет валовой сбор пшеницы в Казахстане составил более 640 млн. тонн, или в среднем почти по 13 млн. тонн в год. Такое количество хлеба ежегодно обеспечивало потребности почти 100 млн. человек. Ради

этого стоило мерзнуть в степи, ради этого стоило денно и нощно отдавать все силы урожаю хлеба.

Целина предусматривала комплексное освоение огромной территории. Помимо сотен новых хозяйств на карте республики появились и совершенно новые города.

Многие первоцелинники вспоминали, каким был степной Акмолинск, напоминавший скорее большое село, чем город.

Сколько было вложено сил только в этот отдельно взятый город, чтобы он стал целинной столицей, а затем одним из ведущих областных центров. Главное, что именно тогда здесь был заложен потенциал, позволивший Целиноград сделать нашей новой столицей Астаной.

В том, что новая столица нового Казахстана строится в сердце целины, также имеется определенная дань уважения старшему поколению и признание его заслуг. Это своего рода эстафетная передача духа романтики и упорства новому поколению казахстанцев, которое строит современный Казахстан и его столицу.

Резкий рост целинного населения тогда потребовал ускоренного развития жилищного строительства, объектов здравоохранения и образования.

Только за первых два целинных десятилетия протяженность автомобильных дорог с твердым покрытием выросла более чем в 14 раз, а железнодорожных путей — на 2,5 тысячи километров. За это же время было протянуто 90 тысяч километров линий электропередачи, причем 85 тысяч — в сельской местности. Наши села стали на тот период самыми современными в сравнении с соседними республиками.

В Казахстане была создана эффективная система агрохимической службы, защиты растений и ветеринарии, уникальный Институт зернового хозяйства. Для целинного поля создавалась собственная индустрия.

В годы освоения целины республика стала крупнейшей животноводческой базой. Развитие полеводства позволило укрепить кормовую базу, даже несмотря на сокращение пастбищных угодий.

Освоение новых земель дало мощный толчок развитию аграрной науки. Именно в эти годы началось зарождение казахстанской системы земледелия. Были пересмотрены способы обработки пашни, сроки и нормы высева, другие вопросы агротехники.

Мы не можем не сказать о том, что были допущены серьезные ошибки и просчеты. Массовая распашка степей вызвала ряд негативных экологических последствий. Самой большой бедой стала ветровая эрозия.

В результате отвальной вспашки из 26 млн. гектаров целинных земель Казахстана 8 млн. утратили плодородие и были выведены из оборота. Без внедрения новой технологии обработки земель деградация почв могла принять необратимый характер и привести к катастрофе.

Разработанная под руководством академика Александра Бараева почвозащитная система земледелия является не просто выдающимся научным решением мирового уровня. Его настойчивость, твердая позиция — настоящий гражданский подвиг. Этого выдающегося ученого казахстанцы всегда будут помнить как главного агронома целины, как главного защитника наших полей от степных ветров. Имя академика Бараева носит одна из центральных улиц нашей столицы.

Мы также помним, какой высокой ценой давалась обработка полей и производство зерна. Крестьяне не считались хозяевами своей продукции. Ее цена была

намного ниже себестоимости. Уборка шла авральным методом с привлечением огромного количества техники и людей из совершенно других сфер экономики. Это были очень затратные методы управления, которые себя не оправдывали.

Другой серьезной проблемой целины стало то, что многие зерновые хозяйства создавались на малопродуктивных землях.

Долгое время такие хозяйства были убыточными и существовали за счет дотаций государства. В условиях перехода к рынку они обанкротились в числе первых. В наследство от того периода мы получили неперспективные и депрессивные населенные пункты.

Непродуманное размещение населения привело к тому, что за первые 2 года нового тысячелетия в республике самоликвидировалось около 300 населенных пунктов. Сегодня в административных справочниках числится еще 136 сел, в которых почти не осталось жителей. За эти ошибки прошлого до сих пор приходится отвечать нам.

Сегодня существуют разные точки зрения о целесообразности освоения целинных и залежных земель. Но всегда должен учитываться масштаб и общее значение акции. Необходим широкий угол зрения, чтобы имевшиеся недостатки и просчеты не заслоняли суть свершений и преимущества, которыми благодаря целине обладает сегодня наша страна. Ошибки отдельных высоких начальников не могут затмить итоги великого труда тысяч простых людей.

Время показало, что освоение целины было оправданным. Хлебное поле Казахстана не только полностью обеспечивает страну хлебом, но и вывело республику в десятку мировых экспортеров зерна.

Наша республика сегодня поставляет высококачественное зерно в 40 государств мира. Хлебный достаток позволяет Казахстану оказывать продовольственную помощь нуждающимся странам.

Так, в прошлом году мы ее оказали Афганистану, немногим ранее — Таджикистану, а в этом году помощь будет оказана Ираку.

Сегодня география экспорта казахстанского зерна охватывает страны Евросоюза, Азии, Ближнего Востока и Африки. Но самое главное — зерно Казахстана по-прежнему остается стабилизирующим фактором для традиционных рынков СНГ.

Это, с одной стороны, свидетельствует в пользу освоения целины, а с другой — говорит о том, сколько нам пришлось вложить сил и средств в восстановление сельского хозяйства.

После распада СССР село находилось в плачевном состоянии, хозяйства банкротились, утопая в долгах. На былой славе и прежними методами управлять хозяйством в новое время оказалось совершенно невозможно.

Ровно 10 лет назад в этом же зале я говорил, что колхозно-совхозная система устарела, и ее надо ликвидировать. Тогда меня мало кто поддерживал. Но само время доказало, что это было правильным шагом. Отказавшись от прежних методов хозяйствования, мы смогли восстановить наше сельское хозяйство.

Мы проделали огромную работу по созданию и укреплению законодательной базы агропромышленного комплекса. Сейчас уже полностью отрегулированы вопросы земельных и водных отношений, лесного хозяйства, семеноводства, защиты растений, ветеринарии, племенного животноводства, зернового рынка.

У нас появился реальный хозяин земли — крестьянин. Сегодня 99% сельхозформирований находится в частной собственности. Это позволило увеличить приток инвестиций в сельское хозяйство, стабилизировать производство и укрепить финансовое состояние отрасли.

Мы пошли навстречу крестьянам, освободив село от накопленных долгов на сумму более 1 млрд. долларов. Фермерство уже встало на ноги, может позволить себе приобретать самую современную технику, без привлечения дополнительных сил содержать свои хозяйства, получать реальную прибыль.

Пройдя через трудные годы реформ, сегодня, образно говоря, село находится на пороге новой целины. Этому будет способствовать объявленное трехлетие развития села, а также реализация 2 государственных программ: агропродовольственной и развития сельских территорий.

Благодаря внедрению частной собственности на землю село в ближайшее время станет наиболее рыночной и модернизированной отраслью, причем инвестиционно привлекательной.

За первый год реализации государственной программы развития села из республиканского бюджета выделено почти 55 млрд. тенге.

А в 2004 году будет выделено почти 70 млрд. тенге. Предусматривается рост бюджетных ассигнований и в 2005 году.

Кроме того, сельское хозяйство получает косвенные дотации в виде льготного налогообложения.

Только в минувшем году крестьянскими хозяйствами было приобретено 1356 зерноуборочных комбайнов нового поколения.

Вдумайтесь: мы за 3 года реализации агропродовольственной программы планировали создать менее 50 тысяч рабочих мест, но только за первый год поддержки села их было создано более 110 тысяч.

Рентабельность сельскохозяйственного производства достигла 22%, что заметно отразилось на жизненном уровне селян.

В этом году в селах будет построено 93 объекта образования, 97 — здравоохранения, 251 объект питьевого водоснабжения. О таком еще несколько лет назад мы не могли даже и мечтать.

Свидетельством финансового оздоровления отрасли, роста конкурентоспособности и повышения качества менеджмента является доверие крупнейших западных банков к казахстанским зерновым компаниям.

В частности, в прошлом году впервые европейские банки предоставили нашей Продовольственной контрактной корпорации синдицированный заем в размере 85 млн. долларов.

Именно благодаря созданию рыночных основ в аграрном секторе из года в год растет эффективность сельскохозяйственного производства. Нам предстоит сделать существенный рывок и в сфере переработки сельхозпродукции, развития оптовой торговли и внедрения международных стандартов.

Твердо убежден, что нам необходимо активно проводить работу по формированию общего аграрного рынка стран СНГ.

Целинники, все казахстанцы создали в те, уже далекие годы не только огромный индустриальный, аграрный и научный потенциал Казахстана. Вы заложили фундамент, на котором сегодня строится суверенное государство. Именно тогда

была основана настоящая дружба между нациями и народами. Долг нынешнего поколения — сохранить и передать потомкам это святое чувство дружбы и братства.

Благодаря сохранению межнационального и межконфессионального согласия Казахстану удалось избежать этнических и религиозных конфликтов, создать условия для поступательного развития страны.

Казахстан эффективно демонстрирует всему миру способность решать масштабные экономические и политические задачи.

Благодаря мобилизации всех ресурсов нам удалось одними из первых в СНГ провести успешные реформы в экономике, в политической и социальной сфере.

Это позволило достичь макроэкономической стабилизации и устойчивого роста ВВП, который за последние 5 лет вырос на 53,3%.

Без шумихи и победных реляций ежегодно с целинного поля наши земледельцы собирают по 12–15 млн. тонн зерна.

Миллиард пудов становится традиционным, причем без авралов. Объем экспорта стабилизировался на уровне 4–5 млн. тонн в год.

Потенциал зернового производства позволяет уже сейчас засевать 16–17 млн. гектаров и довести валовой сбор до 20 млн. тонн.

Хотя основные кризисные явления на селе в значительной степени уже преодолены, но впереди еще много дел по всем направлениям агропромышленного комплекса.

Мы стоим на пороге вступления во Всемирную торговую организацию. С одной стороны, хорошо, что перед нами откроются зарубежные рынки, но, с другой стороны, хлынет большой поток импортной продукции. И значительная ее часть будет именно сельскохозяйственной, причем высокого качества и в прекрасной упаковке. Это серьезное испытание для наших товаропроизводителей. Поэтому мы должны поднять урожайность полей, качество зерна, уровень его клейковины. Мы должны возродить фруктовое садоводство и виноградарство, которыми славился юг Казахстана. Необходимо развивать цветоводство, которое, как и в Голландии, может приносить солидную прибыль. Самое главное — надо думать о качестве продукции.

Думаю, что нынешнее поколение казахстанцев с честью справится с решением поставленных задач, как это сделали в свое время их отцы и деды.

Дорогие друзья!

Освоение целины — большой подвиг людей старшего поколения, представителей многих братских народов. И в эти дни мы не должны забыть ни одного ветерана целины.

Необходимо отметить труд людей всех профессий и возрастов, которые участвовали в освоении целины, подъеме сельского хозяйства нашей страны. Это наш человеческий долг перед поколением целинников.

Хочу поздравить всех вас, всех казахстанцев и, в первую очередь, наших ветеранов целины с полувековым юбилеем начала освоения целинных и залежных земель!

Желаю всем крепкого здоровья, счастья и благополучия!

«Отан» Республикалық саяси партиясының кезектен тыс VI съезінде сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2004 жылдың 12 наурызы

Уважаемые делегаты съезда и приглашенные!

В эти дни партия «Отан» отмечает свой первый юбилей. 5 лет назад состоялся ее учредительный съезд, объединивший сторонников Президента с целью прямой и открытой поддержки экономического и политического курса руководства страны. Партия остается верной этому курсу в своей деятельности и сегодня.

За эти 5 лет именно «Отан» стал самой массовой и влиятельной политической силой страны, убедительно выиграв и на выборах в Парламент в 1999 году, и на выборах в маслихаты в 2003 году. Это самая многочисленная партия страны, которая объединяет более 300 тысяч граждан Казахстана. Сегодня во всех областях страны действуют партийные филиалы, свыше 8 тысяч первичных и более 200 районных организаций. Это огромный организационный потенциал, которым не обладает ни одна политическая партия страны.

Я особо должен отметить, что все эти годы «Отан» был и остается наиболее последовательным сторонником Президента. И сегодня в дни 5-летия «Отана» я хотел бы выразить вам свою признательность.

Когда создавалась партия в 1999 году, ситуация была сложной. Страна переживала последствия Азиатского финансового кризиса. Казахстан нес убытки от падения мировых цен на нефть, свинец, цинк, алюминий. Кризис обернулся обвалом финансовых систем некоторых соседних государств. Тогда над многими предприятиями Казахстана нависла угроза банкротства.

Довольно опасно складывалась ситуация на внешних рубежах. Территориальная целостность государств Центральной Азии подверглась испытанию из-за прямых атак международных террористов с юга. Были многочисленные человеческие жертвы. Регион в целом находился в тревожном ожидании.

Мы должны откровенно сказать, что длительные задержки в выплате заработной платы и пенсий в конце прошлого десятилетия вызывали серьезное социальное напряжение в обществе.

Уровень социальной протестности в обществе был велик.

Именно в этих условиях объединение десятков тысяч людей в рамках партии, открыто заявившей о поддержке внутренней и внешней политики главы государства, сыграло свою стабилизирующую роль. Партия «Отан» поддержала меры руководства страны по сохранению стабильной макроэкономической ситуации, защите отечественных производителей, наведению порядка в налоговой сфере. Стратегия развития Казахстана до 2030 года стала одновременно и вашей долгосрочной партийной программой.

Сегодня положение в экономике качественно изменилось. Только за 5 лет рост ВВП составил более 53%. За 5 лет заработная плата выросла в 2 раза, а уровень безработицы сократился в 2 раза. Только за 2003 год численность занятого населения увеличилась на 400 тысяч человек. С января 2004 года на 50% повышена заработная плата работников госаппарата и военнослужащих. При этом снизились налоги.

Трудно было в это поверить 5 лет назад. Политическая поддержка «Отана» была одним из важных элементов успеха реформ. Поэтому успехи в развитии страны являются и успехами партии.

Партия «Отан» активно включилась в работу по реализации программы возрождения аула. На сегодня это единственная политическая партия, имеющая свои первичные организации в каждом сельском районе Казахстана. Когда одни политические силы стали претендовать на то, чтобы быть рупором бедных, другие — рупором богатых, партия «Отан» смогла стать партией всего многонационального народа Казахстана. Она понимала, что стабильность, равенство народов, общий рост экономики — это то, от чего выигрывают все слои населения.

Особо отмечу законотворческую деятельность партии. «Отан» — это партия профессионалов. Она уже сформировала целую когорту профессиональных депутатов в Парламенте и в маслихатах. Только парламентарии второго созыва, а это в большинстве представители партии «Отан», ежегодно принимали несколько десятков принципиальных законодательных актов. Именно эта законотворческая база во многом способствовала развитию экономики, укреплению безопасности государства, социальной защите населения.

Успех «Отана» на выборах в маслихаты осенью прошлого года создал реальную базу для партийной защиты интересов населения в регионах. Небольшой, но очень характерный штрих. После землетрясения на юге Казахстана в прошлом году именно партия «Отан» провела серьезную работу совместно с правительством страны, оказав конкретную помощь тысячам людей. Такими конкретными и полезными для людей делами и должна заниматься политическая партия, рассчитывающая на поддержку избирателя.

Мы стоим на пороге нового этапа развития Казахстана. Но прежде чем говорить о новых задачах, мы должны ясно понять логику развития партийных процессов. Здесь накопилось много ложных стереотипов и спекуляций.

Первая ошибка состоит в том, что наличие мощных, поддерживающих существующую политическую систему партий, есть признак отсутствия демократии. Как в таком случае трактовать устойчивые политические системы, основанные на двухпартийности или даже наличии одной доминантной партии, которая десятилетиями правит вполне демократическими странами? Если кто-то в этом сомневается, то достаточно посмотреть на опыт Японии, где после окончания II мировой войны вплоть до 1993 года правила одна партия практически полвека. В процветающих Сингапуре и Малайзии десятки лет побеждала на выборах одна партия. Или складывающийся на наших глазах опыт России. Или опыт мощных англосаксонских демократий, которые на протяжении столетия успешно обходятся двухпартийной системой. При этом обе партии не подвергают сомнению основы существующего политического строя. Кто и когда придумал миф о том, что две мощные политические партии, собирающие 90% голосов как в Великобритании или США или даже одна партия, бессменно правившая в Японии полвека и совершившая исторический прорыв в модернизации страны, есть угроза демократии? Повторю еще раз, что эти партии никогда не подвергали сомнению основы политического устройства своих стран.

Второе ложное допущение состоит в том, что в развитых демократических странах радикальная оппозиция пользуется серьезным влиянием. Весь опыт политической

истории демократических стран последние полвека демонстрирует одну поразительную черту. Подавляющее большинство населения этих стран рассматривает партии как инструмент совершенствования существующей политической системы, а не как инструмент ее разрушения.

Это аксиома, относящаяся и к правящим, и к оппозиционным партиям. Все радикальные партии, которые не приемлют основ политической системы, неизбежно вытесняются на обочину или адаптируются к политической реальности.

Особенно показательна судьба левого движения в Европе. Практически все влиятельные левые движения вынуждены были трансформироваться в социал-демократические и снять радикальные лозунги. Это происходит потому, что все радикальные или революционные изменения в большинстве случаев приводили к кровопролитию, братоубийству, стагнации, ввергали народы в бедствия. Наши предки тоже пережили это сполна. Эволюционное движение к прогрессу в экономике и политике — вот путь, избранный цивилизованными народами. То, что радикальная оппозиция становится фактом нашей прошлой истории, это не результат чьей-то злой воли. Это признак стабилизации политической системы Казахстана.

В-третьих, наша ориентация на создание нескольких серьезных политических партий означает одно — развитие реальной конкурентности. Сколько было мрачных прогнозов о том, что регистрацию пройдет одна или две партии. И где эти мрачные прогнозы? Уже сегодня этот барьер прошли 9 партий. Мы не будем искусственно подгонять количество партий под чьи-то рекомендации, поскольку полагаем, что это естественный процесс. Речь идет о другом, о том, что процесс формирования партий в Казахстане идет совершенно цивилизованным способом и с учетом реального положения вещей в странах, ушедших далеко вперед по пути формирования настоящих партий. Это высоко оценивается, в частности, комиссией европейского парламента, ответственной за развитие связей с Казахстаном. В личном послании на мое имя от руководства комиссии отмечается, что правительство и парламент Казахстана принимают конкретные шаги по пути принятия фундаментальных ценностей современного демократического государства.

Четвертое неверное утверждение состоит в том, что только многопартийная политическая система, в том числе и многопартийное представительство в Парламенте есть панацея от всех бед. В современном мире есть, по крайней мере, три вполне проверенные системы партийного представительства нетоталитарного характера. Это многопартийные системы с одной доминирующей на всех уровнях партией, это двухпартийные системы, которые фактически исключают серьезную роль любой третьей партии, это, наконец, многопартийные системы, в которых особую роль играют блоки партий.

Создание в Казахстане парламентской республики с многочисленными партиями, как предлагают некоторые политики, было бы губительным для нашей страны. Неустойчивые коалиции, постоянные роспуски парламента или правительства — такое могут выдержать только мощные, сложившиеся экономики, но не наше молодое, становящееся государство. К тому же любителям политических экспериментов не лишним было бы помнить о специфике политических процессов в полиэтничных странах в столь непростом регионе мира.

Кратко говоря, единой универсальной модели партийного строительства в мире нет. Есть разные альтернативы и все они демократические. Каждая страна опре-

деляется с выбором альтернативы, исходя из политических традиций, социальной структуры, развитости партий. Казахстану необходимо определяться среди этих альтернатив, также исходя из своих внутренних национальных интересов и объективных факторов.

Наконец, тезис о постоянном доминировании либералов в политической жизни демократических стран. На самом деле мы видим, что в ряде демократических стран сегодня у власти консерваторы, где-то доминируют социал-демократы, а где-то приверженцы либеральной политической теории. Более того, мы видели триумф новых правых в западном мире 15-20 лет назад. Мы видели успех либералов в прошлом десятилетии и поиски третьего пути социал-демократами. Мы видим усиление консервативных элементов в ряде стран сегодня. Мы не берем даже огромный мир, а это огромная часть Азии, Африки, Южной Америки, в которой живет большая часть человечества, и в которой идеи либерализма пока воспринимаются с трудом.

Это не означает, что Казахстан не воспринимает либерализма. Многие элементы либеральной конструкции стали реальностью в Казахстане. Вопрос состоит в том, чтобы не идеализировать эту платформу, а сочетать ее с реальностью. Это подсказывает не только здравый смысл, но и изучение опыта подавляющего числа стран, в том числе и тех, где либералы находятся у власти.

Политическая мифология опасна тем, что вместо реальных социальных и политических проблем навязывает ложную повестку дня. Конечно, рано или поздно надуманность этих мифов будет очевидной всем, но, развивая политические партии в Казахстане, мы не должны допустить радикального столкновения интересов в только складывающемся современном типе общества. Это не соответствует интересам ни бедных, ни богатых, ни среднего класса. Без богатого и защищенного слоя бизнесменов нам не преодолеть бедность, не поднять страну.

Отбирая у богатых, мы не сделаем бедных зажиточными. Все это уже проходили наши отцы и деды.

Если отрешиться от всей этой мифологии, то дальнейшее развитие партий в Казахстане будет подчиняться простой логике.

Во-первых, в среднесрочной перспективе произойдет укрупнение существующих партий. Партии, прошедшие необходимые по закону требования для регистрации, вполне легально будут осуществлять свою деятельность. Но речь идет о действительно массовых общенациональных партиях с реальной поддержкой электората, парламентскими фракциями, серьезным влиянием на общество. Есть партии де-юре и есть партии де-факто. Речь идет о втором типе партий, которые опираются на массовую социальную поддержку, а не просто выполняют требования по регистрации.

Во-вторых, сегодня трудно определить временные горизонты, но общая тенденция также очевидна — по направлению к формированию блоковой партийной системы в Казахстане. Это соответствует интересам самих партий. Сегодня в силу разных причин, прежде всего, интересов развития молодых партий, которые пытаются найти свои идеологические приоритеты, электоральные ниши в преддверии парламентских выборов, каждая из них ориентирована на самостоятельную работу. Однако парламентские выборы 2009 года, конечно, пройдут по иной схеме — на базе мощных консолидированных блоков. Это касается всего спектра партий. Вот

тогда мы можем говорить о новом этапе политических реформ, востребованных временем и историей. Тогда будет ясной и социальная база и политическое лицо серьезных партийных блоков.

В-третьих, политический радикализм в Казахстане постепенно теряет свою социальную базу. Связано это не только с повышением уровня жизни и снижением уровня социальной протестности. Связано это и с тем, что в обществе появились серьезные политические группы, для которых совершенствование существующей политической системы намного важнее, чем попытки кардинальной смены политического строя. Нельзя ставить знак равенства между оппозицией и политическим радикализмом. В любой политической системе, претендующей на демократическое развитие, оппозиция есть абсолютно необходимый элемент.

Существование оппозиционных партий в современном Казахстане есть признак здорового развития общества.

В-четвертых, главное направление партийной работы смещается в регионы. И этот процесс будет усиливаться по ряду причин. Важнейшим здесь является процесс децентрализации и укрепления местного самоуправления.

В-пятых, роль парламентских фракций в будущем парламенте трудно переоценить. Накопленный опыт фракционной деятельности при всем его позитивном значении пока не достаточен для решения новых задач. Фракционный плюрализм в казахстанском парламенте необходим, и это принципиальное убеждение, как бы привлекательно ни выглядела иная модель.

Наконец, мы должны четко соблюдать требования действующей Конституции и ставить жесткий заслон партиям, построенным на националистической или религиозной идеологии. Позиция государства в этом плане твердая и никаких спекуляций по этому поводу быть не должно.

Развитие партий в Казахстане это только часть более общих процессов, в которые вовлечена наша страна. Успехи, достигнутые страной, это не повод к самоуспокоению. Всегда подчеркивал это. Перед нами стоят еще более масштабные задачи. Главная из них — закрепить позитивную динамику развития экономики.

Мы выдвинули грандиозную, но в то же время реальную цель — увеличить объем валового национального продукта к 2010 году в 2 раза, а еще через 5 лет — в 3,5 раза от уровня 2000 года. Следуя этой цели, нам прежде всего необходимо создать благоприятные условия для дальнейшего развития частного сектора экономики, малого и среднего предпринимательства.

В сельском хозяйстве предстоит решить задачу по формированию эффективной и конкурентной системы агробизнеса, реализовать меры по стимулированию развития земледелия, производства сельскохозяйственной техники.

Выполнение задач Государственной программы развития сельских территорий приведет к созданию нормальных условий жизнеобеспечения аула. Государство будет наращивать вложения в сельское образование, здравоохранение, объекты социально-культурной сферы.

Рост экономики позволит добиться повышения благосостояния казахстанцев.

Это главный приоритет социальной политики государства в ближайшие годы. Начиная с этого года, будут регулярно индексироваться размеры пенсий, пособий, минимальной зарплаты с поправкой на уровень инфляции.

Важной задачей является обеспечение широких слоев населения качественным жильем, медицинским обслуживанием, современным образованием.

Уверен, что, последовательно решая эти задачи, мы сделаем Казахастан сильным социальным государством. Эти цели и установки и являются программой партии «Отан». Ваша активная политическая деятельность в реализации этих задач очень важна.

В политической сфере мы имеем последовательную программу реформ, объявленную в моем Послании народу в 2003 году. Многое уже реализуется.

Так, с нынешнего года началась работа по разграничению полномочий и финансовых ресурсов между центральными и местными органами управления. Идет формирование бюджетов сельских округов, малых городов, поселков. Это реальный шаг в сторону создания эффективного местного самоуправления, выборности глав местных исполнительных органов.

Качественно меняется избирательная система. В ближайшее время Парламент примет новый закон о выборах. Новый закон расширяет участие партий в избирательном процессе. Впервые им отдается исключительное право выдвижения кандидатов в депутаты Парламента. Избирательные комиссии будут формироваться из представителей политических партий, которые получают инструмент надежного контроля за прозрачностью выборного процесса. Это, безусловно, будет способствовать качественному изменению в партийной системе, повышению роли партий в политической жизни общества и реальной конкурентности.

Совершенствование партийной системы, в свою очередь, даст возможность повышения профессионализма в работе Парламента, маслихатов. А это значит, будет возрастать их роль и значение.

В ближайшее время должны быть приняты другие важные законы, раздвигающие горизонты развития гражданского общества в Казахстане. Одним из основных показателей уровня развития демократии является соблюдение прав и свобод граждан.

В этой связи, перед обществом стоит задача создания эффективных механизмов защиты прав и свобод человека с участием партий и профсоюзов, правозащитных НПО, института уполномоченного по правам человека.

Присоединение Казахстана к международным пактам о правах человека обязывает нас активизировать эту работу.

Партия «Отан» уже доказывала свое влияние на выборах. Это показатель реальной силы партии. Однако предстоящие выборы потребуют серьезного напряжения сил.

Все ресурсы партии должны быть нацелены на победу, и по партийным спискам, и в одномандатных округах.

Каждый «отановец» должен осознать, что от результата выборов зависит прочность и необратимость тех успехов, которых достигло казахстанское общество за последние годы. Необходимо серьезное кадровое укрепление рядов «Отана».

На региональном уровне «Отан» должны возглавить известные и авторитетные в обществе люди. Они будут главными проводниками программы партии в жизнь.

Другой вопрос связан с партийной дисциплиной. Нам предстоят серьезные парламентские выборы. Чтобы не получилось завтра так, что выбираются от одной партии, поддерживают в период выборов ее установки, а политическую позицию после выборов держат иную. Или переходят в другие партии. Такие «Отану» не нужны. Фракционная дисциплина в будущем Парламенте должна стать реальностью, а не пустым звуком. Это касается и представителей «Отана» в маслихатах. Руководству

партии необходимо взять ситуацию под жесткий контроль. Общая стратегия электоральной кампании «Отана» ясна — это поддержка тех задач, которые мы поставили в экономической, социальной и политической сфере в ближайшие годы, о чем я говорил выше.

Во-первых, межнациональное согласие в стране должно подкрепляться не только повседневной работой госорганов. Представители разных национальных групп должны быть в парламенте и на всех уровнях государственной службы. Это во многом задача такой общенациональной партии как «Отан». Ассамблея народов Казахстана и «Отан» должны проработать конкретный механизм сотрудничества на электоральный период.

Во-вторых, поддержка малого и среднего бизнеса со стороны «Отана» должна быть на создании политического механизма партийной защиты представителей малого и среднего бизнеса.

В-третьих, все социальные программы по развитию здравоохранения, образования, социальной защите населения должны быть на партийном контроле.

В-четвертых, мы начали крупномасштабную программу «Культурное наследие». Такой целостной программы нет сегодня не только в СНГ, как мы привыкли сравнивать. Такой программы нет в мире. «Отан», который объединяет подлинных патриотов страны, также должен активно принять участие в ее реализации и на национальном и на региональном уровне.

Полагаю, что пришло время проявить социальную зрелость и ответственность казахстанскому бизнесу, приняв серьезное и постоянное участие в деятельности Фонда поддержки малообеспеченных сограждан. Партия «Отан» могла бы выступить общественным организатором этой работы.

Наконец, мы должны учитывать, что предстоящие парламентские выборы это серьезный экзамен на прочность наших политических проектов. От партии «Отан» — самой крупной и влиятельной в стране — во многом зависит, насколько успешным будет этот важный для общества экзамен демократии. Вы являетесь одним из инициаторов заключения Хартии об основных принципах политической конкуренции на выборах.

Всецело поддерживаю эту инициативу. Партия «Отан» должна быть примером для других политических партий, вести предвыборную кампанию открыто и честно.

В демократическом обществе партия состоится как реальная сила только тогда, когда ею успешно будут пройдены не менее двух выборных кампаний. Партия «Отан» уже дважды побеждала на выборах, дважды добивалась доверия большинства казахстанских избирателей.

Полагаю, что партия достойно выступит и на предстоящих парламентских выборах.

«Бәсекеге қабілетті Қазақстан үшін, бәсекеге қабілетті экономика үшін, бәсекеге қабілетті халық үшін» атты Қазақстан халқына Жолдауы

Астана қаласы, 2004 жылдың 19 наурызы

Қымбатты қазақстандықтар!

Өткен жыл ұлттық экономикамызды дамыту турасында сенімімізді нықтап, үмітімізді ұштай түсті. Соңғы 4 жылда жалпы ішкі өнімнің жиынтық өсімі 50%-ға жуық артты.

Наурыз айының басында «The Daily Telegraph» ықпалды басылымы «Oxford Analytica» британ компаниясының экономикалық талдауын жариялаған еді, онда Қазақстан транзитті экономикасы бар мемлекеттердің арасында аршынды дамып келе жатқан елдердің бірі ретінде аталып, биылғы жылы да осындай көшбастаушы тұғырын сақтап қалатыны жайында болжам жасалған екен.

2003 жыл Индустриялық-инновациялық стратегиямызды іске асырудың алғашқы жылы болды. Елімізде даму институттары құрылып, олар қазірдің өзінде өңдеуші салаларды жаңғыртуға нақтылы ықпал жасай бастады. Даму банкі жарты миллиард доллардан астам сомаға 20 инвестициялық жобаға кредит бөліп отыр. Инновациялық қор еліміздегі алғашқы ғарыштық жер серігінің жасалуын қаржыландыруды қолға алды. Өткен жылы бес мұнай-химия кәсіпорнының жұмысы қалпына келтірілді. Балқашта мырыш, Атырауда полиэтилен құбырларын өндіретін зауыттар, Каспий теңізіндегі жағалау жұмыстарына көмек жасайтын инфрақұрылым пайдалануға берілді. Қостанай дизель зауыты іске қосылды. Жеңіл және тамақ өнеркәсібінің көптеген кәсіпорындарын жаңғыртып, қайтадан жасақтау жүзеге асырылып жатыр. Мұны жақсы нышан деу керек, бізде тәуелсіздік алған жылдарымыздың ішінде 2003 жылы тұңғыш рет өңдеуші өнеркәсіптің өсу қарқыны өндіруші өнеркәсіптің өсу қарқынынан асып түсті. Машина жасауда бұл көрсеткіш 20%-дан да артық болды.

Аграрлық азық-түлік бағдарламасын жүзеге асырудың да алғашқы жылы аяқталды. Қуантарлық нәтижелер бар. АӨК-ті мемлекеттік қолдау көлемі едәуір ұлғайды. Былтырғы жылы ауыл еңбеккерлері 51,5 млрд. жуық теңге алса, биыл оларға 70 млрд. теңгедей қаржы бөлініп отыр. Бұл алдыңғы жылдың көрсеткішінен шектен астам артық. Бөлінген қаржы шаруаларға өткен жылы лизинг арқылы 806 ауыл шаруашылығы техникасын сатып алуға, 52,5 мың тонна минералды тыңайтқыштар, сондай-ақ гербицидтер мен уытты заттар, мал егуге қажетті препараттар алуға мүмкіндік берді.

Мал шаруашылығында да оңды нәтижелерге қол жетті, мал басы тұрақты өсіп келеді. Ет пен сүт өндіру 17%-дан астам артты.

Қазақстан астыққа деген өзінің қажетін қанағаттандырып қана қоймай, 5 млн. тоннадан астам астықты экспортқа да шығарды. Ауыл шаруашылығы өнімдерін өңдеу көлемі өткен жылы нақтылы есептегенде 9,5%-дан аса ұлғайды.

Ең бастысы, шаруаларымыздың материалдық жағдайы едәуір жақсарды, демек бұл олардың көңіл ауаны көтеріңкі, болашаққа деген сенімі зор деген сөз. Соңғы

жылдары Қазақстанның барша халқының тұрмыс деңгейі көтерілген үстіне көтеріліп келеді. Өткен жылы еңбек өтілі мен тапқан табысты ескере отырып, зейнетақылар мөлшерін қайта қарау жүзеге асырылды. Жыл басынан бері зейнетақы мен жалақының ең аз мөлшері көбейтілді. Біз — халықтың ҚСРО Жинақ банкіндегі ізсіз кеткен салымдарын өтеуді қажет деп тапқан ТМД-дағы бірден-бір мемлекетпіз. Өткен жылы жалпы сомасы 4 млрд. теңгеден астам тұратын 1,3 млн. салым қайта тіркеуден өтті. Үстіміздегі жылы салымдарды қайта тіркеу мерзімі аяқталады. Азаматтардан келіп түскен көптеген өтініштерге байланысты Үкіметке салымдарды қайта тіркеудің мерзімін келесі жылға дейін ұзартуға ұсыныс енгізуді тапсырамын.

Өткен 4 жыл ішіндегі экономиканың өсуі:

- ең төменгі зейнетақы мөлшерін — екі есе дерлік (3 мыңнан 5,8 мың теңгеге дейін), орташа зейнетақыны да — екі есе (4,1 мыңнан 8,6 мың теңгеге дейін);

- ең төменгі жалақыны — екі жарым есе (2,6 мыңнан 6,6 мың теңгеге дейін), орташа жалақыны — 1,6 есе дерлік (14,3 мыңнан 24,8 мың теңгеге дейін);

- мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар мөлшерін — 45%-ға өсіруге мүмкіндік берді.

Әлеуметтік-экономикалық дамудағы табыстарымыз негізгі өлшемдер бойынша біздің Орталық Еуропаның бірқатар елдеріне барынша жақындай түсуімізге мүмкіндік берді, ал Оңтүстік-Шығыс Еуропа елдерінен біз ілгерілеп кеттік. Бүкілдүниежүзілік банктің сыныптамасы бойынша біздің мемлекет ендігі жерде орта деңгейден жоғары табысы бар мемлекеттердің тобына жатады.

Кеңестік кезеңнен кейінгі кеңістікте, Каспий және Орталық Азия өңірінде Қазақстанның рөлі мен беделі күшейе түсті, біздің еліміздің әлемнің саяси және экономикалық картасындағы маңызы да артып келеді. Қазақстан аса ірі әлемдік форумдар өтетін орынға айналды: Азиядағы өзара ықпалдастық және сенім шаралары жөніндегі кеңес, Әлемдік және дәстүрлі діндер лидерлерінің бірінші съезі бізде өтті. Біздің елімізде Еуразия аймағы мемлекеттерінің әлемге танымал беделді басшылары сапармен болып қайтты.

Қазақстан өзінің нысаналы дамуын «Қазақстан-2030» ұзақ мерзімдік Стратегиясына толық сәйкес жалғастырып келеді.

Ендігі жерде күн тәртібіндегі мәселе әлемдік қоғамдастықта Қазақстанның бәсекеге қабілеттілігі туралы, біздің экономикамыздың бәсекеге қабілеттілігі туралы және қазақстандық ғалымдардың, менеджерлердің, бизнесшілердің, мамандардың, жұмысшылардың бәсекеге қабілеттілігі туралы болып отыр. Бұл міндетті шешу үшін біздің экономикалық, сондай-ақ әлеуметтік салаларда да еуропалық стандарттарға жету стратегиясын әзірлеуге кірісуіміз керек.

1. Бәсекеге қабілетті экономика.

Экономика біздің дамуымыздың басты басымдығы, ал экономикалық өсімнің барынша жоғары қарқынына қол жеткізу — негізгі міндетіміз болып қала береді. Біз бұған өз экономикамыздың бәсекелестік қабілетін арттыру арқылы елімізді дамытудың 2010 жылға дейінгі жоспарына сәйкес қол жеткіземіз.

Бәсекеге қабілеттілікке мемлекеттік қолдаудың қолайлы жағдайында емес, бәсекелестермен қатаң күресте қол жеткізілетіні баршаға мәлім. Мен бұл ретте мемлекеттік қолдаудың оңтайлы рөлі, бір жағынан, экономиканы барынша ырықтандырып, оның ашықтығына қол жеткізуде, екінші жағынан —

инфрақұрылымды жасау және белді салаларды дамытуға жеке меншік секторды тарту жөнінде белсене жұмыс жүргізуде деп білемін.

Сондықтан, 2005 жылы экономиканы дамытудың негізгі бағыттары мыналар болуға тиіс:

- экономиканы одан әрі ырықтандыру және жүйелі реформаларды жалғастыру арқылы бәсекелестікті дамыту мен бюрократиясыздандыру;
- Қазақстан экономикасының ашықтығын күшейту;
- Индустриялық-инновациялық даму стратегиясын жүзеге асыру;
- ауылды дамыту бағдарламасын жүзеге асыру;
- инфрақұрылымдарды дамыту.

1.1. Ырықтандыру және бюрократиясыздандыру.

Үкімет ырықтандыру мен табиғи монополиялар салаларын: телекоммуникацияларды, электр энергетикасы мен темір жолдарды қайта құрылымдау бағытындағы жұмысты жандандыруы керек. Бұл салалар бәсеке үшін айқын әрі ашық болуға тиіс, ал халық болса, көрсетілетін қызмет сапасының жақсарып, бағаның төмендегенін сезінуге тиіс. Бұл тұрғыда жоспарлар бар, тек соларды батыл орындау керек.

Жекелеген учаскелердің өзінде бәсекені шектеумен келісуге болмайды. Монополияға қарсы агенттік экономиканың барлық секторларында зерттеулер жүргізіп, жыл соңына дейін тиісті ұсыныстар енгізуі керек.

Өсудің жоғары қарқыны мен бәсекеге қабілеттілік көбінесе экономиканы бюрократиясыздандыруға байланысты. Үкіметке бұл жөнінде тапсырмалар өткен жылғы қазан айында Кәсіпкерлердің форумында берілген еді, енді күзде оның орындалуы тексерілетін болады. Бұл жерде Қазақстанда бизнесшілердің жұмысы үшін жағдайдың жақсарып келе жатқанын, тым жақсы болып кете қоймаса да, онша жаман емес екенін айтқым келеді. Біз бизнесшілер тарапынан өз қызметтерінің жағдайын жақсартуды сұраған өтініштерін ғана емес, олардан өздерінің бәсекеге қабілеттілігін арттыру бағытындағы қажырлы жұмысын тосуға да хақылымыз.

1.2. Әлемдік экономикаға интеграциялану.

Біздің ұлттық экономикамыздың бәсекеге қабілеттілігіне оны әлемдік экономикаға интеграциялаған жағдайда ғана қол жеткізе аламыз. Сондықтан да Қазақстанның Бүкіләлемдік сауда ұйымына кіруін жеделдету аса маңызды міндет болып табылады. Бұл тұста өзіміздің бүкіл саяси және дипломатиялық әлеуетімізді толығымен іске қосқанымыз абзал.

Менің ойымша, қазақстандық бизнестің қалыптасу процесі аяқталып келеді. Ол ішкі ғана емес, сондай-ақ сыртқы рыноктарда да күш сынасу үшін «пісіп-жетілді».

Біз ендігі жерде шаруаларымызды да Қазақстанның ғана емес, сондай-ақ әлемдік рыноктардағы бәсекелестік күреске дайындауымыз керек. Біздің Қазақстан капиталының шетелге қозғалысын, оның сыртқы рыноктарды игеруін қолдап, көтермелеуіміз қажет. Бұл — жаһандық бәсекелестіктің элементі, сондай-ақ әлемдік экономика жайында аса маңызды білім алу мүмкіндігі.

Шетелдердегі барлық мемлекеттік құрылымдар отандық бизнеске көмек пен қолдау көрсетулері тиіс.

Қазақстан Даму банкіне сыртқы, әзірге таяу жатқан рыноктарда жұмысқа кірісетін кез келді. Жаңа міндеттерді шешу үшін Үкімет тарапынан Банкті 10 млрд.

теңге, ал өңірлерден өкілдік ететін акционерлер 5 млрд. теңге сомасында одан әрі қаржыландыруы қажет.

Біздің валюталық реттеуді ырықтандыру, ал 2007 жылы қаржы секторында Еуроодақ стандарттарын енгізу бағытында батыл алға жылжуымыз керек.

Біздің экономикамыздың бәсекеге қабілеттілігі көбінесе кәсіпорындарымыздың халықаралық стандарттарға шұғыл түрде көшуімен айқындалатын болады.

Қазақстан Батыс елдерінің өнім сапасын бақылап отыру жөніндегі жарты ғасырға жуық тәжірибесін ең қысқа мерзімде меңгеруге тиіс.

Менің тапсырмам бойынша, Үкімет қазірдің өзінде 2006 жылға дейінгі стандарттау мен сертификаттаудың ұлттық жүйелерін дамыту жөніндегі бағдарламалық құжаттарын әзірледі, қазақстандық кәсіпорындарды ИСО халықаралық стандарттарына жедел көшіру жөніндегі жұмыс жоспары жасалды.

Ендігі жерде әр министр мен әкімнің жұмысы олардың өз қызметінің саласында халықаралық стандарттарды енгізу жөніндегі істің жай-күйіне қарай (қатаң бағаланатын болады).

Қысқа мерзімде халықаралық іс-тәжірибеде қабылданған техникалық реттеу үлгісіне көшуді аяқтау қажет. Биылғы жылдың өзінде «Техникалық реттеу туралы» заң жобасы қабылданып, қолданылып жүрген 50 заңға өзгерістер мен толықтырулар енгізілуге тиіс.

1.3. Индустриялық-инновациялық даму.

Индустриялық-инновациялық даму стратегиясын жүзеге асыру мақсатында даму басымдықтарын айқындап алу өте маңызды. Үкімет әлемдік деңгейдегі сарапшыларды тартып, еліміздің артықшылықтарына қажетті талдау жасау арқылы жылдың соңына дейін нақты ұсыныстар тұжырымдауға тиіс.

Біздің іс жүзінде барынша тиімділік беретін үздік халықаралық тәжірибелерді енгізуіміз қажет.

Соның бір мысалы индустрияны дамытуға кластерлік тұрғыдан келу бола алады. Биылғы жылдың соңына дейін біздің келешегі бар барлық қазақстандық, ауқымды өңірлік және аймақтық кластерлерді (бәсекеге қабілетті салалар жиынтығы) айқындап алуымыз қажет. Даму институттары болса, алдағы міндеттерді жүзеге асырудың тиімді құралдарына айналуы керек.

Инновациялық қызметтің инфрақұрылымын дамыту үшін Алатау кентіндегі Ақпараттық технологиялар паркін іске қосып, Орал мен Степногорск қалаларында технопарктер құруымыз қажет.

Аэроғарыш саласындағы жоғары технологиялық өндірістерді дамыту үшін отандық әлеуетімізді кеңінен пайдалануымыз керек.

«Байқоңыр» кешенін жалға беруден түсетін бір сәттік пайда табудан гөрі ғарыш айлағын жалға беруді ұзарту жөніндегі келісімде көзделген Ресеймен бірлескен ғарыштық бағдарламалар мен жобаларды іске асыруға қарай ойысқанымыз өте-мөте маңызды. Мұның өзі біздің ғарыш жөніндегі ғылымымыз бен жаңа технологиялардың дамуына жәрдемдесер еді. «Ангара» ғарыштық зымыран кешенін құру осындай бірінші жоба болуға тиіс. Біз қазірдің өзінде 2006 жылы өзіміздің тұңғыш ғарыштық жер серігін ұшыру жөніндегі жұмысты қолға алдық.

Перспективалы бағыт — шетелдің жетекші банкілері және компанияларымен бірлескен жобалар.

Осы бағытта Даму банкі Еуропа қайта құру және даму банкімен бірлесе отырып «Солтүстік-Оңтүстік» электр желісі магистралінің құрылысын қаржыландыруға кірісті. Жобаның құны — 280 млн. доллар.

Осы жылы «Қазақстан-Инжиниринг» ұлттық компаниясы біздің ірі машина жасау зауыттарымызды жаңғырту мақсатында «Singapore Technologies Engineering Ltd.» бірлескен мекеме құрады.

Біз ауылшаруашылық және көліктік машина жасауды дамытуға ұмтылуымыз қажет. Атап айтқанда, Қостанайдағы дизель зауытының өнімділігін арттырып, «Азия-Авто» зауытынан «Нива» автомобильдерін құрастырудан «Шкода» автомобилін құрастыруға ауысу мәселесін ойластыру керек. Сондай-ақ, «Қазақстан-КамАЗ» концерні зауытында жүк автомобильдерін құрастыруды арттыра түскен жөн.

Еліміздің экспорт әлеуетінің өсуіне индустрияның базалық салаларын, бірінші кезекте металлургия мен металл өңдеу саласын одан әрі дамыту оң ықпал етуі тиіс. «Испат-Кармет» құрышты үздіксіз құю жөніндегі жобаны, сондай-ақ, мұнайгаз секторы үшін құбырлар шығаруды іске асыруды жоспарлап отыр, «Қазақстан алюминийі» құны 800 млн. доллар шамасында болатын электролиз зауытын салу секілді үлкен жобаны жүзеге асыруға дайындалуда.

Химия және мұнай химиясы өнеркәсібін дамыту басым бағытқа ие болуы керек.

Қарашығанақ газ конденсаты кен орнында жобалық құны 1 млрд. доллардан асатын газ өңдеу зауытын салу құрылысын бастау қолға алынды.

Атырау мұнай өңдеу зауытын қайта құру жобасын жүзеге асыруды жеделдету қажет.

Жамбыл облысында кальциймен байытылған сода өндіретін, Павлодар облысында хлорлы түйіршіктер шығаратын зауыттардың құрылыстарын бастау ойластырылуда.

Астанада даму институттарының қатысуымен үй құрылысында ұялық бетон өнімдерін, шыны-пластикалық құбырлар шығаратын зауыттар салу, Ақтөбе қаласында шыны талшықты полиэфирмен беріктендірілген құбырлар мен фитингілер шығаратын зауыт тұрғызу, Алматы облысының Абай кентінде «Қазақстан қағазы» ЖАҚ тамақ өнеркәсібі үшін қағаз, гофрокартон және қағаз-картон өнімдерін өндіретін зауыт салу, Шымкентте «Ютекс» ЖШС мақта талшығы шүйкелерін шығаратын зауыт құрылысы аяқталуы тиіс.

Бұл жетістіктер индустриялық бағдарламаны жүзеге асырудағы оның бірінші жылының қорытындыларының бір бөлігі ғана. Бұдан басқа, бізге инвестициялық ахуалды одан әрі жақсарту үшін қажетті шараларды қолға алу керек.

Біріншіден, туындап келе жатқан инновациялық бизнесті қолдау қажет. Атап айтқанда, ғылыми зерттеулермен, жаңа технологияларды жасап және енгізумен белсенді айналысып жүрген компанияларды ынталандырып отырған жөн.

Екіншіден, инвестиция тарту үшін салықтық преференцияларды ұсынудың жөнжосығын өзгертудің кезі келді. Олар ұзақ мерзімді инвестицияларды ынталандыруды қамтамасыз етіп, жобалардың қайтарым мерзімін үйлестірулері тиіс.

Үшіншіден, өндірісті жаңғырту мен техникалық қайта жарақтандыру жағдайларын айтарлықтай жақсарту мақсатында жақында лизингтің мүмкіндіктері әжептәуір жеңілдетілді, ал, 2005 жылдан бастап амортизациялық төлемдерге деген фискальді саясат қайта қаралатын болады.

1.4. Аграрлық саясат.

Жоғарыда аталып өткендей, алдымызда еліміздегі агробизнестің бәсекелестік жүйесін қалыптастыруды шешудің міндеті тұр.

Ол үшін заң актілерінің, бірінші кезекте, Жер, Су және Орман кодекстерінің қалтқысыз орындалуын қамтамасыз ету қажет.

Дәнді дақылдар нарығын реттеу жөніндегі мемлекеттік саясаттың тиімділігін арттыру қажет.

Ауыл шаруашылығы өнімдерін қайта өңдеуді және өнім сапасын арттыруды жаңғыртуға ерекше назар аударылғаны жөн.

Қазіргі заманғы аграрлық ғылымды дамытуды да естен шығаруға болмайды.

Ауылдық жерлердегі кедейшілікті жою үшін шағын несиелер беру жұмысын кеңінен өрістету қажет, оның үстіне ол өзінің өміршеңдігін көрсете де білді.

Осы жылдан бастап ауылдық аумақтарды дамытуға арналған мемлекеттік аграрлық саясат бағдарламасы іске қосыла бастады. Мен перспективасыз аумақтарға мемлекеттік инвестициялар тоқтатылатынын естеріңізге салғым келеді.

Аталған бағдарламаларды тиімді жүзеге асыру мақсаттарында Ауыл шаруашылығы министрлігі жанынан ауылдық аумақтар істері жөніндегі комитет құру қажет.

Тұтастай алғанда, 2005 жылдың аяғында қабылданған аграрлық бағдарламаларды есепке ала отырып, ауылдың қалыпты өмір сүруін қамтамасыз ету, бәсекелестікке қабілетті өнім өндіру, импорт алмастыру және экспорттық мүмкіндіктерді кеңейту үшін қажетті жағдайлар жасалуы тиіс.

«Өсімдік шаруашылығындағы міндетті сақтандыру туралы» Заң қабылдануына байланысты аграрлық секторда толықтай негізгі заңдық база қалыптасқан деп есептеймін.

1.5. Инфрақұрылым.

Өткен жылы «Алматы-Астана» және «Астана-Бурабай» автомобиль жолдары пайдалануға берілді. Жаңа жүрдек пойыз жолаушыларды Астанадан Алматыға дейін 12 сағатта жеткізеді.

Қызылорда ауданында Сырдария үстімен өтетін көпірдің, Алматы әуежайында жолаушылар терминалының, ұзындығы 402 шақырымдық аса маңызды «Алтынсарин-Хромтау» темір жолының түйісуі аяқталды.

Үстіміздегі жылы Астана халықаралық әуе жайының жаңа нысандары іске қосылуы тиіс, Ақтөбедегі ұшу-қону жолағының құрылысын бастау қажет.

Сонымен бірге, бізге «Екібастұз-Павлодар» темір жол телімін электрлендіруді, «Дружба» стансасының жүк тасымалын өткізу қабілетін он миллион тоннаға дейін ұлғайтуды қамтамасыз ету қажет. Ақтау теңіз портын кеңейту жұмыстары жалғастырылып, Каспий теңізіндегі Баутино және Құрық порттарының инфрақұрылымдары дамитын болады.

Автомобиль жолдары құрылыстарында халықаралық маңызы бар транзиттік жолдарға, ең алдымен, «Челябі-Қостанай-Астана-Алматы-Қорғас» және «Самара-Шымкент-Алматы-Қорғас» бағыттарына бұрынғысынша басымдық беріледі.

Жалпы алғанда, үстіміздегі жылы автожолдарды жаңғырту мен жасауға 40 млрд. теңге, ал 2005 жылы — 55 млрд. теңге қарастырылған немесе 37,5%-ға өсетін болады.

Мұнай тасымалдаудың баламалы бағыттарын да іске асырудың жұмыстары қарқынды жүргізіледі.

«Ақшабұлақ-Қызылорда» газ құбырының құрылысын аяқтап, Қызылорданы газбен қамтамасыз ету керек.

2. Адам ресурстарын дамыту.

Өткен жылдарда мағаң макросаясат туралы көбірек айтуға тура келген. Өйткені экономикалық саясаттың реформалануы мен қалыптасу мәселелерін шешпей тұрып, нақты әлеуметтік жетістіктерге жету мүмкін емес болатын.

Бүгін мағаң барша қазақстандықтарды қызықтыратын нәрселер туралы айту айырықша жағымды. Өйткені тұрғын үй, білім және денсаулық сақтау мәселелері біздің әрқайсымызды да толғандырады.

Жаһандану және күрделене түскен әлемдік бәсекелестік жағдайында қазақстандықтардың күш-қуаттық және санаткерлік қабілеттері біздің жоспарларымыздың табысты болуына, ел экономикасының бәсекелестікке төтеп беру мүмкіндігіне және бүгінгі жағдайда өмір сүре алуына тұғырлы фактор болып табылады.

Қазақстандықтар әлемдік бәсекелестіктің күрделі және ауыр процесінде табыстарға жету үшін халқымызға тән күшті рухын, денсаулығы мен білімін әлемге көрсетуге қабілетті ме?

Біз өзіміздің адамдық әлеуетімізді дамыту жолында алдымызда үлкен жұмыс тұрғанын мойындауға тиіспіз.

Қазір, елімізде экономиканың өсуі есебінен қор жинақталған кезде, кейбіреулер масылдық пиғылмен өздерінің көптеген проблемаларын мемлекет есебінен шешкісі келеді.

Бірақ мұндай жол бізді артқа қарай лақтырып тастайтыны анық. Мұны әлемдік тарих дәлелдеген. Бұған орынды ой мен жеке тәжірибеміз дәлел.

Тегін дүние мен жатыпішерлік құндылықтардың бәсін түсіріп, еңбектің мәнін кетіреді, адамды босаңсытып, оның өміршеңдігін төмендетеді.

Кейбір мұнай өндіруші елдерде жаңадан дүниеге келген сәбиге банкілік есеп-шот ашылатыны туралы бізде талай рет айтылған-ды. Бірақ өзімнің жақындағы Сауд Арабиясына сапарым кезінде мен мұның олай емес екеніне көз жеткіздім. Оларда масылдық көңіл-күй жоқ. Батыста да бала кезден бастап еңбекке деген құрмет, өзінің күнкөрісіне, ата-аналары мен елінің әл-ауқатына қарамастан қаражат табуға деген ұмтылыс бойға сіңіріледі.

Сондықтан, адам өзінің дамуы мен кәсіптік шеберлігін тұрақты түрде көтеру арқылы өзі және өз отбасын игіліктермен қамтамасыз етуі тиіс. Және де оның өзекті проблемаларын шешуге мемлекет аз қатысқан сайын солғұрлым адамның өзіне пайдалы бола түседі.

Егер сіздердің естеріңізде болса, 1997 жылдың өзінде еліміз дамуының 2030 жылдарға дейінгі ұзақ мерзімді Стратегиясында адамдарға бізде мұнайдан түсетін табыс жоқ болғандағыдай жағдайда өмір сүру және жұмыс жасауға үйрету міндеті қойылған болатын. Сондықтан болашақ ұрпақ дағдарысты жағдайлар үшін қаржы жинақтау қызметін атқаратын ұлттық қор құрылған еді.

Мемлекет өзінің жасы келуіне және денсаулық жағдайына байланысты жұмыс істей алмайтын және өз бетінше табыс таба алмайтындарға ғана қамқорлық

жасауы тиіс. Бұл біздің реформалардың басты принципі. Мемлекет жаңа жұмыс орындарын ашады, адамның өз қабілет-мүмкіндіктерін көрсетуге жағдай жасайды, халықтың табысының өсуіне қамқорлық көрсетеді.

Адам дамуының басты салаларында, таза ауыз су және инфрақұрылымдар қалыптастыру проблемаларын шешу аз кепілді стандарттарды қамтамасыз ету үшін шешім қабылдау және қаражат табу ғана мемлекеттің иығына жүктеледі.

Қазақстандықтардың орта мерзімдік перспективада бәсекеге қабілетін арттыру тұрғын үй құрылысында, денсаулық сақтау мен білім беруде, әлеуметтік қамсыздандыруда жүйелік өзгерістердің жаңа саясатын талап етеді.

2.1. Тұрғын үй құрылысының жаңа саясаты.

Соңғы кездері тұрғын үй құрылысы проблемаларын шешудің ықтимал жолдары белсенді талқылануда.

Мемлекеттік қайтарымсыз тұрғын үй салу идеясы бұрынғысынша күшінде қалуда.

Бар жауапкершілікпен мынаны мәлімдеуге тиіспін, тұрғындардың кейбір жекелеген топтары болмаса, тұрғын үйді тегін беру деген болмайды.

Тұрғын үй жекеменшік болып табылады, демек, адамның өзінің жауапкершілігі саласына жатады. Бүгінде еліміздің тұрғын үй қорындағы жеке меншік үйдің үлесі 97%-ға жуық. Бұл бұдан әрі төмендемейді.

Осымен қатар тұрғын үй проблемасы ең басты проблема болып қалып отыр.

Өткен жылы Қазақстанда 2 млн. шаршы метрден астам тұрғын үй салынды. Бұл 2002 жылы пайдалануға берілген үй санынан 30%-ға көп. Алайда, осы қарқынның өзі бізді қанағаттандыра алмайды. Есептеулер көрсеткендей, жыл сайын кем дегенде 4 млн. шаршы метр тұрғын үй салуға қол жеткізу керек.

Мен осы саланы біздің экономикалық дамуымыздың жетекші саласының біріне айналдыру идеясын көптен айтып келемін. Сіздер тұрғын үйлерді жаппай салу өзімен бірге құрылыс материалдары өнеркәсібін, жиһаз өнеркәсібін, металөңдеуді дамытатынын түсінесіздер.

Осыған байланысты мен қазақстандықтарға 2005 жылдан бастап тұрғын үй құрылысында жаңа саясатты іске асыру басталатыны жөнінде үлкен қанағат сезімімен айта кеткім келеді.

Бұл саясаттың мәні тұрғын үй құнының арзандауы, оны несиелеу мерзімінің ұзартылуы, алғашқы төлем жарнасы мен несиелеу үстемесінің төмендетілуі арқылы халықтың басым бөлігін тұрғын үйге қол жеткізуге мүмкіндік беру болып табылады.

Мұның барлығы халықтың табысын ұдайы өсіру саясатының нәтижесінде жүзеге асырылуы тиіс.

Өздеріңізге белгілі, өз қаражатына сатып алу немесе тұрғын үй құрылысын салу секілді жолдан басқа, тұрғын үйді ақшасын біртіндеп төлеп алудың екі жүйесі бар: ипотека арқылы және тұрғын үй құрылысы қаражатын жинау жүйесі арқылы. Бірақ бұл екеуі де әзірше өзінің қымбатшылығына байланысты көпшіліктің қолы жете бермейтін жүйе болып табылады.

Жаңа тұрғын үй саясаты оларды арзандатуға, сондай-ақ, құрылыс құнын төмендетуге бағытталатын болады.

Сонымен, ипотекалық несиелер үшін қайтарым мерзімі бүгінгі он жылдан жиырма жылға дейін ұзартылады.

Алғашқы төленетін жарна көлемі үй құнының 20%-дан 10%-на дейін төмендетіледі, бұл жағдайда несие үстемесі 13-тен 10%-ға дейін азайтылады.

Тұрғын үй құрылысы қаражаты жүйесі туралы айтсақ, онда алғашқы төлемақы жарнасы 50-ден 25%-ға дейін төмендетіледі. Несиені қайтару мерзімі қалған сома бойынша 15-тен 25 жылға дейін ұзартылады.

Мұның үстіне ірі қалалардағы аз мөлшердегі әрлеу жұмыстары жүргізілген үздік жобадағы тұрғын жайдың бір шаршы метрінің құны орташа есеппен бүгінгі әр шаршы метрі үшін 700 доллардан 350 долларға дейін төмендетіледі. Бізге жалпы, бір шаршы метрінің құны 350 доллар сомасынан аспайтын үйлер салу қажет. Егер құрылысшылар бағаны көтеретін болса, онда олар бұдан былай несие және тапсырыс алмайтын болады. Ал аймақтарда тұрғын жай бағасы тіпті бұл көрсеткіштен де төмен болуы тиіс.

Есептеулер көрсетіп отырғандай, тұрғын үй туралы жаңа саясат жүзеге асқан жағдайда 200 мың отбасы (ал бұл миллионға жуық адам) ипотеканы және тұрғын үй құрылысы жинақтаушы жүйесін пайдалана алады. Бұл үшін 2007 жылдың аяғына дейін 12 млн. шаршы метр тұрғын жай іске қосылуы тиіс, яғни, жыл сайын тұрғын үй көлемін енгізуді бүгінгі деңгеймен салыстырғанда орташа есеппен екі есеге ұлғайту қажет болады.

Есептеулер көрсетіп отырғанындай, жаңа тұрғын үй саясатын жүзеге асыру үшін 2005–2007 жылдар аралығында барлық қаражат көздері бойынша тұрғын үй құрылысына 300 миллиард теңге, оның ішінде, басым бөлігі қайтарылуға жататын негізде 150 млрд. теңге мемлекет есебінен бөлу, сондай-ақ, Қазақстан ипотекалық компаниясы және «Тұрғынүйқұрылыс-жинақтаушыбанкі» қаржыландыру мақсатында инвестиция салуы қажет.

Құрылысты арзандату мақсатында тұрғын үй инфрақұрылымын қаржыландыруды өз мойнына жергілікті билік алуы тиіс.

Құрылыс үшін тендер арқылы жер сатуды міндетті шараға айналдыру қажет.

Алға қойылған міндет Үкімет пен әкімдер мүмкіндіктерінің шегінен шығып жатуы да мүмкін, бірақ, ол таяу 3 жылда орындалуы шарт. 2008 жылға қарай біз барлық халықтың орташа табын тұрғын үй құрылысына жұмылдыруға орнықты тұғыр қалыптастыруымыз керек.

Үкімет 1 ай мерзімде тұрғын үй құрылысын дамытудың Мемлекеттік бағдарламасын бекітуге енгізуі тиіс, сондай-ақ, осы жылы әкімдермен бірлесе отырып барлық қажетті дайындық жұмыстарын қолға алғандары жөн.

Жұмыс барысын тиісті дәрежеде бақылап отыру мақсатында мен еліміздің Премьер-министрі жетекшілік жасайтын тиісті Мемлекеттік комиссия құратын боламын. Оған және әкімдіктерге республика бойынша кең көлемдегі түсінік жұмыстарын жүргізу міндеттеледі.

Тұрғын үй құрылысын дамыту бағдарламаларын жүзеге асыру нәтижесінде ЖІӨ-нің болжамды қосымша өсімі еліміз бойынша 2% шамасын құрайтын болады. Жаңадан 45 мың жұмыс орны ашылады, сондай-ақ, 3 жыл ішінде 80 млрд. теңге шамасында қосымша салық алынатын болады.

Біз еліміздің Индустриялық бағдарламасының бір бөлігі болып табылатын, үлкен мультипликативтік тиімділік беретін ауқымды және жауапты жұмысты қолға аламыз.

Жартылай ұмыт бола бастаған құрылыс отрядтарын еске алып, каникул кезінде біздің студенттерімізді құрылысқа кеңінен тарту керек.

Отандық және шетелдік құрылысшылар мен құрылыс индустриясының жұмысшылары алдында олар қазірдің өзінде дайындықты бастаулары тиіс жұмыстардың үлкен майданы ашылмақ. Тапсырыстарды кімдер жақсы жағдай ұсынса, тек солар алады.

Ең бастысы — тұрғын үй рыногын адамдар үшін мүмкіндігінше қол жетерлік ету, тұрғын үй құны мен халықтың табысы арасындағы сәйкессіздікті қысқарту. Одан әрі рыноктың өзі-ақ осы өлшемдер негізінде реттелетін болады.

Тұрғын үй құрылысымен қатар оны пайдаланудың жаңаша ұстындары талап етіледі. Тіпті бұл жерде де мемлекеттің оған араласуы шектеулі болуы тиіс.

Біз жекеменшіктік пәтерлердің кооперативтік институттарын жетілдірудің, толық жөндеу жұмыстарын қаржыландыратын қаражаттық жинақтаудың, құрылысты мемлекеттік бақылауға алу және пайдалануға берудің жүйесін ойластыруымыз керек.

Тұрғын үй қатынастарын, оңтайландыру және соған сәйкес тұрғын үй заңнамасы қажет.

Үкімет тиісті Бағдарламаны тезірек қабылдауы тиіс.

Шындықтан жалтармайық. Әзірше қазақстандықтардың бәрі бірдей жаңа тұрғын жайға ұмтыла алмайды. Бірақ, сеніңіздер, жұмыс істейтін әрбір адам пәтер немесе үй алатын жағдайға жететін уақыт та келеді.

2.2. Денсаулық сақтау.

Алға қойылған міндеттерге сәйкес денсаулық сақтау ісінде байыпты да жүйелі өзгерістер талап етіледі. Ең алдымен, осы саладағы реформалар тұжырымдамасын айқын ұғыну қажет.

Осы жылдарда біз басқару мен қаржыландырудың кеңестік, корпоративтік-мемлекеттік жүйесінен бас тарттық, бірақ батыстың денсаулық сақтау ісіне тән жекеше — сақтандыру жүйесіне жете алмадық. Осылай болғаны да жөн шығар, өйткені түрлі елдерде барған сайын қолданылып жүрген жүйенің кемшіліктері көптеп бой көрсетуде.

Неге онда біз бұл бағытпен жүруіміз керек? Денсаулық сақтауды шектен тыс коммерцияға айналдыру дәрігердің ниетін бұзатынын өз тәжірибеміз көрсетіп отыр: оған адамның дені сау болғанынан гөрі жиі-жиі ауырғаны пайдалырақ бола түседі. Сондықтан да елімізде мемлекет пен адамның адам денсаулығы үшін ынтымақты, бірлескен жауапкершілігі болуға тиіс.

Мемлекет кепілдік берілген, адам үшін тегін, шекті стандарттар бойынша медициналық қызмет көрсетуді қамтамасыз етілуге тиіс.

Осыдан тыс нәрсенің барлығы адамның өз еңбек-ақысының немесе ерікті медициналық сақтандырудың есебінен қамтамасыз етілуі қажет.

Мемлекеттік медицина жекешеден кеңістік тұрғысында бөлінуі керек: заң мемлекеттік медициналық мекемелерде қандай да бір жекеше кабинеттерді ашуға тыйым салуға тиіс.

Салада:

- басқару жүйесін;
- денсаулық сақтау ісін қаржыландыруды, қаржы ресурстарын пайдаланудың тиімділігі мен сатып алуды міндетті түрде орталықсыздандыруды;
- медициналық көмек беруді ұйымдастыру жүйесін;
- денсаулық сақтау жүйесінің нормативтік базасын;

- статистиканы, саланы ақпараттандыруды, есептілікті оңтайландыруды жетілдіруге қатысты байыпты өзгерістер жүргізу қажет.

Келесі жылдан бастап шешуге кірісу қажет бірінші кезектегі міндеттер ретінде мыналарды айқындар едім.

Бірінші. Негізгі екпінді бастапқы медициналық-санитарлық көмекке, стационарда емдеуден амбулаториялық емдеуге көшіру, жатын-орындарға иек артудан арылу керек. 2005-2007 жылдар барысында бастапқы медициналық-санитарлық көмекке жұмсалатын қаражат көлемін едәуір ұлғайту қажет.

Екінші. Денсаулық сақтау ісінің халықаралық стандарттарына, емдеу мен медициналық қызмет көрсетудің жаңа технологиялары мен қазіргі заманғы әдістеріне жүйелі түрде көшуді бастау керек.

Үшінші. Ана мен баланың денсаулығын бекемдеу. Үкіметке Астанада Ана мен баланың республикалық орталығының құрылысын қамтамасыз етуді тапсырамын, ол халықаралық стандарттарға сай әрі денсаулық сақтау жүйесінде жаңа сапа эталоны болуға тиіс. Барлық аймақтар осы стандарттарды ұстанып, ана мен балаға байыпты көңіл бөлінуі керек.

Төртінші. Тәуелсіз медициналық сараптама жүйесін құру қажет, ол уәкілетті органның тәуелсіз сарапшыларын тарта отырып бақылау тексерулерін жүргізу принциптеріне негізделеді.

Бесінші. 2005 жылдан бастап денсаулық сақтау жүйесінің, ресурстарды басқару және саланы қаржыландыру менеджерлерін даярлауды бастау қажет. Дәрігерлер мен медициналық қызметкерлерді даярлау мен қайта даярлау жүйесінде де маңызды өзгерістер қажет.

Алтыншы. Өкпе ауруының, сусамырдың (диабет), демікпенің, жүрек-қантамырлары және басқа да әлеуметтік мәні бар аурулардың алдын алуға, оларды анықтауға және емдеуге баса назар аудару керек.

Жетінші. Үкімет пен әкімдер жаңа ауруханалар мен медициналық мекемелердің құрылысын қамтамасыз етуге, сондай-ақ жұмыс істеп тұрғандарына күрделі жөндеу жүргізуге тиіс. 2005-2007 жылдары 90 денсаулық сақтау объектісі салынуы және 450-і жөнделуі керек. Бұл ретте өкпе ауруын емдеудегі және әйел босандыруға деген күллі мұқтаждықтар толығымен қамтамасыз етілуге тиіс.

Аталған және басқа да проблемаларды кешенді шешу мақсатында Үкіметке 1 ай мерзімде Денсаулық сақтауды реформалау мен дамытудың мемлекеттік бағдарламасын әзірлеуді тапсырамын.

2.3. Білім беру.

Ұлттың бәсекелестік қабілеті бірінші кезекте оның білімділік деңгейімен айқындалады.

Әлемдік білім кеңістігіне толығымен кірігу білім беру жүйесін халықаралық деңгейге көтеруді талап ететіні сөзсіз. Бұл үшін оқушыларды жоғары сатыда бейінді оқытуды көздейтін он екі жылдық білім беруге көшу қажет.

Мектепке дейінгі даярлық бірінші сыныпқа сәйкес келетін болады. Балаларымыз он жыл оқудан кейін не жоғары оқу орнына түсуге дайындалуға, не тиісті кәсіптік-техникалық білім алып, өз бетінше еңбек жолына түсу жөнінде шешім қабылдауға тиіс. Мектептің соңғы жылындағы оқу қазіргі жүйедегі ЖОО-ның бірінші курсына сәйкес келеді. Сол себепті жоғары білімнің өзі негізінен төрт жылдық болады.

Осылайша, біз жаңа 12 жылдық жүйеге өтеміз, сонымен қатар осы реформаға жұмсалатын шығындарды қысқартамыз.

Әрине, бұл бірнеше жылға созылатын дайындықты талап етеді. Сондықтан бұл уақыт аралығында артта қалған учаскелерді алға тартып, білім беру жүйесінің материалдық-техникалық базасын елеулі түрде нығайту қажет.

Біріншіден, бала бақшалар жүйесін қалпына келтіруге және толыққанды мектепке дейінгі білім беруді қалыптастыруға кірісу қажет. Әзірше, мұндай мүмкіндік бар жерде мектепке дейінгі білім беруді мектептер аясында дамыту қажет.

Екіншіден, реформалаудың нәтижелерінің бірі жаңа сатыдағы педагогтың өмірге келуі болуға тиіс. Үкіметке 2005-2006 оқу жылынан бастап педагог кадрларды даярлауға мемлекеттік білім беру тапсырысын 5 мың бірлікке ұлғайтуды тапсырамын.

Көптілді білімі бар педагогтар үшін қызмет орындарына ерекше назар аудару қажет.

Мұғалімдердің біліктілігін неғұрлым сапалы деңгейге көтеру, білім беру жүйесінің қызметкерлерін қайта даярлау жөніндегі республикалық және аймақтық институттардың материалдық-техникалық базасын нығайту қажет.

Мұғалімдер мен балалардың жайлы мектептерде оқып, жұмыс істеп, оқу жабдықтарының, кабинеттердің, спорт алаңдарының тапшылығын сезінбегені өте маңызды. Қазақстандағы мектеп уақыт өте келе үздік әлемдік стандарттар деңгейіне көтерілуге тиіс.

Келешекте мұғалім мамандығы ең беделді әрі жоғары ақы төленетін мамандықтардың бірі болуы керек. Әрине мұғалімнің өзі де уақыт талабына сәйкес болуы міндетті.

Өткен жылы 63 мектеп салынды, үстіміздегі жылы 70-тен аса жаңа мектеп салынып, 500-ден астамына жөндеу жүргізілетін болады. Мұның өзі күні кешегі кеңестік тарихымыздың «ең жақсы жылдарында» да жасалған жоқ.

Сонымен бірге, ең төменгі бағам бойынша бізге тағы да 1900-ден астам мектепті жөндеуден өткізуіміз және салуымыз қажет. Мұны алдағы 3 жылда жасау керек.

Соңғы 15-20 жыл ішінде пән кабинеттері іс жүзінде жаңартылған жоқ. Бұл проблемаларды 2005-2008 жылдар ішінде шешу керек. Бұл — маңыздылығы жағынан үшінші міндет.

Облыстардың, Астана және Алматы қалаларының — әкімдеріне мектептердің материалдық-техникалық базасын нығайтуға бағытталған аймақтық бағдарламалар қабылдауды тапсырамын. Әкімдер (бұл міндеттің маңыздылығын атап көрсеткім келеді) 2005 жылдың өзінде-ақ мектептердің кемінде 70%-ның интернетке қосылуын қамтамасыз етуі қажет. Үкімет, әкімдер мектептерге телефон орнату міндетін жедел түрде шешуге тиіс.

Төртіншіден, даму мүмкіндіктері шектеулі балалар байыпты назар аударуды талап етеді. Үкіметке әкімдермен бірлесіп балалардың осы санаты үшін мектеп-интернаттар желісін дамыту мәселесін пысықтауды тапсырамын.

Бесіншіден, оқушылардың білім сапасын көтеру үшін олардың оқудағы жетістіктеріне тәуелсіз сыртқы бағалауды енгізу керек.

Үкімет үстіміздегі жылдың өзінде-ақ республикада мектеп түлектерін бірыңғай ұлттық тестілеу, сондай-ақ жоғары оқу орындарының студенттерін кезеңдік аттестациядан өткізу нысанында тәуелсіз сыртқы бақылауды енгізуді аяқтауға тиіс. Осы

маңызды істі институционалдық тұрғыда қолдау үшін Білім сапасын бағалау ұлттық орталығын құруды тапсырамын.

Алтыншыдан, оқулықтардың сапасына да реніштер аз емес. Үкімет оларға түгендеу және сапалы сараптама жүргізуге, ал кейіннен ахуалды түзету жөнінде шаралар қолдануға тиіс.

Жетіншіден, біз техникалық және кәсіптік білімнің рөлін жаңаша сезінуге тиіспіз.

Үкімет, барлық деңгейдегі әкімдер осындай түлектер қажет жекеше секторды басымдықпен тарта отырып, жастарға кәсіптік техникалық білім беретін оқу орындары желісін дамытуға бағытталған пәрменді шараларды қолдануға тиіс.

Сегізіншіден, отандық жоғары оқу орындарының, сондай-ақ шетелдік жоғары оқу орындарының филиалдары желісі бұрынғыша шамадан тыс көп күйде қалып отыр. Олар беретін білім көңілдегіден көп төмен жатыр.

Оларды қысқарту керек, соның ішінде материалдық-техникалық базасына және ғылыми-педагог қызметкерлеріне қойылатын талаптарды қатайту арқылы да.

Тоғызыншыдан, ректорларын Президент тағайындайтын елдің таңдаулы жоғары оқу орындарының шағын тобын біз таяу арада айқындаймыз, ал мемлекет оларды дамытуға белсенді түрде қатысатын болады.

Бұл жоғары оқу орындары мамандар даярлаудың, соның ішінде мемлекеттік қызмет үшін де мамандар даярлаудың эталонына айналуға тиіс.

Соңғысы. Елімізге болашаққа құлаш сермейтін Білім берудің жаңа мемлекеттік бағдарламасы керек. Үкімет таңдаулы отандық және шетелдік сарапшыларды тарта отырып, оны әзірлеуге кірісуге тиіс.

2.4. Әлеуметтік қамту.

Әлеуметтік мәселелер мемлекет үшін басымдықтар қатарында болып келді және болып қала да береді. 2005 жылдан бастап «Міндетті әлеуметтік сақтандыру туралы» Заң қолданысқа енгізілуі тиіс.

Келесі жылдан бастап зейнетақының ең төмен мөлшерін 6 200 теңге етіп белгілей отырып, зейнетақы мөлшерін инфляция деңгейінен ілгері оза индексациялау қажет. Зейнетақының орташа көлемі жоғарылатудан кейін 9 252 теңгені құрайтын болады. Зейнетақымен қамтуға 2005 жылы қосымша 10,5 млрд. теңге бөлінеді.

Жоғарыда айтқанымдай, мемлекеттің қастерлі борышы жұмыс істеу немесе табыс табудың бірдей жағдайына ие болу мүмкіндігі шектеулі адамдарға деген қамқорлығы болып табылады. Бұл азаматтарға көмектесу — біздің қоғамымыздың ізгілену мен кемелдену дәрежесінің көрінісі, сіздер мен біздің борышымыз. Осынау борышымызды атқаратын мезгіл мен мүмкіндік туды.

Келесі жылдан бастап бұл мақсатқа 15,8 млрд. теңге жұмсай отырып, мүгедектігіне және асыраушысынан айырылуына байланысты мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақыларды едәуір көбейту қажет. Бұл негізінен 680 мыңнан астам адамды қамтиды.

Мынадай жәрдемақылар:

- 47 мың бірінші топтағы мүгедектерге — 3 айлық есептік көрсеткішке (2 757 теңгеге) (АЕК — 919 теңге);

- 193 мыңнан астам екінші топтағы мүгедектерге — 2,5 айлық есептік көрсеткішке ұлғайтылады (2 297 теңгеге);

- 125 мыңдай дерлік үшінші топтағы мүгедектер 2 айлық есептік көрсеткішке ұлғайтылған жәрдемақы алады (1 838 теңгеге);

- 50 мыңнан астам 16 жасқа дейінгі мүгедектер 3 айлық есептік көрсеткішке ұлғайтылады (2 757 теңгеге);

- асыраушысынан айрылған 262 мың отбасы бір айлық есептік көрсеткішке ұлғайтылатын жәрдемақылар алады.

Нәтижесінде 2005 жылы, 415 мыңнан астам мүгедектер үшін мемлекеттік жәрдемақының орташа мөлшері 6 700 теңгеге дейін немесе 50%-ға жоғарылайды. Асыраушысынан айрылуына байланысты мемлекеттік жәрдемақының орташа көлемі 20%-ға, 6 500 теңгеге дейін өседі.

Бірақ бұл ұлғайтулар бұған дейін жәрдемақының ең жоғары мөлшерін алып жүрген мүгедектердің бәріне бірдей қатысты емес. Олар үшін бағаның өсуін ескере отырып индексациялау жүзеге асырылатын болады.

Сіздер бен біздің әкелеріміз және аталарымыз алдындағы парызымыздың тағы бір мәселесі бар, бұл біздің тарихи зердеміздің мәселесі.

Келер жылы біз Ұлы Отан соғысындағы Жеңістің 60 жылдығын атап өтеміз, біздің қадірменді ардагерлерімізге құрмет көрсететін боламыз. Осы атаулы датаға байланысты Үкіметке 2005 жылы соғыс мүгедектері мен соғысқа қатысушыларға берілетін арнайы мемлекеттік жәрдемақының мөлшерін 15 айлық есептік көрсеткішке дейін өсіруді және ардагерлерге 30 мың теңге көлемінде біржолғы материалдық жәрдем көрсетуді тапсырамын. Бұл іс-шараларға 6,5 млрд. теңге бөлу қажет.

Тұтастай алғанда, әлеуметтік қамсыздандыруға 2004 жылы 2,5 млн. астам адам қамтыла отырып, республикалық бюджет есебінен 217,2 млрд. теңге бөлінді, ал 2005 жылы бұл мақсаттарға арналған шығыстарды көбейту шамамен 33 млрд. теңгені құрайтын болады.

Тұрмысы төмен азаматтарды әлеуметтік қолдау жөніндегі өзге де шаралармен қатар 2005 жылдың соңына қарай 2003 жылдың басымен салыстырғанда күнкөрісі кедейшілік деңгейінен төмен азаматтар саны екі еседен астамға азаюы тиіс.

Біз сондай-ақ елімізге халықтың одан әрі көп келуін ынталандыруға тиіспіз, сондықтан оралмандар иммиграциясының квотасын 2005 жылы 15 мың отбасына дейін көбейту керек. Олардың қайта қоныстануы мен тұрғын үй алуы үшін 9,8 млрд. 800 млн. теңге бөлу көзделіп отыр.

Біз еңбек қатынастарын реттеу жөніндегі заңнаманы жетілдіре береміз, Еңбек кодексінде заңдастырылған еңбекпен қамтылуды ынталандыруды көздейміз, еңбекпен қамтудың қазіргі заманғы үлгісін қалыптастырамыз.

Адам дамуының басым міндеттерін шешудің маңызы аса зор. Сондықтан облыстарды дамытудың барлық бюджеттері тек қана білім беру, денсаулық сақтау, сумен қамтамасыз ету жүйелерін дамыту мақсаттары мен тұрғын үй құрылысы инфрақұрылымына пайдаланылуы тиіс.

2005 жылы ауылдық жерде білім беру, денсаулық сақтау және сумен қамтамасыз ету нысандарын салуға мемлекеттік бюджетте 15 млрд. теңге, ал облыс орталығы мен қалалардағы ерекше маңызды объектілер үшін 5 млрд. теңге қарастыру қажет.

Әлеуметтік сала мен адам ресурстарын дамыту Қазақстан үшін шешуші ұзақ мерзімді басымдық болып табылады. Мен жариялаған міндеттер бірінші кезекті болып табылады, бірақ әлдеқайда соңғылар емес. Менің тапсырмам бойынша

реформалардың әлеуметтік бағытталуын күшейту және жаңа әлеуметтік саясат қалыптастыру жөніндегі жұмыс жүргізіліп жатыр. Ол келесі жылы жария етіледі.

3. Мемлекеттің бәсекелестік қабілеті.

Мемлекеттің бәсекелестік қабілеті елдің халықаралық аренадағы рөлі мен беделінің артуынан, мемлекеттің өз азаматтарының өзекті проблемаларын шешу қабілетінен, мемлекет ұсынатын қызметтер сапасының артуынан көрінеді.

3.1. Мемлекеттік құрылыс.

Бұл мәселелерді шешу, өз кезегінде, көп жағдайда мемлекеттік қызметшілердің саны мен сапасына, мемлекеттік басқару жүйесінің тиімділігіне байланысты.

Соңғы кезде орталықта да, жергілікті жерлерде де биліктің барлық түрлерінің мемлекеттік органдардың санын көбейту әрекеттері жандана түскенін айтуға тиіспін. Бұған жол беруге болмайды.

Әрине, өмір бір орнында тұрмайды, қажет жерінде өзгерістер керек. Алайда Үкімет мемлекеттік аппараттың жалпы санының өсуіне жол бермеудің қатаң саяси ұстанымын басшылыққа алуы тиіс.

Бұған Президент жариялаған мемлекеттік саясат талап ететін жерде ғана рұқсат берілуі мүмкін.

Біз жинақы кәсіби Үкімет қалыптастыруда көп нәрсеге қол жеткіздік. Басы артық қызметтер мен буындарды қысқарту, басқару процесін орталықсыздандыру арқылы, атқарушы билік құрылымын одан әрі де жетілдіре түсу керек.

Сонымен бірге министрліктер мен ведомстволардың өздеріне тапсырылған қызметтерді орындаудағы рөлі мен жауапкершілігін күшейту қажет.

Мұнымен қатар, «электрондық үкімет» қалыптастыруға іс жүзінде кірісу керек. Бұл құрамы жағынан шағын, өз қызметінде мөлдір іс-қимылды Үкімет болмақ. Ол халық пен шенеуніктер арасындағы тоқайласуды азайтуға мүмкіндік береді, қызмет көрсету сапасын арттырып, мерзімін қысқартады. Мұның өзі жаңа әкімшілік реформаға және мемлекеттік аппаратты қысқартуға әкеледі.

Мұндай жұмысты іске асыру үшін компьютерлік сауатсыздықты жоюдың және халықтың интернетке қол жетімділігін қамтамасыз етудің көлемді бағдарламасы қажет. Мұны Үкіметке тапсырамын, кезінде өткен ғасырдың отызыншы жылдарында сауатсыздықпен күрес жүргізілгендей, компьютерлік сауаттану жөніндегі ауқымды іске біздің азаматтарды, әсіресе жастарды шақырамын.

Мемлекеттік қызметте, мемлекеттік қызметшілерді даярлау мен қайта даярлау жүйесінде, мемлекеттік басқару деңгейін және мемлекет ұсынатын қызмет сапасын арттыру мақсатында елеулі өзгерістер қажет болады.

Мемлекеттік қызмет академиясының қызметі түбегейлі қайта құрылуға, оның материалдық базасы нығайтылуы және қаржымен қамтамасыз етілуге тиіс. Саяси қызметші лауазымына қабылдау кезінде академияда оқығаны ескерілуге тиіс. Академияның жанынан зерттеу орталықтары жүйесін ашып, оларда жұмыс істеу үшін таңдаулы профессор-оқытушы кадрларын тарту қажет. Академия бітірушілерінің санын және оны қаржыландыруды едәуір ұлғайту керек.

Биылғы жылдан бастап біз мемлекеттік қызметшілердің еңбекақысын 50%-ға өсірдік, мемлекеттік қызметшілерді әлеуметтік қорғауды арттыру жөніндегі жұмысты одан әрі де жалғастырамыз.

Бірақ еңбекақының өсуімен бірге мемлекеттік қызметшілердің өздеріне де: олардың кәсібилігіне, патриоттығына, тәртібіне, моральдық және адамгершілік келбетіне деген талап та күшейе түсетін болады.

Сыбайлас жемқорлық қылмыстары қатаң құдалануға тиіс: бұл үшін қажетті заңдар қолда бар.

Мемлекеттік қызметке жаңа қызметкерлерді қабылдау кезінде компьютерді, интернетті қолдана білу дағдысы міндетті талап болуға тиіс және мүмкіндігінше ағылшын тілін білуі жөн, ал болашақта бұл талап та міндеттілікке айналады.

Біліктілік талаптарын қатайту және аттестациялық комиссияларының жұмысын барынша принципті ету қажет болады.

3.2. Ішкі саясат.

Өткен және ағымдағы жылы қоғамымызды менің өткен жылғы жолдауымда белгіленген бес бағыт шеңберінде одан әрі демократияландыру жөніндегі жұмысты жалғастыратын боламыз. Олар күшінде қалады және оларға қосымша мынадай сәттерге назар аудару қажет.

Біз үш принципті элементке: азаматтық қоғам институттарын дамытуға, орталықсыздандыруға, тұрақты саяси-партиялық жүйе құруға ден қоюға тиіспіз. Тұрақтылықты, демократияны және азаматтардың құқықтарын қорғауды нығайту жөнінде қадамдар жасау қажет.

Біріншіден, жаңа сайлау тетіктерін енгізу, саяси процестің әрбір субъектісінің рөлі мен орнын нақтылау мәселелерін пысықтағанымыз жөн.

Біз партиялар мен қоғамдық бірлестіктердің қызметін реттейтін заң нормаларын жетілдіре отырып, партиялық-саяси жүйемізді одан әрі дамытатын боламыз.

Қазір қоғамда бұқаралық ақпарат құралдары туралы және сайлау туралы жаңа заңдар қызу талқылануда. Олардың атына сын ескертпелер де айтылып жатыр.

Естеріңізге сала кетейін, партия мүшелерінің саны 50 мыңнан кем болмауы керек деген тұрғыда заңнамалық түзетулер қабылдағанымызда, мұны еңсерілмейтін кедергі деп атаған болатынды.

Бірақ қазіргі сәтке бұл деңгейді оңай еңсерген тоғыз партия тіркеліп үлгерді, енді әлгі түзетудің демократиялылығына ешкім де күмәнданбайды. Қазіргі БАҚ туралы және сайлау туралы заңдар да сондай болады.

Жаңа сайлау заңнамасының нормалары барлық деңгейдегі сайлау комиссиялары қызметіндегі кәсібилік пен мөлдірлік деңгейін көтеруге бағытталған.

Парламенттегі, жергілікті сайлау органдарындағы партиялық фракциялардың өкілеттіктерін заңнамалық айқындау туралы да ойлану қажет.

Партиялар мен үкіметтік емес ұйымдар қызметін отандық заңды және жеке тұлғалар тарапынан қаржыландыру мәселелері жөнінде құқықтық шешімдер әзірлеп, қабылдау талап етіледі. Үкіметтік емес секторды қолдау сапалы жаңа ауқымға көтерілуге тиіс.

Сайлау блоктарының қызметін құқықтық реттеу туралы мәселе де өзекті болып табылады.

Екіншіден, қоғамды одан әрі демократияландыру жөніндегі тұрақты жұмыс істейтін кеңестің әлеуеті әлі де болса кең тынысты пайдаланылған жоқ. Кеңестің тек қана билік үшін ұсынымдар берілетін «дөңгелек үстел» ғана болып қалмауы маңызды. Тұрақты жұмыс істейтін кеңесте қабылданған шешімдер партиялардың

күш-жігерімен Парламенттегі өз өкілдері арқылы, ал үкіметтік емес ұйымдар нақты әлеуметтік маңызды жобаларға қатысу арқылы іске асырылуға тиіс.

Үшіншіден, осы жылдың күзінде партиялар үшін саяси кемелділік емтиханы болып табылатын Парламент Мәжілісіне сайлау өтеді. Біздің ортақ парызымыз — сайлауды заңға қатаң сәйкес түрде өткізуді қамтамасыз ету.

3.3. Сыртқы саясат және қауіпсіздік.

Біздің заманымыздың ерекшелігі терроризмге қарсы белсенді күрес болып отыр. Ресей мен Испаниядағы соңғы оқиғалар баршаны дүр сілкіндіріп, терроршылардың айуандық әрекеттерінен қорғалған, сірә, бірде бір мемлекеттің жоқтығы туралы ойлануға мәжбүр етті. Ешбір кінәсіз бейбіт азаматтар қаза табуда.

Атап айтқанда, халықаралық терроризмге, діни экстремизмге, есірткі тасымалы мен басқа да қазіргі заман сыны мен адамзатқа қауіп төндіретін қатерлерге қарсы күресте біз үшін бірлік және халықаралық күш-жігерді шоғырландырудың қаншалықты маңызды екендігі міне осыдан белгілі.

Бүгінгі таңда Қазақстан барлық көрші мемлекеттермен тұрақты, болжамды қарым-қатынас жасап отыр. Тиімді халықаралық ынтымақтастықтың берік жүйесі жасалды.

Біз Шығыс және Батыс елдерімен өзара пайдалы екі жақты қатынастарды дамытуға бейілміз. Қазақстанның сыртқы саясаты елдің тез арада экономикалық дамуына, оның әлемдегі маңызын көтеруге жәрдемдесуге бағдарлануға тиіс.

Қазақстан өзін ықпалдасу мен көп қырлы ынтымақтастықты табанды жақтаушы ретінде көрсетті.

Осыған байланысты Біртұтас экономикалық кеңістік, ЕурАзЭҚ, Шанхай ынтымақтастық ұйымы және Орта Азиялық ынтымақтастық шеңберіндегі жұмысты жалғастырған абзал.

Ресей-Қазақстан үшін аса маңызды ел. Біз ортақ геосаяси жағдайдамыз, ұшырасатын проблемаларымыз да ортақ. Біздің әлемдегі көптеген процестерге көзқарастарымыз ұқсас, оларды іске асыру керек. Қол жеткізілген экономикалық ықпалдасу мен сенімнің биік деңгейі одан әрі жалғасын табуы қажет.

Қазақстан АҚШ-пен өзара қатынастардың қол жеткізілген деңгейін жоғары бағалайды. Біз Америкамен арадағы белсенді ынтымақтастықтың дамуымыздың сыртқы жағдайларын қамтамасыз ету жөніндегі маңызын жақсы түсінеміз. Американдық компаниялардың Қазақстанға инвестиция салуы ынтымақтастықтың маңызды факторы болып табылады. 25 млрд. доллар тікелей шетелдік инвестициялардың шамамен 7,5 млрд. АҚШ-тың үлесіне тиесілі. Біз екі елдің мүдделерін есепке ала отырып, бұдан әрі де неғұрлым кең ауқымды ынтымақтастыққа үміт артамыз.

Көршіміз Қытаймен тұрақты және достық өзара қатынастарымыз маңызды. Бұл біздің екі жақтың мүддесін білдіретін барлық мәселелер бойынша тұрақты үндесу жүргізіп отырған сенімді серіктесіміз. Бізге өзара сауда-саттық көлемін өсіру үшін жұмыс істеу қажет. Бұған біз қол жеткізген биік өзара түсіністік деңгейі жәрдемдесетін болады.

Маңызы бұдан кем емес тағы бір басымдық — Орталық Азия елдері. Экономиканың, тиісінше елдер мен халықтардың өздерінің де жуықтай түсуі жөнінде көршілерімізбен белсенді жұмыс жүргізу керек. Біз сол сияқты

Қазақстан шекарасының оңтүстік шептеріндегі тұрақтылықты қамтамасыз етудің маңыздылығын түсінуге негізделеміз.

Еуропалық Одақ біздің ірі сауда-экономикалық серіктесіміз болып табылады және бұл жерде Қазақстан мүдделерін ілгерілету мен қамтамасыз ету тұрғысында белсенді жұмыс жүргізу керек.

Біздің Түркиямен, күллі мұсылман әлемімен жақын қатынастарымыз да тұрақты назарда болуға тиіс.

Жоспарларымыздың іске асырылуы, әлбетте, Қазақстанның қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселесіне басым назар аударуға көңіл бөлуді талап етеді.

Жаңа уақыт сыны мен қауіп-қатерлерге қарсы күресте ТМД елдерінің күш-жігерін шоғырландыру жөніндегі бастаманы іс жүзінде жүзеге асыруға жұмылу қажет.

Азиядағы өзара ықпалдастық және сенім шаралары жөніндегі кеңес мақсатын одан әрі іске асыру жөніндегі тынымсыз жұмысты жалғастыру аса маңызды. Ұжымдық қауіпсіздік шарты ұйымындағы қызметті қалыптасып отырған ақиқатқа мейлінше бейімдеген жөн.

Қарулы Күштерді реформалауды жалғастыру қажет. Тиісті мемлекеттік органдардың алдында тұрған негізгі міндеттер армияны кәсібилендіру және оның материалдық-техникалық базасын жақсарту болып табылады. Біз жасақтау, әскери қызметшілердің мансабын жоспарлау, резерв жасау жүйесін жетілдіру мәселесіне назар аударуымыз керек. Жұмыстың маңызды бағыты елдің әскери жоғары оқу орындарында және университеттердің әскери кафедраларында офицерлік құрамды даярлау болуға тиіс. Армияның материалдық-техникалық базасын жақсарту үшін қару-жарақтар мен әскери техника санын оңтайландыру жөнінде шаралар қолдану қажет.

Осы Жолдауда белгіленген міндеттерді іске асыру мақсатында Үкімет пен әкімдер 2005 жылғы бюджетте қажетті қаржыландыруды көздеуге, сол сияқты ағымдағы бюджетті нақтылау жөнінде қажетті ұсыныстар енгізуге тиіс. Парламенттің тиісті заңдар қабылдауы керек.

Қымбатты отандастар!

Біз алдымызға келешекке бағытталған күрделі де, бір қарағанда, орындалуы қиын міндеттер қойып отырмыз.

Сонымен қатар, осыдан 15 жыл бұрын Қазақстанның шеткері жатқан одақтас республикадан елеулі қаржылық және зияткерлік ресурсы бар тәуелсіз мемлекетке айналарына ешкім сенбегенін естеріңізге сала кетейін.

10 жыл бұрын Қазақстанның 50 млн. тоннадан астам мұнай өндіретініне (яғни екі еседен астам өсіммен), елордасын Алматыдан Астанаға көшіріп, өз жасанды жер серігін ұшыратынына сенген адам кемде-кем болатын.

5 жыл бұрын ұлттық қор мен Даму банкін құру қажеттілігі туралы ешкім тыңдағысы да келмеп еді.

Жоспардан өмірдің өзі батыл екенін тәжірибеміз көрсетіп отыр.

Француз ойшылы Люк де Вовенарг айтқандай, «қолынан ұлы іс келмейтіндер ұлы бастамаларға да қырын қарайды».

Біз Қазақстанның батыл бастамаларға дайын екенін, ал қазақстандықтардың оларды іске асыра алатынын дәлелдедік. Енді соны тағы бір рет паш етейік!

Ендеше біз уақыттан қалыспай қадам баса алатынымызды көрсетейік. Иә, біз кезінде былайғы дүниеден көп кейіндеп қалдық. Ендігі жерде біздің тізімнің соңында қалғымыз келмейді. Алға кеткен әлемдік өркениет көшінің шаңын жұтқымыз келмейді. Ал бұл үшін бәріміз өз күш-қуатымызды, халқымыздың бойындағы барлық парасат пен зият күшін бір жұдырыққа жұмылдырып, оның күллі әлеуетін барынша пайдалануымыз қажет. Мен Қазақстанда жоғары жетістіктерге жетуге қабілет — қарымы қаптал жететін ғалымдардың дүниеге келеріне сенімдімін. Мен орта бизнестің нығайып, жаңа жұмыс орындарын құрарына, сөйтіп бүкіл еліміз бен бүкіл халқымыздың игілігіне қызмет етеріне сенімдімін.

Біздің Қазақстанымыздың байлығы молайып, өркендей береді. Біз еліміздің ұзақ мерзімдік стратегиясында өзіміз белгілегендей тынбай алға баса беретін боламыз!

«Еуразияшылдық: идеядан практикаға» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференцияда сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2004 жылдың 2 сәуірі

Уважаемые участники конференции!

За те 10 лет, что прошли после провозглашения идеи Евразийского Союза, мир сильно изменился. В новом столетии появились новые угрозы и вызовы, новые риски и новые возможности. Процесс глобализации во всех сферах приобретает все более масштабный характер. Сильно изменилась геополитическая конфигурация мира. Резко обострились этнические и религиозные конфликты во многих регионах мира, терроризм, к сожалению, стал привычным явлением даже в Европе.

Тем более удивительным остается тот факт, что многие идеи, положенные в основу модели Евразийского Союза, сохранили свою актуальность.

Напомню, что речь шла о четырех принципиальных моментах.

Во-первых, интеграция может носить только прагматический характер, основанный прежде всего на экономической целесообразности.

Во-вторых, идея многоярусной и разноскоростной интеграции.

В-третьих, обеспечение безопасности невозможно усилиями только одной страны, необходим поиск механизмов региональной безопасности.

В-четвертых, добровольность интеграции.

Именно экономическая составляющая модели, предложенной 10 лет назад, оказалась работоспособной в практическом плане. Мы исходили из того, что не старые политические структуры, не восстановление прежнего СССР, но экономика национальных государств может служить базой интеграции.

Реальный опыт показал, что ни прошлая политическая история, ни единство культуры и языков, ни наличие мощных этнических диаспор, связывающих разные страны, не являются достаточным основанием для интеграционных процессов.

Реальным мотивом интеграции выступает экономический интерес. Но для того, чтобы этот интерес трансформировался в практическое действие, необходимо единство экономических институтов и законодательной базы.

Простое восстановление прежних связей невозможно и нежелательно. Мы видели за эти 10 лет, что попытки создать интеграцию на основе старой инерции не проходили. И причина проста.

Если взглянуть на эффективные региональные объединения в мире — от Северной Америки до Юго-Восточной Азии, — то они основаны на единых экономических институтах. Коротко говоря, интеграция возможна при определенных предпосылках. Эти предпосылки создаются самими странами.

Вторая идея — о разноуровневой и разноскоростной интеграции — подтвердилась полностью. Нельзя сводить интеграцию только к одному аспекту. За эти годы мы видели самые разнообразные интеграционные объединения — от военных, таких как ОДКБ, экономических, таких как ЕврАзЭС, до общеполитических, таких как ШОС.

Каждый интеграционный уровень выполняет свою задачу. Другой аспект этой идеи — разноскоростная интеграция. Тогда об этом мало кто задумывался. Казалось, что стоит дилемма — быть интеграции или не быть. Но реальная дилемма заключалась в другом: в степени готовности или неготовности интеграции у разных стран.

Как показало десятилетие, действительно, страны оказались в разной степени готовы к интеграции. Более того, видение векторов интеграции оказалось разным. И это закономерно, поскольку зоны экономического и культурного тяготения сильно изменяются со временем. Из этого нельзя делать драматических выводов.

Это естественный процесс, продиктованный логикой национальных интересов. Поэтому разная скорость интеграционных процессов на огромном пространстве Евразии, предусмотрительно заложенная в базовую модель, не является результатом злой или доброй воли политиков. Она заложена самой реальностью.

Третий вектор — региональная безопасность. В то время трудно было предположить сегодняшний размах международного терроризма. Однако некоторые тревожные сигналы, связанные с активизацией новых, внесистемных сил в традиционной политической структуре региона, уже были заметны.

Мы понимали, что проблемы наркотрафика, транснациональной преступности решить усилиями одной страны региона невозможно. К тому же «афганский узел», который в тот период оставался своеобразным «складом горючего», не мог нас не беспокоить.

Все это диктовало необходимость новой формулы региональной безопасности.

Мы отдавали себе отчет в том, что единого ядерного щита уже нет, что система ПВО и пограничная инфраструктура отдельных национальных государств только складывались, и это резко повысило «привлекательность» региона для различных экстремистских сил.

Была проделана большая работа по развитию таких структур, как ШОС, ОДКБ, СВМДА, а также в рамках Центральной Азии.

Во многом благодаря этому, а также деятельности международной коалиции по борьбе с терроризмом ситуация в регионе в среднесрочной перспективе гораздо более стабильна и предсказуема. Но четкое обозначение региональной безопасности как одной из основных платформ интеграции в наших условиях было озвучено именно в проекте Евразийского Союза и стало во многом отправной точкой практических действий.

Мы изначально настаивали на сугубой добровольности интеграции. Это принципиальное положение. Разные сценарии вынужденной интеграции хороши только на первый взгляд. Дело в том, что это не отвечает самому пониманию интеграции в современных условиях.

Если в прошлом региональные объединения действительно могли строиться на принципах «железных занавесов», экономического автаркизма, то сегодня глобализация легко прорывает такие барьеры. И речь идет не только об экономической или культурной глобализации. Позволю себе такой неологизм, как «глобализация террора».

11 сентября 2001 года и 11 марта 2004 года — это два жутких знака того, что терроризм действительно стал глобальной, а не региональной силой. Если же говорить об экономических аспектах глобализации, то любая интеграция, основанная на ином, нежели добровольное желание фундаменте, будет быстро разрушена.

К тому же необходимо понимать тот простой факт, что для каждого народа национальная независимость по существу, а не по форме есть абсолютный приоритет. Мы видели, как на протяжении десятилетий в Восточной Европе было живо стремление выйти из искусственного экономического блока и как сильно стремились те же страны в Европейский Союз. Урокам истории необходимо учиться.

Добровольность и четкое понимание своего национального интереса — только они делают интеграцию реальной вещью, а не прожектерством.

Очевидно, что прогностический потенциал идеи оказался неплохим. Но время само меняет контексты, и сегодня мы можем сказать, что эта модель по существу являлась попыткой региональной адаптации к мягкому вхождению в мир глобализации.

Видеть в глобализации только благо нельзя. Она несет с собой столь стремительные изменения, что многие регионы мира столкнулись с неразрешимыми проблемами. И те взгляды, которые были верны для прошлого века, оказались за порогом в новом столетии. Долгие годы популярна была идея о том, что развитые страны просто эксплуатируют мировую сырьевую периферию.

Сегодня вопрос стоит иначе: целые регионы планеты оказались в «зоне забвения». Ключевым словом становится конкурентность на глобальных рынках. В силу накапливавшейся десятилетиями технологической отсталости многих стран региона, коллапса прежней государственности, колоссального экономического кризиса в одиночку выходить в глобальное плавание чрезвычайно тяжело.

Подготовиться в рамках региональной интеграции к более мягкой адаптации к глобальным рынкам — это абсолютно корректный и оправданный ход. Ведь никто не может отрицать, что именно региональная интеграция в Европе позволяет сегодня успешно адаптироваться к глобализации многим небольшим европейским странам, потенциал которых значительно уступает нашему.

Время вскрыло дополнительное измерение евразийской модели — через региональную интеграцию на глобальные рынки. Другой вопрос, что многого не удалось сделать потому, что существуют и другие мощные механизмы вхождения в глобальные рынки. Но забывать о потенциальных возможностях региональной интеграции нельзя и сегодня.

При оценке той или иной модели важен не только взгляд из будущего или настоящего. Важно понять ситуацию «изнутри», из того времени, когда модель создавалась.

Тогда, в 1994 году, мы находились в столь кризисной ситуации, что любое теоретизирование казалось бессмысленным занятием. Все наши заботы были посвящены элементарной задаче выживания. В то же время некоторые горячие головы предлагали перекроить границы новых независимых государств.

С другой стороны, обретение национальной независимости и вековая мечта о собственной государственности, казалось, лишали всякой общественной поддержки идеи интеграции. Национальные элиты во многих странах скептически относились даже к постановке вопроса. Это было абсолютно объективной и понятной реакцией.

Но тех, кто не слышит голоса будущего, оно всегда застает врасплох. Поэтому, внимательно изучив опыт региональных объединений в мире, некоторые новейшие тенденции в сфере экономики и безопасности, мы вышли с такой идеей.

Внимательное прочтение того текста десятилетней давности убеждает, что заложенные в модели принципы прагматичного экономического интереса, разных уровней и разной скорости интеграции, региональной безопасности и добровольности не создают никакой угрозы национальному суверенитету и абсолютно адекватны задачам нового столетия.

Такое прагматичное понимание характерно сегодня и для Президента России Владимира Владимировича Путина, и для большинства моих коллег в странах Евразии.

Хотел бы высказать особую признательность научному сообществу, которое оказало серьезную поддержку этой идее.

Я не случайно выступил тогда в Московском государственном университете. Умение подняться над потоком повседневности и увидеть скрытую структуру реальности всегда отличало подлинных ученых. Не скрою, что эта поддержка придавала мне сил в той непростой работе, которая проводилась последнее десятилетие.

Глубоко символично и то, что собрались мы сегодня в стенах университета, носящего имя великого евразийца Льва Николаевича Гумилева. Хотел бы выразить всем вам свою благодарность и пожелать успешной работы.

Мемлекеттік кадр саясатының мәселелері жөніндегі кеңесте сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2004 жылдың 12 сәуірі

Құрметті әріптестер!

Бүгін біз мемлекетіміздің кадрлық саясатына байланысты мәселелерді талқылау үшін бас қосып отырмыз.

Барлықтарыңыз білесіздер, көп нәрсені мен кешегі халыққа Жолдауымда айттым. Қалың жұртшылықтың бұл Жолдауды тереңнен талқылап, жан-жақты қолдап жатқанын бүгінде баспасөзден де, өзіме келіп жатқан хаттар ағынынан да анық аңғарып отырмын.

Биылғы Жолдауда халық көптен күткен, ел назарын талайдан бері елеңдеткен әлеуметтік-тұрмыстық мәселелер барынша қамти айтылды. Әсіресе халықтың денсаулығы, білім алуы мен әлеуметтік жағынан ойдағыдай қорғалуы біздің ендігі дамуымыздың негізгі сара жолы болуы тиіс.

Міне, осы тұрғыда мемлекеттік қызметкерлер алдында, мына сіздердің алдарыңызда, үлкен міндеттер мен көкейтесті мәселелер тұр.

Халыққа сөз арнау бар да, оны ойдағыдай орындау бар. Оны іске асыру мемлекеттік аппаратқа, жергілікті және орталық билік органдарындағы мамандарға, осы отырған сіздерге тікелей байланысты. Сондықтан мемлекеттік кадр саясаты стратегиялық маңызға ие. Мұны мен Қазақстанның 2030 жылға дейінгі стратегиялық дамуында айтқанмын. Тағы да қайталап айтамын.

Қай елде де, қай мемлекетте де істі орындайтын, мемлекеттік үлкен саясатты жете жүргізетін — мемлекеттік қызметкерлер. Сондықтан мемлекеттік қызметке елі үшін, жері үшін, ортақ Отаны үшін барынша адал да мақсаткерлікпен еңбек ететін, халықтың мұңы мен мұқтажын өзінің жеке басының мәселесінен жоғары қоя алатын, өзінің білімі мен білігін жұрты үшін жаратуға әрқашан дайын азаматтар келуі керек.

Әлемдегі қай елді алып қарасаңыз да мемлекеттік қызметтің мәртебесі мен абыройын алып жүргендер солар — мемлекеттік қызметкерлер.

Мен осы тұрғыда сіздерге үлкен сенім білдіремін. Сенім білдіре отырып, тапсырылған қызметтердің қай-қайсысы да ел үшін, біздің ортақ Отанымыз үшін екенін естен шығармауларыңызды сұраймын. Ол үшін бізге жұмылған жұдырықтай бірлік пен өзара түсіністік, тізе қосқан ынтымақ, бір-біріне иығын тосқан ауызбіршілік керек.

Сонда алынбас қамал, бағынбас биік болмайды.

Осы жерде айта кетуім керек: мемлекеттік тілдің мәртебесін көтере беруіміз және біз әлем тілдерін де жан-жақты меңгеруіміз керек. Бүгінгі жаһандану жағдайында көп тіл білгеннің көршісі де көп, жолдасы да мол болатынын уақыт көрсетіп отыр. Демек, ендігі жерде біздің қатарымызға білімді, білікті, сан тілді сапалы меңгерген және компьютер тілін білетін отаншыл кадрлар келуі қажет.

Арамызда жүрген ондай жастарды, шет елдерден білім алып келген талапкерлерді мемлекеттік қызмет саласына кеңірек тартып, олардың білімдерін ел келешегіне бағыттау керек.

«Болашақ» бағдарламасымен, басқа жолдармен Еуропа, Америка, Азия елдерінде оқып келген жастарға қамқорлық жасау ісі де назарда болсын.

Алдымызда тұрған міндеттер сан алуан. Оның бәрін абыройлы да табысты атқару халқымыздың бүгіні мен ертеңін кеңінен ойлау болмақ. Осы тұрғыда сіздер атқаратын істер ауқымы орасан зор.

Жасыратыны жоқ, көбіміз кешегі кеңес заманынан шықтық. Жаман болсын, жақсы болсын мемлекеттік аппараттан алған тәжірибеміз аз емес. Бар болғаны он екі жыл ішінде мемлекетіміз талай тар жол, тайғақ кешулерден абыроймен өтсе, оның өзі сол тәжірибенің арқасы.

Ал енді осы кезең ішінде жүргізілген реформалар біздің елімізді кешегі кеңестік республикалар арасында әлеуметтік-экономикалық даму жағынан алдыңғы қатарға шығарды десек, бұл істе мемлекеттік аппараттың лайықты үлесі бар.

Дегенмен уақыт бір орнында тұрған жоқ. Бүкіл дүние жүзінде, жақын айналамызда болып жақтан оқиғаларды білесіздер. Әрбір күн күрделене түсуде. Ендеше мемлекеттік аппараттың, оның интеллектуалдық және кәсіби деңгейіне деген талап та өзгеше.

Бұл жоғары лауазымдағылар болсын, орта буынғы басшылар болсын, әкімшілік қызметтегі төменгі буындағы мемлекеттік қызметшілер болсын — барлығына бірдей қатысты.

Білімді, іс тетігін білетін кадрлар бізде аз емес. Мәселе тек олардың, біріншіден, елдің мұң-мұқтажына деген көзқарасында, елжандылығында, екіншіден, жанжақты дайындығында, терең сауаттылығында, үшіншіден, кәсіби шеберлігінде. Міне, осындай талаптарға жауап беретін кадрлардың тегеурінді толқыны ғана осы кезге дейінгі жетістіктерімізді одан ары қарай алып кете алады. Оны қалыптастыру — кезек күттірмейтін шаруа.

Уважаемые участники совещания!

Сегодня я хочу обсудить с вами вопросы кадровой политики государства.

Вы знаете, что проведенные за этот период реформы вывели Казахстан в число лидеров по темпам экономических реформ и развития на постсоветском пространстве. И в этом немалая заслуга государственного аппарата.

Известно, что «драконы» и «тигры» Юго-Восточной Азии сделали исторический прыжок из «третьего» мира в «первый» благодаря четкой стратегии развития и высокоорганизованному патриотичному чиновничеству.

Но оно не появилось стихийно. Госаппарат бережно взращивался, пестовался годами целенаправленных усилий.

С началом реформ мы столкнулись с острейшей проблемой нехватки управленцев-рыночников.

Нам приходилось учиться на ходу. Мы перенимали зарубежный опыт, адаптировали его к нашим условиям.

Для этого мы приглашали иностранных советников и консультантов, которые обучали нас азам рыночной экономики.

Но стратегический упор мы сделали на воспитание молодых управленческих кадров, как внутри страны, так и за рубежом.

Был создан экономический совет при Президенте, куда были набраны молодые специалисты, не обремененные прошлым опытом. После именно из их среды выросли кадры для различных министерств и ведомств.

Моими указами были созданы центры подготовки новой генерации кадров. Это — КИМЭП и Академия государственного управления.

Уже более 10 лет работает президентская программа «Болашак», по которой наша молодежь обучается в лучших университетах мира. Эти выпускники успешно работают во многих государственных учреждениях.

Мы поставили задачу создания новой структуры управления, и распрощаться со старой, командно-административной системой.

Вопросы строительства современного государственного аппарата и вертикали власти решались на втором этапе и были связаны с проведением в стране конституционной реформы 1995 года.

Именно тогда мы заложили основы нынешней системы государственного управления.

С принятием Указа, имеющего силу Закона, «О государственной службе» была создана и законодательная база для ее развития.

На третьем этапе в соответствии со Стратегией развития Казахстана до 2030 года были определены приоритеты создания современной эффективной системы госслужбы и структуры управления.

В Стратегии сказано: «Чиновник новой генерации — это слуга нации, патриотичный и справедливый, преданный своему делу и профессиональный». Для выполнения этой задачи был принят новый Закон «О государственной службе», и начат четвертый этап.

Казахстан остановился на смешанной модели госслужбы, сочетающей сильные стороны как карьерной, так и позиционной системы. Она гарантирует стабильность государственного аппарата и карьерный рост чиновников. Одновременно с этим мы развиваем принципы меритократии — продвижения на службе по заслугам.

На всех этих этапах главной стратегической задачей было создание компактного государственного аппарата, призванного отстаивать интересы общества и государства.

Сейчас в стране есть все предпосылки для формирования такой профессиональной государственной службы.

За короткое время мы фактически создали целую отрасль права, регулирующего отношения на государственной службе.

Ориентиры модернизации системы государственного управления я определял и в своих посланиях.

А на этом совещании нам необходимо наметить конкретные задачи кадровой политики. Они должны служить достижению стратегических целей, стоящих перед страной.

Мы уже являемся частью мирового рынка. Глобализация бросает нам новые вызовы. И адекватность ответа на них напрямую зависит от степени нашей готовности решать новые, более сложные задачи. А это возможно только при высочайшей эффективности и ответственности государственного аппарата.

Хочу еще раз подчеркнуть, что надо повышать качество системы государственного управления, а не количество госслужащих. И оставьте попытки под разными предлогами увеличить численность госорганов. Это касается всех уровней власти.

Мы много говорим о развитии высоких информационных технологий, индустриально-инновационном прорыве, достижении уровня передовых западных стран.

А ведь решение этих масштабных задач, в первую очередь, связано с повышением эффективности институтов власти и напрямую зависит от того, насколько адекватен госаппарат новым веяниям времени.

По сути дела, на пороге вступления в ВТО мы оказываемся перед лицом глобальной конкуренции и в сфере управленческих решений.

Активными игроками на мировом рынке становятся транснациональные корпорации.

Благодаря значительным финансовым и интеллектуальным ресурсам, использованию современного менеджмента и привлечению лучших кадров, они по своему потенциалу становятся отдельными государствами.

Поэтому мы должны создать высокоэффективную систему госслужбы, сочетающую опыт управления в государственном и частном секторах.

Стране нужен государственный аппарат, состоящий из патриотичных, политически нейтральных, преданных делу, профессионально подготовленных кадров, твердо стоящих на страже закона и государственных интересов.

В ином случае есть большой риск свести на «нет» экономические, социальные и политические реформы. Более того, административная реформа может и должна стать катализатором для дальнейших преобразований.

Поэтому одна из первоочередных задач на ближайшее будущее — это переход на международные стандарты предоставления государственных услуг и модернизация государственной службы в соответствии со Стратегическим планом развития Казахстана до 2010 года.

В связи с чем, поручаю Правительству до конца 2005 года осуществить полную компьютеризацию государственных органов на всех уровнях. Подключить их к электронной почте. Внедрить систему «Электронного правительства». Все это необходимо подкрепить дальнейшей конкретизацией и детализацией административных процедур. Законодательная база для этого имеется.

Те, кто хочет остаться на госслужбе, должны уделить серьезное внимание моему призыву в Послании народу о компьютерной грамотности. Это особо касается госслужащих. Они не смогут работать в условиях «Электронного правительства».

До конца текущего года необходимо внедрить информационную систему управления кадрами, которая позволит проводить оперативный мониторинг кадров государственной службы и эффективно формировать резерв.

Отдельно хочу сказать о необходимости законодательного урегулирования вопроса о гражданской службе. Она будет охватывать около 1 млн. человек. Это врачи, учителя, сотрудники социальных служб и ряд других работников. Именно от этих категорий служащих во многом зависит стабильность в обществе, будущее наших детей, здоровье нации.

Поручаю Правительству и Агентству по делам государственной службы взять этот вопрос под особый контроль и не затягивать его решение.

Теперь о разграничении полномочий.

В ближайшее время мы будем вносить поправки в более чем 150 законов, которые касаются вопросов разграничения полномочий между уровнями государственного управления. В результате многие полномочия будут переданы местным органам.

С учетом этого будет изменена классификация должностей. Соответственно, будут совершенствоваться квалификационные требования к административным должностям.

Ясно, что для реализации новых задач на региональном уровне нам необходимы высококвалифицированные и обученные кадры. Но возникает вопрос — готова ли к этому местная власть?

Хотя на региональном уровне образовательный уровень достаточно высок — 71% государственных служащих имеют высшее образование, однако многие из них не имеют специального образования, не прошли переподготовку и повышение квалификации.

Поэтому нужно совершенствовать систему подготовки и повышения квалификации кадров и внедрять единые стандарты обучения госслужащих во всех регионах.

Для этого, как я уже говорил, необходимо укрепить материально-техническую базу Академии государственного управления, усилить профессорско-преподавательский состав.

Все это нацелено на решение следующих задач.

Во-первых, все административные государственные служащие, систематически должны проходить курсы повышения квалификации.

Во-вторых, государственные служащие, впервые поступившие на государственную службу в обязательном порядке должны проходить специальные курсы в Академии и региональных центрах обучения.

В-третьих, необходимо открыть в Академии магистратуру по государственному администрированию, которая должна стать элитным курсом подготовки управленческих кадров с интенсивным изучением иностранных языков и последующей стажировкой в лучших зарубежных центрах.

Учиться по такой программе будут наиболее талантливые и перспективные молодые люди после жесткого отбора. Также в Академии должна быть создана докторантура для подготовки научно-преподавательских кадров на основе последних достижений управленческой науки.

Не менее важно усилить координирующую роль Академии по отношению к региональным центрам обучения госслужащих и учебным заведениям, осуществляющим обучение государственных служащих.

Поручаю Агентству по делам государственной службы подготовить проекты нормативно-правовых актов по развитию системы обучения кадров государственной службы.

На базе созданного Евразийского центра обучения госслужащих необходимо организовывать семинары для казахстанских управленцев высшего звена с привлечением ведущих зарубежных ученых и практиков.

Особую роль на нынешнем этапе играют вопросы, связанные с прохождением государственной службы, карьерой и формированием управленческой элиты.

Для закрепления на государственной службе высокопрофессиональных государственных служащих, обеспечения необходимой стабильности кадров необходимо совершенствовать процедуры проведения аттестации госслужащих.

Академия государственного управления должна разработать различные методики и тесты на знание законодательства для проведения аттестации с учетом уровней управления госорганов и специфики их деятельности.

В последние годы, несмотря на нормы закона, участились случаи смены высшего звена административных госслужащих с приходом новых политических руководителей. Это касается и министерств, и акиматов.

Необходимо решительно изживать порочную практику кардинальной кадровой чистки с назначением нового акима области, города или района.

Одновременно следует добиваться такого положения, когда государственный служащий может быть уволен только в соответствии с действующим законодательством, а не по прихоти руководства по каким-то надуманным причинам.

Хочу акцентировать на этом ваше внимание.

Ведь государственная служба теряет высококвалифицированных профессионалов с большим опытом работы, в которых государство вложило значительные ресурсы.

Особое внимание нужно уделять целевой подготовке кадров за рубежом.

Поручаю Администрации Президента и Агентству по делам государственной службы разработать механизм направления ежегодно, начиная с осени 2004 года, групп из числа сотрудников центральных органов управления на обучение в лучшие зарубежные школы подготовки кадров. При этом программы курсов должны быть разработаны с учетом наших потребностей. В перспективе эту практику необходимо распространить и на региональный уровень.

В последнее время забытым остался механизм ротации кадров с центрального уровня на региональный и наоборот.

Учитывая, что ротация кадров является очень эффективным инструментом кадровой политики, необходимо возобновить этот механизм.

Следующий важный вопрос — это формирование перспективной политической элиты государства. Недавно я подписал Указ о формировании кадрового резерва политической службы.

Теперь этим будет заниматься специальная комиссия. Резерв должен формироваться из числа наиболее профессионально подготовленных административных служащих, работников национальных компаний.

Резервисты будут проходить тестирование, направляться на обучение за рубеж и Академию государственного управления.

К примеру, в Сингапуре давно существуют такие процедуры при отборе кадров на высокие политические должности.

Хотелось бы также затронуть вопрос, связанный с представительством женщин в органах государственного управления. Сегодня более 50% госслужащих составляют женщины. И эту тенденцию надо сохранить. Вместе с тем, необходимо шире использовать их потенциал на должностях руководящего звена.

Дальнейшее реформирование государственной службы должно касаться не только «технических» вопросов. Одним из основополагающих принципов государственной службы является патриотизм.

А он, в том числе, предполагает и владение казахским языком. Госслужащим надо осваивать государственный язык. И Правительству необходимо создать все условия для их обучения.

Здесь же хочу затронуть и другой аспект. Я уже не раз говорил, надо осваивать иностранные языки. Сегодня к нашей стране проявляют особый интерес иностранные инвесторы и бизнесмены. И часто успешность работы с ними во многом зависит от знания их языка.

Такая сбалансированная государственная языковая политика поможет не только сохранить нашу самобытность, но будет также способствовать быстрой интеграции Казахстана в мировое сообщество.

Еще один актуальный вопрос — это соблюдение служебной этики и дисциплины. Определенная работа в этом направлении сделана. Но этого явно недостаточно.

Надо совершенствовать Правила служебной этики госслужащих. В его основу должны лечь такие нормы, как компетентность, вежливость, терпимость, тактичность и деликатность, справедливость, деловая обязательность. Отдельно должен быть выделен раздел по этике руководителя.

Также должны быть предусмотрены меры ответственности за несоблюдение этических норм на государственной службе, вплоть до понижения в должности или увольнения.

Надо научить политиков и госслужащих руководствоваться следующими принципами:

Уметь распоряжаться властью, не поддаваясь ее соблазнам.

Думать о благе общества, которому ты служишь, а не о выгоде для себя и своих близких.

Жить, не опасаясь вопроса: «На что живешь?»

Управлять так, чтобы не потерять доверие людей.

Подбирать на должности тех, кто способен профессионально вести дело.

В Германии существует порядок — если чиновник не уложился в определенное время для выдачи нужной справки, то его штрафуют.

В Сингапуре строго следят за соблюдением этики госслужащих:

ни один министр не может посметь задержать самолет или поезд;

внутри самолета не может просить перевести его из бизнес-класса в первый;

он не должен звонить кому-либо, с просьбой поддержать кого-либо. Может только пригласить и сказать, доложив об этом своему руководителю;

о полученных подарках и сувенирах госслужащий должен доложить комиссии при ведомстве, которая решает — сдать их в музей или разрешить оставить в личное пользование.

С нарушителями разбирается бюро расследований по этике. Это показывает, как мы далеки от совершенства.

Особо хочу сказать, что руководитель должен постоянно поддерживать взаимосвязь с населением. Государственная служба прежде всего — служение народу, людям.

И прием граждан должен быть естественным элементом системы работы всех госорганов.

В одной из стран запада гражданину, записавшемуся на прием, дают квитанцию с указанием времени, когда он будет принят. Попробуй его не принять в отведенное время, будешь общаться с ним в правовом поле.

Мировой опыт показывает, что все организации, будь они частными или государственными, тщательно заботятся о своем имидже.

Для формирования положительного имиджа представителей государства, пресс-службы всех государственных органов должны проводить системную работу со СМИ по освещению успешных результатов реформ.

Я предлагаю всем руководителям госорганов в целях укрепления корпоративного духа подумать над разработкой символики своих ведомств.

Возможно, было бы неплохо для государственных служащих также ввести по единому стандарту специальные нагрудные значки.

Повышения престижа госслужбы можно добиться и целенаправленным проведением политики усиления социальной защиты госслужащих, которые, несмотря на все трудности периода становления независимого государства, продолжали честно и добросовестно работать. Сейчас, когда в Казахстане быстрыми темпами растет экономика, госслужащие должны почувствовать отдачу от своего труда.

В этом году была повышена заработная плата госслужащим. При этом работникам низовых звеньев зарплата повышена больше, чем работникам высших звеньев.

Теперь надо переходить к системе оплаты, ориентированной на результат и качество труда. Уверен, что это станет хорошим стимулом для госслужащих, и позволит поднять престиж служения государству.

Мы можем компенсировать честную работу государственных служащих комплексом социальных гарантий.

Их размер и качество должны быть такими, чтобы человек 10 раз подумал, прежде чем уйти с госслужбы и расстаться с этими гарантиями. Особенно если он освобожден за нарушение законов.

Правительству, Агентству по госслужбе надо комплексно рассмотреть вопросы обеспечения государственных служащих необходимыми условиями для труда и отдыха.

Это является одним из главных факторов честного и беспристрастного исполнения своих обязанностей госслужащими.

Сөздің тоқ етері, кадрлар — біздің ұлттық байлығымыз, бүгінгі жетістіктеріміздің негізі, келешегіміздің кепілі. Сондықтан оған барынша жағдай жасалуы қажет.

Мүмкін бұл бір күннің шаруасы емес болар. Бірақ кешіктіруге тағы болмайды. Мен айтып өткен міндеттер мен нақты тапсырмаларды орындауға бүгіннен бастап кірісулеріңіз керек.

Жолдауда жарияланған, біздің даму бағдарламаларымызда айқындалған мақсаттар мен мұраттарды орындау жолындағы мемлекеттік қызметтің мәртебесі мен беделін арттыра түсу үшін барынша жауапты болу — бәрімізге сын.

Мемлекеттік қызметшінің әдебі мен мәдениеті, тәлім-тәрбиесі, мінез-құлқы, өзін-өзі ұстауы, халықпен қарым-қатынасы, елдің мүддесін ойлауы басты алғышарттардың біріне айналуы қажет.

Бұл қызметке кездейсоқ жандар, өз мүддесін көздегендер, білімі мен білігі төмен мамандар, қолынан іс келмей одан шеттетілгендер келмеуі керек. Тазалық, адалдық, парасаттылық қажет.

Және де кадр тағдырын, іс тетігін шешетін жандардың қолы да, ойы да таза болсын. Әрқашан мемлекет мүддесі, халық мұраты, ел мақсаты алдыңғы қатарда тұрсын. Мен бәріңізден осыны талап етемін.

Халқының парызы мен қарызына қиянат жасамайтын жандар ғана қатарымызға келсін. Сонда ғана біз мәртебелі ел, мерейлі Отан, іргесі мықты мемлекет боламыз.

Іске сәт!

III Еуразиялық медиа-форумда сөйлеген сөзі

Алматы қаласы, 2004 жылдың 22 сәуірі

Уважаемые дамы и господа!

Я с большим удовольствием вновь приветствую участников и гостей Евразийского медиа-форума, которые в третий раз собираются в Алматы. Форум стал реальной площадкой для обмена мнениями по самым сложным проблемам регионального и глобального развития. Полагаю, что высокая планка, установленная на прошлых встречах, будет сохранена и на нынешнем форуме.

В том хаотическом нагромождении фактов, который именуется современной историей, все более ясно проглядывают черты будущего. Это не то линейное будущее, которое нам рисовали 10 лет назад сторонники «конца истории». Напротив, это будущее, полное угроз и вызовов, возможностей и технологических прорывов, нестабильное, но предсказуемое, одним словом, живое полотно новой истории, а не абстрактная кабинетная схема.

Когда-то Шопенгауэр заметил, что «всякий человек принимает границы своего мировоззрения за границы мира». Наверное, и каждая эпоха воспринимает границы своего понимания за границы мира как такового. Между тем, в XXI веке обозначились новые дилеммы, без анализа которых трудно прогнозировать даже ближайшие события.

Четыре скрытых структурных напряжения определяют то, что принято называть глобальным сообществом.

Во-первых, это столкновение между современной цивилизацией и силовыми ответами, выходящими за пределы всяких норм морали и права. Упрощая, можно сказать, что это выбор между цивилизацией и насилием. Выплески терроризма, локальные воины, этнический геноцид — все это звенья одной цепи. Причем нельзя искать виновных только на одной стороне. Насилие всегда порождает ответное насилие. Это горькая и проверенная тысячелетиями аксиома.

Но проблема значительно глубже, чем кажется на первый взгляд. Дело в том, что в современном мире присутствует огромный потенциал напряжения, вызванный принципиально разным типом развития разных групп государств. Это совсем не конфликт цивилизаций. Это растущий разрыв в качестве жизни, качестве экономики, качестве образования и здоровья. Это растущий разрыв в перспективах развития, перспективах будущих поколений.

Пока мы все не осознаем, что схватка между цивилизацией и насилием не есть результат слабости одной религии или силы другой, пока мы не перестанем заниматься развешиванием оскорбительных ярлыков, вроде исламского терроризма, пока не будет решаться главная структурная проблема современного мира — этот стремительно растущий разрыв в качестве жизни, мир будет обречен на повторение одного и того же сценария.

В одной из зарубежных поездок мне перевели слова из телевизионного сюжета. Интервью у молодого мужчины-террориста было посвящено причинам его вступления в террористическую организацию. Ответ был простой, но если вдуматься —

страшный: «Я никогда не решился бы на убийство другого человека, даже если бы сам умер от голода. Но я больше не в силах смотреть в глаза моих голодных детей».

И это происходит в то время, когда по признанию Джона Гэлбрейта, в развитых странах мира больше людей умирает от переедания, чем от голодания.

Будет ли стабилен такой мир?

Много лет, начиная с 1992 года, используя трибуну Организации Объединенных Наций и все крупнейшие международные политические площадки — от НАТО и ОБСЕ до СВМДА и ШОС, я повторяю эту мысль: главной причиной и спусковым механизмом насилия выступает структурный дисбаланс.

Нам действительно придется решать эту дилемму — или поиск механизмов преодоления растущего разрыва между разными частями единого человечества или силовая конфронтация этих частей.

Во-вторых, противоречие между политическими интересами и нормами международного права. Сегодня ясно, что вторая половина прошлого века выработала такую правовую регуляцию международных отношений, которая отвечала сложившемуся балансу сил. Также ясно, что этот баланс сил резко изменился, и это вызывает пересмотр некоторых норм международного права. И некоторые изменения в правовых подходах действительно необходимы.

В конце концов, и постялтинский мир был сформирован в результате жесткого согласования геополитических интересов ведущих государств, а не появился как добрая воля мудрых политиков.

Но проблема XXI века состоит в том, что уровень контроля над процессами в разных частях мира ослаб по сравнению с биполярной эпохой, появились новые нетрадиционные угрозы, и, наконец, появились самодостаточные региональные державы, которые и в военном, и в экономическом отношении стремительно приближаются к самым высоким стандартам.

Во времена Кубинского кризиса личная воля Кеннеди и Хрущева избавила мир от третьей мировой войны. Кажется, тогда Кеннеди сказал: «Лучше встреча в верхах, чем на краю пропасти».

Сегодня решить проблему мирового терроризма столь легко не удастся. Если учесть все эти факторы, то становится ясным, что нарушение норм международного права, которые все-таки остаются базой компромисса разных геополитических, региональных и экономических групп, чревато не локальной, а глобальной дестабилизацией. И дилемма — международное право или геополитический интерес — будет ключевой в текущем десятилетии.

В-третьих, противоречие между глобализацией и национальной государственностью. Хорошо изученный в экономике феномен глобализации сегодня становится и политической повесткой дня. Грань между внутренней и внешней политикой государств сокращается как шагреневая кожа.

Формируется «глобальное гражданское общество». Реальная интеграция означает добровольное сужение суверенитета национальных государств, ярчайшим примером чего служит объединенная Европа. Резко повысилась роль наднациональных институтов в процессе принятия решений. Вес это ставит острейшие и часто драматические вопросы перед национальными государствами.

Какой выбор предпочтут политики, стоящие у руля власти — это зависит от многих обстоятельств. Попытаться уйти от этих проблем и занять позицию страуса —

это заведомый проигрыш. Великая китайская стена, как удачный опыт цивилизационного выживания, осталась далеким и не работающим сегодня историческим примером.

Единственно разумной моделью выступает постепенная адаптация национальных государств к глобальным трендам. Но при этом важно учитывать, что новые независимые государства в отличие от государств с многовековой историей или тех, кто получил независимость 50 лет назад, все-таки не имеют такого запаса прочности в собственной политической инфраструктуре, политических традициях, политической культуре. К сожалению, это реальность, которая объективно ограничивает скорость нашей адаптации.

Есть и другой фактор, с которым сталкиваемся не только мы. Это острые проблемы региональной безопасности. Есть две разных трактовки в соотношении либерализации и безопасности в нашей части мира. Одна из них гласит, что либерализация опасна на фоне реальных угроз терроризма, наркотрафика, религиозного и политического экстремизма в регионе.

Доля истины в этом утверждении есть. Потому что в отличие от экспертов, никогда не сталкивавшихся на практике с необходимостью обезопасить свое население, мы отчетливо представляем себе, что может означать прорыв экстремистов на легальное политическое поле.

Другая трактовка связана с убеждением в том, что без либерализации нельзя решить главной проблемы обеспечения безопасности — создать сильное гражданское общество, способное противостоять всем вызовам региональной безопасности. Я полагаю, что в стратегическом плане это действительно единственно разумная альтернатива.

Но четкое видение реально существующей проблемы — сложности либерализации на фоне серьезных региональных угроз — также необходимо. Мы видим колоссальные проблемы, которые испытывают даже страны с вековыми демократическими традициями, которые вынуждены пойти на некоторое ограничение прав граждан в связи с рисками для безопасности населения — от ужесточения миграционного контроля до создания новых силовых структур, от запрета на ношение религиозной одежды в учебных заведениях до жесткого контроля в банковской сфере, от превентивных силовых акций до элементов информационной цензуры. Все это реальность и во многом объяснимая реальность, которая, увы, весьма далека от либеральных канонов.

В-четвертых, наблюдается разрыв между технологической мощью и культурной терпимостью. Давно было замечено, что мы не видим вещи такими, какие они есть, мы видим их такими, какие мы есть. Вся технологическая мощь современного мира от военной до информационной сферы может завести в тупик, если межкультурное взаимодействие будет носить характер столкновения, а не диалога.

Одним из величайших достижений западной культуры во второй половине прошлого века стало глубокое понимание ценности иных, не западных культурных систем. Это нашло отражение и в системе образования, и в многочисленных гуманитарных проектах, и в движении миллионов людей Запада в поисках духовности на Восток.

Но самое главное, это нашло отражение внутри самих западных обществ, которые стали подлинно мультикультурными обществами. Если оценивать прогресс

не только достижениями в производстве компьютеров и ракет, то духовное развитие Запада во второй половине прошлого столетия является одной из наиболее важных ступеней прогресса в истории последних двух тысячелетий.

Несмотря на все сложности прошлой эпохи, привлекательность этой модели развития была неоспоримой. Но растущая технологическая мощь с одной стороны и нетрадиционные угрозы с другой, к сожалению, вызывают рост межкультурного напряжения. Нарастающая на глазах культурная нетерпимость, попытки найти врага по цвету кожи и вероисповеданию из архаики превратились в работающие термины в устах политиков и теоретиков.

Самая большая опасность состоит в том, что та культурная высота, которая была и еще остается платформой для нормального диалога, может быть обрушена за считанные годы. Моя позиция и практическая политика Казахстана направлена на реальные действия по развитию такой платформы межкультурного и межконфессионального взаимодействия.

Если принять постулат родоначальника кибернетики Норберта Винера, считавшего, что «сообщество простирается лишь до того предела, до которого простирается действительная передача информации», то становится ясным, что ключевая роль средств массовой информации в разрешении всех этих дилемм неоспорима.

Конечно, можно по-разному оценивать состояние информационной среды в Казахстане, но я предпочитаю оперировать фактами.

Сегодня в стране зарегистрировано более 2 тысяч СМИ. В стране легально работают оппозиционные газеты, в чем легко убедиться любому желающему. В целях экономической поддержки прессы уже в течение четырех лет не взимается налог на добавленную стоимость. Из года в год снижались размеры ежегодных выплат за пользование радиочастотами. Используется механизм государственного заказа на освещение важнейших для казахстанского общества тем во всех СМИ, независимо от формы собственности. За 4 года более чем в 10 раз — с 13 до 150 увеличилось число конкурсных заявок на получение госзаказа.

Позитивная тенденция развития масс-медиа в Казахстане связана и с расширением деятельности общественных журналистских институтов — Конгресса и Союза журналистов, ассоциаций телерадиовещателей, фондов поддержки СМИ и журналистов.

В 2002 году был создан Общественный совет по делам СМИ при Президенте. Этот орган выполняет роль механизма прямых консультаций между государством и прессой.

Значительный общественный резонанс вызвало обсуждение нового закона «О средствах массовой информации». Высказывались совершенно противоположные точки зрения. Я считаю это признаком реальной демократии в нашем обществе. Понятна позиция Правительства и Парламента, которым я хотел бы выразить благодарность за детальную и кропотливую работу над законом, понятна позиция оппонентов. Это абсолютно нормальная дискуссия.

Но сегодня вопрос сместился в сугубо правовую плоскость. Как известно, законопроект был направлен в Конституционный совет для соответствующей оценки. Вчера вечером я получил решение Конституционного совета, который признал неконституционными некоторые положения законопроекта.

Как вы знаете, у Главы государства есть право внесения возражений на решения Конституционного совета и возможность преодоления двумя третями членов Конституционного совета в течение 10 дней.

Однако, учитывая сугубо правовые аспекты ситуации, я принял решение не вносить возражения на вынесенное Конституционным советом заключение. Таким образом, новый закон «О средствах массовой информации» не принимается.

К сожалению, журналистов всегда больше интересуют сенсации. При этом забывается о том, что Казахстан является лидером реформ во всем постсоветском пространстве. О том, что Казахстан является примером успешного руководства сложнейшей модернизации. Казахстан в кратчайшие исторические сроки добился впечатляющего успеха, о чем говорят далеко за пределами страны.

Понимаю, что хорошие новости — это как бы и не новости. Но есть вещи, о которых нужно не только говорить, но буквально повторять изо дня в день. В страшных этнических, конфессиональных и сепаратистских конфликтах в самых разных местах планеты льется кровь. Многие говорят о столкновении цивилизаций как о чем-то неизбежном.

В это же время в Казахстане, где проживают вместе 130 этнических групп и представители 45 религиозных общин, царит мир и доверие. Мы дали людям едва ли не главную свободу в современном мире — свободу от страха.

Именно поэтому наша страна стала местом проведения съезда глав мировых религий. Во всем огромном мире второго такого места, где сели за один стол ведущие теологи, а не просто представители всех религий, на планете не нашлось.

В сентябре 2003 года 17 делегаций, представлявших лидеров всех традиционных религий мира, сидели за одним столом. Лидеры ислама и иудаизма, православия и буддизма, католичества и синтоизма говорили на одном языке — языке культуры и диалога. Они приняли единый документ, называемый «Декларация участников I съезда лидеров мировых и традиционных религий». Все лидеры приняли решение провести следующий съезд в 2006 году на казахстанской земле.

В Казахстане прошло впервые Совещание по взаимодействию и мерам доверия в Азии 16 глав государств и правительственных делегаций континента.

И, наконец, именно Казахстан явил миру пример отказа от собственного ядерного арсенала, закрыв навсегда крупнейший в мире ядерный полигон. Этим Казахстан внес колоссальный вклад в сохранение глобальной стабильности. Мы сделали это первыми в мире. А учитывая масштабы ядерного потенциала, можно смело сказать, что в мире нет страны, которая добровольно отказалась бы от такого оружия.

Уверен, что если бы масс-медиа уделили больше внимания этим фактам, то многие люди увидели бы хоть какой-то свет в конце тоннеля безвыходности, состоящего из терроризма, страха, этнической ненависти и угрожающего расширения ядерного клуба.

Мы отдаем себе отчет в том, что межконфессиональный диалог — это только малая часть того, что можно сделать для решения конфликтов, но это необходимая часть. Процесс политического урегулирования на Ближнем Востоке, где ситуация обретает все более опасные черты, связан со множеством проблем. И самые авторитетные политики мира пытаются найти варианты решения.

Наверное, чисто политические решения — это сфера компетенции самих стран региона и крупнейших государств мира, которые своим авторитетом могут влиять

на ситуацию. Наша идея состоит не в политическом урегулировании сложнейшей темы. Наша идея состоит во встрече крупных религиозных деятелей ислама и иудаизма для того, чтобы определить стартовые условия межконфессионального диалога. И если на то будет согласие и воля этих деятелей, Казахстан готов стать местом такого диалога.

Артур Сульцбергер, долгое время бывший издателем «The New York Times», както сказал: «Мы, журналисты, говорим публике, куда прыгнула кошка. Дальше публика уже сама занимается кошкой».

Полагаю, что нынешний медиа-форум и является такой площадкой, на которой журналисты могут обменяться мнениями о том, куда клонят политики на всех часовых поясах от Вашингтона до Токио, а ваши читатели и зрители определят направление полета.

Я желаю вам открытой и конструктивной работы на казахстанской земле.

Қазақстан Республикасы Ұлттық кеңесінің IV отырысында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2004 жылдың 31 мамыры

Уважаемые члены Национального совета!

Сегодня мы обсуждаем важную и актуальную тему, которая затрагивает проблемы многих казахстанцев и вызывает в обществе значительный интерес.

Действительно, в последние годы жилищное строительство в стране активизировалось, наблюдается рост инвестиций в строительство жилья.

Только за январь-апрель текущего года в данный сектор было направлено инвестиций почти в 2,5 раза больше, чем в соответствующем периоде минувшего года.

Наблюдаются стабильный рост строительства, который в последние 3–4 года ежегодно увеличивается на 20–25%. Государство перестало быть основным участником в жилищном строительстве. Его доля в общем объеме строительства жилья снизилась с 75% 1991 году до 13% в 2003 году. Таким образом, инициатива в жилищном строительстве перешла к частному сектору.

Кроме того, положительным фактом является увеличение индивидуального строительства, его доля уже составляет 70%. Это радует.

При этом мы стали свидетелями значительного увеличения строительства так называемого элитного жилья. Это свидетельствует, прежде всего, о росте благосостояния населения страны.

Вместе с тем, существует несколько факторов, которые определяют необходимость принятия государственной жилищной программы.

1. Высокий спрос на жилье при его ограниченном предложении. В предыдущие годы объемы ввода нового жилья резко сократились. Так, если в 1991 году вводилось более 6 млн. квадратных метров жилья, то сегодня строится около 2 млн. Этого явно недостаточно.

Мало предлагается жилья для граждан со средним и ниже среднего уровнем доходов. То есть строительство жилья еще не стало массовым. В результате для большей части населения новое жилье остается недоступным.

Частный сектор в основном инвестирует в элитное жилье. Такое положение связано с высокой доходностью этого сегмента рынка.

Без государственного вмешательства частные застройщики придут в сегмент рынка эконом-класса нескоро.

2. Высокая стоимость жилья. Большой спрос на жилье и его незначительное предложение на фоне общего роста благосостояния населения приводят к росту цен.

По статистике, только за последние 3 года, цена квадратного метра в среднем по стране увеличилась в 2 раза.

Это приводит к удорожанию уровня жизни, что, в свою очередь, является существенным барьером для экономического роста.

Например, высокая аренда или стоимость приобретения квартир является основной проблемой в привлечении профессиональных специалистов в крупные города. Работодатель вынужден или платить высокую заработную плату, что удоро-

жает рабочую силу — одного из факторов производства, — или приобретать жилье для своих работников, отвлекая средства от производственных инвестиций.

Высокие цены на жилье также способствуют развитию спекуляции на этом рынке. Капитал используется неэффективно, хотя мог бы направляться в производственную сферу.

Поэтому я поручил Правительству разработать программу жилищного строительства, которая уже представлена мне на подпись.

Программа не направлена на замену частного сектора жилого рынка. Ее цель — стать катализатором жилищного строительства, устранить те перекосы, которые частный сектор сам не в состоянии отрегулировать.

Это, в первую очередь, недостаточное предложение жилья для более широких слоев населения. Этим самым государство даст позитивный импульс для развития жилищного строительства, одновременно решая многие социальные, демографические и экономические проблемы.

Параметры представленной Правительством Программы жилищного строительства на 2005–2007 годы соответствуют целям и задачам, стоящим перед страной. Ее реализация должна устранить те негативные социальные и экономические факторы, которые сейчас присутствуют.

Новая жилищная программа предполагает комплексный подход по расширению доступности кредитных ресурсов и обеспечению относительно недорогого и качественного предложения жилья на возвратной основе.

Это правильно, государство не должно предоставлять бесплатное жилье, за исключением отдельных групп населения.

Для достижения поставленных в программе целей планируется стимулировать как предложение жилья путем его строительства, так и спрос на него путем облегчения доступа к кредитным ресурсам — через банки второго уровня и систему жилстройсбережений.

Основные параметры и механизмы сегодня уже озвучены, поэтому я выделю 3 аспекта программы, которые носят системный характер: снижение инфляции, расходы на строительную инфраструктуру и повышение конкуренции на рынке строительных услуг.

Прежде всего, необходимо неуклонно снижать уровень инфляции. Размер номинальной процентной ставки, по которой получают ипотечные займы граждане, на 50–70% состоит из текущей инфляции. Ее снижение приведет к значительному сокращению процентной ставки, а значит и к доступности кредитов для населения.

Это мера является основополагающей.

Во многом успех реализации программы будет зависеть от того, насколько Национальный банк совместно с Правительством смогут добиться снижения уровня инфляции.

Государство должно обеспечить реабилитацию и создание жилищной инфраструктуры. Возложение затрат по созданию жилищной инфраструктуры на застройщиков приводит к значительному удорожанию жилья.

Вопросы прокладки инженерной инфраструктуры при строительстве коммерческого доступного жилья однозначно должны стать компетенцией государства. Поэтому решение этих вопросов и их создание должны быть возложены на местные государственные органы.

В результате это должно значительно снизить стоимость жилья. Эта мера также коснется всего рынка жилья и будет стимулировать строительство за счет частных инвестиций для реализации его по приемлемым ценам.

Третий важнейший момент связан с развитием конкуренции на рынке строительных услуг. Надо создать максимально конкурентные и прозрачные условия для развития рынка строительных услуг.

Прежде всего, необходимо упростить процедуры получения различных разрешений, установить единые правила игры и установить контроль за их соблюдением. Конечно, с обеспечением качества и безопасности.

Эта мера также будет способствовать как снижению цен, так и активизации строительства, в первую очередь частным сектором.

В целом, я думаю, данная Программа устанавливает основные рамочные аспекты государственной политики в области жилищного строительства.

Это правильно, детали должны быть предусмотрены в Плане мероприятий по ее реализации и в региональных программах. Это даст возможность учесть особенности регионов и гибко реагировать на изменения ситуации.

Я хотел бы особо акцентировать внимание на нескольких основных факторах, важных для успешной реализации Программы.

Первое. Жилье, построенное за счет бюджетных средств, должно быть нацелено на конкретные группы населения.

Как показывает анализ, сегодня имеются различные категории населения, нуждающиеся в улучшении жилищных условий. Одни хотят улучшить уже существующие условия, другие вообще не имеют собственного жилья, третьи — делают вложения на будущее.

Бюджетные ресурсы для реализации жилищной программы ограничены, поэтому Правительство должно выделить приоритеты.

В связи с этим, основным фокусом программы, то есть для кого будут направлены усилия государства по решению жилищных проблем в первую очередь, должны стать следующие категории граждан:

1) работающие молодые семьи, имеющие одного и более детей, которые в состоянии брать и обслуживать ипотечные кредиты на условиях программы. Эта категория граждан создает основной динамичный спрос на квартиры. Являясь активной частью общества, молодые семьи, не имея достаточных накоплений, сталкиваются с проблемой приобретения недорого жилья. Даже имея работу, молодая семья не всегда может позволить завести детей, потому что не располагает собственным кровом. Другими словами, поддержка этой части населения позволит решить экономические и демографические проблемы.

2) работники бюджетной сферы, (следует учесть, что данная категория составляет около 15% населения страны). Это, в первую очередь, государственные служащие, учителя и врачи, которые должны составлять основу среднего класса.

Еще раз хочу подчеркнуть, все эти вопросы должны быть четко отражены в конкретных планах мероприятий и региональных программах строительства жилья.

Ясные ориентиры программы позволят избежать излишних социальных ожиданий. В то же время реализация системных мер в рамках программы, на которых я останавливался выше, приведет к увеличению доступности жилья для всех слоев населения.

Второе. Должны быть разработаны четкие и прозрачные правила и механизмы покупки жилья и участия в жилищно-строительных сбережениях.

Правительству совместно с акимами необходимо разработать конкретные правила продажи и распределения жилья между категориями граждан, подпадающих под действие Программы.

Правила должны быть направлены на минимизацию злоупотреблений со стороны как чиновников, так и недобросовестных граждан. Необходимо установить четкие критерии для участия в программе в соответствии с оговоренными приоритетами.

В рамках Программы планируется значительно снизить порог накопления в «Жилищном строительном сберегательном банке» с 50 до 25%. Эта мера может привести к значительному притоку клиентов банка — чего мы и добиваемся.

При достижении определенных параметров необходимо предусмотреть механизм пересмотра данной нормы для новых участников. Правила участия в предлагаемой системе накоплений также должны детально регламентироваться в соответствующих нормативных документах.

Для того, чтобы избежать спекуляций с построенным на государственные средства жильем, в Правилах реализации должны быть установлены соответствующие ограничения. Например, должна регулироваться перепродажа жилья, построенного в рамках программы.

Кроме того, важно осуществить инвентаризацию и создать единую информационную базу данных о состоянии жилищного фонда и наличии у граждан жилья.

Третье. Государство должно привлекать строительные компании и застройщиков только на конкурсной основе.

Уверен, что продажу земли под коммерческую застройку надо осуществлять только на конкурсной основе.

Это позволит избежать злоупотреблений и сделать систему прозрачной и, самое главное, создать конкуренцию между застройщиками и строительными компаниями, в результате которой цены на строительство жилья также должны снизиться.

Четвертое. Совершенствование нормативно-правовой базы.

На центральном и региональном уровне необходимо обеспечить принятие нормативных правовых актов, которые позволят регламентировать принципы градостроительной деятельности, обеспечить взаимодействие местных органов с населением в процессе принятия градостроительных решений. Кроме того, в ближайшее время необходимо принять правила землепользования и застройки. Эти документы должны соответствовать новой жилищной политике.

При этом необходимо совершенствовать процедуры регистрации залога земельных участков под застройку и залога незавершенных объектов.

Хочу еще раз обратить внимание на разработку адекватных современных строительных норм и правил, а также на очень сложную систему лицензионно-разрешительных процедур в области строительства, усложняющих развитие стройиндустрии.

Без наведения порядка и ясности в этой сфере невозможно говорить об эффективности действий государства в рамках новой жилищной политики.

До конца года надо завершить разработку Программы совершенствования жилищных отношений и эксплуатации жилищного фонда. Ведь кроме строительства необходимо и бережное отношение к уже имеющемуся жилью.

Пятое. Создание современной строительной индустрии.

Необходимо принять безотлагательные меры по созданию и развитию собственной стройиндустрии, включая развитие отечественного рынка строительных материалов. Стройиндустрия имеет значительный мультипликативный эффект на экономику страны, как мы видим на примере Астаны и Алматы.

Важно обеспечить в каждом регионе развитие производства соответствующей номенклатуры современных высококачественных и конкурентоспособных строительных материалов, изделий и конструкций, систем инженерного оборудования и предметов домоустройства, обеспечивающих долговечность, архитектурную выразительность и новизну, высокую экономичность эксплуатируемых зданий и сооружений.

В связи с этим поручаю Министерству индустрии и торговли совместно с Инвестиционным и Инновационным фондами рассматривать в первоочередном порядке проекты по развитию стройиндустрии.

Создание современной стройиндустрии невозможно без соответствующего кадрового обеспечения. В этой связи мы должны четко прогнозировать специальности, на которые будет спрос в будущем. Наши образовательные программы должны строиться исходя из этого спроса. Должен перениматься лучший позитивный опыт зарубежных стран в области подготовки кадров.

В целом считаю, что в ближайшие годы государство должно создать самые благоприятные условия для активизации жилищного строительства в стране.

Как показывает мировой опыт, страны, где государство проводило активную политику в области жилищного строительства и удовлетворения потребности в жилье, сумели создать организованный рынок жилья с доступными ценами и развитой жилищной инфраструктурой.

И в заключение хочу сказать следующее. В ближайшее время программа будет мной подписана. Правительству необходимо будет разработать конкретный план мероприятий с учетом сегодняшнего обсуждения. Действия Правительства и акимов будут во многом оцениваться по результатам реализации жилищной программы. Правительству и акимам надо организовать широкую разъяснительную работу по проводимой жилищной политике.

Благодарю за внимание и желаю успехов.

«Отан» Республикалық саяси партиясының кезектен тыс VII съезінде сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2004 жылдың 15 маусымы

Уважаемые делегаты и гости съезда!

Казахстан стоит на пороге серьезных политических испытаний. Определена дата осенних парламентских выборов, на которых обществу предстоит держать экзамен на политическую зрелость. С какими результатами мы идем к этим выборам, в чем особенность нынешнего состояния казахстанского общества? В прошлом десятилетии мы сделали правильный выбор. В самые короткие исторические сроки этот выбор доказал свою эффективность — принес Казахстану стабильность, экономический рост, улучшение качества жизни людей. Благодаря внутренней стабильности сегодня Казахстан — лидер среди стран СНГ и Восточной Европы по объемам зарубежных вложений в экономику. Благодаря внутренней стабильности мы смогли добиться высоких показателей пенсий и пособий, увеличения заработной платы учителям, медикам, государственным служащим, начать выплату компенсаций за потерянные 15 лет назад вклады населения в Сбербанк бывшего СССР. Благодаря внутренней стабильности успешно реализуются программы индустриально-инновационного развития, по развитию сельского хозяйства и возрождению аула. Мы разворачиваем программу по осуществлению жилищной программы.

А значит, действующая политическая система Казахстана проверена самой жизнью. Впервые выборы высшей представительной власти независимого Казахстана пройдут в условиях устойчивого роста экономики, существенного улучшения уровня жизни казахстанцев. Но давайте вспомним, как мы к этому шли, с чего начинали.

В 1995 году объем ВВП по сравнению с 1990 годом упал на 40%. Такого падения экономики, которое пережил Казахстан, не бывало даже в периоды страшных войн. Это была такая яма, из которой, казалось, нам уже никогда не выбраться. А некоторые постсоветские страны, как вы знаете, еще продолжают там находиться. У нас же в 2003 году ВВП превысил пресловутый советский уровень 1990 года на 6,3%. Если учесть двойной, а порой тройной учет валового продукта в бывшем СССР, то эти цифры еще больше.

Мы ставим перед собой задачу к 2015 году увеличить ВВП в 3,5 раза. Значит, мы не просто выбрались из той ужасной депрессии, а обеспечили не только относительный, но и абсолютный рост экономики. И это результат той конкретной экономической политики, которую мы осуществляем. Модернизация страны, обеспечение ее конкурентоспособности в условиях мировой глобализации — вот главное направление нашей политики в предстоящий период. А потому главный вопрос, который мы вместе с будущим Парламентом будем решать, состоит не в том, как выжить, а в том, как нам двигаться дальше.

Несмотря на эти очевидные успехи, некоторые стали говорить о том, что в Казахстане политические реформы якобы отстают от экономических. Есть ли достаточно веские причины для подобных заявлений?

Все эти годы построение современного демократического государства было нашей стратегической целью, к которой мы шаг за шагом уверенно движемся.

Реальностью в Казахстане стал политический плюрализм, многопартийность. Сформированы крупные и обладающие реальным влиянием политические партии, повышены их роль и влияние в избирательном процессе. Только за последнее время зарегистрирован ряд новых партий самого разного спектра. Приняты либеральные изменения в выборное законодательство. Сегодня в Казахстане государственные институты работают на основе принципа разделения властей. Эффективно действует двухпалатный Парламент, в котором представлены самые различные политические партии, в том числе и оппозиционные.

Мы провели работу по реформе межбюджетных отношений, сделав очень важный шаг в сторону децентрализации системы государственного управления. Наем чиновников в любой государственный орган осуществляется исключительно по конкурсу. Создается система «электронного Правительства», которая расширит доступность государственных услуг для граждан.

Много сделано для создания независимой судебной системы. Учрежден институт Уполномоченного по правам человека.

Развертывается процесс гуманизации уголовного наказания, мы ввели мораторий на смертную казнь. Страна присоединилась к международным конвенциям по правам человека.

В обществе реально обеспечены равноправные отношения между всеми этническими и конфессиональными группами населения. В стране созданы и активно действуют институты гражданского общества. Это, прежде всего, более 4,5 тысяч неправительственных организаций. Принимаются меры по законодательной поддержке деятельности НПО. В рамках Гражданского Форума создается новая модель партнерских отношений между «третьим сектором» и государством.

Устойчивыми темпами развиваются независимые масс-медиа. Казахстанская интернет-аудитория является самой многочисленной в Центральной Азии и составляет более 600 тысяч человек.

Но самое главное — за годы реформ мы раскрепостили гражданскую инициативу людей. У нас активно формируется средний класс — основной носитель либеральных ценностей, оплот демократии. Это тоже конкретный результат последовательных политических реформ. При этом давайте будем помнить, что нашим наследством было почти полное отсутствие демократических традиций на фоне тоталитаризма.

И все-таки все эти реальные и очень важные усилия и конкретные результаты деятельности государства подвергаются сомнению. Чтобы еще раз ответить на доводы наших критиков, я хочу обратиться к оценкам, данным сегодня Казахстану не нами, а зарубежными политиками и международными организациями.

Достигли ли мы прогресса в развитии экономики и гражданского общества?

«Прогресс в Казахстане действительно впечатляющий, — подчеркнул 9 июня в интервью агентству «Интерфакс-Казахстан» Глава авторитетной международной рейтинговой компании «Moody's Investors Service» Джон Резерфорд. — Казахстан создал очень динамичную экономику со многими прогрессивными атрибутами. Он создал очень стабильную банковскую систему с отличным управлением и ведет эффективную финансовую политику. Таким образом, прогресс в экономике и гражданском обществе здесь выдающийся».

Есть ли в Казахстане прогресс в развитии и укреплении демократии?

В Казахстане наблюдается «значительный прогресс в укреплении демократии», — подчеркнул несколько дней назад в Вашингтоне Госсекретарь США Колин Пауэлл.

Достигнуты ли реальные успехи на пути демократических реформ, осуществляемых в Казахстане в годы независимости?

«В последние годы в Казахстане отмечен большой прогресс в демократических реформах. И международное сообщество должно это признать, — заявил недавно в Алматы во время нашей встречи действующий Председатель ОБСЕ Соломон Пасси. — Тем более, что строительство нового государства ведется в стране в последние 10 лет и этот факт делает достигнутый прогресс более важным и значимым».

Действительно ли важна для международного сообщества прогрессивная роль Казахстана в региональном развитии?

«Экономические и политические достижения республики являются следствием «хорошего лидерства», — заявил Председатель комитета по международным отношениям Палаты представителей Конгресса США Г. Хайд. — Сегодня Казахстан становится примером для стран региона.

Давайте вспомним, сколько копий было сломано вокруг законопроекта «О средствах массовой информации». Но, в конечном счете, объективное и взвешенное решение по этому вопросу нами было принято, и этот факт, как и регистрацию оппозиционных партий по новому закону о выборах, высоко оценил заместитель представителя США при ОБСЕ Д. Дэвидсон. Он подчеркнул в этой связи, что «принятие правильных законов и тщательное их соблюдение являются сложной задачей, однако фундаментом демократии являются прочные правовые рамки. Мы аплодируем усилиям Казахстана по созданию таких правовых рамок».

По мнению посла США в ОБСЕ С. Миникеса, республика заметно улучшила законодательство во всех областях, произошли положительные изменения в выборной и пенитенциарной системах.

Представитель самой авторитетной международной организации в Казахстане Фикрет Акчура заявил недавно, что в ООН удовлетворены развитием правовой системы в Казахстане. Казахстан присоединился к 30 международным пактам.

В письме А. Ди Пьетро от имени группы депутатов Европарламента, направленном на имя Президента Казахстана, отмечается, что «в Европе с большим воодушевлением восприняли решение руководства Казахстана объявить мораторий на смертную казнь».

Действительно ли мы достигли реальных результатов в обеспечении межнационального и межрелигиозного согласия?

Ответ дает Председатель комитета по международным делам Сената США Р.Лугар, который в прошлом месяце высоко оценил успехи Казахстана по налаживанию межконфессионального диалога и рассматривает их как «важное дополнение к вкладу республики в ядерное разоружение и обеспечение глобальной безопасности».

И таких самых авторитетных оценок я мог бы привести еще очень много. Это ли не верное свидетельство того, что Казахстан шаг за шагом продвигается по пути демократии и прогресса? Большое, как говорится, лучше видится на расстоянии.

Как видите, наши успехи признаются за рубежом. Казахстан называют примером для всех стран региона, отмечая не только рост экономических показателей,

но и более высокий уровень развития демократии в обществе. Каждый любящий Родину казахстанец, выезжая за границу и слыша эти высокие оценки, испытывает чувство гордости за свою страну.

Конечно, эти оценки не повод к успокоению. Сегодня назрел целый ряд общественных проблем, требующих решения. И мы отнюдь не намерены закрывать на них глаза. И хотя это не такие вопросы, которые можно решить в одночасье, сейчас необходимо приступить к их продуманному и последовательному решению.

Хочу ответственно заявить, что я четко вижу последовательность шагов, необходимых для решения этих проблем. В этой связи хотел бы поделиться своим видением задач политического развития страны на ближайшую перспективу.

Во-первых, надо постоянно выверять наши будущие шаги по политической реформе с интересами страны, задачами сохранения политической стабильности в обществе и учитывая мнение всего народа. Постоянно действующее совещание по выработке предложений по дальнейшей демократизации и развитию гражданского общества с участием различных политических сил сыграло свою большую позитивную роль. Но этой работе нужно придать новый импульс, придать ей более высокий статус. Для этого на базе существующего ПДС своим Указом я образую постоянно действующую при Главе государства представительную Национальную комиссию по вопросам демократии и гражданского общества.

Этот орган возьмет на себя миссию по выработке мер, направленных на совершенствование политической системы Казахстана. Именно под эгидой данной комиссии необходимо обсудить следующие первоочередные меры:

наделение Парламента возможностями большего влияния на формирование состава Правительства путем введения практики обсуждения не только кандидатуры Премьер-министра, но и кандидатур министров на заседаниях профильных комитетов Парламента. Это позволит повысить уровень доверия и взаимопонимания между Парламентом и Правительством, а депутатский корпус будет нести свою долю ответственности за состояние дел в стране;

скорейшее завершение (не позднее 2005 года) работы по децентрализации государственного управления, основные приоритеты которой уже определены в «Концепции по разграничению полномочий между уровнями государственного управления и совершенствованию межбюджетных отношений»: повышение роли маслихатов и разграничение полномочий между уровнями государственного управления, дальнейшее совершенствование системы межбюджетных отношений и логически следующее за этими мерами введение института местного самоуправления;

дальнейшее улучшение системы государственной службы, совершенствование организации деятельности Правительства;

усиление борьбы с коррупцией, совершенствование правоохранительной системы;

усиление правозащитных механизмов путем: поэтапного введения института присяжных заседателей, расширения правозащитных возможностей Омбудсмена, повышения роли адвокатов в рамках уголовного судопроизводства, усиления гарантий прав граждан в рамках гражданского и уголовного судопроизводства и на стадии исполнения судебных решений; полная, в перспективе, отмена смертной казни;

повышение роли профессиональных союзов в деле защиты прав работников наемного труда;

дальнейшая либерализация в отношениях государства и средств массовой информации.

Относительно выборности акимов. Учитывая унитарное устройство нашего государства и безусловную необходимость сохранения его управляемости, а также негативный опыт неподготовленного введения выборности местных руководителей в отдельных странах СНГ, мы считаем правильным сохранить практику назначения акимов областей, гг. Астаны и Алматы, что, кстати, и предусмотрено действующей Конституцией.

Это обеспечит единство всей вертикали государственного управления и соблюдения баланса в решении общенациональных и региональных проблем в интересах всего общества.

Что касается выборности акимов городов, районов, других нижестоящих уровней, то ее следует вводить не позднее 2006-2007 годов. К этому времени выборы акимов должны стать логическим завершением процесса децентрализации государственной власти, становления системы местного самоуправления.

Все вышесказанное можно проводить в рамках действующей Конституции. Выполнив эти задачи, мы должны приступить к следующему этапу развития общества.

Какова логика этого дальнейшего развития?

Очевидно, следует пойти на увеличение численности депутатов обеих палат Парламента, что вызывается необходимостью обеспечения более широкого представительства населения страны. Ведь Казахстан это государство с огромной территорией и существенным региональным и этническим разнообразием, которое должно, несомненно, лучше учитываться в составе Парламента.

Следует расширить контрольные возможности Счетного комитета, распространив их при этом на региональный уровень. При этом формирование Счетного комитета преимущественно передать палатам Парламента.

Считаю необходимым скорректировать и схему формирования Центральной избирательной комиссии, предусмотрев участие в ее формировании не только Мажилиса, но и Сената Парламента. Это обеспечит участие политических партий в формировании ЦИК. По этой же схеме можно было бы формировать и Конституционный совет.

Что касается деятельности последнего, модель Конституционного совета, как показала практика, себя оправдала. Но надо подумать над тем, как на конституционном уровне повысить авторитет и усилить возможности Конституционного совета по защите Основного закона страны. Опыт показывает, что на конституционном уровне требуют решения и задачи обеспечения прозрачности судебно-правовых процедур, справедливости и беспристрастности при отправлении правосудия, обеспечения ответственности судей перед обществом. Необходимо еще больше демократизировать механизм отбора судейских кадров. Очевидно, нам для этого нужно серьезно подумать об обобщении и применении опыта реформирования судебной системы в целом.

И последнее. Осуществляя поиск наиболее оптимальной для нас модели конституционной реформы, мы должны проработать вопрос о наделении Парламента более широкими контрольными функциями. Парламент должен не только утверждать государственный бюджет, но и реально участвовать в контроле за его исполнением.

И, наконец, самого серьезного внимания в ходе конституционных изменений потребует разработка новой системы формирования Правительства. В этой связи нам, очевидно, необходимо проработать вопрос о том, чтобы Правительство формировалось через механизм парламентского большинства. Это позволит нам обеспечить новый уровень влияния и контроля народных представителей за высшими органами исполнительной власти.

Как видите, мы ставим перед собой большие задачи по политической модернизации нашего общества. Их поэтапное и стратегически выверенное решение, согласованное со всем нашим обществом, с коренными интересами всех граждан, выведет Казахстан на новые рубежи социально-экономического и политического развития.

Знаю, что в нашем обществе бытуют разные мнения по политическому развитию Казахстана. И, наверное, это вполне нормально. Именно это наилучшим образом характеризует уровень развития идейно-политического плюрализма в стране. Мы должны помнить, что демократию нельзя объявить, ее можно лишь создать долгим терпеливым трудом. Для этого нужно время. Шопенгауэр говорил «Человек свободен делать все, что он хочет, но он не свободен хотеть всего, что он хочет...» И действительно свобода человека кончается там, где он начинает посягать на свободу соседа. Вынужден еще раз напомнить, что демократия — это власть закона.

С этой и только с этой точки зрения мы и впредь будем оценивать деятельность политических партий и общественных объединений, средств массовой информации и отдельных лиц, деструктивные действия и заявления которых расходятся с законами или нацелены на подрыв существующего конституционного строя.

В ряде средств массовой информации общественно-политической направленности становятся систематическими разжигание межнациональной розни, пропаганда национального и сословно-родового превосходства, другие нарушения законности. Это совершенно недопустимый факт. Свобода это не безответственность. Мы независимы, а значит сами в ответственности за нашу жизнь и нашу страну.

Каждый должен отвечать за свои слова и действия, иначе свобода как стержень демократии превращается в хаос.

Правительство должно незамедлительно предложить усиление законодательных механизмов по защите чести, достоинства, деловой репутации личности, чтобы предотвратить злоупотребление свободой слова в чьих-либо узкокорыстных целях.

Как гарант Конституции Республики Казахстан, я буду жестко требовать от всех неукоснительного исполнения ее положений. Чтобы достичь уровня развитых демократий, наши граждане должны научиться строго исполнять законы страны. И политики обязаны подавать в этом пример, учить своих сограждан поступать в соответствии с законом.

Хочу напомнить всем экономическим и политическим группам: все, что они имеют в смысле финансовых и политических возможностей, состоялось только благодаря политике государства, проводившейся все эти годы. Все достигнуто благодаря политической стабильности в обществе. Любая попытка дестабилизации должна восприниматься как угроза государственности и независимости Казахстана. Поэтому только конструктивное взаимодействие, а не конфликтная модель является приемлемым. Самые широкие возможности такого взаимодействия открывает новый этап демократизации общества, в который мы сегодня вступаем. Мы в этом совер-

шенно уверены, предлагая обществу осмысленную и последовательную программу дальнейших политических реформ.

И сегодня мы должны еще раз четко осознать и принять одну непреложную истину; эффективность любого государства независимо от его конкретного политического устройства оценивается тем, насколько последовательно и успешно оно следует целям:

политической стабильности;

сохранения целостности государства;

сохранения независимости;

создания потенциала будущего развития.

Именно этим высоким историческим целям привержено наше независимое государство — Республика Казахстан!

Таковы в целом те задачи, которые предстоит решать на пути дальнейшей модернизации политической системы страны.

В партии «Отан» я вижу мощную модернизационную политическую силу, которая обеспечит дальнейший успех реформ на новом этапе развития общества.

Опыт многих стран, относящихся к «третьему эшелону модернизации», а это большинство молодых демократий в Азии, показывает, что их рывок с периферии мирового развития был обеспечен доминированием определенной политической партии.

В Японии это была партия либеральных демократов, правящая более 50 лет с небольшим перерывом. Такая же ситуация в Индии, Сингапуре, Малайзии, достигших больших успехов в экономическом развитии. В мире существуют разные модели в построении общества и экономики.

Лауреат Нобелевской премии по экономике Джозеф Стиглиц пишет: «Между японской и германской, шведской и американской экономическими моделями есть существенные различия. По мнению шведов, их модель лучше американской. Азиаты считают, что их модель функционирует хорошо, и это справедливо для «тигров» Восточной Азии».

Мы молодая страна. Вбирая лучший мировой опыт, мы не должны отрываться от исторических и культурных корней своего народа, и делать все для его стабильного развития и процветания.

И наш успех на этом пути во многом будет зависеть от концентрации политической воли общества.

Желаю вам успехов во всех ваших начинаниях!

ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер басшылары Кеңесінің кеңейтілген отырысында сөйлеген сөзі

Өзбекстан Республикасы, Ташкент қаласы, 2004 жылдың 17 маусымы

Уважаемые коллеги!

Наша встреча имеет особое историко-политическое значение, поскольку она открывает принципиально новый этап в развитии Шанхайской организации сотрудничества.

Этот год является стартовым для нашей Организации в плане полноценной деятельности и функционирования ее постоянно действующих органов.

Сегодня мы даем согласие на официальное начало работы Исполнительного комитета Региональной антитеррористической структуры.

Сегодня нам предстоит наметить новые вехи на пути созидательного движения ШОС.

Растущее международное признание Организации является свидетельством своевременности создания нашего объединения.

Казахстан считает участие в Шанхайской организации сотрудничества своей приоритетной задачей и ожидает значимых результатов в плане многостороннего взаимодействия.

Мы ставим перед ШОС двуединую задачу.

Во-первых, обеспечение безопасности на всем пространстве, занимаемом странами-членами ШОС. Необходимо наладить эффективное взаимодействие в этой сфере.

Сегодня мы ясно осознаем, что ни одно государство, каким бы большим оно ни было, не может в одиночку противостоять современным угрозам. Обуздание терроризма, сепаратизма и экстремизма во всех его проявлениях, а также борьба с наркотрафиком могут привести к желаемым целям лишь при консолидации региональных сил в контексте международных усилий, предпринимаемых в данном направлении под эгидой ООН.

Во-вторых, развитие эффективного многостороннего экономического сотрудничества.

При всей приоритетной значимости антитеррористического сотрудничества определяющее и жизненно важное значение в рамках ШОС должно принадлежать экономической составляющей.

Сотрудничество в торгово-экономической и инвестиционной сферах должно быть осязаемым, принести реальную хозяйственную отдачу и способствовать удовлетворению насущных потребностей народов наших стран.

В этом плане определенные надежды возлагаются на утвержденную Программу многостороннего торгово-экономического сотрудничества, призванную создать условия для наращивания экономического сотрудничества, в первую очередь, в энергетической, транспортной и телекоммуникационной сферах.

Данный документ носит конкретный характер, лишен декларативности и направлен на сотрудничество в реальных секторах экономики. Перед соответствующими ведомствами стоит задача по предметному наполнению Программы.

При этом нельзя торопиться с изменениями экономических укладов наших государств, которые имеют различные возможности, потенциалы и особенности. Все должно происходить планомерно и обоснованно. Ведь сотрудничество всегда должно носить взаимовыгодный характер, и нам важно, не поддаваясь соблазну, сконцентрироваться на приоритетности направлений, а не их количестве.

Достижению целей плодотворного торгово-экономического сотрудничества могло бы поспособствовать создание Фонда развития ШОС и Делового совета, так как полагаю, что вовлечение внегосударственных структур в орбиту инвестиционного взаимодействия принципиально важно.

К нашей встрече также был подготовлен ряд документов, конкретизирующих сотрудничество внешнеполитических ведомств стран ШОС и дающих импульс работе постоянно действующих органов нашего объединения. Экспертами проделана объемная и кропотливая работа.

Хотелось бы отметить особую важность Соглашения между государствами-членами ШОС о сотрудничестве в борьбе с незаконным оборотом наркотических и психотропных веществ, которое станет логическим завершением всех дискуссий по этому вопросу и основой решительных действий по предупреждению и искоренению этого зла.

Наркотрафик, пронизывающий наши страны, является угрозой безопасности и стабильности не только для нашего региона, но затрагивает интересы всего мирового сообщества.

В этом контексте наше сотрудничество по борьбе с распространением наркотиков должно быть частью глобальных усилий, в первую очередь ООН.

Думаю, что присутствие на нашем саммите главы Афганистана Хамида Карзая придаст новый импульс развитию сотрудничества стран-членов ШОС и Правительства Афганистана в данном направлении.

Уважаемые коллеги!

Наша встреча проходит в сложных международных условиях.

Мы все прекрасно осознаем, что наибольшее влияние с точки зрения угроз региональной безопасности исходит из неурегулированности и нестабильности ситуации в Афганистане.

Поддерживая усилия афганского руководства по укреплению безопасности и мира в стране, решению комплекса социально-экономических проблем, мы можем поручить Секретариату ШОС, Исполкому РАТС и Совету национальных координаторов проработать механизм подключения ШОС совместно с ООН к процессу государственного и экономического обустройства Афганистана.

События на Ближнем Востоке, Ираке, ядерный вопрос на Корейском полуострове — все это сохраняет актуальность побудительного мотива принятого нами решения о создании ШОС — стремления скоординировать усилия для обеспечения стабильности и безопасности в нашем регионе.

Отношения между нашими государствами базируются на прочном фундаменте политики здравого смысла, прагматизма, доверия, исторического добрососедства и ответственности за судьбы наших стран и народов.

События последнего времени в мире придают нашему партнерству особый смысл и новое значение.

Террористические акты, произошедшие в 2004 году в России и Узбекистане, свидетельствуют о необходимости объединения усилий в борьбе против этого зла.

Казахстан готов принять все необходимые меры для развития и укрепления взаимодействия в таком важном деле как обеспечение региональной безопасности.

Мы должны сообща искоренить причины, порождающие международный терроризм, опираясь на прочный фундамент международного права в гармоничном сочетании интересов различных государств: больших и малых, развитых и развивающихся, богатых и бедных, на благо всего человечества.

В заключение хочу поприветствовать идею Секретариата об установлении Дня Шанхайской организации сотрудничества. Мы тем самым отдаем дань истории — 15 июня 2001 года нами была подписана Декларация о создании Шанхайской организации сотрудничества. Эта дата действительно стала для нас памятной.

«Еуразиялық интеграция: қазіргі даму ағымдары мен жаһандану қауіптері» халықаралық форумында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2004 жылдың 18 маусымы

Уважаемые главы государств!
Участники и гости форума!

Сердечно приветствую вас в нашей стремительно растущей столице Астане.

Надеюсь, что сегодняшний форум поможет нам осмыслить и объективно оценить достигнутые результаты и определить дальнейшие перспективы интеграционных процессов на постсоветском пространстве.

Все мы ощущаем необходимость создания единого экономического, правового и информационного пространства в Евразии.

Наш континент, являющийся эпицентром экономических, политических и этнокультурных процессов развития мирового сообщества, в настоящее время переживает сложный период.

Сегодня становится ясно, что 2 фактора будут определять его будущее в среднесрочной и долгосрочной перспективах.

Во-первых — глобализация, во-вторых — проблемы безопасности.

Глобализация становится доминирующей тенденцией мирового развития. Под влиянием этого процесса прогнозируется мощный рост мировой экономики, главным образом, за счет стран Евразии.

Но одновременно будут нарастать неравномерность мирового развития, нестабильность, жесткая глобальная конкуренция. При этом понятно, что в условиях глобализации в наиболее выгодном положении оказываются развитые страны.

Для других государств, в частности, для стран Содружества, существует опасность остаться на обочине мирового развития в качестве источников сырьевых ресурсов, рынков сбыта, производителей низкотехнологичной продукции.

Для того чтобы избежать такой участи, динамично и полноценно развиваться в перспективе, нам необходимо наращивать наши интеграционные усилия, объединить научно-технический и человеческий потенциал, выступить единой силой в мировой экономике.

По всей вероятности, еще долго перед нами будет остро стоять вопрос обеспечения безопасности.

В современном мире на передний план выдвигается проблема обеспечения коллективного противодействия внешним угрозам и вызовам, грозящим дестабилизировать ситуацию на всем пространстве Евразии.

Драматические события 11 сентября 2001 года в Нью-Йорке, взрывы в московском метро и на стадионе в Грозном, террористические акты в Испании и Ташкенте весной этого года говорят об уязвимости обществ перед международным терроризмом и экстремизмом.

Все это в комплексе объективно подталкивает наши страны к поиску новых, действенных форм активного взаимодействия.

Потому я глубоко убежден, что наиболее эффективным путем противостояния новым вызовам и угрозам является дальнейшее углубление и расширение интеграционного сотрудничества наших стран.

Время показало жизнеспособность и востребованность казахстанской идеи создания Евразийского Союза, выдвинутой 10 лет назад. Она не осталась лишь теоретическим постулатом, а нашла свое реальное воплощение на практике.

В этом проекте я предлагал, чтобы Евразийский Союз стал объединением равноправных независимых государств, направленным на реализацию национально-государственных интересов каждой страны-участницы. Союз мыслился как форма интеграции суверенных стран, ориентированная на укрепление стабильности и безопасности каждой из них за счет общего потенциала интеграции.

В этой инициативе я по-прежнему вижу большие возможности для совместной социально-экономической модернизации постсоветских стран, их органичного вхождения в систему мирохозяйственных отношений.

Уверен, что такой практический подход к интеграции актуален и для сегодняшнего дня.

Напомню, что тогда — в 1994 году — предлагался в качестве основополагающего принципа нашей интеграции именно тезис о здоровом прагматизме, основанном на экономической целесообразности.

Безусловно, наш евразийский регион отличается от других своими географическими и природно-климатическими условиями. Он заметно проигрывает в части энергетических и транспортных затрат в расчете на единицу продукции.

Построить завод где-нибудь в Юго-Восточной Азии с ее мягким климатом выгоднее для бизнесмена в несколько раз, нежели вкладывать крупные капиталовложения для создания производств, например, в Казахстане или России.

Поэтому, интегрируясь, мы получим более существенные потенциальные преимущества, которые способны усилить нашу конкурентоспособность в эпоху глобализации.

Так, едва ли кто-нибудь в мире может сравниться с нами по показателю земельного ресурса, предназначенного для ведения сельского хозяйства. Объединив усилия, мы сможем не только себя обеспечить продовольствием, но и значительную часть мира.

Наш регион является одним из самых энергонасыщенных на планете. У нас имеются огромные запасы природных и энергетических ресурсов. Их совокупные объемы, полагаю, можно сопоставить только с энергетическими ресурсами Ближнего Востока.

Но для того чтобы задействовать этот огромный потенциал, нам крайне необходимо совместно разработать и последовательно осуществлять единую, выгодную для всех политику выхода на мировые рынки.

К числу наших неоспоримых преимуществ относится мощный транзитный потенциал, позволяющий нам взять на себя роль эффективного посредника в торговле между Европой и Азией.

И в этой сфере необходимо выгодное всем взаимодействие. Причем важную роль в этом должны сыграть скоординированная политика в сфере железнодорожного транспорта, единые тарифы на грузоперевозки.

Наш регион обладает и другими абсолютными и относительными преимуществами. Благодаря этому фактору, интегрируясь, действуя совместно и для совместной выгоды, мы сможем сообща достойно выступать на мировой арене.

Но для этого необходимо как можно быстрее сформировать общее экономическое пространство, внутри которого будет выгодно работать отечественному бизнесу каждой из наших стран.

Я глубоко удовлетворен тем, что имеется понимание по всем этим вопросам у глав большинства государств СНГ.

Хочу подчеркнуть, что те базовые моменты, заложенные в модели создания Евразийского Союза — а именно многоуровневая и разноскоростная интеграция, основанная на экономической целесообразности, обеспечении внутренней и внешней безопасности государств-участников — все они нашли свое воплощение в ныне действующих интеграционных объединениях.

Это, в частности, плодотворное функционирование Евразийского экономического сообщества.

Уже сегодня на страны ЕврАзЭС приходится более 80% внешнеторговых операций в рамках СНГ, согласовано более 60% ставок таможенных тарифов.

В этом году главы государств утвердили Приоритетные направления развития Сообщества на последующие годы, в том числе формирование таможенного, транспортного союзов, энергетического рынка, сотрудничества в социально-гуманитарной сфере.

В настоящее время ЕврАзЭС — это жизнеспособная, развивающаяся организация. Сотрудничество стран евразийской пятерки постоянно корректируется, ставятся новые задачи по переходу к более высоким ступеням взаимодействия.

В прошлом году наиболее близкие по своему экономическому потенциалу страны — Беларусь, Казахстан, Россия и Украина приступили к формированию Единого экономического пространства.

Причем работа началась с определения перспектив совместного экономического развития. Это очень важная особенность нового образования. В настоящее время разрабатывается более сотни договоров и соглашений в различных секторах экономики. Безусловно, будущее этой организации во многом зависит от активности предпринимательских структур наших стран.

Хотел бы особо отметить, что оба интеграционных объединения не взаимоисключают друг друга, а каждое в отдельности развивается своим путем. Их развитие, как мне видится, органично вписывается в тезис о многоуровневой и разноскоростной интеграции в рамках Содружества Независимых Государств.

Символично, что параллельно с этим форумом мы проводим десятое заседание Межгосударственного совета ЕврАзЭС, встречу глав государств-членов ОДКБ.

На этих заседаниях мы планируем обсудить большой блок вопросов сотрудничества наших государств и перспектив дальнейшего развития этих интеграционных объединений.

В этой связи хотел бы напомнить, что одним из ключевых моментов создания Евразийского Союза являлось обеспечение безопасности на постсоветском пространстве.

Казахстан придает важное значение Организации Договора о коллективной безопасности. Мы пока не достигли такого уровня, когда можно было бы сказать, что полноценная система коллективной безопасности на территории стран СНГ создана.

Но мы идем по этому пути. ОДКБ обладает большим потенциалом и перспективами.

Уважаемые коллеги, дамы и господа!

Я уверен в успехе дальнейшего развития интеграционных объединений между нашими странами.

Пример конструктивного взаимодействия в рамках наших интеграционных структур должен способствовать привлечению других стран евразийского пространства в число их участников.

А это, в свою очередь, станет серьезной основой для укрепления влияния фактора евразийской интеграции в региональном, континентальном и глобальном масштабах.

При этом важным был и остается принцип добровольности. Евразийская интеграция — это не возврат к временам СССР. Мир изменился, изменились и мы. И каждая страна вправе самостоятельно принимать решение об участии в интеграционных процессах.

Но идея Евразийского Союза подразумевает не только политическую и экономическую интеграцию.

Сегодня важнейшим вопросом, стоящим перед странами евразийского пространства, является выработка общих подходов к развитию новой системы отношений, охватывающей гуманитарную, культурную, информационную и другие сферы.

Потеря культурной идентичности — будущее зерно конфликта внутри общества. Мы сегодня видим, насколько эта проблема актуальна для современного мира. Рост проявлений международного терроризма и экстремизма тому доказательство. И мы видим, что неравномерность развития современного мира, разрушение традиционных культурных институтов могут привести к дальнейшей эскалации напряженности на континенте.

Поэтому нам необходима новая идеология развития современного общества, основанная не только на экономическом прагматизме, но и на уникальных общих исторических и культурных корнях, тесном взаимодействии наших народов.

У стран евразийского пространства имеется огромный совокупный потенциал, который мы должны использовать в полной мере. Необходимо приложить максимум усилий научного сообщества для определения дальнейшей стратегии, ее этапов, современных механизмов и инструментов реализации нашей общей идеи. И здесь важную роль должен сыграть ученый мир.

10 лет назад, выступая в стенах Московского государственного университета, я впервые обратился с идеей формирования Евразийского Союза к представителям российской научной элиты.

И я признателен за понимание и поддержку моих инициатив со стороны ведущих ученых, многих представителей политических кругов России и других стран СНГ.

Наш столичный университет обрел высокий статус Евразийского университета имени Льва Николаевича Гумилева.

Сегодня этот образовательный и научный центр принимает у себя высоких гостей, участников международного форума по вопросам развития евразийской интеграции. Надеюсь, что в стенах этого вуза у нас с вами состоится конструктивная и плодотворная работа.

Желаю вам успехов и удачи.

Қазақстан темір жолының 100 жылдығына арналған салтанатты жиналыста сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2004 жылдың 6 тамызы

Уважаемые труженики и ветераны железной дороги Казахстана!

Сердечно поздравляю вас с вековым юбилеем казахстанской железнодорожной магистрали!

Строительство железных дорог сыграло значительную роль в развитии большинства государств мира. Но особенно важным оно было для стран, простирающихся на обширных, малонаселенных территориях. Без преувеличения можно сказать, что для наших евразийских пространств с их огромными расстояниями и порой суровым климатом этот вид транспорта был и остается по сей день безальтернативным, по-настоящему незаменимым. Это касается как объемов грузовых и пассажирских перевозок, их себестоимости, так и надежности работы железных дорог, их фактической всепогодности. Кстати говоря, в настоящее время это и наиболее экологически чистый транспорт.

Никакой другой вид транспорта не имел и в обозримом будущем не будет иметь такого значения для Казахстана, как железная дорога.

Объективно оценивая роль казахстанской железной дороги за последние сто лет, нужно констатировать, что развитие железнодорожной сети неразрывно было связано с общим ростом экономического потенциала нашего Казахстана. Без железной дороги немыслимо представить современный Казахстан с развитой промышленностью и сельским хозяйством. Не зря в свое время казахстанские железные дороги называли «становым хребтом» экономики республики.

В начале этого года мы отметили другую значительную в истории нашего народа дату — 50-летие освоения целины. Не ошибусь, если скажу, что многие из ветеранов железной дороги Казахстана являлись одними из активных участников той великой эпопеи. Отмечаемый сегодня юбилей наряду с 50-летием целины я отношу к таким же знаменательным датам, которые имеют для суверенного Казахстана важнейшее историческое значение.

Уважаемые труженики и ветераны железной дороги Казахстана!

Железная дорога во все времена была основой стабильности и устойчивых экономических связей. И сегодня, в ответственный период реформирования отрасли, от эффективной работы казахстанских железнодорожников во многом зависят темпы экономического роста страны.

История стальных магистралей Казахстана включает в себя много славных и героических страниц.

С 1 января 1904 года по северной части Оренбургско-Ташкентской дороги было открыто движение поездов с перевозкой пассажиров и грузов. Эта дата становится символическим началом эксплуатации и собственно зарождения казахстанских магистральных железных дорог.

С этого времени возникли предпосылки качественных изменений в социально-экономической жизни Казахстана. Путь, на который раньше затрачивались недели и даже месяцы, в то время сократился до нескольких дней.

Если раньше самым «грузоподъемным» транспортом оставался гужевой во главе с верблюдом, то на стальных рельсовых плечах стало возможным перевозить тысячи тонн грузов.

Впоследствии работы по строительству железных дорог приобрели широкий размах. Участки строившихся линий Троицкой и Алтайской железных дорог также пролегли по территории Казахстана. В 1920-х годах было осуществлено строительство железнодорожной линии «Петропавловск-Кокшетау», которая, по сути, и стала началом будущей Трансказахстанской магистрали.

В 1927 году эта дорога была продлена от Кокчетава до Борового и сыграла большую роль в экономической жизни северных районов Казахстана. Затем она была продолжена до Акмолинска, и первый паровоз прибыл в нашу нынешнюю столицу ровно 75 лет назад, а через некоторое время было завершено строительство линии уже до Караганды.

Но самым эпохальным событием в жизни казахстанской железной дороги стало строительство Туркестанско-Сибирской магистрали — знаменитого Турксиба, который вступил в постоянную эксплуатацию в 1931 году.

Протяженность дороги составила около 2 тысяч километров, это была невиданная для Казахстана новостройка! В сооружении Турксиба участвовали десятки тысяч казахстанцев. Поначалу коренное население привлекалось в основном на земляных работах, но вместе со строительством дороги начали ускоренно формироваться национальные кадры железнодорожных рабочих, инженеров-путейцев.

Так случилось, что еще в начале прошлого века многие выбрали новое, необычное для степняков ремесло, накрепко связав свою судьбу с железной дорогой.

Сегодня будет уместно сказать большое спасибо поколениям опытных железнодорожников, выучивших и выпестовавших продолжателей своего важного дела, которые стали настоящими профессионалами, постигшими все азы путейского мастерства.

Мы должны отметить огромный вклад, который внесли в строительство дороги Турар Рыскулов и Мухамеджан Тынышпаев.

В послевоенные годы освоения целинных и залежных земель развитие железных дорог получило новый импульс. Именно в эти годы велось интенсивное строительство новых линий для вывоза целинного зерна из глубинных районов.

С этого же времени как единое целое начала действовать одна из крупнейших в бывшем Советском Союзе Казахская железная дорога, которая соединила Казахстан с Сибирью, Уралом, Поволжьем, республиками Средней Азии. Это позволило значительно укрепить путевое хозяйство.

В это время началось внедрение новой техники и технологии во всех службах железной дороги. Были построены новые линии для обслуживания развивающихся промышленных регионов страны.

Я мог бы еще много говорить обо всех достижениях тех лет, присутствующие здесь в зале ветераны и работники отрасли знают их прекрасно. Хочу подчеркнуть главное — все это стало возможным в результате вашего самоотверженного труда, высокого профессионализма и беззаветного служения своему делу. Мы должны сказать всем вам огромное спасибо за это.

Трудяги-паровозы сновали десятки лет, перевозили пассажиров, грузы, продовольствие, вооружение и уголь для фронта и Победы, везли первоцелинников. Сдали свои вахты современным тепло- и электровозам.

В честь векового юбилея и 75-летия появления железной дороги в столице, на мой взгляд, следует восстановить на привокзальной площади Астаны памятник ветерану-паровозу. Пусть молодые видят, с чего начиналась железная дорога, на чем работали их деды-ветераны.

Сегодня понятие «железная дорога» прочно вошло в жизнь казахстанцев. Во многом благодаря ее четкой работе состоялся и окреп независимый Казахстан.

Стальная магистраль стала незаменимым средством транспортировки важнейших для страны грузов, доступным и надежным видом транспорта для миллионов людей.

По статистике ежегодно железная дорога перевозит более 14 млн. человек, то есть, условно говоря, каждый казахстанец хотя бы раз в году пользуется услугами железнодорожного транспорта.

Сегодня на долю железнодорожного транспорта приходится более 70% всего грузооборота и свыше 60% пассажирооборота страны.

Казахстанская магистраль — это свыше 14 тысяч километров путей, более семисот станций, десятки эксплуатационных и ремонтных депо. Объем перевозимых грузов и пассажиров растет ежегодно. И в том, что базовые отрасли нашей промышленности получили возможность для своего развития, велика заслуга железной дороги. Об этом нужно всегда помнить.

Все это стало результатом упорного труда всех работников железнодорожной отрасли.

В юбилейные годы принято подводить итоги и ставить цели на будущее. Как Глава государства я хочу выразить глубокое удовлетворение работой железной дороги все последние годы.

В Стратегии развития Казахстана до 2030 года, среди 7 долгосрочных приоритетов, мною были выделены инфраструктура, в особенности, транспорт. С учетом обширности территории Казахстана для реализации стратегических задач были обозначены следующие приоритеты в развитии железнодорожного транспорта, которые не потеряли своей актуальности.

Во-первых, это модернизация основных направлений железных дорог, обеспечивающих международные транспортные и торговые связи, а также транзитные потоки грузов по маршруту Трансазиатской магистрали.

Во-вторых, развитие станции «Достык» и увеличение пропускной способности участка «Достык-Актогай» до 10 млн. тонн грузов в год.

В-третьих, организация мультимодальных терминалов в грузообразующих районах с внедрением контейнерных и пакетных перевозок, обеспечивающих технологическое единство различных видов транспорта.

В-четвертых, решительная реструктуризация всех транспортно-коммуникационных монополий, с отделением их от непрофильных предприятий.

И сегодня я могу с удовлетворением отметить, что все работники этой важной для экономики страны отрасли достойно справляются с поставленными задачами.

Пожалуй, одним из первых на постсоветском пространстве Казахстан начал строительство новых железнодорожных линий. Несколько лет назад мы запустили в эксплуатацию линию «Аксу-Дегелен», которая значительно сократила расстояние из западных и северных регионов страны в Китай.

В прошлом году осуществлена стыковка железнодорожной линии «Хромтау-Алтынсарино» протяженностью в 400 километров, которая значительно сократит

путь из Центрального Казахстана к нашему порту Актау. И, как мне доложили, уже в ближайшее время эта линия будет запущена в постоянную эксплуатацию. Ведутся работы по электрификации участка «Экибастуз-Павлодар».

Осуществляется общая реконструкция вокзалов практически на всех крупных станциях, в том числе — столицы Астаны, вокзалов Алматы-1 и Алматы-2. На очереди реконструкция вокзала в Актобе и других городах.

На вооружении железной дороги все в большем объеме используются новые виды ремонтной техники, вагоны и локомотивы разных видов, находят применение современные информационные, телекоммуникационные системы.

Например, осваивается модель тепловоза, модернизированного на базе дизель-генераторных установок американской компании «General Electric». В сентябре 2003 года открыто движение скоростного пассажирского поезда по маршруту «Астана-Алматы-Астана», сформированного из вагонов испанской фирмы «Talgo».

Развитие сети железных дорог страны будет и далее продолжаться. С ростом экономики вложение в железнодорожное строительство становится выгодным бизнесом.

Правительству необходимо привлекать инвестиции совместно с государственным финансированием.

Уникальность казахстанской железной дороги заключается в ее огромных транзитных возможностях, она соединяет страны Европы и Азии. И мы должны воспользоваться этими преимуществами.

Начиная с 1998 года, мы постоянно наращиваем объемы перевозок, осваиваем новые направления.

Закономерно, что в последнее время все чаще наблюдается переориентация международных грузопотоков на транспортные магистрали Казахстана.

По станции Достык перспективы у нас очень неплохие, мы выходим на запланированные объемы перевозок. В следующем году должны быть завершены работы на железнодорожном участке «Актогай-Достык» и пограничном переходе «Достык-Алашанькоу». Это позволит обеспечить беспрепятственное движение ежегодно растущего грузопотока из стран Юго-Восточной Азии в Европу.

Как известно, Казахстан выступил инициатором строительства через свою территорию железнодорожной линии с колеей европейского стандарта.

Ввод подобной магистрали, по самым предварительным оценкам, позволило бы привлечь транзитные товаропотоки по территории Казахстана между Китаем и Ираном; Турцией на 2 млрд. долларов в год, между странами Азии и Европы — на 7 млрд. долларов ежегодно.

Экономика нашей страны развивается высокими темпами. Это позволило нам приступить к реализации аграрной, индустриальной и жилищной программ.

Все это мы сможем выполнить при условии четкой работы транспортной системы страны, и в первую очередь, железнодорожной. Уверен, что рост перевозок и их качества будет отвечать требованиям времени.

Уважаемые железнодорожники!

Сегодня можно сказать, что мы подошли к завершающей стадии реструктуризации железнодорожной отрасли. Созданы условия для развития рыночных отношений во вспомогательной и ремонтной сфере. Это позволило развить конкуренцию между предприятиями обеспечивающей деятельности, что в целом снизило цены на их услуги.

Достигнута главная цель реформы — финансовое и техническое оздоровление отрасли.

В целом сделано очень многое. Отрадно то, что за реформами руководством отрасли не были потеряны из виду люди, те, кто создавал и продолжает развивать казахстанскую железную дорогу. В трудные годы реформ по переходу к рыночной экономике железная дорога не забывала о своих ветеранах.

Ветераны отрасли пользуются особой поддержкой со стороны руководства Национальной компании «Қазақстан темір жолы».

И это касается не только материальной поддержки, хотя и это немаловажно.

Ветераны принимают самое активное участие в жизни железной дороги, некоторые из вас входят в действующий Консультативный совет, где решаются многие насущные вопросы. Я думаю, что это достойный пример другим отраслям, всем работодателям.

Национальная техническая интеллигенция начала формироваться именно со специалистов железнодорожного транспорта.

В свое время железная дорога воспитала замечательную плеяду своих работников, которые внесли достойный вклад в развитие и становление отрасли. Их имена знала вся страна.

Многие из них стояли у руководства отрасли в наиболее сложные времена. В годы Великой Отечественной казахстанская железка бесперебойно обеспечивала потребности фронта и тыла в важнейших сырьевых материалах. Благодаря самоотверженному труду, высокому профессионализму в самые трудные годы железная дорога продолжала обеспечивать нужды экономики страны.

И сегодня суверенный Казахстан по праву может гордиться заслугами железнодорожников. Их имена вписаны золотыми буквами в историю стальных магистралей Казахстана.

Я вижу, что сегодня в зале присутствуют заслуженные ветераны-железнодорожники, мне было очень приятно встретиться с ними накануне этого торжественного собрания. Многих я знаю лично уже многие годы.

В конечном итоге самым главным достоянием дороги, ее настоящим сокровищем являются люди — труженики магистрали, от обходчика на самой отдаленной станции до начальника дороги.

Если для пассажиров поездка лишь приятное путешествие, то для железнодорожников это прежде всего серьезная каждодневная работа, в которой не может быть мелочей.

Уважаемые железнодорожники!

Славная вековая история и традиции железнодорожного транспорта Казахстана — это надежный и прочный фундамент нашей экономики. Я искренне верю, что железная дорога Казахстана всегда будет в полной мере соответствовать растущим потребностям нашей республики, останется по-прежнему удобным и во многих случаях незаменимым видом транспорта.

Сегодня, накануне вашего профессионального праздника и отмечаемого нами 100-летия железной дороги я желаю вам новых успехов в труде на благо нашего государства!

Примите в этот день пожелания успешной реализации всего задуманного, крепкого здоровья, благополучия и личного счастья!

Қазақстан Республикасы Парламенті екінші шақырылымы VI сессиясының ашылуында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2004 жылдың 1 қыркүйегі

Құрметті депутаттар, ханымдар мен мырзалар!

Біз бүгін Парламенттің алтыншы сессиясын, яғни екінші шақырылым депутаттары қызметіндегі соңғы сессияны ашып отырмыз. Күні кеше ғана біз сіздерді еліміздегі өкілетті биліктің жоғарғы органына сайланғандарыңызбен құттықтаған сияқты едік. Енді міне, бес жылдық қызметтің қорытындысын шығаратын уақыт та таяп қалды.

Ең алдымен сіздерге атқарған мол қызметтеріңіз үшін зор алғыс айтқым келеді. Оның басты нәтижелері тәуелсіздік пен прогресс жолына түскен еліміздің әлеуметтік-экономикалық және саяси дамуындағы, алдына қойған стратегиялық мақсаттарға қарай қозғалудағы жана сенімді қадамдарды жасауды қамтамасыз еткен зандарымыздың қабылдануы деп айта аламыз.

Новые законы — интересам развития и процветания

За прошедшие 5 лет очень многое изменилось в жизни нашей страны и народа. Казахстан уже совсем не тот, каким был в начале вашей работы. Мы обеспечили окончательный вывод нашей страны из состояния постсоветского кризиса, решительный перелом во всех областях нашей деятельности, выход на траекторию прогресса.

В этом немалая заслуга нашего депутатского корпуса. Законодательная деятельность парламентариев была направлена на создание качественно нового и совершенствование действующего законодательства. За период деятельности Парламента второго созыва было принято 597 законов. Это стало возможным благодаря конструктивной работе депутатов с Правительством, а также благодаря активности самих депутатов.

Созданная законодательная база способствовала дальнейшему поступательному экономическому развитию. По оценкам международных экспертов Казахстан создал очень динамичную экономику со многими прогрессивными атрибутами. Такая высокая оценка мировым сообществом наших очевидных успехов — это, конечно, не повод для самолюбования и успокоения. Но, кто бы и что ни говорил, это абсолютно объективный критерий того, что мы с вами неплохо поработали, получив в 1999 году высокий кредит доверия нашего народа. Уверен, мы его с честью оправдываем!

Завершение 5-летнего периода работы депутатов данного созыва дает возможность подвести некоторые итоги работы страны.

В последние 5 лет средний рост экономики составил порядка 10%, в текущем году положительная динамика сохраняется. В первом полугодии 2004 года по сравнению с аналогичным периодом прошлого года рост валового внутреннего продукта составил 9,1%.

Положительными показателями характеризуются объемы внешней торговли и финансовой системы. За полугодие текущего года почти наполовину вырос вне-

шнеторговый оборот по сравнению с аналогичным периодом 2003 года, составив 14,2 млрд. долларов. По сравнению с аналогичным периодом прошлого года инвестиции в основной капитал увеличились за 7 месяцев на 12,1% и составили 516,3 млрд. тенге.

Но все эти наши позитивные макроэкономические показатели ничего бы не стоили, если бы мы не направляли созданный потенциал на решительное улучшение благосостояния наших граждан. Возможности, которые дает наш устойчивый экономический рост, мы постепенно материализуем, как и обещали в предшествующие сложные годы, в реальном повышении уровня жизни людей.

В январе-июне 2004 года среднедушевые номинальные денежные доходы населения составили почти 71 тысячу тенге, что на 20,9% выше, чем в соответствующем периоде прошлого года. Реальные денежные доходы за этот же период выросли на 13,4%. Обеспечивается дальнейший рост минимальной и среднемесячной заработной платы. В январе-июне 2004 года среднемесячная номинальная заработная плата одного работника составила 26 662 тенге и выросла по сравнению с соответствующим периодом прошлого года на 21,2%, что в 2 раза выше показателя 1999 года. Индекс реальной заработной платы за этот период составил 113,7%.

С 1 января 2004 года минимальный размер заработной платы увеличен на 32% по сравнению с 2003 годом, осуществлено повышение размеров пенсионных выплат на рост индекса потребительских цен. Средний размер пенсионных выплат в первом полугодии текущего года составил 8505 тенге.

Я уже не раз подчеркивал, что государственная поддержка должна быть направлена, в первую очередь, на те категории граждан, которые в силу тех или иных причин сами себя не могут обеспечить. И это направление работы мы продолжаем усиливать. Так, за январь-июнь 2004 года адресная социальная помощь назначена 550,7 тысячам малообеспеченных граждан, имеющим доход ниже черты бедности.

С 1 января 2005 года государственные социальные пособия инвалидам первой группы будут повышены на 3 месячных расчетных показателя, инвалидам второй группы — на 2,5 МРП, инвалидам третьей группы — на 2 МРП, инвалидам в возрасте до 16 лет — на 3 МРП.

В 2005 году предполагается увеличение размеров специальных государственных пособий инвалидам и участникам войны до 14 475 тенге, оказание им единовременной материальной помощи к 60-летию победы в Великой Отечественной войне в размере 30 тысяч тенге. Данный законопроект внесен на рассмотрение в Мажилис Парламента Республики Казахстан.

В целях социальной зашиты матери и ребенка за счет средств республиканского бюджета независимо от дохода семьи осуществляются выплаты пособий на рождение ребенка в размере 15-кратного месячного расчетного показателя.

Возобновлены выплаты единовременных компенсаций лицам, пострадавшим от массовых политических репрессий, ядерных испытаний на Семипалатинском полигоне.

В стране создаются новые рабочие места. За последние 4,5 года в нашей стране количество безработных сократилось на 310 тысяч человек.

Рост доходов государственного бюджета позволил приступить к реализации крупных социальных программ, в том числе нацеленных на развитие села, борьбу с бедностью, развитие жилищного строительства и т.п. В последние годы относительной стабилизацией характеризуется демографическая ситуация в республике. Повышается уровень рождаемости, снижается смертность.

Благоприятный социально-экономический и правовой климат позитивно влияет на социальные настроения казахстанцев. По результатам масштабных социологических исследований большинство граждан высказывается положительно о проводимом социально-политическом курсе. При этом подавляющее большинство опрошенных, а это порядка 80%, отмечают существенное повышение жизненного уровня граждан.

Более чем 12-летний опыт жизнедеятельности казахстанцев в новых социально-политических реалиях позволяет гражданам объективно оценить ход развития нашей страны. Население уже не по сообщениям в СМИ, а по собственному опыту констатирует и оценивает наличие явных преимуществ у нашей страны в сравнении со странами, которые одновременно с нами начинали реформы. Граждане отмечают, что жизнь в Казахстане лучше, чем в большинстве других стран СНГ и Центральной Евразии.

На этом фоне все меньше становится людей, подверженных иждивенческим настроениям, негативистским оценкам. У миллионов казахстанцев меняются модели поведения. Они не просто выжидают положительных изменений, но и стремятся осваиваться в жизни, закрепляться и самоутверждаться в новой социальной среде, самостоятельно улучшать свое благосостояние.

Итоги деятельности Парламента свидетельствуют об успешном и профессиональном выполнении поставленных перед ним задач, достижении стабильности и поступательности законотворческого процесса.

Как вы знаете, в Послании народу Казахстана «К конкурентоспособному Казахстану, конкурентоспособной экономике, конкурентоспособной нации» были обозначены сложные и масштабные социально-экономические задачи и приоритетные государственные интересы, все необходимые для их реализации социальные расходы. Поэтому прошу вас, уважаемые депутаты, учесть их при рассмотрении проекта республиканского бюджета на 2005 год.

В рамках реализации индустриальной стратегии предстоит работа над законопроектом «О техническом регулировании». От его принятия и реализации зависят переход экономики на международные стандарты, дальнейший темп модернизации наших производств, вхождение Казахстана в ВТО и в целом — вопросы качества экономического роста. Он очень важен также для развития бизнеса, предпринимательской активности наших граждан.

Важное значение придается и другим законопроектам экономического плана, в частности, изменениям в Налоговый кодекс и в Закон «Об инвестициях».

Приоритетными являются также наши программы индустриально-инновационного развития, по развитию села, развитию инфраструктуры, по развитию человеческих ресурсов. Правительству и Парламенту необходимо сконцентрировать усилия на законодательном обеспечении этих программ, принять законы «О внесении изменений и дополнений в Налоговый кодекс», «Об обязательном страховании ответственности», «О внесении изменений и дополнений в закон «О государственных закупках», и ряд других важных законодательных актов.

Также прошу депутатов внимательно подойти к решению задач по социальному блоку. Это прежде всего вопросы пенсионного обеспечения и социальной защиты населения, образования и здравоохранения.

В рамках концепции дальнейшего реформирования социальной сферы особо стоит вопрос совершенствования законодательства по регулированию трудовых от-

ношений, принятии Трудового кодекса, предусматривающего стимулирование легальной занятости и формирование современной модели занятости.

На снижение «теневого» оборота имущества направлен проект закона «Об амнистии в связи с легализацией имущества». Его ускоренное принятие позволит быстрее вовлечь в экономический оборот имущество субъектов малого предпринимательства, которое ранее было выведено из легального оборота.

В Казахстане, в отличие от некоторых других стран, до сих пор не принят перечень террористических, религиозно-экстремистских организаций и нетрадиционных сект радикальной направленности, деятельность которых представляет угрозу национальной безопасности страны. Правовой механизм формирования такого перечня содержат проекты законов «О противодействии экстремистской деятельности» и о внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты по этому вопросу. Устанавливается система государственных органов, осуществляющих борьбу с экстремизмом, а также основные принципы ответственности граждан и юридических лиц.

Я уверен, что в оставшееся время Парламент не менее эффективно продолжит работу, направленную на повышение экономического благосостояния и социального самочувствия людей.

Политическая модернизация

Мы никогда не забывали о том, что экономические реформы и политическая демократизация — это процессы взаимозависимые и взаимообусловленные. Продвигаясь по пути рыночных реформ в экономике, мы шаг за шагом двигались и по пути политической либерализации:

мы обеспечили в Казахстане реальный политический плюрализм, многопартийность;

действуют обладающие реальной социальной базой дееспособные политические партии, повышается их роль и влияние в избирательном процессе. Зарегистрирован рад новых партий самой разной идейно-политической направленности;

принятые либеральные изменения в выборное законодательство позволяют нам обеспечить прозрачность и транспарентность избирательных процессов;

государственные институты работают на основе принципа разделения властей. Эффективно действует двухпалатный Парламент, в котором представлены самые различные политические партии, в том числе и оппозиционные;

уже ведется активная и целенаправленная работа по реформе межбюджетных отношений, по децентрализации системы государственного управления;

заложены прочные правовые и организационные основы создания независимой судебной системы, гуманизации уголовного наказания. Мы присоединились к международным конвенциям по правам человека;

реально обеспечены равноправные отношения между всеми этническими и конфессиональными группами населения;

все более активное развитие получают институты гражданского общества (действует более 4,5 тысяч неправительственных организаций). Совершенствуется правовая база деятельности НПО;

обеспечена реальная свобода слова, отсутствуют цензура, устойчивыми темпами развивается сфера средств массовой информации.

Совершенно закономерно, что именно на сегодняшнем этапе развития реформ, когда позитивные экономические преобразования стали необратимыми, мы

выдвинули новую программу политической модернизации. Она была изложена в моем выступлении на VII съезде партии «Отан» и получила поддержку большинства политических сил общества.

Отнюдь не по каким-то конъюнктурно-политическим соображениям, как бы кому-то это ни хотелось представить, а для реализации положений стратегии развития до 2030 года и в силу назревшей объективной необходимости сделать следующие шаги в русле стратегии последовательной и поэтапной демократизации, мы выдвинули целый ряд новых инициатив, нацеленных на дальнейший прогресс общества.

Осуществляя политические преобразования, мы не должны забывать, что все эти шаги должны быть четко выверены и последовательны. Они должны совпадать с нашими стратегическими интересами построения демократии при поддержании внутриполитической стабильности и консолидации общества.

Будет подписан указ, которым на базе существовавшего до этого периода Постоянно действовавшего совещания по выработке предложений по дальнейшей демократизации и развитию гражданского общества при Главе государства создана представительная Национальная комиссия по вопросам демократии и гражданского общества.

Поэтапное, стратегически выверенное решение этих и других задач по политической модернизации нашего общества выведет Казахстан на новые рубежи социально-экономического и политического развития.

Выборы — экзамен на политическую зрелость

Открытие нынешней сессии Парламента происходит накануне важного политического события — выборов в Мажилис Парламента, которые состоятся уже буквально через 2 недели. Всем нам, всему государству и нашему народу предстоит этот очень ответственный экзамен на политическую зрелость. От того, как проведем эти выборы, кого народ изберет в новый состав Мажилиса, решающим образом зависят перспективы нашего дальнейшего развития.

К нынешним выборам законодательная база электоральных процессов качественно обновлена. Уверен, это создает все необходимые предпосылки для того, чтобы выборы прошли совершенно демократично, честно и прозрачно. У нас есть для этого все возможности и предпосылки, и мы этого должны добиться.

Правительству и Парламенту при внесении изменений и дополнений в Конституционный закон «О выборах в Республике Казахстан» удалось избежать крайностей, которые могли внести ненужную напряженность в выборный процесс. Действующее законодательство, если строго придерживаться его предписаний, уже сегодня позволяет провести любые выборы в республике в соответствии с международными избирательными стандартами.

Полноправными субъектами выборных процессов становятся политические партии Казахстана. Давайте вспомним: на прошлых выборах в Парламент по тем же одномандатным избирательным округам было выдвинуто от политических партий всего 117 кандидатов. Сегодня участвующими в выборах 12 партиями выдвинуто и зарегистрировано Центризбиркомом 249 кандидата в депутаты Мажилиса Парламента по одномандатным округам, и еще 106 — по партийным спискам. Еще 358 кандидатов — это самовыдвиженцы. Всего к участию в выборах допущено 713 кандидатов по всем спискам.

Нынешние парламентские выборы будут принципиально отличаться от всех предыдущих и в техническом отношении. Впервые в стране будет использована электронная система голосования.

Внедрение нового метода голосования, уверен, станет одним из самых эффективных способов предотвращения различных нарушений в ходе выборов. Единственное неудобство его заключается в том, что наиболее эмоциональные избиратели не смогут запечатлеть свои чувства на бумаге в виде различных записей, не предусмотренных правилами голосования. Думаю, это не самая страшная потеря для казахстанцев и для нашей демократии.

Во многих странах мира приходят к использованию технических средств в электоральных процедурах. Специалисты считают, что уже через несколько лет в большинстве стран мира обычный способ голосования претерпит кардинальные изменения.

Самое масштабное в мире электронное голосование на выборах в Парламент и законодательные собрания штатов состоялось совсем недавно в Индии. В нем принимали участие более 600 млн. граждан. Электронное голосование снискало наибольшую популярность среди сельских жителей и оказалось понятным даже для неграмотных, каковых в этой стране еще очень много. Государство сэкономило значительные средства за счет высвобождения десятков тысяч клерков, обычно привлекаемых для процесса голосования и ручного подсчета голосов. Еще 4 азиатских государства намерены закупить индийские машины для электронного голосования и использовать их во время выборов.

Пилотные проекты систем электронного голосования запустили Япония, Тайвань и Гонконг. Еще 2 года назад японцы, например, уже делали свой выбор, прикладывая пальцы к экранам машин для голосования. С 2005 года система электронного голосования будет использоваться в ходе выборов в Южной Корее. В 2002 году при помощи электронного голосования успешно прошли выборы Президента Бразилии. Международные эксперты, знакомившиеся с опытом внедрения в этой стране электронной системы, утверждают, что она делает практически невозможной фальсификацию результатов голосования.

Успешно прошел эксперимент с электронным голосованием в Румынии в ходе национального референдума по внесению изменений в Конституцию, состоявшегося в октябре 2003 года. В июне текущего года в Испании состоялся референдум с использованием Интернета и мобильных телефонов. Техническое обеспечение сработало без сбоев. Не так много проблем, как ожидалось, вызвали специальные сенсорные экраны и другие высокотехнологичные устройства, применявшиеся при голосовании на выборах в Конгресс США в 2002 году.

Электронное голосование в период различных выборов уже несколько лет используется в Голландии, Бельгии, Великобритании. Приступила к реализации проекта «Электронная демократия» и постсоветская Эстония.

Мы выбрали свой вариант модернизации технологии голосования и идентификации избирателя. Однако высказываются опасения, что в программу «Сайлау» может вмешаться кто-то посторонний и повлиять на результаты выборов. Специалисты считают, что расшифровка электронных программ, которые предполагается использовать на предстоящих выборах, исключена. Информация в день выборов будет надежно защищена и недоступна для какого-либо вмешательства.

Учитывая новизну этого шага в наших условиях, выборы с использованием электронной системы можно было бы провести в наиболее подготовленных в техническом отношении регионах с охватом не более 10% от общего количества административно-территориальных единиц республиканского, областного и районного значения. Провести там, где коммуникации проведены и приняты «Казахтелекомом». ЦИК должен обеспечить реализацию прав всех граждан избирать и быть избранными.

Ключевое значение для успешного проведения выборов имеет эффективная работа средств массовой информации.

Особо хочу подчеркнуть, что использование так называемого «черного пиара», грязной информационной войны, клеветы на соперников не допустимо. Все такие факты фиксируются и будут рассматриваться согласно требованиям закона. В этой связи я обращаюсь с этой высокой трибуны ко всем СМИ с призывом проявить высокую ответственность и гражданскую позицию в электоральный период.

В целом предвыборная ситуация в стране стабильная. Созданы все необходимые организационные условия для успешного проведения выборов.

Большинство населения, как показывают исследования, поддерживает проведенные в обществе реформы, адаптировано к рыночным условиям, заинтересовано в стабильности и предсказуемости политики, проводимой в стране. Народ особо ценит согласие, которое царит в нашем многонациональном государстве и поддерживает позицию руководства страны.

У нас есть полная уверенность в том, что выборы пройдут успешно, в честной конкурентной борьбе, а наши граждане примут в них активное участие, вновь проголосуют за стабильность и процветание!

Стабильность и безопасность — веление времени

Оценки авторитетных международных экспертов и институтов, подтверждают; Казахстану удалось за годы независимости обеспечить стабильность в обществе, без которой невозможно было бы говорить о каких-либо планах и перспективах дальнейшего прогрессивного развития.

Политическая стабильность в нашем понимании и в нашей практике не имеет ничего общего с понятием застоя. Стабильность для нас — это не консервация, и не сохранение статус-кво. Такую стабильность мы решительно отвергаем. Политическая стабильность, которую мы утверждаем, — это точка равновесия в условиях развития, это стабильность модернизирующегося общества, устойчивость движения по пути прогресса и процветания.

Начало нового века ознаменовалось резким возрастанием террористической активности в мире, вызванной все более возрастающим дисбалансом в уровне развития регионов. Мир захлестнули новые волны террористических актов. На Земле уже практически нет места, где бы не знали о чудовищной силе терроризма.

Потрясшая весь мир американская трагедия 11 сентября 2001 года по сути дела положила начало новой эры, в которой терроризм превратился в самое опасное оружие против всего человечества, стал новой формой глобального противостояния. После этого в мире произошло немало крупных террористических актов. Почти ежедневно от рук террористов погибают люди в Ираке, Афганистане, Израиле, Палестине. Террористы меняют тактику своих действий. Они не только совер-

шают «слепые» террористические выходы, но и стремятся оказывать воздействие на страны, участвующие в антитеррористической коалиции.

Угроза терроризма нарастает и в нашем регионе. В этом году впервые после 1999 года активизировались террористические группировки в соседнем Узбекистане, совершившие целую серию террористических актов в Бухаре и Ташкенте весной и летом этого года. Объектом террористических атак становится Москва. Взрывы многоэтажных жилых домов, захват заложников в театральном центре на Дубровке во время представления «Норд-Ост»... Список этих трагических дат может быть продолжен.

Мы не перестаем заявлять, что источники большинства современных международных конфликтов лежат в социальной и экономической плоскостях. Сохраняющийся и, главное, увеличивающийся разрыв в уровне доходов, доступности социальных услуг, распространении знаний и технологий в мире являются залогом неизбежного роста международной конфликтности.

А события последних лет показали, что никто в современном мире не застрахован от угрозы экспорта экстремизма и насилия.

Глобализация как бы подталкивает все геополитические силы к расширению ареала геополитического противостояния. Религиозный экстремизм пробует свои силы и у нас. Незаконная деятельность религиозной политической партии «Хизбут-Тахрир» переходит в открытые формы. Международные экстремистские силы не отступают от замысла по изменению конституционного строя и создания в Центральной Азии исламского Халифата. Если в 2003 году было изъято около тысячи листовок этой организации, то в текущем году уже 11 тысяч листовок. А мы никак не примем закон против экстремизма.

Поскольку открытость Казахстана привлекает всех активных игроков международной политики, у нас вполне реально может расти влияние и экстремистских организаций. Тем более, что теракты уже не первый год вспыхивают в нескольких десятках километров от границ с Казахстаном.

Терроризм способен находить себе питательную почву там, где нет стабильности, там, где есть межконфессиональная и межнациональная нетерпимость, противоречия и конфликты на этой почве. И, несмотря на то, что в Казахстане царит мир и спокойствие, нам ни в коей мере нельзя расслабляться. Всегда нужно помнить, что стабильность и согласие не достигаются сами по себе.

Это плод совместных усилий всех представителей казахстанского общества, как государственных, так и негосударственных. И такая практика требует постоянного внимания, четкой законодательной поддержки.

Здесь огромную роль играет Ассамблея народов Казахстана как механизм цивилизованного, взаимоприемлемого и демократического решения любых межэтнических и межконфессиональных проблем. Обязан еще раз предупредить всех, что никакие политические пристрастия, даже во время выборов, не должны наносить ущерб согласию и стабильности в стране. Конституция и законы страны четко определяют меры защиты против тех, кто пытается сеять раздор в нашем обществе. Наш народ четко понимает, что без стабильности нет благополучия всех. В этом мудрость нашего народа.

В нашем понимании казахстанская нация — это свободная ассоциация проживающих в стране этносов, их культурно-политическое и социально-экономическое единство при сохранении этнического многообразия.

Межэтническое и межконфессиональное согласие должно быть неотъемлемым качеством общеказахстанской культуры. В этом должен быть свой казахстанский дух. Мы должны считать его нашей национальной чертой характера.

Мы не должны допускать и других проявлений конфликтности. Нельзя допускать роста трайбализма, классового противостояния или регионализма, желания пересмотра, перераспределения собственности.

Сейчас, когда выборная кампания уже в самом разгаре, отрадно, что кандидаты практически не используют радикальной и экстремистской риторики. Это свидетельствует о том, что мы сумели выработать иммунитет к большинству «политических болезней».

Следует помнить, что выборы — это один из важнейших механизмов укрепления политической системы. И с этой точки зрения, выборы — это фактор политической безопасности.

Пользуясь поводом, я хотел бы еще раз поблагодарить депутатов за проделанную работу в деле укрепления стабильности Казахстана. В том, чего мы добились на этом пути, есть и ваша немалая заслуга.

Я знаю, что многие депутаты нынешнего состава Парламента будут вновь баллотироваться кандидатами в депутаты Мажилиса Парламента нового созыва. Хочу пожелать вам успешной кампании и победы на выборах. Надеюсь, мы вновь увидим вас в этом зале, скорее, в новом, в новом административном центре столицы.

Құрметті халық қалаулылары!

Өздеріңіз көріп отырсыздар, қоғамдық, мемлекеттік өмірдің сан-саласында қол жеткен табыстар аз емес. Бірақ әлемдік өркениет көші бір орында тұрмайды. Қолда бардан айрылып қалмау үшін, әрі оны одан әрі жетілдіру үшін бұрынғыдан да артық ынтамен, жауапкершілікпен іс жасауымыз қажет.

Бұл жолда Парламенттің атқаратын ролі өте биік екені белгілі. Парламент бар кезде де менің ұсыныстарым мен жүргізіп отырған саясатыма қолдау көрсетіп отырды деп айта аламын.

Реформа бір күнде орындалмайды. Саяси-әлеуметтік жағдайларға сай әр істің өзінің уақыты, кезеңі болады.

Барлық, реформаларға негіз болатын экономикалық мәселелер оң шешімін тапқаннан кейін, саяси модернизацияны іске асыруға қолайлы кезең туды.

Ең бастысы — екі аптадан астам уақыттан кейін халық Мәжілістің жаңа құрамына дауыс береді. Қазір сайлау алдындағы қызу айтыс-тартыстар жүріп жатыр.

Мінеки, осындай саяси бәсеке жағдайында депутаттар үлкен сабырлылық танытып, елдің бірлігіне, халқымыздың мүддесіне сай мінез көрсетіп, күн тәртібінде тұрған заңдардың сапалы түрде уақтылы қабылдануын қамтамасыз етеді дел сенемін.

Қазақстан Республикасы Парламентінің кезекті алтыншы сессиясын ашық деп жариялаймын.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің 70 жылдығына арналған салтанатты жиналыста сөйлеген сөзі

Алматы қаласы, 2004 жылдың 8 қыркүйегі

Қымбатты достар!

Бүгінгі кездесу республика өміріндегі қуанышты күнге сәйкес келіп отыр. Қазақстан білімінің қара шаңырақтарының бірі әрі бірегейі — Қазақ ұлттық университетіне жетпіс жыл толып отыр.

Осы жылдарда мұнда ұстаздар мен шәкірттердің талай толқыны саналы ғұмырын өткізіп, еліміздің білімі мен ғылымының көкжиегі одан әрі ашыла түсті. Мыңдаған түлектер осында алған білімдерін халық шаруашылығының сан-саласында ойдағыдай жүзеге асырып, экономикамыз бен ғылымымыздың, тұрмысымыз бен мәдениетіміздің іргетасы одан әрі тұғырлы бола түсті.

Мен күні бүгін жетпіс жылдық жемісті де жеңісті шақты бастан кешіріп отырған іргелі оқу орны — Қазақ ұлттық университетінің ұстаздар және студенттер қауымын шын жүректен құттықтау арқылы барша қазақстандықтарды да құттықтап отырмын деп сезінемін. Мұнда мыңдардың үлесі, талай ұрпақтың мандай тері, өткені мен жеткені жатыр.

Мерекелеріңіз құтты, мерейлеріңіз үстем бола берсін!

Уважаемые преподаватели и студенты, гости университета!

Ваш юбилей — это большое событие для всей образовательной и научной общественности страны. Этот старейший вуз — фундамент казахстанской системы высшего образования.

История университета началась в 1934 году с двух факультетов — физического и биологического, на которые были зачислены 54 студента. Сегодня это самый крупный вуз страны с 17-тысячным студенческим контингентом, 2-тысячным профессорско-преподавательским составом и развитой научной и материально-технической базой.

История университета — это прежде всего история личностей, его создававших, большими и малыми трудами которых утверждалась и развивалась наука, экономика, образование республики.

Среди выпускников университета видные специалисты, ученые, экономисты, парламентарии, руководители крупнейших предприятий — тысячи настоящих профессионалов, знатоков своего дела. Потому это праздник для многих и многих людей, кто считает университет своей альма-матер. С юбилеем вас!

История вашего славного вуза продолжается. Мною была одобрена Программа развития университета, строительства второго этапа КазГУграда.

В проекте республиканского бюджета на следующий год предусмотрено 850 млн. тенге для строительства фундаментальной научной библиотеки. В целом завершение строительства второго этапа приведет к созданию современного университетского комплекса мирового стандарта.

Юбилейная дата — это не только подведение итогов. Это и хорошая возможность поговорить о будущем вуза, всей сферы образования и науки.

Сегодня мы можем уверенно говорить, что страна вышла из кризиса. Это не просто декларация, это реальность сегодняшнего дня. Экономический рост продолжается, по-прежнему стабильна общественно-политическая ситуация.

Однако достигнутое не предел, это только начало, призванное обеспечить прорыв в экономическом и социальном развитии.

Сейчас на повестке дня стоит вопрос о конкурентоспособности Казахстана в мировом сообществе, о конкурентоспособности нашей экономики и самих казахстанцев.

В этой аудитории прекрасно знают, что конкурентоспособность нации в первую очередь определяется уровнем ее образованности.

Мы нуждаемся в новой, устремленной в будущее, Государственной программе образования, разработка которой сейчас активно ведется в Правительстве.

Развитие образования — это платформа, на которой формируется духовный и интеллектуальный потенциал казахстанского общества. Логика нынешних перемен такова, что ускоряющиеся темпы экономического подъема требуют таких же высоких темпов образовательного и профессионального роста.

Высшее образование всегда основывалось на трех важнейших принципах: государственность, доступность и фундаментальность. Под государственностью, разумеется, мы должны понимать предназначение профессионального образования обеспечивать страну грамотными специалистами.

По количеству студентов мы сегодня едва ли не впереди планеты всей. У нас более 400 студентов приходится на 10 тысяч населения. Но при всем этом наши государственные организации и предприятия испытывают дефицит специалистов-профессионалов. Это не поддается никакой логике. Понять можно, что мы либо не так обучаем, либо не тем наукам, которые требуются.

Обращаясь с Посланием к народу Казахстана, я поручил Правительству создать независимый Национальный центр оценки качества образования. Это, на мой взгляд, крайне важная мера, способная изменить отношение к качеству образования как таковому. Прежде всего деятельность названного центра повысит ответственность педагогов за результаты своего труда, улучшит параметры объективной оценки знаний обучающихся.

Государство всегда будет выступать гарантом качества и доступности образования. Поэтому надо несколько раз подумать, прежде чем принять решение о столь значительном повышении стоимости обучения в наших вузах. Смогут ли ее потянуть наши студенты, а точнее их родители, особенно из села?

Сегодня условия развития системы высшего образования диктует рынок, но не рынок труда, как во всех развитых странах, а рынок услуг.

Сложилась странная система, когда востребованы одни профессии, а мы штампуем совершенно других специалистов.

Сейчас юристов и экономистов уже наготовили больше, чем конструкторов, инженеров и технологов за последние полвека. Например, на одного рабочего мы сегодня готовим 7 менеджеров — вот действительно по известной пословице: один с сошкой, а семеро с ложкой. И эта беда, по исправлению которой Правительство должно очень серьезно поработать.

Перекосы видны и в области подготовки научных и научно-педагогических кадров. Я имею в виду падение интереса к научным исследованиям по техническим специальностям.

Это никак не соответствует индустриально-инновационной политике Казахстана, и отнюдь не укрепит наших позиций в мире высоких технологий.

Мы внедрили в систему высшего образования рыночные отношения, но не создали правила игры, способные обеспечить качество услуг и получили «кривое зеркало» со всеми его гримасами.

Развили частный сектор высшего профессионального образования: сейчас у нас таких вузов наплодили более сотни.

Но конкурентная среда не смогла обеспечить повышения качества подготовки кадров. Более того, привела к формированию громоздкой и слабо управляемой системы. В трети негосударственных вузов количество студентов не превышает 1 тысячи. Есть какой-то вуз численностью в 82 студента, причем он получил бессрочную лицензию!

Никого почему-то не настораживает, что в таких вузах плата за обучение может быть меньше, чем даже определено постановлением Правительства, отсутствует собственная материально-техническая и методическая базы, нет штата постоянных преподавателей. А ведь это первые признаки конторы по продаже дипломов, а не обучения специалистов.

Скажите, вашему вузу со столь значительной историей и традициями, это не обидно ли?

К сожалению, сегодня требования работодателя к профессиональному уровню специалиста складываются до примитивности просто — наличие любой корочки о высшем образовании, а лучше сразу нескольких дипломов.

Соответственно, эта система отреагировала тоже по-своему — введением ускоренного заочного обучения для лиц, уже имеющих высшее образование.

Только вот никто не заботится о качестве заочного образования, так, глядишь, скоро встретим и хирургов-заочников или летчиков-вечерников.

Это происходит потому, что государство при переходе на ускоренную форму обучения не установило требование выполнения обязательного стандарта образования. Кстати, который предусматривает для подготовки юриста от 4 до 6 лет.

Понятно, что при условии получения смежной специальности эта система может быть признана целесообразной, но я не могу себе представить, как сделать инженера юристом за пару сессий?!

Тем не менее, заочная ускоренная форма обучения стала весьма привлекательной из-за явной экономической выгоды. Только лишь 10% вузов имеют число студентов дневных отделений больше, чем заочных. Как правило, это и есть настоящие вузы, а в качестве обучения остальных 90% я сомневаюсь.

При надлежащем качестве можно было бы радоваться такому стремлению населения учиться и учиться, но все мы понимаем, что в большинстве случаев мы сталкиваемся с образованием липовым.

Необходим, на мой взгляд, взвешенный и избирательный подход в подготовке специалиста по заочной форме обучения.

Еще одной проблемой высшего образования являются филиалы. Снова парадокс: в одном и том же городе есть несколько вузов и несколько филиалов, которые

готовят специалистов по одним тем же специальностям. Зачастую выбирают именно филиал, причем более слабого по рейтингу вуза. Ответ один — дешево, требования к учебе ниже, а диплом такого же образца, что и в ведущем вузе.

К сожалению, министерство еще никоим образом даже не пытается приступить к решению этих проблем. Повысить цену за обучение — это гораздо легче, чем работать над его качеством.

Государство должно вернуться в высшее образование. Я не веду речь о деприватизации. Государство должно вернуться как гарант доступного качественного образования.

Надо создать такие условия, когда плодить никчемных специалистов будет невыгодно, когда марка вуза будет дороже денег студента-двоечника.

Обращаясь к студентам, напомню — хотите быть востребованными завтра на рынке и получать приличную зарплату — учитесь по-настоящему.

Я считаю, что в наших подходах к дальнейшей работе по модернизации системы образования, линия на развитие интеллектуального потенциала общества должна быть доминирующей.

К сожалению, у нас происходят другие процессы, приводящие к дефундаментализации образования. Об этом наглядно свидетельствуют результаты единого национального тестирования.

Самые низкие баллы — по естественным дисциплинам, особенно по математике. А ведь наши школьники привозят с международных олимпиад золотые медали, значит, есть и педагоги, и методика, и наряду с этим — резкое падение знаний по математике в целом.

Хочу отметить, и, думаю, выражу общее мнение, проблема качества образования — это проблема прежде всего средней школы. Поэтому в новой государственной программе данный уровень образования должен получить наибольшее внимание.

Широко обсуждаемый сегодня в профессиональной среде вопрос — стандарты. Нужны новые стандарты, соответствующие международному уровню. Сразу замечу: стандарты нужны. Вопрос в том, какие?

Главная их задача — конкретность и преемственность. Сегодня же стандарты по всем уровням таковы, что как шутят сами педагоги: мы должны теперь прилагать максимум усилий, чтобы дать учащимся минимум знаний. А если почитать наши учебники, то диву даешься, сколько наделали там ошибок, липовых сенсаций и нонсенсов.

Необходимо понимать, что содержанием стандартов будет определяться качество нашего образования, наших учебников. А это — стратегические вопросы развития образования.

В тесной связи с темой о фундаментальном, эталонном образовании находится вопрос об элитных вузах. Нам ни в коем случае нельзя забывать о том, что университеты осуществляют великую миссию центров культуры, духовной жизни в своих регионах. У нас не так много университетов, которые завоевали право называться ведущими.

У вашего вуза такой шанс есть. Но для того, чтобы стать элитным, чтобы диплом КазНУ имени аль-Фараби служил свидетельством качества подготовки специалиста, нужно приложить немало усилий всего коллектива, профессорско-преподавательского состава и студентов.

Общеизвестно, что университеты традиционно влияют на политическую, экономическую и культурную жизнь страны. Здесь широко обсуждаются вопросы политики, идут дискуссии о месте нашей страны в процессах мирового развития. Полагаю, что эти темы не меньше волнуют и сегодняшних преподавателей и студентов.

Академик Дмитрий Лихачев писал: «Я связываю надежды на национальное возрождение с двумя обстоятельствами. Во-первых, с традициями, которые складывались в народе веками. Во-вторых, с людьми, способными эти традиции сохранять, укреплять и развивать».

У нас есть великие традиции, есть люди, способные эти традиции сохранять, укреплять и развивать. Это наши академики и профессора, ученые и педагоги. Это наша молодежь, это люди, находящиеся в этом зале. Я верю в вас.

Несколько поколений своим трудом, своими достижениями писали славную летопись Казахского государственного национального университета. Сегодня они передают эстафету вам. Ваше поколение имеет свой собственный опыт свободы, чувствует ритм меняющейся цивилизации. Завтра от вас будет зависеть будущее нашей страны, завтра вы будете определять ее курс и, я надеюсь, что вы станете нашими достойными преемниками.

Қымбатты достар!

Ұлттық университеттің өміршең тарихын талай ұрпақ өкілдері жазды. Олардың сан толқыны бүгін осы салтанатты жиында ортамызда отыр.

Бүгінде олар өздерінің білімдері мен бай тәжірибесін жас ұрпаққа қазына етіп қалдыра отырып, Отанымыздың абыройын одан әрі көтеріп келеді. Оларға мың тағзым, шынайы жүректен рахмет.

Біз білімді ел, білікті жұрт болғанда ғана өзгелермен тереземіз тең, керегеміз кең бола аламыз. Ол — сіздердің қолдарыңызда. Қазақстанның бүгіні мен ертеңі үшін жасап жатқан жасампаз істеріңіздің қанаты кеңейе берсін. Кемел елдің келешегіне қадам басқан жастарымыздың мақсат-мұраты биік болсын.

Тағы да мерейлі мерекелеріңізбен шын жүректен құттықтаймын. Тойларыңыз тойға ұлассын!

«Отан» Республикалық саяси партиясының жақтаушыларының форумында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2004 жылдың 13 қыркүйегі

Қымбатты отандастар!

Әрбір ел өзінің тәуелсіздігі мен бостандығын ең басты, ең қастерлі байлығы деп есептейді. Халық үшін Отанның азаттығынан қымбат ештеңе жоқ. Осы тәуелсіздігіміз үшін ата-бабаларымыз ғасырлар бойы арпалысты, күресті, қан төкті.

Азаттық үшін айқасқан бабалар осынау кең байтақ өлкені бізге мәңгілік мұраға қалдырды. Біз осы үшін де бабалар рухы алдында өзімізді мәңгі қарыздармыз деп сезінуге тиіспіз.

Аңсап күткен азаттық біздің ұрпақтың еншісіне бұйырды. Бұл — бір жағынан, өлшеусіз бақыт, екінші жағынан, өте үлкен жауапкершілік.

Өйткені Тәуелсіздікке қол жеткізгеннен гөрі, Тәуелсіздікті мәңгі ұстап қалу одан әлдеқайда қиын. Бұл әлем кеңістігінде ғұмыр кешкен талай халықтың басынан кешкен тарихи шындық. Өзара алауыздық пен жан-жаққа жөнсіз тартқан берекесіздік талай елдің тағдырын құрдымға жіберген.

Біз қазіргідей аса жауапты кезеңде, жаһанданудың жойқын тасқынында, ел мен жердің тұтастығын, ұлтымыздың бірлігін, Отанымыздың абыройы мен мәртебесін бірлесе ойластыруымыз керек.

Саясаттың сан тарау соқпағына санасыз түскен елдердің сансырап қалған кездерін көріп отырмыз. Сондықтан бізге бірлік пен ақыл, ынтымақ пен білім, достық пен біліктілік ауадай қажет.

Алғашқы кезде тарам-тарам жолдың қайсысына түсерімізді білмей қиналған кездер де кездесті. Бірақ біз сол тарихи сынақтан сүрінбей өттік. Бұл халықтар бірлігі мен өзара түсіністігінің арқасында мүмкін болды.

Отанымыздың шаңырағын көтеріп, ордасын тіктік. Оның қауіпсіздігін нығайтып, экономикасын жолға қойдық.

Міне, осындай аса жауапты, сын кезеңдерінде «Отан» партиясы біздің жалпыұлттық табысымызға өзіндік үлесін қосты. Соның арқасында оның абырой-атағы күн санап өсіп келе жатыр.

Халқымыздың «Отан» атты ең қасиетті сөзін өзіне атау қылған, өзінің бүкіл іс-әрекетін Отанға деген құрметке, сүйіспеншілікке негіздеген партия халық жүрегінен орын алуға тиісті.

Біз талай істерге қол жеткіздік. Әрқашан бірге жалғастыратын боламыз!

Дорогие казахстанцы!

В прошлом десятилетии мы вступили в самый сложный и ответственный период нашей истории, мы обрели независимость.

Все эти годы, даже во времена острейшего кризиса, в минуты потерь и разочарований я мечтал о благополучии наших граждан, я верил в то, что Казахстан станет прогрессивной страной.

Страной, которой будут гордиться все ее граждане, страной, которую будут уважать в мире. Страной, за которую не стыдно перед предками. Страной, которую можно с уверенностью передать потомкам.

Через тернистый путь, на котором было все — и страшная инфляция, и массовая безработица, и остановка промышленных гигантов, и пустые полки магазинов — к сегодняшнему бурно растущему Казахстану мы пришли всего за десяток лет.

Сейчас Казахстан входит в число самых быстро развивающихся экономик в мире. Мы стали надежным экономическим и политическим партнером.

В непростые годы реформ партия «Отан» со дня основания была моим верным и последовательным сторонником. Я хочу поблагодарить всех отановцев за эту сильную поддержку!

И это не просто слова признательности. Это наша заявка на будущее. Перед нами стоят большие задачи.

Мы хотим иметь лучшее в СНГ здравоохранение и образование, доступное жилье, высокую зарплату и пенсии. Мы добьемся этого. Такова стратегия развития нашей страны, такова программа партии «Отан».

Сегодня в пылу политических баталий звучит много пустых лозунгов и провокационных высказываний.

Например, куда уходят деньги от экспорта нефти и других ресурсов?

А почему тогда не спрашивают, откуда берутся деньги на социальные программы — на строительство школ и больниц, на повышение зарплат и увеличение пенсий, откуда берутся деньги на развитие села и возрождение культуры, укрепление обороны и безопасности? Это доходы от нашего сырья.

Все потоки средств жестко контролируются Министерством финансов, а расходы определяются Парламентом.

Другие говорят, что иностранные инвесторы на корню скупили казахстанские недра.

Напомню, что недра и ресурсы были и остаются в собственности государства, также и земля остается суверенной территорией Казахстана. Без иностранных инвестиций ни одна страна современного мира не выживет, даже самая мощная. Не будь этих средств, наши богатства и остались бы неосвоенными и пользы народу никакой не принесли.

Масштаб иностранных капиталовложений в Казахстан — это наше огромное достижение.

Некоторые сетуют, что приватизация в стране проведена неправильно. За этим кроется желание пересмотреть ее итоги и переделить заново. Они, наверное, забыли, что только благодаря приватизации мы смогли создать частный сектор.

Сотни тысяч крупных, мелких и средних собственников уже не разбазарят то, во что вложены их собственный труд, средства, управленческий талант и годы жизни.

А к чему приводит лозунг «Взять все и поделить поровну» — мы уже проходили. И у нас хватит ума и воли, чтобы не допустить такого повторения.

Мир вступил в эпоху нестабильности. Терроризм из далекой абстрактности стал пугающей реальностью.

Но наши матери, жены и сестры не проливали слез над убитыми в кровавых бойнях детьми, мужьями и братьями. Это наше счастье, это наше великое достижение, которое надо холить и лелеять.

Сегодня мы можем открыто сказать, что стали примером для многих стран мира, примером экономического успеха, межнационального мира и согласия. Мы

гордимся этим. Мы гордимся своей Родиной! Этого мы сами добились. Согласитесь, сделано немало!

Древняя мудрость гласит, что легче всего осуществить те мечты, в которых не сомневаются. Мы уверены в своих силах. Мы уже сегодня воплощаем наши мечты в жизнь.

Так продолжим вместе!

«Отан» — бірліктің, ынтымақтың, достықтың партиясы. Біз еліміздің бүгіні мен болашағын отаншыл жүрекпен, отаншыл тілекпен, отаншыл құштарлықпен жасайтын боламыз.

Біздер үшін ең басты мақсат — ел мүддесіне адал қызмет ету.

Отанымыз гүлденіп, нығая беру үшін жанқиярлықпен, жасампаздықпен, жауапкершілікпен еңбек ете берейік.

Кең байтақ еліміз, ортақ Отанымыз — Қазақстан мәңгі жасай берсін!

ТМД мемлекеттері басшылары Кеңесінің отырысында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2004 жылдың 16 қыркүйегі

Уважаемые коллеги!

Нынешний саммит проходит в сложнейших условиях наступления международного терроризма на все цивилизованное общество. И на этот вызов мы должны ответить сообща, предприняв самые эффективные меры.

Пора переходить от слов к конкретным действиям, соответствующим сложившейся ситуации.

Первый шаг на этом пути — это коренное реформирование СНГ.

В рамках Содружества мы смогли найти решение многих сложных вопросов, возникших после распада единого государства. Наше сотрудничество набрало силу и обрело необратимый характер. Самое главное состоит в том, что народы наших стран поверили в Содружество, поскольку оно стало эффективным механизмом предотвращения кровопролитных конфликтов и уберегло всех нас от «югославского сценария».

Но появление такого глобального зла, как международный терроризм, не оставляет нам другого выбора, как мобилизация всех сил на борьбу с ним.

Содружество «захлебнулось» в многочисленных бумагах, превратилось в громоздкое и бюрократическое объединение, занятое производством многочисленных документов и резолюций, зачастую оторванных от потребностей реальной жизни. Из сотен принятых совместных документов работают единицы. Такой важный вопрос, как создание зоны свободной торговли в рамках СНГ — до сих пор пребывает в состоянии дискуссий.

В сфере обеспечения безопасности сегодня существует несколько форм сотрудничества, которые тоже постепенно обюрокрачиваются, не принося ощутимой пользы.

Немало справедливых претензий в последнее время высказывается в адрес Экономического суда СНГ. За 10 лет своего существования он рассмотрел всего 62 дела. Решения Суда носят чисто рекомендательный и толковательный характер.

В последние годы истцы даже не являются на заседания Суда, учитывая необязательность исполнения его решений.

Кроме того, не оправдывают своего предназначения органы отраслевого сотрудничества. В рамках СНГ создано около 70 органов, которые ко всему дублируют друг друга.

Например, в области сельского хозяйства существует 3 совета, в сфере образования — по одному совету и комитету, созданы 2 института полномочных представителей и т.д.

Функционирование всех органов сопряжено с большими финансовыми затратами наших государств.

Например, сумма взносов наших стран в единый бюджет органов СНГ составляет около 7 млн. долларов. Значительные расходы идут на проведение саммитов, заседаний советов и поездки экспертов на различные совещания. Только с января

по август текущего года проведено более 30 экспертных совещаний, многие из которых не принесли конкретных результатов.

В течение 2 лет согласовываются проекты Программы создания и функционирования рынка зерна СНГ, Соглашения о социальных и правовых гарантиях персоналу Коллективных сил по поддержанию мира в СНГ, Концепции информационной безопасности СНГ.

Имеют место многочисленные и дорогостоящие заграничные командировки чиновников Исполкома СНГ, польза от которых вызывает большие вопросы.

Считаю, что надо срочно освободиться от этого бюрократического балласта.

Предлагаю на Ваше внимание следующие меры по реформированию СНГ.

Первое. В условиях глобализации и возникновения новых вызовов и угроз, государства СНГ должны объединить усилия для решения наиболее актуальных международных проблем, в первую очередь по обеспечению глобальной и региональной безопасности.

В этой связи предлагается образовать Совет безопасности в составе министров иностранных дел, секретарей Советов безопасности, министров обороны, руководителей пограничных служб, правоохранительных органов, возложив функции исполнительных органов на Антитеррористический центр и Исполнительный комитет СНГ.

При этом предлагаю сохранить Совет министров иностранных дел, который по существу будет руководить работой Совета безопасности.

Совет безопасности должны возглавить министры иностранных дел на ротационной основе.

Он должен работать под непосредственным руководством Совета глав государств и обеспечивать его необходимой информацией для принятия решений по вопросам дипломатического и военного характера, носящим стратегический характер, в первую очередь по борьбе с международным терроризмом.

При этом последние события в Узбекистане и России обуславливают необходимость повышения статуса Антитеррористического центра СНГ. Следует обеспечить реализацию механизма его практической деятельности, активизировать координацию усилий, как на региональном уровне, так и путем создания гибкой системы международного взаимодействия, которые предусмотрены в его положении.

В случае проведения такой реформы мы, главы государств, смогли бы сосредоточить внимание на решении действительно важных проблем. Что касается экономики, то вспомогательным органом мог бы стать Совет глав правительств, которому подчиняется Экономический совет.

Соответственно, упраздняются Совет министров обороны, секретариат Совета министров обороны, Штаб по координации военного сотрудничества, а также соответствующие Советы.

Второе. Упразднить Экономический суд.

Третье. Упразднить Межгосударственный статистический комитет.

Передать функции статкомитета Исполнительному комитету СНГ, создав отдел статистики.

При этом в смете Исполкома необходимо предусмотреть средства на финансирование «портфеля заказов» по ежегодно утверждаемой руководителями статистических ведомств государств-участников СНГ тематике.

Четвертое. Пересмотреть структуру Исполнительного комитета СНГ, сократить штатную численность до 140 человек, вместо существующих 220. При этом сократить число заместителей председателя до 2-х, а также количество департаментов с 9 до 5 за счет выделения основных направлений (безопасность, экономическое и гуманитарное сотрудничество).

На Исполком СНГ возлагаются связующие звенья между Советом глав государств, Советом глав правительств и Советом безопасности.

Пятое. Создать Совет полномочных представителей при Совете безопасности и Экономическом совете на уровне послов, назначаемых главами государств. Упразднить институт постпредов при Экономическом совете (Комиссия по экономическим вопросам) в Москве.

Шестое. Ликвидировать различные Советы и другие органы СНГ.

Нами подготовлены предложения о реформировании СНГ в текстовом варианте. Мы готовы раздать их вам и членам ваших делегаций для рассмотрения.

В заключение я хотел бы обратиться ко всем вам, уважаемые главы государств.

В случае вашего принципиального согласия с данными предложениями, предлагаю поручить министрам иностранных дел подготовить проекты документов по реформированию органов СНГ для принятия на следующем заседании Совета глав государств.

XXVIII жазғы Олимпиада ойындарының жүлдегерлерімен кездесуінде сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2004 жылдың 23 қыркүйегі

Уважаемые друзья!

Рад снова встретиться с вами, теперь уже с победителями. Вы искренне порадовали своими выступлениями и меня, и всех казахстанцев. Не скрою, нам хотелось бы видеть ряд победителей более широким. Но таковым оказался итог игр. Нам есть над чем задуматься.

Тем не менее, в первую очередь, надо вас поздравить. Вы достойно представили нашу Родину, заставили поволноваться всех казахстанцев. Это напряжение чувствовалось до самого последнего дня Олимпиады. Мы все очень рады за вас.

Я был в Афинах, присутствовал на соревнованиях и воочию убедился, как даже многие именитые опытные спортсмены выбывали из борьбы из-за незначительных просчетов и ошибок. Мы видели и возникшие спорные ситуации, скандальные истории. Накал страстей чувствовался очень сильно.

Я с надеждой и волнением следил за вашими выступлениями. Сергей Филимонов первым порадовал серебряной медалью, дал для всех вас хороший старт.

И особенно радостным стал последний день Олимпиады, когда Бахтияр Артаев, как настоящий батыр, доказал всему спортивному миру, что казахстанские олимпийцы могут не только завоевывать золотые медали, но и более того — быть признанными лучшими в своем виде спорта. Золотая олимпийская медаль и кубок Баркера — это достойная награда и признание для такого молодого джигита. Главное, не останавливаться на достигнутом. Порой взойти на Олимп проще, чем удержаться на нем.

Не скрою, у меня осталось чувство глубокой досады от неожиданного броска российского борца, когда Георгий Цурцумия уступил и стал только вторым. Но это тоже неплохо. Мы рады и за Геннадия Головкина, Геннадия Лалиева, Ольгу Довгун. Это спорт, всегда быть первым невозможно, но стремиться к этому надо.

Вы все очень молоды. Возможно, кому-то из вас не хватило опыта, кто-то, как говорят спортсмены, «перегорел». Не хватило психологического настроя. Поэтому вашим наставникам, спортивному руководству страны надо серьезно подумать и принять конкретные меры для эффективного развития сферы спорта. Надо создавать свои отличные тренировочные базы, готовить молодых преемников.

В целом Олимпиада показала, что резервы у нас есть. 22 казахстанца вошли в шестерку сильнейших, 39 — в десятку. Поэтому потенциал для успешного выступления в Пекине хороший.

Считаю, Бахтияр должен закрепить свой успех. Тебе не помешает и повторно стать олимпийским чемпионом. Это тебе по силам, надеюсь, не зазнаешься, а будешь тренироваться и тренироваться.

Золотыми медалистами могут стать и Геннадий Головкин, и Дмитрий Карпов, и Георгий Цурцумия, и наша красавица Алия Юсупова. Вы все очень перспективные спортсмены. Мы надеемся на вас.

Я ставлю задачу обеспечить вам и другим спортсменам надлежащие условия для подготовки. Следует сделать ряд серьезных выводов.

Конечно, очень многое зависит от уровня квалификации тренерских кадров. В этом вопросе есть проблемы. Мало у нас таких тренеров, особенно молодых. Может быть, следует пользоваться международной практикой и привлекать к работе со сборными командами страны ведущих зарубежных тренеров, но, в первую очередь, необходимо организовать качественную подготовку и повышение квалификации своего тренерского состава.

Следует повысить престиж тренерской работы, пересмотреть систему оплаты их труда.

Высокие достижения в спорте сейчас невозможны без науки. Ежедневно совершенствуются новейшие технологии, методика подготовки спортсменов, разрабатываются системы восстановления и реабилитации. Нужна своя отечественная спортивная наука.

Известно, что научные разработки в области спорта держатся в большом секрете, делиться ими никто не будет. Возможно, настало время создания научно-исследовательского института по проблемам спорта. Тем более, что это предусмотрено в госпрограмме развития спорта. И решение этого вопроса не надо откладывать в долгий ящик.

Во-вторых, многое зависит и от спортивных баз. Вы, конечно, помните впечатляющие спортивные сооружения Греции. На них и замечательных спортсменов можно готовить, и любые соревнования проводить. Этим мы похвастать, увы, не можем.

Решать этот вопрос надо грамотно, изучив потенциал, природные и климатические условия. Например, в Атырау — можно создать базу по гребле, где есть все условия, а на востоке можно построить еще один ледовый дворец.

Мы начали работы по строительству современной базы олимпийской подготовки в Алматинской области и лыжной базы в Щучинске. Строительство надо ускорять, время не ждет. До Пекина осталось 4 года, а до зимней Олимпиады в Турине меньше 2 лет.

Считаю, что в целом у нас слабо поставлена работа по подготовке перспективных спортсменов. Почему только 3-4 региона активно ведут такую работу? Необходимо разработать разумное и приемлемое для каждой области задание по подготовке резерва и спортсменов высокого класса, определить, какие виды спорта они должны развивать, сделать упор на легкую атлетику, плавание, гребля, спортивную и художественную гимнастику, бокс, борьбу, дзюдо и ряд других.

Большого спорта не будет без массового детско-юношеского спорта. Надо пересмотреть работу по физическому воспитанию в учебных заведениях, там должны быть созданы полноценные условия для занятий спортом. В каждой школе должен быть свой спортивный комплекс, особенно в селах.

Существующая сеть детских спортшкол охватывает только 6% школьников. Этого крайне мало.

Для привлечения детей и молодежи к здоровому образу жизни, пропаганды против табакокурения, пьянства и наркомании нужна массовая популяризация спорта. Надо поднять имидж казахстанского спортсмена, не только как человека, достигающего физического совершенства, но, в первую очередь, как патриота своей страны, примера для подражания.

На таких людей, как вы, должна стремиться быть похожа наша молодежь. Вы заслужили это своим трудом, самоотдачей, силой воли.

Еще раз хочу вас всех поздравить, поблагодарить и вручить награды.

Қазақстанның білім және ғылым қызметкерлерінің III съезінде сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2004 жылдың 12 қазаны

Уважаемые педагоги!

Наша республика живет активной политической жизнью. Так получилось, что нынешний День учителя совпал со вторым туром парламентских выборов.

Народ проголосовал во имя стабильности, мира, межнационального согласия и дальнейшего роста благополучия.

Выборы в Мажилис имели свои особенности, причем не только из-за вступления в силу нового выборного законодательства и введения электронной системы «Сайлау».

Прежде всего, это связано с тем, что они проходили на фоне общей либерализации политической системы. Она проводится системно, на основе комплексного решения задач общественного развития.

При этом каждый новый этап политических реформ тесно увязывается с уровнем развития экономики, гражданского общества, политической и правовой культуры населения.

Только так страна сможет успешно пройти сложный период, построить современное общество, стать органичной частью глобального мира.

Выборы — это политический конкурс, где всегда есть победители и проигравшие. Получившие мандат доверия искренне рады своей победе, а проигравшие традиционно недовольны всем и, в первую очередь, властью, законами. Это аксиома жизни: проигравший всегда стремится винить кого угодно, но только не себя. А для победы нужны не жалобы на горькую судьбину, не эмоции, а только конкретные дела и действия.

В мировой практике не было еще таких случаев, чтобы абсолютно все остались довольными от прошедших выборов, будь то Великобритания, США, Япония или Россия. Единого мнения у всех быть не может. Так же случилось и у нас.

Я открыто призывал за честность выборов. Выявленным недостаткам должна быть дана оценка, чтобы они впредь не повторялись.

Выборы теперь позади. Мы должны поздравить избранных депутатов, а проигравшим сказать, что их конструктивные идеи будут учтены.

Мы должны учиться слушать меньшинство, брать на вооружение все конструктивные предложения оппозиции. Как известно, я никогда не делил людей на правых и левых. И сейчас остаюсь на этой позиции, уважая мнение всех граждан.

Сегодня мы вышли на новый этап развития, когда становится возможным решение многих задач во всех областях жизни, в том числе в образовании и науке. Рост экономики страны требует не только финансовых инвестиций.

В большей степени он обеспечивается человеческим фактором, интеллектуальными вложениями. И в этой связи я хочу поделиться своими наблюдениями в сфере образования и науки.

Развитие образования и науки — это политическая и общенациональная задача. Именно поэтому она не может осуществляться как ведомственный проект.

Я дал поручение разработать новую Государственную программу образования. Ее положения, широко обсуждались, вы тоже в этом принимали активное участие.

Задачи поставлены серьезные, многое надо будет сделать быстро, слаженно и, главное, эффективно.

Мы провели подготовительный этап для реализации госпрограммы. В последние годы значительно увеличили бюджетное финансирование образования и науки — если в текущем году оно составляет 192 млрд., то в будущем году планируется его увеличить до 250 млрд. тенге.

Растет учительская заработная плата. За 3 года она повысилась у преподавателя вуза и учителя более чем на 70%, а у преподавателей колледжа — почти на 90%. Мы и впредь намерены повышать зарплату педагогов.

Вместе с тем, отечественная система образования оказалась неспособной адаптироваться к современным экономическим условиям. В сфере образования сложился блок системных проблем, которые Правительство в течение 10 лет пыталось решить, проводя модернизацию отдельных сегментов образовательной системы.

Значительно повысилась самостоятельность учебных заведений всех уровней, расширились их права в выборе учебных программ, учебников и методов обучения, проведена информатизация общего среднего образования, разработаны и активно внедряются новые учебники, произошло становление новых видов учебных организаций, создан негосударственный сектор образования.

Но все это пока не привело к достижению основной цели.

Во-первых, предпринятые меры не обеспечили повышения качества образования.

Согласно результатам Единого национального тестирования около 30% школьников показали знания ниже порогового уровня — не набирают даже 40 баллов! И эта тенденция никак не меняется на протяжении 5 лет.

Наибольшее количество выпускников, знания которых не соответствуют установленным критериям — учащиеся малокомплектных школ. Это означает, что по-прежнему сельчанам непросто получить качественное образование.

Во-вторых, одной из серьезных проблем является то, что система общего среднего образования слабо реагирует на демографические процессы в обществе. Долгое время мы не строили школ и детсадов, что привело к их перегруженности.

В-третьих, принятые меры не привели к адаптации отечественной системы образования к международным образовательным стандартам.

Мы еще можем пока конкурировать с аналогичными системами передовых стран, причем именно благодаря простым школьным учителям, которые жертвенно посвятили свою жизнь любимому делу.

Однако такие преимущества могут быть быстро утрачены, если не будет выработана единая политика, пользующаяся широкой поддержкой общества.

Существующая законодательная база образования и науки не всегда отвечает запросам времени.

Надо четко определить, в чьих интересах осуществляются те или иные изменения: обучающихся, семьи, педагогов, образовательных учреждений, общества в целом.

Модернизация должна быть направлена на сохранение базовых составляющих образования и постоянное их обновление и пополнение.

Лучшими образовательными системами являются те, где минимальна разница между самым лучшим и худшим учеником.

Это подтверждено опытом Японии, Южной Кореи, Финляндии. Мы пока таким положением гордиться не можем и многое упустили.

Поэтому в новой программе развития образования на ближайшие годы мы должны учесть мировой опыт, основываться именно на нем, а не возвращаться к прежней системе советского образца, как хочется некоторым.

Мы должны твердо усвоить, что та система канула в Лету вместе с той страной. Сейчас она совершенно неприемлема.

Успехи у советского образования были, ими можно гордиться, но в целом система была слишком идеологизирована, не учитывала мирового прогресса. В итоге техническую революцию мы проиграли, хотя тоже считали, что наше техническое образование самое-самое. О гуманитарном и говорить нечего — его сгубили идейные догматы. К этому возвращаться нельзя. Поэтому в новой программе мы должны ориентироваться на мировые тенденции, работать на опережение.

Нам предстоит перестроить все уровни образования: от дошкольного до послевузовского.

Предстоит практически заново воссоздать систему дошкольного воспитания. Сегодня только 19% детей посещают ясли и детсады. Ситуация в лучшую сторону никак не меняется.

Считаю, мы должны сделать дошкольное образование максимально доступным, и особенно, для детей из малообеспеченных семей.

Поэтому я поручил Правительству и акимам приступить к восстановлению сети детских садов.

Огромное внимание следует уделить общеобразовательной школе.

После предыдущего съезда мы построили 135 школ, в этом году запланировано строительство 74 школ.

А в ближайшие 3 года будут введены в строй еще 249. Итого за пятилетку 458 новых школ! О таком ранее даже и мечтать не могли.

Предусматривается строительство профильных школ-интернатов. Будет сохранена и расширена сеть специальных коррекционных организаций образования, расширен доступ к допрофессиональной и профессиональной подготовке детей с ограниченными возможностями.

На сегодня мы определили модель 12-летней школы. Но сам по себе переход не обеспечит повышения качества образования.

Требуется существенно пересмотреть содержание образования, и это надо сделать уже сегодня.

Структурные преобразования должны быть обеспечены опережающим развитием системы подготовки кадров учителей. Нужен педагог новой формации.

Новое поколение учителей по уровню образования должно быть не на голову выше, как это считалось всегда, а уже на две головы — это требование времени. А это, в первую очередь, задача для вузов и их ректоров. Требования к уровню знаний выпускников-учителей должны быть очень высокими.

Здесь есть большие упущения. Поэтому мной воссоздано 5 государственных пединститутов. Теперь вопрос в уровне и качестве этих вузов.

Поручаю Правительству увеличить государственный заказ на подготовку специалистов по педагогическим специальностям на базе точных прогнозных данных.

Развитие сети организаций образования для детей с недостатками в развитии также требует подготовки кадров соответствующей квалификации. Надо рассмотреть вопросы открытия таких специальностей в педагогических вузах.

Мы обязаны создать все условия для качественной работы учителей и повышения их социального статуса.

Вы посмотрите, как мало дипломированных педагогов идет работать в школу. Их не устраивает большая нагрузка и низкие зарплаты.

Педагогам необходимо создать условия, соответствующие растущим возможностям государства и их роли в развитии общества.

Надо продумать, как сделать труд учителя привлекательным для молодежи. Начинающий педагог, особенно сельской школы, должен рассчитывать на поддержку и внимание со стороны органов образования и местных властей.

Качественное образование невозможно без материально-технического, учебно-методического и информационного обеспечения школ. Задачи по обеспечению всех школ кабинетами химии, физики, биологии, истории, географии, труда, мультимедийными кабинетами для развития полиязычного образования определены в моем Послании и будут реализованы.

Мы ставим задачу довести обеспеченность компьютерами школ к 2010 году до соотношения 1 компьютер на 20 учащихся от общего числа школьников и обязательно иметь возможность подключения к Интернету.

В этом вопросе нет места формализму. Компьютеры должны постоянно обновляться. Интернет помогает получать самые современные знания и новости. Пусть ученик ищет в сети то, о чем не говорится в учебнике. Это только расширит его кругозор.

Причем, здесь надо продумать вопрос о тарифах на Интернет.

Качество образования в немалой степени зависит от качества учебников.

Сегодня мы решили политическую задачу — создали свои учебники. Но они вызывают большие нарекания и справедливую критику. Я тоже так считаю.

Специально просмотрел некоторые из них и увидел немало нелепостей и даже глупостей.

Сложно научить по учебнику, в котором не только ущербный дидактический материал, но и масса орфографических и стилистических ошибок.

Формулировки даются слишком мудрено. Академический язык для среднего и младшего школьного звена просто неуместен. Иные вузовские учебники написаны более доступно, чем школьные.

Я собственными глазами видел эти «перлы» и псевдооткрытия.

Согласно казахстанскому учебнику биологии шестого класса прорастанию семян нужен свет, хотя нас всегда учили обратному!

У нас, оказывается, есть и отряд птиц — «птенцовые», хотя насколько я помню, они должны называться «гнездовые».

А учебник истории древнего Казахстана считает, что каждый шестиклассник должен знать устройство 29 курганов, помнить все их размеры и устройство. Зачем? Особенно восхитило утверждение, что стрела сака имела убойную силу на 800 метров! Я, конечно, не профессиональный военный, но знаю, что такой убойной силой обладает не всякое современное оружие.

Читая учебники истории, искренне удивляешься, как авторы превращают необоснованные легенды в исторические факты.

Такими фальсификациями не сделаешь школьников патриотами страны, которые будут гордиться своей историей.

Советская эпоха нашей республики, да и досоветская, по-прежнему дается через призму коммунизма и деяний «великих партийных деятелей». Такого нет ни в одной стране бывшего соцлагеря, включая Россию.

До сих пор нет ни одного нормального учебника новейшей истории Казахстана. Драматические события нашей независимости и наша борьба за ее укрепление не стали предметом для изучения. А ведь на этом надо воспитывать детей, показывать ценность опыта дружбы, межнационального и межконфессионального согласия, показывать уникальность нашего государства.

Причем надо делать это согласно мировой практике трезвым историческим взглядом, а не в угоду кому-то или во славу кого-то. Иначе в последующем эти учебники также выбросят, как мы выбросили предыдущие. Подобных ошибок нельзя повторять. С Историей не шутят.

Все это я увидел беглым взглядом, а если углубиться в чтение?!

Знаю, что вам насаждались такие книги, и запрещалось на местах говорить о недостатках этих «творений».

У нас одни журналисты не боятся говорить об этом. Призываю их выискивать и далее публиковать эти благоглупости.

Пусть они вручат приз — «калошу» такому автору учебника, а заодно и тем, кто одобрил его выпуск.

Необходимо провести ревизию всего того, что понапечатали за эти годы, и устранить недостатки. Особое внимание уделить учебникам для начальных и средних классов.

Надо сделать их интересными и доступными по содержанию. А главное, современными.

Сегодня вводятся новые инструменты внешнего контроля качества обучения на всех ступенях, в том числе в школе. Но контроль не должен стать самоцелью.

Учителя жалуются, что их отвлекают от учебного процесса, буквально замучили бесконечными проверками, причем сами проверяющие не отличаются должным уровнем компетенции, а порой и моральной чистоплотностью.

Мне что, тоже надо вводить мораторий на проверки в школах, как в свое время в малом и среднем бизнесе? Или отделам образования больше заняться нечем?

Специально хочу остановиться на проблеме изучения казахского языка в школах. В этом году школу закончили дети, изучавшие казахский язык по государственным стандартам в расширенном объеме.

И что? 10 лет учили язык и не освоили его. Как это может быть?!

Я часто слышу различные объяснения — не хватает педагогов, нормальных учебников и словарей. Но за 10 лет вузы выпустили не одну тысячу учителей казахского языка.

Кто-то сетует на отсутствие языковой среды — это надуманная причина. У нас никто на улице не говорит на английском, но большинство выпускников городских школ владеют им на неплохом уровне.

Это элементарное отсутствие хороших учебников и эффективной методики преподавания, четких требований знания языка.

Вот чем надо было заниматься, а не тратить огромные средства на всякие конференции и трубить об изучении и повышении статуса государственного языка.

Это славословие ни к чему хорошему не привело. Его результат лишь в том, что фраза «государственный язык» стала присутствовать во всех документах и на слуху.

Дожились. Теперь название языка забыли. Напомню: язык казахский и русский, а государственный и официальный — это статусы, а не их названия.

Пора не статусами козырять, а просто решать проблему. Не можете сделать свою методику, так разработайте ее на основе зарубежных. Это надо решать незамедлительно. Обучение казахскому языку всегда будет приоритетом.

Я не приемлю разговоров различных краснобаев и «национал-патриотов» об ухудшении положения казахского языка, неуважении к нему. Это демагогия.

Давайте посмотрим реально. Востребованность казахского языка стала объективной. Если на момент обретения независимости школы с казахским языком обучения составляли 34%, то сейчас их доля почти 60%.

Все наши дети сами почувствовали необходимость учиться на казахском языке. Значит перспективы реальные, поэтому не надо заниматься показным самобичеванием.

В областях со значительным числом казахского населения все делопроизводство переведено на казахский язык, а в остальных параллельно используется двуязычие. Это тоже стало очевидной необходимостью.

Мы ввели обязательное 50%-ное вещание на казахском языке на отечественных телеканалах. Даже рекламу обязали давать пополам на двух языках. Это тоже позитивное достижение, чего раньше не было.

За годы независимости количество печатных изданий на казахском языке стало больше, чем за все предыдущие 70 лет. Это отличный показатель.

В прежние годы значительная часть казахов не владела родным языком, сейчас же это число растет в геометрической прогрессии.

Поэтому можно твердо сказать, что государство очень многое делает для развития казахского языка.

Серьезные усилия мы будем прилагать и для развития других языков и особенно русского, а также английского.

Необходимость в английском — это мировая тенденция, очевидная необходимость. А прекрасное владение русским — это наше богатство, которое потерять крайне неразумно.

Мы говорим и ведем документацию на русском потому, что сегодня этот язык знают все казахстанцы. Поэтому именно русский язык объединяет нашу нацию, к которой я отношу всех граждан нашей страны. Так сложилось исторически и в этом никто из нас не виноват. Нужно время, чтобы казахский язык начал исполнять такую же объединяющую роль. Мы работаем над этим, но торопить события не стоит. Мы видим, как все дети страны стремятся учить казахский язык. Я благодарен родителям за такую мудрость и дальновидность, когда они поощряют в этом своих детей.

Я много ездил по миру и знаю разные примеры. Желание политиков немедленно заставить всех перейти на малайский язык привело к кровопролитию в Малайзии и Сингапуре. В Индии пришлось вернуться к английскому. Швейцария и Бельгия говорят на нескольких языках. И они ничего не потеряли, а процветают.

Я считаю великим преимуществом, если мы будем в совершенстве владеть казахским, русским и английским. Возможно, даже надо увеличить количество часов их преподавания — нет ничего плохого в том, чтобы быть грамотным и полиязычным.

Мы молодое государство и вопрос воспитания казахстанского патриотизма у подрастающего поколения во многом зависит от учителей. Порой их слова доходят до детской души быстрее и лучше, чем даже родительские.

А ведь, действительно, есть, что сказать о нашей дружной, стабильной, многоязычной стране. Стране, которая является примером реформ в жизни общества, примером роста благосостояния, примером равенства всех, примером приверженности миру на земле.

Мы единственное государство, которое закрыло ядерный полигон и отказалось от смертоносного оружия. Именно это наше стремление отражено на нашем гербе, флаге, в словах гимна. Говорите детям об этом, учите их любить Родину и беречь ее.

Одарив человека разумом, Создатель поставил его перед вечным выбором перед добром и злом, светом и тьмой, любовью и ненавистью, знанием и невежеством.

Настоящее счастье — это когда в каждом мгновении своей жизни человек делает правильный выбор и через это достигает гармонии с миром и самим собой.

Успех будет сопутствовать молодым, если они выберут гуманизм, знания, ответственность, справедливость и не будут эгоистичны. Учите их этому, дорогие учителя. Успехов вам и счастья в вашем благородном труде.

Уважаемые делегаты съезда!

Реализация программы индустриального развития общества затрагивает и высшую школу, определяющую кадровый и технологический уровень экономики.

Практическим решением этой задачи должно стать обеспечение и опережающее развитие новых научных исследований, отвечающих перспективным тенденциям научно-технологического прогресса.

Фундаментальные научные исследования определяют дух и атмосферу университета, где ключевой фигурой является, прежде всего, профессор, доктор наук как руководитель научной школы или направления.

Многие выдающиеся ученые уделяли этим вопросам особое внимание, считая, что интеллектуальные силы приходят в фундаментальную и прикладную науку именно из вузовской среды.

В сфере высшего образования происходят существенные перемены. Но сеть вузов и их филиалов в стране продолжает оставаться избыточной.

Главная проблема — преобладание заочной формы обучения над дневной.

Мы должны остановить подобное неэффективное «печатание» дипломов. Но это не значит, что совсем откажемся от заочной формы обучения.

На Западе имеется практика экстерната, нельзя не использовать этот опыт, тем более, что он гораздо прогрессивнее и дает реальные знания. Наша заочная форма должна соответствовать критериям международного стандарта, а они очень жесткие.

Не во всех вузах соблюдается оптимальное соотношение преподавателей и студентов (1 к 8), которое обеспечивает качественное преподавание. Только в отдельных вузах проводится формирование профессорско-преподавательского состава на конкурсной основе.

В целом для достижения нового качества высшего образования необходимо:

прогнозирование потребностей рынка труда;

устранение диспропорций и дублирования в подготовке кадров, оптимизация перечней профессий и специальностей;

интеграция университетской, академической и отраслевой науки.

Кстати, интеграционные процессы в образовании как нельзя важны — это мощная система адаптирования к глобализации. Мы должны интегрироваться с образовательной системой Азии и Европы. Причем надо уходить от простого обмена студентами, надо осуществлять обмен методиками, дидактическим материалом, образовательными технологиями.

Вузам пора заняться инновационной деятельностью, чтобы их бюджет складывался не только из платы за обучение, но включал прибыли от научных разработок преподавателей и студентов, проведения научных экспертиз.

Во всем мире наука вся концентрируется именно в университетах. У нас также надо им передать научно-исследовательские институты, которые ранее входили в систему Академии наук. Когда университеты будут заниматься реальной наукой, тогда мы и вырастем новое поколение ученых.

В республике в настоящее время имеется значительный научный потенциал. Реализуются программы фундаментальных исследований и целевые научно-технические программы.

Время требует проведения активной государственной научной и инновационной политики, осуществления структурных преобразований в науке, повышения объема государственного финансирования фундаментальных и прикладных исследований.

Планируя увеличение бюджетного финансирования науки, мы должны также не забывать о том, чтобы в эти процессы включить и частный бизнес.

Это задача непростая, тем не менее, она необходима для создания благоприятных условий успешной коммерциализации научных результатов, их воплощения в инновациях, продвижения к потребителю.

Мы можем шире использовать известные подходы к определению приоритетов исследований и внедрять наиболее эффективные механизмы их реализации.

Национальной академии наук поручаю подготовку ежегодного Национального доклада о состоянии и тенденции развития мировой и отечественной науки с конкретными рекомендациями.

Говоря о задачах науки, мы должны четко уяснить, что Казахстан не сможет сохранить свой научный потенциал вне связи с национальной экономикой, а экономика не станет конкурентоспособной без опоры на науку.

В современном мире произошло осознание того, что экономические успехи государств определяются их системами образования, образованностью граждан.

Мы глубоко убеждены в том, что только через качественное образование и передовую науку, основу которой составляют фундаментальные исследования, можно прийти к обновленной стране и успешно решать непростые проблемы XXI века.

«Орталық Азия ынтымақтастығы» ұйымына мүше мемлекеттер басшылары Кеңесінің отырысында сөйлеген сөзі

Тәжікстан Республикасы, Душанбе қаласы, 2004 жылдың 18 қазаны

Уважаемые коллеги!

Сердечно приветствую вас и от имени участников заседания выражаю признательность Президенту Таджикистана, уважаемому Эмомали Шариповичу, за теплый прием и прекрасную организацию встречи.

Хочу отметить, что впервые в саммите глав государств-членов ЦАС участвует делегация России. От имени нашей организации разрешите поздравить российскую сторону в лице Президента Владимира Владимировича Путина с началом работы в качестве полноправного члена нашей организации.

Также рад приветствовать делегацию Афганистана. Как известно, нами неоднократно обсуждался вопрос о привлечении Афганистана в интеграционные процессы в регионе. Убежден, что мы сможем сегодня детально обсудить этот вопрос.

Уважаемые главы государств!

Со времени нашего предыдущего заседания в Астане прошло 4 месяца. Этот период был насыщен активной работой наших государств как в рамках ЦАС, так и в рамках других региональных интеграционных объединений на пространстве СНГ.

Только что на завершившейся встрече в узком формате мы провели довольно обстоятельный обмен мнениями по международным проблемам и перспективам нашей Организации.

Поскольку сегодняшнее заседание Совета последнее в этом году, я хочу коротко подвести основные итоги.

Во-первых, следует отметить интенсивность и продуктивность контактов на высшем уровне и как следствие — решение в практическом русле многих первоочередных задач нашей Организации.

Среди наиболее значимых и результативных событий этого года можно выделить совещание парламентариев наших стран, в рамках которого сформированы постоянно действующие представительские группы для сближения правовой базы в области обеспечения безопасности в регионе, а также третий бизнес-форум деловых кругов ЦАС, направленный на активизацию участия деловых кругов в развитии интеграционных процессов.

Уже сейчас мы видим положительные результаты проведения форума — налаживаются прямые контакты между хозяйствующими субъектами наших стран, существенно вырос товарооборот в рамках ЦАС (за 8 месяцев текущего года в сравнении с аналогичным периодом прошлого года он увеличился на 78%).

Продуктивно функционирует Совет министров иностранных дел, сделавший многое для активизации нашего сотрудничества по всему спектру актуальных проблем.

Важным результатом деятельности Совета министров иностранных дел, Комитета национальных координаторов и экспертов сторон стало завершение работы над

проектами концепций по созданию транспортного, продовольственного и водно-энергетического консорциумов. Сегодня мы должны их утвердить.

В этом плане хотел бы также подчеркнуть большую роль представителей международных финансовых институтов (Всемирного банка, Азиатского банка развития, Исламского банка развития), при активной помощи которых была сделана эта весьма сложная и кропотливая работа.

Среди других важных итогов хочу отметить расширение договорно-правовой базы приграничного сотрудничества.

В повестку дня нашего заседания включен вопрос об утверждении Соглашения об основных принципах приграничной торговли. Принятие указанного документа позволит нашим странам создать условия для расширения контактов между хозяйствующими субъектами, повысить товарооборот, решить многие социально-экономические проблемы граждан приграничных областей.

Однако приграничное сотрудничество не ограничивается только торговлей. Как показывает практика, не всегда успешно решаются вопросы, связанные с правовыми, консульскими, погранично-таможенными процедурами.

Граждане наших государств часто сталкиваются с подобными проблемами. Зачастую это происходит как из-за недостаточной информированности населения, так и предвзятых действий отдельных сотрудников таможни, внутренних дел, автоинспекции, бюрократизма при оформлении документов на пресечение границы.

Все это сказывается на общественном мнении, особенно в приграничных регионах. Поэтому необходимо последовательно проводить работу по гармонизации таможенных законодательств и установлению единых требований к документам, разъяснять населению все процедуры и нормы.

Особенно это становится актуально в свете последних событий в России и других регионах мира.

Практически на каждой нашей встрече, будь это в рамках нашей организации или рамках СНГ и ШОС, мы рассматриваем вопросы борьбы с современными вызовами и угрозами.

Поэтому самое пристальное внимание необходимо уделить налаживанию эффективной работы Совещания руководителей спецслужб, правоохранительных органов и структур по охране государственных границ. Надеюсь, важным шагом в этом направлении станет утверждение Положения деятельности Совещания.

Становлению нашей Организации способствуют контакты с другими международными, региональными организациями и странами. В этой связи хотел бы отметить результативность Диалога «Центральная Азия — Япония». Надеюсь, что данный форум станет эффективным механизмом обеспечения устойчивого и безопасного развития нашего региона.

В целом этот год отмечен многими конкретными результатами. Необходимо активно продолжать конструктивное взаимодействие.

Теперь несколько слов об Афганистане.

Вопрос привлечения Афганистана к интеграционным процессам в Центральной Азии весьма актуальный и имеет для всех нас, по понятным причинам, большой прагматический интерес.

С точки зрения реальной помощи наших стран в восстановлении экономики этого государства считаю, что в качестве первого шага нужно разработать специальную программу сотрудничества государств Центральной Азии с Афганистаном.

Одним из направлений данной программы должна стать выработка согласованных мер по эффективному использованию транспортных коридоров, подключение Афганистана к формируемой в настоящее время в центральноазиатском регионе транспортно-коммуникационной системе.

В этой связи хочу информировать, что в Казахстане создана и действует специальная Межведомственная комиссия по оказанию помощи Афганистану.

В настоящее время в нашем государстве прорабатывается вопрос о направлении в Афганистан торгово-экономической делегации для изучения перспектив дальнейшего двустороннего сотрудничества.

Казахстан также планирует участвовать в реализации приоритетных восстановительных программ и проектов, разработанных международным сообществом, в том числе в восстановлении и строительстве объектов транспортно-коммуникационной инфраструктуры, ирригационных и энергетических комплексов, объектов добывающей промышленности, городской и сельской инфраструктуры.

В настоящее время подготовлен список казахстанских специалистов различного профиля, изъявивших желание принять участие в проектах по восстановлению афганской экономики и включающий врачей, инженеров, юристов и других.

Перспективным направлением сотрудничества является военно-техническая сфера. Можно было бы рассмотреть вопросы, связанные с поставками для нужд афганской армии военной техники, вооружения, оборудования и обмундирования.

Уважаемые коллеги!

Хотел бы высказать некоторые соображения относительно приоритетов в деятельности Организации.

Во-первых, сегодня ясно, что проблемы борьбы с международным терроризмом, незаконным оборотом наркотиков и другими вызовами и угрозами безопасности в нашем регионе будет иметь долговременный характер. С учетом этого, нам необходимо создать в регионе эффективную систему безопасности, адекватную уровню и размаху новых угроз.

Прежде всего нам необходимо в полной мере задействовать достигнутые договоренности, использовать и активизировать реальные механизмы обеспечения безопасности в регионе.

Важным вопросом в этом плане является принятие согласованного Перечня террористических и религиозно-экстремистских организаций, деятельность которых представляет угрозу безопасности наших стран. Надо предпринять адекватные законодательные меры по выявлению источников финансирования терроризма, экстремизма и наркобизнеса с использованием структур государственных финансовых систем.

Сегодня возрастает актуальность разработки эффективных мер по обеспечению безопасности стратегических объектов и предприятий повышенной опасности, дислоцирующихся на территориях наших стран и планов по локализации возможных последствий.

Акцент должен быть сделан также на регулярном проведении в приграничных регионах государств-членов ЦАС совместных специальных операций по выявлению и пресечению деятельности международных преступных группировок, действующих на железнодорожном транспорте, автомобильных дорогах.

В последние годы отмечается рост потока нелегальных мигрантов в регионе, и эта проблема превратилась в фактор, затрагивающий интересы нашей национальной безопасности. Мы наблюдаем активные попытки граждан государств с нестабильной внутриполитической обстановкой использовать территорию Центральной Азии и России в качестве «транзитного коридора» для нелегального проникновения в Европу.

Среди них есть экстремистски настроенные мигранты, способствующие распространению религиозного и политического радикализма, международного терроризма, а также контрабанды оружия и наркотических веществ.

Убежден, что пресечь данные действия можно только посредством проведения согласованной визовой политики государств-членов ЦАС, а также укрепления взаимодействия наших пограничных служб, всех заинтересованных министерств и ведомств.

Во-вторых, по вопросу экономического взаимодействия.

В развитие своей инициативы, Узбекистан подготовил и представил проект Концепции создания центральноазиатского общего рынка.

Предлагаю поручить правительствам сторон доработать и согласовать указанный проект и приступить к разработке комплекса международных правовых документов, регламентирующие принципиальные вопросы функционирования Общего рынка. При этом необходимо использовать опыт как международных, так и региональных интеграционных объединений на пространстве СНГ.

В-третьих, культурно-гуманитарное сотрудничество.

Мы вправе ожидать в этом направлении крупных и интересных проектов. Тема дружбы между народами, взаимопонимания культур и обычаев должна быть лейтмотивом и сердцевиной проводимых мероприятий, особенно обращенных к молодежи наших стран. Ведь именно молодым людям предстоит развивать и укреплять все позитивное, что было создано их предшественниками.

В этом плане нам предстоит большая работа. Считаю, что более активную позицию в данном вопросе должны занимать творческая и научная общественность наших стран.

Как вы помните, в мае этого года мы подписали Соглашение о взаимном распространении программ телевидения и радио.

Казахстан предлагает в рамках данного документа использовать спутниковый национальный канал «Caspionet», мощности которого позволяют распространить телевизионные программы в страны Европы, Центральной Азии, Среднего Востока и северной части Африки.

Уважаемые коллеги!

Как мы и условились, в соответствии с пятой статьей Договора об учреждении ЦАС функции председательствования в органах ЦАС с сегодняшнего дня переходят к Кыргызской Республике.

Хочу выразить признательность всем вам за ту поддержку, которая оказывалась Казахстану в период председательствования в органах ЦАС и пожелать успехов новому Председателю нашей Организации.

АӨСШК мүше мемлекеттері сыртқы істер министрлерінің отырысында сөйлеген сөзі

Алматы қаласы, 2004 жылдың 22 қазаны

Уважаемые участники встречи!

Хочу выразить вам признательность за неизменную поддержку и активное продвижение идеи СВМДА.

С удовлетворением отмечаю, что Совещание стало заметным фактором современных международных отношений. Интерес к нему растет, о чем свидетельствует участие в нашей встрече министра иностранных дел Таиланда.

Форум глав внешнеполитических ведомств СВМДА проходит на фоне серьезного обострения международной обстановки. Вся система межгосударственных отношений, основные принципы мироустройства подвергаются большим испытаниям. Нарастающая волна беспрецедентных по своей жестокости актов терроризма, угроза попадания в руки террористов оружия массового уничтожения, деятельность преступных синдикатов, ухудшение экологической обстановки, бедность и болезни — все это ложится тяжелым бременем на плечи наших народов.

Динамика и масштаб этих угроз заставляют нас серьезно задуматься над вопросом о придании большей эффективности усилиям международного сообщества по укреплению глобальной и региональной безопасности.

Эти усилия должны быть направлены в первую очередь на решение острейших социально-экономических проблем. Другими словами, структурные реформы национальных экономик являются важным условием успешной борьбы против идеологии и практики международного терроризма.

Другое, не менее важное направление, это объединение дипломатических усилий с тем, чтобы на политическом уровне поставить вне закона разрушительную деятельность террористов, создать условия для укрепления взаимного доверия и плодотворного сотрудничества. Этим и занимается СВМДА. Как вы знаете, существующая система международных отношений нуждается в реформировании. Начинать эту работу необходимо с реформы главного органа по поддержанию мира и безопасности — Организации Объединенных Наций. Мы считаем, что Совет Безопасности должен быть расширен за счет основных государств Азии, Африки и Латинской Америки. Следует также усилить роль и функции Генеральной Ассамблеи ООН в решении наиболее актуальных вопросов современности.

Все эти меры способствовали бы демократизации международных отношений, что соответствует интересам всех государств. Поэтому в борьбе против международного терроризма необходимо объединить усилия всего международного сообщества. Речь идет о противодействии как идеологии, так и практике терроризма. Нельзя закрывать глаза на то, что виды и масштабы его разрушительной деятельности неуклонно расширяются, ведь это не только взрывы и убийства, но и массированный поток через наши границы наркотиков и оружия.

Значительное внимание должно быть уделено урегулированию конфликтов и ликвидации гуманитарных катастроф, устранению противоречий в отношениях между государствами, диалогу и взаимопониманию культур, религий и цивилизаций.

Именно эта идея была главной на I съезде лидеров мировых и традиционных религий, который состоялся в Астане осенью прошлого года.

Мы убеждены, что одна из главных задач СВМДА — это реализация на практике принципа мирного урегулирования споров и мер доверия в военно-политическом измерении.

На Азиатском континенте, где сосредоточены большие людские и природные ресурсы, с одной стороны, огромный конфликтный потенциал — с другой, нам необходимо сконцентрироваться на борьбе с катастрофической бедностью, которая стала главным источником терроризма, наркоторговли и других социальных бед. В этом регионе нам нужны стабильный и развивающийся Афганистан, мирный и процветающий Ирак. Многострадальные народы этих государств заслуживают лучшей судьбы, и мы вместе несем определенную ответственность за их будущее.

Надеюсь, что решению этой задачи будет способствовать инициатива Казахстана об усилении роли региональных организаций в поддержании мира и стабильности и о создании Совета региональных организаций при Генеральном Секретаре ООН. Уверен, что присоединение Таиланда к работе СВМДА принесет позитивный опыт миростроительства АСЕАН, в рамках которого успешно действуют различные формы диалога и регионального сотрудничества. Мы также приветствуем присоединение Сингапура и Шри-Ланки к СВМДА в качестве наблюдателей. По сути, находясь в начале пути, мы создаем конструкцию новой системы международных отношений на нашем континенте, которая органично впишется в строящийся глобальный миропорядок.

На наш взгляд, Совещание по взаимодействию — это также удобная «площадка» для проведения многосторонних консультаций по проблемам азиатской безопасности. Подготовлен к принятию Каталог мер доверия. В нем государства Азии определили комплекс мер в военно-политической, экономической, гуманитарной и других сферах, которые станут основными инструментами преодоления разногласий и укрепления доверия. Этот документ открывает новые горизонты взаимовыгодного сотрудничества и добрососедства в нашем регионе, своевременно дополняет усилия мирового сообщества по противодействию международному терроризму, объединяет Азиатский континент против этого зла и станет важным вкладом в дело совместной борьбы с новыми угрозами и вызовами.

Вам также предстоит принять не менее важный документ — Правила процедуры СВМДА. Завершение организационного оформления Совещания, создание Секретариата открывают путь к практической реализации Декларации принципов и Каталога мер доверия, присоединению других государств к нашему форуму.

На всем предстоит напряженная работа по продвижению единых для всего континента положений и принципов обеспечения международной безопасности и взаимоотношений между народами и государствами.

Желаю вам, уважаемые руководители внешнеполитических ведомств, плодотворной работы в достижении наших общих целей.

Қазақстан Республикасы Парламенті үшінші шақырылымы I сессиясының ашылуында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2004 жылдың 3 қарашасы

Құрметті депутаттар!
Құрметті шақырылған азаматтар!
Қадірменді отандастар!

Мен, ең алдымен, Мәжілістің жаңадан сайланған депутаттарын бүкіл қазақстандықтардың атынан құттықтаймын. Сіздер бүгін жеңіс тұғырынан көрініп отырсыздар. Дәл бүгінгі күннен бастап, сіздер өздеріңіздің игі ниеттеріңізді халқымыздың игілігі үшін толығымен іске асыра аласыздар. Сайлау алдындағы сөз жарысы артта қалып, нақтылы әрі жасампаздық істердің кезеңі туды.

Ендігі жерде еліміздің бұдан былайғы дамуының тиімділігі, сапасы мен қарқыны Парламенттің жаңа құрамының алдағы 5 жылдағы жұмысына байланысты болмақ. Сіздердің заңнама түзу жолындағы қызметтеріңіз, барлық уақыттағыдай, еліміздің 2030 жылға дейінгі дамуының стратегиялық бағыты аясында жүргізіліп жатқан жасампаздық істердің, қисыны мен кезеңдеріне үйлесімді болуға тиіс.

Жаңа Парламент жұмысының басталуымен біз Қазақстан қоғамының, толыса түскен, өзінің күші мен мүмкіндігін сезініп, келешекке бағдар ұстаған қоғамның дамуының келесі кезеңіне қадам басамыз.

Біздің мемлекетіміздің дамуының 13 жылдай кезеңі артта қалып отыр.

Осы уақыттың ішінде Қазақстан таңданарлық табыстарға қол жеткізді.

Біз әлемдік қоғамдастықта лайықты орнын алып, өңірлік, сондай-ақ ауқымды ғаламдық экономикалық және саяси проблемаларды шешуде тең құқылы әріптеске айналған мемлекет орнаттық.

Біз еліміздің қауіпсіздігі мен аумақтық тұтастығын қамтамасыз еттік.

Біз ортақ үйімізде татулық пен келісімді сақтай білдік.

Біз нарықтық экономика құрып, жоғары экономикалық өсімге қол жеткіздік.

Егер осыдан он жыл бұрын жан басына шаққандағы жалпы ішкі өнім жеті жүз доллардан сәл ғана асатын болса, биылғы жылы 2,5 мың долларға жететін болады. Яғни өсім 3 еседен де асып отыр.

Келесі жылы жан басына шаққандағы жалпы ішкі өнімді біз 3 мың доллар шамасында болжап отырмыз. Әлбетте, бұл нашар көрсеткіш емес, дегенмен дамыған елдерде мұның өзі 20 мыңнан да асатын соманы құрап отыр ғой. Біз де осындай көрсеткіштерге жақындай түсу үшін қажымай-талмай ұмтылатын боламыз.

Халықаралық үш жетекші рейтингтік агенттік біздің елімізге инвестициялық рейтинг беруді ұйғарды. Осы орайда Қазақстанның рейтингі таяуда Еуроодаққа кірген елдердің деңгейінде екенін атап көрсеткен әбден орынды.

Біздің болашаққа бағдарланған межеміз де сол елдердің деңгейіне жетіп, керек десеңіз, олардан озу болуы керек.

Еліміздің жалпы ішкі өнімінің өсімін 2000 жылмен салыстырғанда, 2010 жылға қарай екі есе өсіру керек десек, біз бұл міндетті кестеден оза орындап келе жатырмыз. Болжамдарымызға сүйенсек, біз бұған 2008 жылдың өзінде жете аламыз.

Жалпы ішкі өнімнің өсімі — ғайыби ұғым емес, ел азаматтарының кірісінің өсу деңгейі, мемлекеттің денсаулық сақтаудағы, білім берудегі, әлеуметтік қамсыздандырудағы бағдарламаларды кеңейту мүмкіндіктері тікелей соған байланысты. Мұны әрбір қазақстандық бүгінгі күннің өзінде сезініп отыр.

Енді қараңыздар. Біз таңданарлық қысқа мерзімнің ішінде еліміздің орталығында Қазақстанның жаңа Астанасын тұрғыздық. Астана көрген жандарды тамсандыра бастады. Астана барша қазақстаңдықтардың мақтан тұтар жауһарына айналды.

Алайда, менің ойымша, тоқмейілсуге әлі ерте. Қол жеткен табыстар еліміздің дамуындағы жаңа дәуірді бастайтын бастапқы нүкте болуға тиіс.

Дүние жедел өзгеру үстінде, біз де өзгеріп келеміз.

Қазақстан жаһандану ығытына лайықты үн қатуға тиіс.

Мен қазірдің өзінде біз тың серпінмен батыл ілгері басуға әзірміз деген ойдамын, бұған негіз қаланып отыр.

Біз алдымызға неғұрлым биік межелер қоюға тиіспіз.

Уважаемые депутаты!

Вашему созыву отведен пятилетний срок. Сегодня я решил представить свое видение того, что мы должны сделать за 5 лет по дальнейшей реализации Стратегии развития Казахстана до 2030 года. Казахстан должен и далее сохранять лидерство в регионе в экономическом и социальном развитии. Твердо убежден, что Казахстан должен войти в число эффективно развивающихся стран мира, создавая высокие стандарты жизни для своих граждан, и равноправно интегрироваться в мировое сообщество.

Какие основные задачи я вижу в этом направлении? Их несколько.

Первое. Обеспечение качественного роста образовательного и профессионального уровня казахстанцев.

Мы выбрали конкурентоспособную модель экономики и взяли курс на индустриально-инновационное развитие страны. Это стратегия будущего. Великий Абай говорил: «Хочешь быть богатым — учись ремеслу». Его слова, на мой взгляд, очень точно формулируют идеологию современной образовательной стратегии.

В первую очередь, необходимо дать подрастающему поколению качественное, на уровне мировых стандартов образование, не забывая при этом о повышении квалификации нынешних специалистов.

С 2008 года мы переходим на 12-летнее обучение детей, как в развитых странах мира. Но чтобы это среднее образование действительно стало качественно новым, необходимо изменить статус учителя. Эта должна быть хорошо оплачиваемая, а главное — престижная и востребованная профессия.

В этих целях, начиная с 2006 года необходимо поэтапно в течение 2 лет поднять заработную плату учителей, одновременно обеспечив рост их профессионального уровня. И приоритетом программы жилищного строительства должны стать, в первую очередь, учителя.

Наши школьники должны быть уверены, что учеба в ведущих западных учебных заведениях им по плечу. И самым достойным государство будет помогать в оплате обучения. Конечно, не все получат возможность учиться в зарубежных вузах. Но и наши вузы должны давать знания на уровне мировых стандартов, чтобы их дипломы признавались в мире. Сегодня такая объективная возможность есть далеко

не у всех. Поэтому надо начать создавать группу элитных университетов мирового уровня — казахстанских гарвардов и оксфордов.

Кстати, в Японии и Корее, да и в других высоко развитых странах, выпускники собственных вузов котируются выше, чем те, кто получил образование за рубежом. Для нас это может быть показательным примером. Считаю, надо шире привлекать ведущих ученых мира для преподавания в наших вузах из России, Западной Европы, Америки.

Кто мне скажет, сколько наших ученых-казахстанцев в разное время уехали из страны и преподают на Западе и в России? Думаю, они готовы помочь своей родине, а мы создадим для них все условия. И у нас немало достойных специалистов в вузах, науке. Надо использовать их знания.

В предстоящие годы необходимо ежегодно увеличивать число грантов и кредитов на обучение, исходя из реальных потребностей индустриально-инновационного развития.

Проводя за годы независимости взвешенную, сбалансированную межнациональную и языковую политику, мы добились подлинной свободы и равноправия языков, удовлетворения этнокультурных интересов и потребностей, истинного взаимоуважения в диалоге наций и высокой культуры межэтнического общения.

Все это мы сумели превратить в подлинную норму жизни и непреложный факт нашей действительности. Недаром наш опыт активно заимствуется партнерами по СНГ.

Я неоднократно говорил и не побоюсь повториться: новое поколение казахстанцев я хотел бы видеть трехъязычным — свободно владеющим казахским, русским, английским языками. Как видим, дело даже не в статусе языка: сильные мировые позиции английского языка, статус которого не обозначен в законодательном поле нашей страны, агитируют за себя более чем убедительно.

За примерами далеко ходить не надо: в Европе среди выпускников школ и студентов давно стало нормой непринужденно общаться на нескольких языках, к чему непременно должны прийти и мы с вами. В этом — один из залогов конкурентоспособности государства, экономики и нации.

Второе. Нам нужна здоровая нация.

Недавно я утвердил Государственную программу реформирования и развития здравоохранения до 2010 года. С 2005 года мы должны обеспечить бесплатное лекарственное обеспечение детей от 1 года до 5 лет, а также детей и подростков, находящихся на диспансерном учете, беременных женщин.

Необходимо перейти на ежегодные бесплатные профилактические медицинские осмотры взрослого населения. А для этого надо обеспечить и необходимые условия медицинских учреждений.

Мы начали преодолевать негативную тенденцию снижения численности нашего населения. В этом году мы вновь достигли 15-миллионного рубежа, причем, в том числе и за счет естественного прироста. В целом, казахстанцев стало больше на 180 тысяч человек. Но проблема остается, и вопросы увеличения рождаемости и снижения смертности, прежде всего детской и материнской, должны быть под постоянным пристальным вниманием.

В предстоящие 5 лет во всех регионах необходимо полностью обеспечить потребность в противотуберкулезных учреждениях и родильных домах, капитально отремонтировать многопрофильные больницы.

Следует усилить ответственность врачей, поднять их социальный статус и престиж в обществе. Как и учителям, им необходимо со следующего года поэтапно в течение 2 лет поднимать заработную плату.

Кроме развития системы здравоохранения, надо усилить пропаганду здорового образа жизни, развивать физкультуру и спорт, систему профилактических услуг. Мы будем стремиться к обеспечению здоровья нации именно в таком широком понимании.

Третье. Сила нации заключается в способности заботиться о тех, кто по возрасту или состоянию здоровья не может работать и самостоятельно получать доходы.

Во всем мире с экономическим ростом государство начинает уделять больше внимания вопросам социальной защиты. В этих целях разработана Программа дальнейшего углубления социальных реформ до 2007 года.

Мы должны создать финансово устойчивую, экономически эффективную, социально справедливую трехуровневую систему социального обеспечения с распределением ответственности между государством, работодателем и работником. Это мировая практика стран с лучшими системами социальной защиты.

В настоящее время все размеры социальных выплат исчисляются исходя из месячного расчетного показателя (МРП), который реально не отражает минимальный социально необходимый уровень жизненных благ и услуг.

В связи с чем считаю необходимым, начиная с 2006 года все социальные выплаты рассчитывать на основе базового социального индикатора — прожиточного минимума, усовершенствовав методологию его расчета. Это позволит реализовать государственные гарантии удовлетворения минимальных потребностей, и обеспечить рост пенсионных выплат в среднем около 20% уже на первом этапе и продолжать повышение и далее.

В долгосрочной перспективе наиболее актуальной проблемой пенсионной системы является обеспечение адекватности пенсии за счет пенсионных накоплений.

Есть проблема низких пенсий для женщин и самозанятых лиц, чьи отчисления в накопительные пенсионные фонды незначительны. Поэтому уже сейчас необходимо ввести в пенсионную систему определенные социальные гарантии, которые позволят повысить уровень пенсии.

С этой целью предлагаю ввести с 2006 года дополнительную, сверх существующей, всеобщую ежемесячную выплату всем пенсионерам, независимо от стажа работы, заработка и размера пенсии, или так называемую базовую пенсию. Ее размер в 2006 году должен составить 20% от прожиточного минимума, или порядка 1,5 тысяч тенге. В последующие годы мы должны довести ее до 75% от прожиточного минимума.

В целях защиты материнства и детства, дополнительной поддержки семей с детьми, стимулирования рождаемости, а также улучшения демографической ситуации предлагаю следующее.

Как вы знаете, с прошлого года выплачивается единовременное пособие в связи с рождением ребенка.

Кроме того, с 2006 года необходимо:

ввести ежемесячное пособие на детей до 18 лет малообеспеченным семьям, с выведением их из контингента получателей государственной адресной социальной помощи;

увеличить размеры спецгоспособия многодетным матерям, имеющим четверых и более совместно проживающих несовершеннолетних детей, матерям, награжденным подвесками «Алтын алқа», «Күміс алқа» или «Материнская слава» I и II степеней более чем в 2 раза.

С 2007 года следует ввести государственное пособие по уходу за ребенком до одного года.

Вы знаете, что согласно моему Посланию, с будущего года значительно повышаются пособия инвалидам всех категорий. Например, инвалид первой группы будет получать около 10 тысяч тенге.

Ко всем дополнительным мерам социальной поддержки, предложенным мной для ветеранов войны, в связи с юбилеем Победы, считаю целесообразным в следующем году предусмотреть право на получение специальных государственных пособий всем труженикам тыла в размере одного месячного расчетного показателя.

Государственная социальная политика направлена на обеспечение минимального уровня поддержки тем, кто не может работать. Он не должен быть ниже прожиточного минимума. А тот, кто способен работать, будет получать дополнительный доход к этому минимуму за счет своих отчислений в фонды страхования.

Я убежден, мы не должны стимулировать иждивенчество. Наша политика направлена на стимулирование человека к труду, чтобы он был способен обеспечить свою старость сам.

Четвертое. Мы начали реализацию беспрецедентной по масштабам и нацеленной на долгосрочную перспективу жилищной программы.

Она основана на общепризнанных эффективных рыночных механизмах (ипотечное кредитование, система стройсбережений), а также мерах государственного стимулирования роста предложения недорогого и доступного для населения жилья.

Программа рассчитана на 3 года. За этот период мы должны построить около 12 млн. квадратных метров жилья, а это значит, что 195 тысяч семей смогут приобрести новые квартиры. Для социально защищаемых групп населения в эти годы необходимо построить 5 тысяч новых квартир.

Главным приоритетом на предстоящие годы становится диверсификация экономики.

Другая, не менее важная задача — динамичное развитие сектора малых и средних предприятий. Именно вокруг них формируется сегодня наш средний класс, опора устойчивого развития любого государства.

Я предлагаю два направления наших действий до 2010 и на период до 2015 года.

Первое. Индустриализация.

Это, развитие секторов экономики, сегодня определяющих экономический потенциал страны (нефтегазовый и металлургические секторы), с упором на внедрение более высоких переделов, и формирование новых индустриальных кластеров.

У нас значительный потенциал развития в машиностроении, химии и нефтехимии, стройиндустрии и легкой промышленности.

Перспективное направление — переработка сельхозпродукции и формирование агроиндустриальных кластеров, в частности, хлопкового и винодельческого в южном Казахстане.

Второе. Формирование и развитие «точек» прорыва для создания качественно новой экономики, экономики, основанной на знаниях.

Казахстан в перспективе должен стать сервисно-технологическим центром региона, ориентированным на производство высокотехнологичных товаров и услуг для обслуживания близлежащих быстрорастущих экономик.

Для нас показателен пример таких стран, как Канада, Австрия, которые, как и мы, граничат с крупнейшими индустриальными странами мира.

А наш потенциал сегодня — это ориентированные на экспорт финансовые, телекоммуникационные, транспортные, торговые и информационные услуги.

В Алматы есть все возможности создать международный финансовый центр, специализированный на предоставлении широкого спектра финансовых услуг международного класса как для Казахстана, так и для всего региона.

Отдельное направление — обеспечение прорыва в области космической деятельности, и нам необходимо принять соответствующую программу до конца этого года.

Ежегодно, Всемирным экономическим форумом готовится отчет о глобальной конкурентоспособности государств по многим параметрам: технологичности, состоянию макроэкономической среды, развитию общественных институтов.

Как это не удивительно, но первым в списке, опережая даже США, по потенциалу национальной конкурентоспособности стоит Финляндия, которая за последние годы за счет активного внедрения новых технологий и инноваций вошла в число наиболее динамично развивающихся стран мира.

Со следующего года Казахстан также будет рассматриваться в этом отчете. Я, думаю, что мы перед собой должны поставить амбициозную задачу — войти в число 50-ти стран, возглавляющих этот список.

По моему поручению в настоящее время проводится работа по определению наиболее конкурентоспособных секторов нашей экономики в региональном и международном масштабе, оценке рынков.

Наша задача — максимально развить такие отрасли и сферы услуг, которые смогут не только освоить внутренний рынок, но выйти и закрепиться на региональном рынке. А это вся Центральная Азия, Западный Китай, Сибирь, Урал и Поволжье Российской Федерации.

В предстоящий период на реализацию вышеназванных задач должна быть направлена и налоговая политика государства.

Она должна ориентироваться на стимулирование разработки и внедрения новых технологий, обновление изношенных основных фондов, через изменение амортизационной политики, внедрение систем международных стандартов качества и экологического менеджмента ИСО 9000 и 14 000.

Переход к активной фазе реализации индустриально-инновационной Стратегии потребует от нас усиления институциональных возможностей и эффективного взаимодействия институтов развития.

Мы сегодня по темпам экономических реформ, в том числе и в финансовом секторе, добились очевидных успехов по сравнению с государствами Содружества.

И это прежде всего обусловлено успешным проведением экономических реформ, состоянием государственных финансов и наличием Национального фонда.

Развитие финансовой системы надо продолжать.

Фондовый рынок так толком и не заработал. Обязательно должна кардинально расшириться его роль как важного звена экономики, обеспечивающего

организованное перемещение финансовых ресурсов от потенциальных инвесторов к заемщикам.

Пути развития фондового рынка известны. Правительству и Национальному банку нужно решительно преодолеть возникшие здесь проблемы и, соответственно, отставание в развитии.

Перспективным видится развитие инвестиционного банкинга, создание венчурных фондов.

Для развития малого бизнеса, прежде всего на селе, необходимо расширить сеть микрокредитных организаций.

Сегодня основная доля кредитов банками выделяется в основном на финансирование проектов привилегированных крупных компаний и аффилированных с банками промышленно-торговых групп.

А почему наши банки так скупо кредитуют малый и средний производственный бизнес?!

В предыдущие годы для финансового сектора, в целях его становления как флагмана нашей экономики, были созданы привилегированные условия. Теперь мы должны и будем требовать от него реальной отдачи.

Инвестиционные ресурсы сегодня в экономике есть. Быстро растут активы банков, пенсионных фондов, страховых компаний. Но они не работают в достаточной мере на долгосрочные цели.

В свете задач индустриально-инновационного развития финансовым институтам необходимо расширить кредитование инвестиционных проектов в реальном секторе экономики, внедрить новые финансовые инструменты, доступные для всех субъектов рынка.

Необходимо задействовать для развития нашей экономики активы пенсионных фондов.

Как видите, задач стоит много, и для благодушия нет оснований.

Дальнейшая демонополизация, обеспечение равных условий хозяйствования для предприятий всех форм собственности, развитие здоровой конкуренции — это непременное условие эффективного развития нашей экономики, прежде всего малого и среднего бизнеса.

Сегодня казахстанская экономика характеризуется высокой степенью концентрации. Около 10 мега-холдингов контролируют практически 80% всего ВВП Казахстана.

Эти холдинги помимо основной деятельности, через дочерние предприятия осуществляют целый ряд непрофильных функций, что приводит к неэффективности и отсутствию транспарентности их деятельности. Они, как правило, против возникновения конкурентов, а потому являются тормозом развития малого и среднего бизнеса.

Как следствие, уход от налогообложения и трансфертное ценообразование, проблемы в отношениях менеджер-акционер, наличие барьеров к развитию фондового рынка, малого и среднего бизнеса.

Поэтому мы должны провести большую и решительную работу по передаче непрофильных функций мега-холдингов малому и среднему бизнесу через налоговые и другие, в том числе, общественные, рычаги воздействия.

Поручаю Правительству внести конкретные предложения по этому вопросу.

Одновременно с проведением этой работы необходимо выделить стратегически важные и крупные государственные компании в отдельный блок и передать управление пакетами их акций специально созданной государственной холдинговой компании. Это должно обеспечить профессиональное и эффективное управление ими, выработку эффективной стратегии развития, консолидировать разрозненные и несогласованные действия государственных компаний, оптимизировать затраты. Международная практика создания подобных компаний показала свою эффективность.

Все наши замыслы могут не реализоваться, если мы не дадим развиться предпринимательской инициативе, не создадим благоприятный деловой климат, который будет способствовать быстрому росту числа конкурентов и интенсивности соперничества. Отрасли, производящие конечный продукт, порождают конкурентоспособные поддерживающие отрасли — это же аксиома!

В настоящее время по моему поручению разработана комплексная программа до 2010 года, направленная на сокращение размеров теневой экономики, усиление мотивации юридических и физических лиц к легализации бизнеса.

В числе предусматриваемых программой мер одним из главных направлений должно стать совершенствование государственной разрешительной системы в рамках проводимых работ по дебюрократизации управления. Государство должно помогать, а не препятствовать.

Для сокращения различных бюрократических процедур во взаимоотношениях государственных органов и предпринимателей необходимо ускорить создание «Электронного правительства».

Следует продолжить передачу в рыночную среду государством функций, связанных с оказанием различного рода конкурентных услуг, в том числе платных.

Кроме реализации вышеназванных мер, необходимо разработать комплекс специальных мер, направленных на искоренение коррупции в органах государственного управления.

Как известно, Казахстан первым из стран СНГ еще в 1998 году принял Закон «О борьбе с коррупцией» и выстроил стройную систему борьбы с этим социальным злом.

В результате принимаемых мер правоохранительные органы стали расследовать подобные уголовные дела, а суды привлекать к ответственности лиц, виновных в подобных деяниях. И мы знаем, что ситуация в этом вопросе у нас гораздо лучше, чем у соседей.

Однако успокаиваться рано, нужна более системная работа, особенно профилактического характера.

В этой связи необходимо весь институт государственной службы заключить в более жесткие антикоррупционные рамки функционирования.

Данный процесс должен сопровождаться системным совершенствованием нашей государственной службы, сокращением несвойственных госорганам функций, особенно разрешительным и распределительным, поэтапным повышением заработной платы госслужащих, а также дальнейшим совершенствованием всей государственной службы.

В этой связи вопросы законодательного обеспечения этого направления государственной политики также должны находиться в поле зрения депутатского корпуса.

Продвигаясь по пути рыночных реформ в экономике, мы шаг за шагом двигались и по пути политической либерализации:

мы обеспечили реальный политический плюрализм;

действуют обладающие реальной социальной базой дееспособные политические партии, повышается их роль и влияние в избирательном процессе. Зарегистрирован ряд новых партий самой разной идейно-политической направленности;

государственные институты работают на основе принципа разделения властей. Эффективно действует двухпалатный Парламент, в котором представлены самые различные политические партии, в том числе и оппозиционные;

уже ведется активная и целенаправленная работа по реформе межбюджетных отношений, по децентрализации системы государственного управления;

заложены прочные правовые и организационные основы создания независимой судебной системы, гуманизации уголовного наказания. Мы присоединились к международным конвенциям по правам человека;

реально обеспечены равноправные отношения между всеми этническими и конфессиональными группами населения;

обеспечена реальная свобода слова — в стране действует свыше 2 тысяч различных СМИ, отсутствует цензура, устойчивыми темпами развивается сфера масс-медиа.

Совершенно закономерно, что именно на сегодняшнем этапе развития реформ, когда позитивные экономические преобразования стали необратимыми, мы выдвинули новую программу политической модернизации.

Она была изложена в моем выступлении на съезде партии «Отан» и получила поддержку большинства политических сил общества. Но в предвыборный период работа в этом направлении была приостановлена. Теперь необходимо приступить к выполнению практических задач по дальнейшей либерализации общества.

Как вы знаете, моим Указом образована Национальная комиссия по вопросам демократии и гражданского общества. Я хочу, чтобы не остались без внимания любые позиции и точки зрения, в том числе альтернативные и оппозиционные.

Именно эта комиссия является той площадкой, где должны выдвигаться и обсуждаться различные варианты политической модернизации страны в рамках Конституции и действующего законодательства.

Все выдвинутые конструктивные предложения самым внимательным образом будут рассматриваться как Главой государства, так и Парламентом. Двери для работы в составе этой комиссии остаются открытыми для всех партийно-политических сил нашего общества.

Следует и дальше принимать меры по законодательному совершенствованию нашей судебно-правовой системы, как гаранта необратимости реформаторского процесса в нашей стране.

Учитывая, что суды являются основным звеном в механизме защиты прав и свобод человека и гражданина, следует обеспечивать прозрачность судебно-правовых процедур, справедливость и беспристрастность судей, демократизировать процедуры отбора судейских кадров.

В этом ряду особо выделяется вопрос введения суда присяжных.

Надо принимать соответствующие решения по введению этого важного института, который позволит обеспечить большую объективность и справедливость выносимых судебных решений, особенно по особо опасным видам преступлений.

Необходимо повышать авторитет и правозащитные возможности Уполномоченного по правам человека.

За недолгий период своей деятельности в Казахстане институт омбудсмена продемонстрировал себя достаточно эффективным и перспективным инструментом зашиты прав и свобод. Надо дать ему законодательные возможности для дальнейшего раскрытия своего правозащитного потенциала.

Важным правозащитным институтом является и адвокатура. Практика показывает на необходимость повышения ее роли на всех стадиях уголовного и гражданского процесса. Именно адвокат должен стать главным юридическим консультантом каждого гражданина в его повседневной жизни, причем необязательно в какой-либо экстремальной правовой ситуации.

Если говорить о внешней политике Казахстана, то ее основополагающие принципы остаются неизменными.

Многовекторность, прагматичность, конструктивизм, диалог и сотрудничество — вот то, что укрепило репутацию нашего государства как ответственного партнера в мировом сообществе, и было подчинено интересам внутреннего развития.

Особенно отчетливо видится правильность избранного курса в условиях нарастающих проблем и вызовов эпохи глобализации. Мы с вами остро ощутили, как изменился мир в XXI веке.

На повестку дня вышли вопросы безопасности, которая может быть обеспечена лишь совместными усилиями мировых держав в партнерстве с другими государствами. Такой диалог особенно важен именно сегодня, когда мы стоим перед необходимостью решения двух серьезнейших проблем — борьбы с международным терроризмом и урегулирования региональных или локальных конфликтов.

В условиях нестабильной внешнеполитической ситуации нельзя ослаблять внимание и к законодательным вопросам обеспечения национальной безопасности, борьбы с экстремизмом и терроризмом, обеспечения законности и правопорядка.

Уважаемые депутаты!

Надо повышать качество наших законов. Только при этом условии будет обеспечена стабильность законодательства. Мы не раз были свидетелями того, что в принятые законы, на которых, что называется, еще «чернила не обсохли», вносилась масса поправок. От этой законодательной «болезни» мы не избавились до сих пор.

Есть проблемы, связанные с нехваткой законов прямого действия, вместо которых принимаются бесчисленные подзаконные акты, искажающие или вовсе подменяющие волю законодателя. Поэтому Парламенту совместно с Правительством предстоит решать и эту задачу.

Важнейшим фактором обеспечения эффективности законодательной деятельности является, как и прежде, достижение взаимопонимания между Парламентом и Правительством. Именно этот фактор является основой создания сбалансированных регуляторов законодательного процесса.

Такое взаимопонимание предыдущим составом Парламента, в основном, достигалось. Надеюсь на вашу дальнейшую конструктивную работу с Правительством. Убежден, что конфронтация между ветвями власти лишь тормозит реформы, а значит, не служит делу процветания страны.

Министры должны лично отвечать за качество вносимых законопроектов и при необходимости лично отстаивать их в стенах Парламента. Ведь одним из постулатов нынешней административной реформы является освобождение министерств от контрольно-надзорных функций и функций оказания государственных услуг.

За министерствами отныне одна задача — выполнение стратегических функций, обеспечивающих формирование государственной политики, а это в первую очередь означает первостепенное внимание законопроектной работе, в которой воплощается эта самая государственная политика.

Құрметті депутаттар!

Өзімнің сөзімде мен сіздер Парламенттегі қызметтеріңіздің барысында Үкіметпен бірлесе отырып атқаруға тиіс орасан зор жұмыстың ауқымын анықтап беруге тырыстым.

Мен айтқан сөздердің бәрі де аса ауқымды міндеттерді жүзеге асыруды меңзейді, демек, соларға сәйкес тиісті заңдар және Үкіметтің оңтайлы шешімдері қабылдануы керек. Мен енді бес жылдан кейін біз бір-бірімізге ойға алған жоспарымыздың бәрін орындадық, Қазақстан жұртының өмірі ауқатты, әрі қауіпсіз бола түсті деп ағымыздан жарылып айта алатынымызға сенем.

Осы міндетті орындау арқылы біз дамуымыздың келесі кезеңінің іргетасын қалаймыз. Мен алдағы он жылда Қазақстан өз азаматтары әрдайым ардақ тұтатын асқаралы елге айналады деп нық үміт-сенімімен мәлімдей аламын.

Бұл үшін біз әлі де талай көлемді істер тындыруымыз керек.

Біздің реформаларды жүргізу тактикасына, оны жүзеге асырудың мерзімдері мен тетіктеріне байланысты түрлі көзқарастарымыз болуы мүмкін. Дегенмен, ортақ мақсат, туған еліміздің ертеңі турасында біз топтаса, күш біріктіре білуіміз керек.

Біздің ұрпақтың қолына дамудың ең дұрыс даңғылын тандап алып, Қазақстанды әлемнің ілгерішіл, гүлденіп көркейген елдерінің қатарына қосуымыз үшін ерен мүмкіндік беріліп отыр. Сол үшін де бізге ауызбірлік пен топтасқандық, тұрақтылық пен тыныштық керек.

Мен Қазақстан халқы біздің осындай бастамаларымызды қолдайды, көрегендік танытып, осы жоспарларды іске асыруды құптайды деген ойдамын.

Сіздерге табыс тілеймін!

Үшінші сайланған Парламенттің бірінші сессиясын ашық деп жариялаймын.

Қазақстан қаржыгерлерінің IV Конгресінде сөйлеген сөзі

Алматы қаласы, 2004 жылдың 15 қарашасы

Уважаемые участники Конгресса!

Рад видеть и приветствовать вас именно сегодня, в день вашего профессионального праздника. В этот день я традиционно встречаюсь с финансистами. Такие дискуссии дают нам возможность не только оценить достижения финансовой системы страны, но и обсудить дальнейшие перспективы её развития. Благодаря системному и конструктивному сотрудничеству, вашей энергичности и профессионализму, этот сектор экономики Казахстана завоевал признание не только в странах Содружества, но и в международном финансовом сообществе. Думаю, участие в работе Конгресса Президента Всемирного банка как раз и подтверждает это.

Теперь очевидно, что избранная нами в 1990-е годы модель экономического развития была стратегически верной. Спустя десятилетие мы закономерно говорим о повышении конкурентоспособности страны. По многим позициям Казахстан стал лидером в регионе.

Три ведущих международных агентства присвоили Казахстану страновой рейтинг инвестиционного уровня. Стратегией социально-экономического развития страны до 2010 года предусмотрено удвоение внутреннего валового продукта, но реальная ситуация такова, что поставленная задача будет выполнена уже к 2008 году. И основные показатели текущего года подтверждают эти прогнозы.

Ожидаемая инфляция по итогам этого года не превысит 6,9%, реальные доходы населения увеличатся на 7,5%, а уровень безработицы сократится до 7,7% против 9,1% в январе этого года. Средняя зарплата будет более 200 долларов. В целом за год, по экспертным оценкам, ВВП может превысить 37,5 млрд. долларов, что составит 2,5 тысячи долларов на человека. А к 2007 году этот показатель может вырасти уже до 3,8 тысяч долларов. К началу ноября валютные резервы Национального банка превысили 7 млрд. долларов, а с учетом активов Национального фонда международные резервы страны достигли 11,4 млрд. долларов.

Сейчас мы должны решить более масштабную задачу — по конкурентоспособности войти в число 50-ти лидирующих стран мира. И достижение этой цели во многом зависит от финансистов.

Основные направления стратегического развития экономики заданы. Поэтому необходимо организовать работу финансовой системы так, чтобы она соответствовала требованиям устойчивого экономического роста.

Приложено немало усилий для развития банковского сектора, фондового и страхового рынка, пенсионной системы, созданы законодательные, налоговые и регуляторные условия для их скорейшего становления. В соответствии с международной практикой банки в основном формируют провизии до налогообложения. В результате за 2 последних года совокупный собственный капитал банков второго уровня увеличился более чем в 2 раза, их активы выросли практически втрое. Объем депозитов превысил 1 трлн. тенге.

Хочу напомнить участникам форума о I Конгрессе финансистов, с трибуны которого я призвал казахстанцев доверять банкам, а банкиров — максимально

обезопасить вклады населения. Это было время, когда люди собственные сбережения хранили где угодно, только не в банках. Именно тогда была поставлена задача собрать 1 млрд. долларов. Ее успешно выполнили. Сейчас вклады населения в банках уже превысили 3 млрд.

На финансовом рынке создаются новые институты — кредитные товарищества и инвестиционные фонды. Размер совокупного собственного капитала кредитных товариществ в течение текущего года вырос на 90% и составил порядка 4 млрд. тенге.

Для реализации индустриально-инновационной и жилищной стратегий созданы и работают государственные институты развития: инвестиционный и инновационный фонды, Банк развития, Фонд развития малого предпринимательства и Жил-стройсбербанк.

Государством решены многие важные организационные вопросы деятельности финансовой системы.

Все, чем мы сегодня гордимся в банковской сфере, достигнуто прежде всего в результате проведенных экономических реформ. Высокие темпы роста экономики и улучшение жизни людей повлияли на развитие финансовой системы.

Мы первыми среди государств Содружества, Центральной и Восточной Европы создали новую накопительную пенсионную систему. Пенсионные накопления сегодня составляют 446 млрд. тенге. Однако инструментов для инвестирования недостаточно. Поэтому пенсионные фонды просят разрешить им увеличить лимиты на покупку иностранных ценных бумаг и на банковские депозиты.

Вспомните, почему при создании своей пенсионной системы мы, тщательно изучив международный опыт, взяли за основу чилийскую пенсионную реформу. Аргументов в ее пользу было много, в том числе и тот, что пенсионные накопления в Чили стали источником инвестиций для развития, в первую очередь, внутренней экономики через фондовый рынок. И разрабатывая экономическую стратегию, страна рассчитывала не только на средства зарубежных инвесторов, но и на внутренние возможности. Стратегия республики в этой сфере заключалась, во-первых, в создании накопительной пенсионной системы; во-вторых, в финансировании переходного периода за счет доходов от продажи части государственного пакета акций крупных и средних предприятий; в-третьих, в инвестировании части пенсионных активов в эти акции.

К сожалению, эта концепция была реализована не полностью, рынок акций до сих пор не заработал, и накопительные пенсионные фонды жалуются вполне справедливо. Правительству неоднократно поручалось решить этот вопрос. Тут нужно действовать, отступать некуда. Надо довести всю схему до логического завершения, поскольку активно действующий фондовый рынок необходим, как воздух. Особенно сейчас, когда одним из экономических приоритетов стало индустриально-инновационное развитие страны.

Цель этой стратегии — в создании обрабатывающей промышленности, производящей конкурентоспособную продукцию. Это задача всей страны, в том числе и финансового сектора.

Наблюдается парадоксальная ситуация: у пенсионных фондов и банков есть свободные миллиарды долларов, но они сетуют, что в стране не хватает хороших и прозрачных инвестиционных проектов. Что еще нужно решить, чтобы использовать внутренние ресурсы для нужд экономического развития?

Возможно, затянулось решение вопроса по выпуску проектных облигаций, принятия нормативных и законодательных актов по новым финансовым продуктам, но в этих вопросах также необходимы инициатива и активность со стороны самих финансистов.

Главная экономическая задача финансовой системы — аккумулирование временно свободных средств населения и предприятий и предоставление этих финансовых ресурсов тем, кто в них нуждается. Пока это реализуется недостаточно успешно. Финансовые институты не перестроились для более продуктивной работы в условиях избытка денег в нефтяном и металлургическом секторах, не внедрили новые инструменты для финансирования новых производств и не расширили перечень услуг населению.

Финансовый сектор — это сфера услуг, и финансовые институты существуют не сами по себе и, тем более, не сами для себя, а для удовлетворения потребностей своих клиентов. Ставлю перед Правительством, Национальным банком, Агентством по регулированию и надзору финансового рынка и всеми финансистами страны на 2005 год конкретные задачи.

Первое. Соответствие фондового рынка современным требованиям. Для реализации этой задачи необходимо провести целый комплекс мероприятий. Должны быть приняты меры по совершенствованию корпоративного управления и повышению прозрачности деятельности компаний. Еще в Парламенте я поручил Правительству выделить крупные государственные компании в отдельный блок и передать пакеты их акций в управление специально созданной государственной холдинговой компании. Часть государственного пакета акций национальных компаний, которые войдут в этот холдинг, будут проданы на фондовом рынке. Эти ценные бумаги смогут купить пенсионные, инвестиционные фонды и брокерские компании. Акционерами смогут стать как институциональные, так и индивидуальные инвесторы. В результате на рынке начнут обращаться долевые бумаги первоклассных эмитентов, появится институт независимых директоров в составах советов директоров наших национальных компаний, что значительно улучшит качество корпоративного управления.

Одним из условий развития вторичного рынка ценных бумаг является увеличение ликвидности государственных ценных бумаг. Почему-то Министерство финансов не решает этот вопрос, хотя получило прямое поручение покрывать дефицит бюджета за счет внутренних резервов.

Хочу обратить внимание финансистов на необходимость насыщения рынка новыми инструментами. В первую очередь, проектными облигациями. Предлагается для их выпуска отобрать несколько значимых для экономики страны инвестиционных проектов. Например, инфраструктурные — по строительству железных и автомобильных дорог, вокзалов и морских портов. Поручаю подготовить законодательную базу для выпуска и обращения проектных и коммерческих ценных бумаг. Вывод на фондовую биржу новых инвестиционных проектов совместно с государственными институтами развития позволит решить проблему финансирования вновь создаваемых производств, даст импульс реализации стратегии индустриально-инновационного развития.

Необходимо развивать структурную форму финансирования. Банки второго уровня уже оказывают эти услуги. Но пока объемы недостаточны. Поэтому необходимо принять закон о секьюритизации активов.

Все сказанное обязательно должно найти отражение в Программе развития рынка ценных бумаг до 2007 года.

Второе. Нужно приступить к созданию соответствующей инфраструктуры для работы с населением на фондовом рынке. Необходимо создать законодательную базу для деятельности трансфер-агентов. На базе «Казпочты» надо реализовать проект по созданию единого трансфер-агента, обеспечив тем самым доступ к финансовым инструментам всем гражданам Казахстана. Кроме того, нужна системная разъяснительная и информационная работа с населением о финансовых рынках. Эта работа должна быть совместной с государственными органами.

С развитием финансового рынка, расширением числа финансовых институтов, планов по привлечению сбережений населения на фондовый рынок возникла необходимость разработки и принятия закона о защите прав инвесторов. Инвестор, будь он отечественный или зарубежный, должен быть уверен, что его права защищены законом, что никто ни при каких обстоятельствах не сможет получить информацию о его финансовых активах и сбережениях.

Третья задача — пенсионная система. 13 НПФ по итогам минувшего года имеют отрицательную доходность в реальном выражении, то есть фонды получили доход на пенсионные накопления ниже уровня инфляции. Как исправить ситуацию?

Необходимо принять Программу развития накопительной пенсионной системы до 2007 года. Она должна предусмотреть конкретную ответственность НПФ и управляющих активами перед вкладчиками, определить порядок исполнения государственных гарантий по сохранности взносов с учетом уровня инфляции на момент приобретения получателем права на пенсионные выплаты.

Надо предусмотреть меры по охвату пенсионной системой людей, занимающихся индивидуальной трудовой деятельностью. В программе также должны быть отражены пути решения возникших проблем.

Четвертое. Капитализация финансовой системы. В настоящее время идет бурный рост активов банков второго уровня при неадекватном росте капитала. Это увеличивает потенциальные риски для банковского сектора.

Необходимо обеспечить повышение капитализации банков, которая будет соответствовать росту активов. Банки для увеличения своего капитала должны выйти на фондовый рынок. Думаю, что их акции с удовольствием приобретут пенсионные фонды и другие инвесторы.

Правительству, Национальному банку и Агентству по финансовому надзору необходимо оценить возможные последствия слишком быстрого роста внешних заимствований частным сектором и спрогнозировать, как это скажется на ситуации в стране.

Развитие инвестиционного банкинга идет замедленными темпами во многом и оттого, что наши брокерские компании слабы, не имеют достаточного капитала, осуществляют незначительное количество операций. Необходимо развивать этот сектор финансового рынка. Тем более что планируется привлечь население на фондовый рынок. В связи с этим необходимо в течение 2–3 лет повысить капитализацию брокерских компаний первой категории минимум до 1 млрд. тенге. Мы не можем допустить того, чтобы оставались неустойчивыми финансовые институты, работающие с населением.

С экономическим ростом возрастает роль страхования, которое стимулирует развитие рыночных отношений и деловой активности, улучшает инвестиционный

климат. За последние годы этот сектор финансового рынка значительно продвинулся вперед и развивается самыми быстрыми темпами. Однако большая доля перестрахования рисков осуществляется за рубежом по причине низкой капитализации отечественных страховых компаний. Необходимо решать проблему капитализации и в страховом секторе. У нас практически не развиты такие виды страхования, как медицинское и страхование жизни. То есть по отдельным сегментам можно говорить, что страхового рынка нет.

Пятое. Внедрение современных систем управления рисков. Наши банки вкладывают средства на рынках соседних стран, пенсионные фонды добились повышения лимитов в иностранные ценные бумаги, просят разрешить инвестировать в ценные бумаги стран ближнего зарубежья. Управляющим активами пенсионных фондов необходимо помнить, что ответственность принятия решения о покупке тех или иных ценных бумаг лежит на них. Поэтому не только банкам необходимо ужесточить требования по управлению рисками, но и пенсионным фондам. Также необходимо обеспечить полную прозрачность принятия решений по инвестированию пенсионных активов. Поэтому создающимся инвестиционным фондам необходимо сразу внедрять современные системы управления рисков. Население и другие инвесторы должны быть уверены в надежности наших финансовых институтов.

Шестое. Развитие кредитных товариществ и микрокредитования. В республике работают 157 микрокредитных организаций, выдавших кредитов на сумму 2,8 млрд. тенге. Одним из главных участников этой системы является Фонд поддержки малого предпринимательства. Считаю, что необходимо разработать государственную программу микрокредитования, которая должна определить основные направления развития кредитных услуг, а также создать эффективную систему мониторинга микрокредитования.

Седьмое. Создание в Алматы международного финансового центра. Это стратегическая задача. Если Алматы станет региональным финансовым центром, необходимо решить вопросы транспорта, коммуникаций, досуга. Задача казахстанских финансистов — создание условий для работы международного финансового рынка. Готовы ли к этому банкиры? От них многое зависит. Будет ли развита международная торговля финансовыми инструментами, придут ли зарубежные финансовые институты на наш рынок — эти вопросы в их руках. Необходимо вместе с государственными органами проработать вопрос, учесть мировой опыт и реализовать эту идею.

Как видите, задачи стоят достаточно сложные. Прежние достижения уже создали основу для динамичного продвижения вперед. Насколько же наше будущее будет прогрессивным, зависит и от усилий государства, и от конструктивной созидательной работы всех без исключения участников рынка.

Сейчас требуется постоянный рост профессионализма и от членов Правительства, и от финансистов. Сумеем ответить на вызовы времени — значит, сможем решить поставленные задачи. Финансовая система на протяжении последних лет демонстрировала высочайший уровень деловой активности, во многом содействовала формированию бизнес-элиты страны, которой по плечу сегодня решение многих социально-экономических вопросов.

Ещё раз примите мои поздравления по случаю вашего профессионального праздника!

Желаю вам успехов и процветания!

Жаңажылдық құттықтауы

Астана қаласы, 2004 жылдың 31 желтоқсаны

Құрметті отандастар!
Ардақты ағайын!

Міне, енді санаулы минуттардан кейін еліміз тағы бір жылды артқа тастап, келесі 2005 жылға аяқ басқалы отыр.

Біз қашанда өткенге салауат айтып, жарқын болашақтан жақсы үміт күткен халықпыз.

Өткен жылға өкпеміз жоқ. Өсіп-өркендеу жолына түскен Қазақстан жүрісінен жаңылмай, аршындап алға басты. Еліміз аман, жұртымыз тыныш, бауырымыз бүтін болды. Халықтың әл-ауқаты өсіп, мемлекетіміздің абыройы асқақтады.

«Басты байлық — денсаулық» деген бабалар аманатын басшылыққа алып, денсаулық сақтау саласындағы реформалар тереңдетілді. Ана мен баланың денсаулығын қорғау, жаны сұлу, дені сау ұрпақ тәрбиелеу ісіне зор мән беріліп, осы салаға арналған кешенді мемлекеттік бағдарлама жүзеге аса бастады.

«Армансыз туған асыл ер ұрпақтың қамын ойлайды» деп абыз ақындарымыз айтқандай, ұрпағымыздың әрдайым өз қатарының алды болып, өнер, ғылым бәйгесінде маңдайы жарқырап келуі үшін білім беру саласындағы реформаларға ерекше мән берілді. Астанадан бастап, еліміздің облыстары мен аудандарында жаңа білім ордалары — мектептер салынып, олар жаппай компьютерлене бастады.

Халқымыз құтты мекен үйін «қара шаңырақ» деп қадірлеп, баспана мәселесіне басты маңыз берген. Біз осыны ескеріп, тұрғын үй мәселесін түбегейлі шешуге де кірістік. Тек биылғы жылдың өзінде үй салу 30% өсті. Бұл 30 мыңнан астам отбасы қуанышқа кенелді деген сөз. Биылғы жылдан бастап Қазақстанның әр шаһарында заман келбетіне сай әсем ғимараттар бой көтеріп, оларды алудың оңтайлы жолдары белгіленді.

Жаңа ғасырдың алғашқы жылынан бастап ерекше қарқынмен дами бастаған ел экономикасы биыл да табысты болды.

Елімізде жаңа өндіріс орындары іске қосылып, 50 мыңнан астам адам жұмыс орнын тапты. Ұзындығы 1 мың шақырымдық «Атасу-Алашанқай» мұнай құбырын салу басталды. Болат жолдың бойындағы еңбек көрігі қыза түсті. Ұзындығы 400 шақырымдық «Алтынсарин-Хромтау» темір жол желісі аяқталып, еліміздің солтүстігі батыс өлкемізбен жалғасты.

Ақтау порты Каспийдегі іргелі теңіз портына айналды. Келесі жылы теңіз төсінде сыйымдылығы 900 мың тонналық Қазақстанның тұңғыш 3 алып танкері еліміздің қара алтынын тасымалдайтын болады. Оның бірі биыл сынақтан өте бастады.

Батыс Қазақстандағы Қарашығанақ газ кенішін игеру кешенді қалыпқа түсті. Қарағандыда көмір, Қостанайда тау-кен, Ақтөбеде хром, Оңтүстікте мақта, Өскеменде түсті металл өндіру ісі артып, республика өнеркәсібі серпінді даму жолына түсті.

Қазақтың кең даласы қайтадан алтын астық алқабына айналып, әйгілі Қазақстан миллиардын алу үйреншікті дәстүрге айналды.

Осының бәрі татулықты ту етіп, ынтымағы жарасқан сіздердің ерен еңбектеріңіздің аркасы.

Ең бастысы көп ұлтты Қазақстанның іргесі берік, іші аман. Ұлтаралық, дінаралық келісім берік орын алған еліміз бейбітшілік пен тыныштық аймағына айналды.

Көп ғасырлық бай тарихы бар ұлттық мәдениетіміз ұлықталып, ұзақ мерзімге арналған «Мәдени мұра» бағдарламасы жасалды.

Қымбатты бауырларым!

Үлкен-кішіге бірдей айтылатын осы сөз арқылы ақ ниетпен өткен жылды шығарып салып, ақ тілекпен жаңа жылды қарсы алуға ақ дастархан басына жиналған ағайынның әрқайсысына — береке, халқымызға — игілік, мемлекетімізге — молшылық, ал әр шаңырақка — бақыт пен шаттық тілеймін.

Дорогие казахстанцы!

Через несколько минут мы вступим в Новый 2005 год.

И по традиции оглядываемся на пройденный путь.

У нас есть все основания считать, что он стал для Казахстана еще одной незабываемой страницей истории успеха. Мы опережаем самые смелые прогнозы нашего развития, сохраняя высокие темпы роста экономики страны.

В соответствии с программой жилищного строительства на 30% больше построено жилья. Индустриально-инновационное развитие уже сегодня создает фундамент устойчивости экономики Казахстана. Введен в строй ряд крупных предприятий, создано более 50 тысяч новых рабочих мест. Мы утвердили программы развития здравоохранения и образования. На решение проблем села было направлено почти 49 млрд. тенге. Это ощутили все. По большинству показателей, относящихся к благосостоянию людей, в нашей стране делается больше, чем в любом другом государстве на постсоветском пространстве. Это — общепризнанный факт.

Социальная сфера останется в центре моего внимания и в будущем году. На это уже ориентирован бюджет страны. Вы знаете, что по моему поручению будут увеличены пенсии и пособия, введены детские пособия, планомерно повышена зарплата учителей и врачей. Инвалиды всех категорий, а это 415 тысяч человек, начнут с января месяца получать пособия в 1,5 раза больше.

В году уходящем мы укрепили отношения с нашими ближними и дальними соседями. Перспективными оказались наши интеграционные инициативы. На прошедших выборах в Мажилис народ проголосовал за сохранение стабильности и сплоченности общества.

Уважаемые казахстанцы!

Все достигнутое — это результат вашего труда и целеустремленности. В них я вижу первейшее условие наших успехов и сердечно благодарю вас за это.

Наше главное достояние — мир, стабильность, межнациональное и межконфессиональное согласие. Именно этим я всегда дорожил и дорожу превыше всего. И прилагаю вместе с вами все усилия для их упрочения.

Пусть все достигнутое станет стимулом для новых свершений. А все, что принесет год 2005-й, будет во благо казахстанского народа. Пусть Новый год преумножит благополучие Казахстана и благосостояние каждой казахстанской семьи. Я со своей стороны делаю и буду делать для этого все возможное.

Сейчас, когда все вы собрались за новогодним столом, самое время поздравить своих родных и близких, друзей и соседей. Я искренне желаю всем вам добра, достатка, спокойствия и уверенности в будущем!

Пусть исполнятся ваши лучшие ожидания и мечты, пусть наши дома будут наполнены счастьем и радостью!

С Новым годом!

Әрдайым жақсылықта, қуанышта жолығуға жазсын! Бүгінгі айтылған бар тілектеріңіз қабыл болып, бар мақсаттарыңыз іске ассын.

Жаңа жыл құтты, қайырлы жыл болсын, ардақты ағайын!

2004 жылы қабылданған Қазақстан Республикасы заңдарының тізбесі

1. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Халықаралық автомобиль қатынастары туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 8 қаңтардағы №515-II;

2. «Қазақстан Республикасы Президентінің «Республикалық ұлан туралы» заң күші бар Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 8 қаңтардағы №516-II;

3. «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы «Өскемен қаласында жер асты суларын қорғау және өнеркәсіптік сарқынды суларды тазарту» жобасын дайындауға грант бөлу туралы келісім-хатты бекіту туралы» 2004 жыл 8 қаңтардағы №517-II;

4. «Қазақстан Республикасы мен Жаһандық экологиялық қордың Атқарушы агенттігі ретінде әрекет ететін Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы Сенімгерлік қордың Гранттық келісімін (Қуаң жерлерді басқару жөніндегі жоба) бекіту туралы» 2004 жылғы 8 қаңтардағы №518-II;

5. «Қазақстан Республикасы, Еуропалық қоғамдастық комиссиясы, Біріккен Ұлттар Ұйымының Даму бағдарламасы арасындағы Орталық Азия аймақтық экологиялық орталығы жұмысының жағдайлары жөніндегі келісімге озгерістер енгізу туралы ноталар алмасу нысанындағы шартты бекіту туралы» 2004 жылғы 9 қаңтардағы №519-II;

6. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Жапония Үкіметі арасындағы «Қазақстан Республикасында ауылдық елді мекендерді сумен жабдықтау» жобасын жүзеге асыру үшін Жапония Үкіметінің грантын тарту туралы ноталар алмасу нысанындағы келісімді бекіту туралы» 2004 жыл 9 қаңтардағы №520-II;

7. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілерінің күші жойылды деп тану туралы» 2004 жылғы 12 қаңтардағы №521-II;

8. «Дәрілік заттар туралы» 2004 жылғы 13 қаңтардағы №522-II;

9. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне дәрілік заттар айналымы мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 13 қаңтардағы №523-II;

10. «Халықты жұмыспен қамту туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 27 қаңтардағы №524-II;

11. «Қазақстан Республикасының Тауарларды сипаттау мен оларға код белгілеудің үйлестірілген жүйесі туралы халықаралық конвенцияға және Тауарларды сипаттау мен оларға код белгілеудің үйлестірілген жүйесі туралы халықаралық конвенцияға түзетулер енгізу туралы хаттамаға қосылуы туралы» 2004 жылғы 3 ақпандағы №525-II;

12. «Көлік одағын құру туралы келісімге қатысушы мемлекеттердің арасындағы Халықаралық автомобиль қатынасы туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 3 ақпандағы №526-II;

13. «Қазақстан Республиикасының Азаматтық кодексіне (Ерекше бөлім) толықтыру енгізу туралы» 2004 жылғы 27 ақпандағы №527-II;

14. «Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау туралы» 2004 жылғы 28 ақпандағы №528-II;

15. «Қазақстан Республикасының Қылмыстық, Қылмыстық іс жүргізу және Қылмыстық-атқару кодекстеріне өлім жазасын орындауға мораторий енгізуге байланысты өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 10 наурыздағы №529-II;

16. «Қазақстан Республикасы, Қырғыз Республикасы, Тәжікстан Республикасы және Өзбекстан Республикасы арасындағы «Орталық Азия Ынтымақтастығы» ұйымын құру туралы шартты бекіту туралы» 2004 жылғы 10 наурыздағы №530-II;

17. «Азаматтық, отбасылық және қылмыстық істер бойынша құқықтық көмек пен құқықтық қатынастар туралы конвенцияны бекіту туралы» 2004 жылғы 10 наурыздағы №531-II;

18. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне қаржы лизингі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 10 наурыздағы №532-II;

19. «Өсімдік шаруашылығындағы міндетті сақтандыру туралы» 2004 жылғы 10 наурыздағы №533-II;

20. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне этил спирті мен алкоголь өнімінің өндірілуін және айналымын мемлекеттік реттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 10 наурыздағы №534-II;

21. «1992 жылғы 15 мамырдағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартқа қатысушы мемлекеттер арасындағы Әскери-техникалық ынтымақтастықтың негізгі қағидаттары туралы келісімнің шеңберінде жеткізілетін әскери мақсаттағы өнімдердің нысаналы пайдаланылуын бақылауды жүзеге асыру тәртібі туралы хаттаманы бекіту туралы» 2004 жылғы 12 наурыздағы №535-II;

22. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне мемлекеттік органдардың өкілеттіктері мәселелері бойынша өзгеріс пен толықтыру енгізу туралы» 2004 жылғы 12 наурыздағы №536-II;

23. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 18 наурыздағы №537-II;

24. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Әуе қорғанысы күштері мен Ресей Федерациясы Әскери әуе күштерінің құрамалары мен әскери бөлімдеріне жауынгерлік атыстар өткізу үшін әскери полигондарды өзара беру тәртібі туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 1 сәуірдегі №538-II;

25. «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы «Ормандарды сақтау және республика аумағының орманды жерлерін көбейту» жобасын дайындауға грант бөлу туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 1 сәуірдегі №539-II;

26. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Бельгия Корольдігі Үкіметінің арасындағы Әуе қатынасы туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 1 сәуірдегі №540-II;

27. «Мемлекеттік құпиялар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 2 сәуірдегі №541-II;

28. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне міндетті әлеуметтік сақтандыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 8 сәуірдегі №542-II;

29. «Тамақ өнімдерінің сапасы мен қауіпсіздігі туралы» 2004 жылғы 8 сәуірдегі №543-IV;

30. «Сауда қызметін реттеу туралы» 2010 жылғы 12 сәуірдегі №544-II;

31. «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 14 сәуірдегі №545-II;

32. «Қазақстан Республикасының Дүниежүзілік зияткерлік меншік ұйымының орындаушылықтар мен фонограммалар жөніндегі шартына қосылуы туралы» 2004 жылғы 16 сәуірдегі №546-II;

33. «Қазақстан Республикасының Дүниежүзілік зияткерлік меншік ұйымының авторлық құқық жөніндегі шартына қосылуы туралы» 2004 жылғы 16 сәуірдегі №547-II;

34. «Қазақстан Республикасының Бюджет кодексі» 2004 жылғы 24 сәуірдегі №548-II;

35. «Бірыңғай экономикалық кеңістік құру туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 28 сәуірдегі №549-II;

36. «Лицензиялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгеріс енгізу туралы» 2004 жылғы 6 мамырдағы №550-II;

37. «Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне дәрілік заттар айналымы мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2004 жылғы 6 мамырдағы №551-II;

38. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне жергілікті мемлекеттік басқару мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 11 мамырдағы №552-II;

39. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне қоршаған ортаны қорғау және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 25 мамырдағы №553-II;

40. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қырғыз Республикасының Үкіметі арасындағы Халықаралық автомобиль қатынасы туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 25 мамырдағы №554-II;

41. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ислам даму банкі арасындағы Қазақстанда Қарағанды облысының ауылды сумен жабдықтау жобасы үшін қарыз туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 26 мамырдағы №555-II;

42. «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы Қарыз (Нұра өзенін тазарту жобасы) туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 26 мамырдағы №556-II;

43. «Еуразиялық экономикалық қоғамдастыққа мүше мемлекеттердің сыртқы шекараларын күзетудегі ынтымақгастық туралы шартты бекіту туралы» 2004 жылғы 9 маусымдағы №557-II;

44. «Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 9 маусымдағы №558-II;

45. «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы «Ауыл шаруашылығын жекешелендіруден кейінгі қолдау» жобасының

екінші кезеңін дайындауға грант бөлу туралы келісім- хатты бекіту туралы» 2004 жылғы 9 маусымдағы №559-II;

46. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қытай Халық Республикасының Үкіметі арасындағы Қауіпті әскери қызметті болғызбау туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 11 маусымдағы №560-II;

47. «Қазақстан Республикасы Президентінің «Мемлекеттік кәсіпорын туралы» заң күші бар Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 11 маусымдағы №561-II;

48. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне бухгалтерлік есепке алу және қаржылық есеп беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 11 маусымдағы №562-II;

49. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу мен оларды жою және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 15 маусымдағы №563-II;

50. «2004 жылға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 16 маусымдағы №564-II;

51. «Азаматтардың ұрпақты болу құқықтары және оларды жүзеге асыру кепілдіктері туралы» 2004 жылғы 16 маусымдағы №565-II;

52. «Нормативтік құқықтық актілер туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 16 маусымдағы №566-II;

53. «Байланыс туралы» 2004 жылғы 5 шілдедегі №567-II;

54. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне байланыс мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 5 шілдедегі №568-II;

55. «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республнкасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 5 шілдедегі №569-II;

56. «Алматы қаласының ерекше мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 5 шілдедегі №570-II;

57. «Қазақстанның даму банкі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 6 шілдедегі №571-II;

58. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне кредиттік бюролардың қызметі және кредиттік тарихты қалыптастыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 6 шілдедегі №572-II;

59. «Қазақстан Республикасындағы кредиттік бюролар және кредиттік тарихты қалыптастыру туралы» 2004 жылғы 6 шілдедегі №573-II;

60. «Ішкі су көлігі туралы» 2004 жылғы 6 шілдедегі №574-II;

61. «Қазақстанның инвестициялық қоры туралы» 2004 жылғы 6 шілдедегі №575-II;

62. «Инвестициялық қорлар туралы» 2004 жылғы 7 шілдедегі №576-II;

63. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне инвестициялық қорлардың мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 7 шілдедегі №577-II;

64. «Арнайы байланыс жөнелтілімдерімен мемлекетаралық алмасу туралы келісімді және Арнайы байланыс жөнелтілімдерімен мемлекетаралық алмасу туралы келісімге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы 1993 жылғы 23 желтоқсандағы хаттаманы және онымен бекітілген Арнайы байланыс жөнелтілімдерімен мемлекетаралық алмасу туралы ережені бекіту туралы» 2004 жылғы 7 шілдедегі №578-II;

65. «Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттердің электр энергетикалық объектілеріндегі авария жағдайларында және басқа да төтенше жағдайларда өзара көмек корсету туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 7 шілдедегі №579-II;

66. «Қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру туралы» 2004 жылғы 7 шілдедегі №580-II;

67. «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік жастар саясаты туралы» 2004 жылғы 7 шілдедегі №581-II;

68. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Түрік Республикасының Үкіметі арасындағы Кеден істеріндегі ынтымақтастық және әкімшілік өзара көмек туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №582-II;

69. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне сайлау заңдары мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №583-II;

70. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне өсімдіктерді қорғау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №584-II;

71. «Қазақстан Республикасы Президентінің «Жылжымайтын мүлікке құқықтарды және онымен жасалатын мәмілелерді мемлекеттік тіркеу туралы» заң күші бар Жарлығына толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №585-II;

72. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне зияткерлік меншік мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №586-II;

73. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне тұрғын үй қатынастары мәселелері бойынша толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №587-II;

74. «Электр энергетикасы туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №588-II;

75. «Кейбір халықаралық ұйымдардың жарғылық құжаттарын бекіту туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №589-II;

76. «Қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етуге азаматгардың қатысуы туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №590-II;

77. «Көмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №591-II;

78. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне жедел-іздестіру қызметі мәселелері бойынша өзгеріс пен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №592-II;

79. «Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №593-II;

80. «Қазақстан Республикасы мен Еуропа қайта құру және даму банкі арасындағы «Автожол саласын (Атырау- Ақтау) қайта құрылымдау» қарызы туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №594-II;

81. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Нидерланды Корольдігі Үкіметінің арасындағы кеден істеріндегі ынтымақтастық және әкімшілік өзара көмек туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №595-II;

82. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне темір жол көлігі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №596-II;

83. ««Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі №597-II;

84. «Қазақстан Республикасы мен Америка Құрама Штаттары арасындағы Халықаралық қылмыстық соттың билігіне адамдарды тапсыру туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 4 қазандағы №598-II;

85. «Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттердің аумақтарында терроризмге қарсы бірлескен іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу тәртібі туралы ережені бекіту жөніндегі хаттаманы бекіту туралы» 2004 жылғы 4 қазандағы №599-II;

86. «Қазақстан Республикасының азаматтығы туралы» Қазақстан Республикасының Заңына толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 4 қазандағы №600-II;

87. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне кеменің немесе жасалып жатқан кеменің ипотекасын мемлекеттік тіркеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 22 қазандағы №601-II;

88. «Республикалық және облыстық бюджеттер, республикалық маңызы бар қала, астана бюджеттері арасындағы 2005-2007 жылдарға арналған жалпы сипаттағы ресми трансферттердің көлемдері туралы» 2004 жылғы 9 қарашадағы №602-II;

89. «Техникалық реттеу туралы» 2004 жылғы 9 қарашадағы №603-II;

90. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік басқару деңгейлері арасында өкілеттіктердің ара жігін ажырату және бюджеттік қатынастар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 24 қарашадағы №604-II;

91. «1992 жылғы 15 мамырдағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартқа қатысушы мемлекеттер арасындағы Әскери-техникалық ынтымақтастықтың негізгі қағидаттары туралы келісімге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы хаттаманы бекіту туралы» 2004 жылғы 1 желтоқсандағы №1-III;

92. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне Қазақстан Республикасында жер қойнауын пайдалану және мұнай операцияларын жүргізу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 1 желтоқсандағы №2-III;

93. «2005 жылға арналған республикалық бюджет туралы» 2004 жылғы 2 желтоқсандағы №3-III;

94. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Беларусь Республикасы Үкіметінің арасындағы Халықаралық автомобиль қатынасы туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 2 желтоқсандағы №4-III;

95. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен «SOS Kinderdorf International» SOS балалар ауылдарын құру жөніндегі халықаралық қоғам арасындағы шартты бекіту туралы» 2004 жылғы 3 желтоқсандағы №5-III;

96. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Египет Араб Республикасының Үкіметі арасындағы Әуе қатынасы туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 3 желтоқсандағы №6-III;

97. «Қазақстан Республикасы мен Азиялық даму банкінің арасындағы Қарыз туралы келісімді (Жай операциялар) (Ауылдық аумақтарды сумен жабдықтау және кәріз салалық жобасы) бекіту туралы» 2004 жылғы 6 желтоқсандағы №7-III;

98. «Қоршаған ортаны қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өндіріс пен тұтыну қалдықтары мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 9 желтоқсандағы №8-III;

99. «Қазақстан Республикасының кейбір заң актілеріне табиғи монополиялар субъектілерінің қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 9 желтоқсандағы №9-III;

100. «Қазақстан Республикасының Қылмыстық, Қылмыстық іс жүргізу, Қылмыстық-атқару кодекстеріне және Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне қылмыстық істерді тергеу рәсімдерін жеңілдету, қылмыстардың кейбір құрамдарын қылмыстық сипаттан арылту және әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнаманы жетілдіру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 9 желтоқсандағы №10-III;

101. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне салық салу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 13 желтоқсандағы №11-III;

102. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілерінің күші жойылды деп тану туралы» 2004 жылғы 20 желтоқсандағы №12-III;

103. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік басқару деңгейлері арасында өкілеттіктердің аражігін ажырату және бюджеттік қатынастар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 20 желтоқсандағы №13-III;

104. «Мемлекеттік статистика туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 21 желтоқсандағы №14-III;

105. ««Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2004 жылғы 21 желтоқсандағы №15-III;

106. «2000 жылғы 9 қазандағы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясы Үкіметінің арасындағы Өзара сауда-саттықта жанама салықтарды өндіріп алу қағидаттары туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттаманы бекіту туралы» 2004 жылғы 22 желтоқсандағы №16-III;

107. «Қазақстан Республикасының Ядролық материалды физикалық қорғау туралы конвенцияға қосылуы туралы» 2004 жылғы 22 желтоқсандағы №17-III;

108. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Польша Республикасы Үкіметінің арасындағы Кеден істеріндегі ынтымақтастық және өзара көмек туралы келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 22 желтоқсандағы №18-III;

109. «Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттердің сыртқы шекараларын күзету мүддесін қамтамасыз ету үшін шекара әскерлерін және

жүктерді мемлекетаралық әскери тасымал туралы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы келісімнің күшін жою туралы» 2004 жылғы 19 желтоқсандағы №19-III;

110. «Қазақстан Республикасындағы еңбек туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 23 желтоқсандағы №20-III;

111. «Арал өңіріндегі экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметтік қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер енгізу және «Арал өніріндегі экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметгік қорғау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының кейбір баптарының қолданылуын тоқтата тұру туралы» Қазақстан Республикасы Заңының күші жойылды деп тану туралы» 2004 жылғы 23 желтоқсандағы №21-III;

112. «Аралық соттар туралы» 2004 жылғы 28 желтоқсандағы №22-III;

113. «Халықаралық коммерциялық төрелік туралы» 2004 жылғы 28 желтоқсандағы №23-III;

114. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне аралық соттар және төрелік қызметінің мәселелері бойынша толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 28 желтоқсандағы №24-III;

115. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне әділет органдары мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 29 желтоқсандағы №25-III;

116. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне ішкі істер органдары қызметінің мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу және Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілерінің күші жойылды деп тану туралы» 2004 жылғы 29 желтоқсандағы №26-III;

117. «Қазақстан Республикасының Қылмыстық іс жүргізу кодексіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 31 желтоқсандағы №27-III;

118. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Ұлы Отан соғысына қатысушыларды, мүгедектерді және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша жәрдемақы алушыларды әлеуметтік қамсыздандыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 31 желтоқсандағы №28-III.

2004 жылы қабылданған Қазақстан Республикасы Президенті жарлықтарының тізбесі

1. «А.С. Павлов туралы» 2004 жылғы 6 қаңтардағы №1272;
2. «А.Г. Марченконы Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің бірінші орынбасары қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 6 қаңтардағы №1273;
3. «В.В. Путинді «Алтын Қыран» орденімен наградтау туралы» 2004 жылғы 8 қаңтардағы №1274;
4. «В.Х. Ғиззатовты Қазақстан Республикасының Түрікменстандағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 8 қаңтардағы №1275;
5. «Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы арасындағы «Байқоңыр» кешенінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету мәселелері бойынша ынтымақтастықты одан әрі дамыту туралы меморандумға қол қою туралы» 2004 жылғы 9 қаңтардағы №1276;
6. «2004–2006 жылдарға арналған «Мәдени мұра» мемлекеттік бағдарламасы туралы» 2004 жылғы 13 қаңтардағы №1277;
7. «Е.Ә. Әбілдаевты Қазақстан Республикасының Тәжікстан Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 14 қаңтардағы №1278;
8. «Г.А. Рапотаны II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» 2004 жылғы 15 қаңтардағы №1280;
9. «Тың және тыңайған жерлерді игерудің басталуына 50 жыл толуы құрметіне арналған мерекелік медаль туралы» 2004 жылғы 16 қаңтардағы №1281;
10. «Мемлекеттік әкімшілік қызметшілер лауазымдарының санаттары бойынша тізілімін бекіту туралы» 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1282;
11. «Қазақстан Республикасының әскери қызметшілері, құқық қорғау органдары, Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар жөніндегі агенттігінің мемлекеттік өртке қарсы қызметі мен прокуратура органдарының қызметкерлері лауазымдарының санаттары бойынша тізілімдерін бекіту туралы» 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1283;
12. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджеті және Ұлттық банкінің сметасы (бюджеті) есебінен қамтылған Қазақстан Республикасы органдарының қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің бірыңғай жүйесі туралы» 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1284;
13. «Ә.Ғ. Сәйденовті Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің төрағасы қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 26 қаңтардағы №1285;
14. «Тыңға 50 жыл» мерекелік медалімен наградтау туралы» 2004 жылғы 30 қаңтардағы №1286;
15. «Қазақстан Республикасының дипломатиялық және оған теңестірілген өкілдігі туралы ережені бекіту туралы» 2004 жылғы 4 ақпандағы №1287;
16. «Қазақстан Республикасы Президентінің 1996 жылғы 7 мамырдағы №2975 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 4 ақпандағы №1288;
17. «Л. Нэпперді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 13 ақпандағы №1289;

18. «Б.Н. Перес Камехоны Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 18 ақпандағы №1290;

19. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2004 жылғы 2 наурыздағы №1293;

20. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 2 желтоқсандағы №1238 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2004 жылғы 2 наурыздағы №1294;

21. «Тан Сен Санды Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 10 наурыздағы №1295;

22. «Н. Әбіқаев туралы» 2004 жылғы 10 наурыздағы №1296;

23. «Н. Әбіқаевты Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаты қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 10 наурыздағы №1297;

24. «И.Н. Тасмағамбетовті Қазақстан Республикасының Президенті Әкімшілігінің Басшысы қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 10 наурыздағы №1298;

25. «О. Әбдікәрімовті Қазақстан Республикасының Мемлекеттік хатшысы қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 10 наурыздағы №1299;

26. «С.М. Тайыровты Қазақстан Республикасының Иран Ислам Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 10 наурыздағы №1300;

27. «Қазақстан Республикасы Президентінің 1998 жылғы 27 сәуірдегі №3928 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2004 жылғы 10 наурыздағы №1301;

28. «Қазақстан Республикасы Жоғарғы сот кеңесінің құрамындағы өзгерістер туралы» 2004 жылғы 10 наурыздағы №1302;

29. «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау туралы» 2004 жылғы 12 наурыздағы №1303;

30. «Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» 2004 жылғы 12 наурыздағы №1304;

31. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 10 шілдедегі N 1148 Жарлығына өзгеріс пен толықтыру енгізу туралы» 2004 жылғы 17 наурыздағы №1306;

32. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» алқасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 17 наурыздағы №1307;

33. «Қазақстан Республикасы Президенті Іс басқармасының жекелеген мәселелері туралы» 2004 жылғы 17 наурыздағы №1308;

34. «Ливан Республикасында Қазақстан Республикасының Дипломатиялық миссиясын ашу туралы» 2004 жылғы 17 наурыздағы №1309;

35. «А. Жұмабаев туралы» 2004 жылғы 18 наурыздағы №1310;

36. «С.С. Қалмырзаев туралы» 2004 жылғы 20 наурыздағы №1311;

37. «Т.М. Досмұханбетовті Қазақстан Республикасы Президентінің Іс басқарушысы қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 20 наурыздағы №1312;

38. «Ө.Е. Шүкеевті Астана қаласының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 20 наурыздағы №1313;

39. «С.В. Кулагинді Қостанай облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 20 наурыздағы №1314;

40. «М.Т. Есенбаевты Ақмола облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 20 наурыздағы №1315;

41. «Қазақстан Республикасы Экономикалық қылмысқа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігінің (қаржы полициясы) төрағасы

С.С. Қалмырзаевты Қазақстан Республикасы Үкіметінің мүшесі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 20 наурыздағы №1316;

42. «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 23 наурыздағы №1317;

43. «И. Адырбеков туралы» 2004 жылғы 24 наурыздағы №1318;

44. «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 20 наурыздағы №88 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 25 наурыздағы №1319;

45. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 2 сәуірдегі №839 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 26 наурыздағы №1320;

46. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 29 наурыздағы №829 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2004 жылғы 26 наурыздағы №1321;

47. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 10 наурыздағы №357 Жарлығына толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 29 наурыздағы №1322;

48. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 7 ақпандағы №550 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 29 наурыздағы №1323;

49. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 19 наурыздағы №1042 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 30 наурыздағы №1325;

50. «Белгіленген әскери қызмет мерзімін өткерген мерзімді әскери қызметтегі әскери қызметшілерді запасқа шығару және Қазақстан Республикасының азаматтарын 2004 жылдың сәуір-маусым мен қазан-желтоқсан айларында кезекті мерзімді әскери қызметке шақырту туралы» 2004 жылғы 30 наурыздағы №1326;

51. «Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің штат саны мен құрылымы туралы» 2004 жылғы 31 наурыздағы №1327;

52. «Кешірім жасау туралы» 2004 жылғы 1 сәуірдегі №1328;

53. «Кешірім жасау актісін қолданбау туралы» 2004 жылғы 1 сәуірдегі №1329;

54. «Кешірім жасау жөніндегі өтінішін қанағаттандырудан бас тарту туралы» 2004 жылғы 1 сәуірдегі №1330;

55. «Кешірім жасау актісін қолданбау туралы» 2004 жылғы 1 сәуірдегі №1331;

56. «Кешірім жасау жөніндегі өтінішін қанағаттандырудан бас тарту туралы» 2004 жылғы 1 сәуірдегі №1332;

57. «Кешірім жасау актісін қолданбау туралы» 2004 жылғы 1 сәуірдегі №1333;

58. «Грузияда Қазақстан Республикасының Дипломатиялық миссиясын ашу туралы» 2004 жылғы 2 сәуірдегі №1334;

59. «Канадада Қазақстан Республикасының консулдығын қайта ұйымдастыру туралы» 2004 жылғы 2 сәуірдегі №1335;

60. «Норвегия Корольдігінде Қазақстан Республикасының Дипломатиялық миссиясын ашу туралы» 2004 жылғы 2 сәуірдегі №1336;

61. «Ұлы Социалистік Халық Ливия Араб Джамахириясында Қазақстан Республикасының Дипломатиялық миссиясын» ашу туралы 2004 жылғы 2 сәуірдегі №1337;

62. «Болгария Республикасында Қазақстан Республикасының Дипломатиялық миссиясын ашу туралы» 2004 жылғы 2 сәуірдегі №1338;

63. «Ж.А. Досқалиев туралы» 2004 жылғы 5 сәуірдегі №1339;

64. «Е.А. Досаевты Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 5 сәуірдегі №1340;

65. «А.Ғ. Дунаевты Қазақстан Республикасының Қаржы министрі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 5 сәуірдегі №1341;

66. «С.Ө. Нұрғисаев туралы» 2004 жылғы 5 сәуірдегі №1342;

67. «И. Адырбековті Қызылорда облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 5 сәуірдегі №1343;

68. «Қазақстан Республикасының облыстық және оларға теңестірілген соттарының судьяларын, сондай-ақ аудандық және оларға теңестірілген соттарының төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» 2004 жылғы 8 сәуірдегі №1345;

69. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» алқасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 8 сәуірдегі №1346;

70. «А.Г. Марченко туралы» 2004 жылғы 14 сәуірдегі №1347;

71. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 15 сәуірдегі №1348;

72. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 29 сәуірдегі №857 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 15 сәуірдегі №1349;

73. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 23 сәуірдегі №1350;

74. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 11 ақпандағы №805 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 23 сәуірдегі №1351;

75. «Чехия Республикасының, Эстония Республикасының, Кипр Республикасының, Латвия Республикасының, Литва Республикасының, Венгрия Республикасының, Мальта Республикасының, Польша Республикасының, Словения Республикасының және Словакия Республикасының Еуропалық Одаққа кіруін назарға ала отырып, бір тараптан Қазақстан Республикасы және екінші тараптан Еуропалық Қоғамдастықтар мен оларға мүше мемлекеттер арасындағы әріптестік орнататын Әріптестік пен ынтымақтастық туралы келісімге хаттамаға қол қою туралы» 2004 жылғы 30 сәуірдегі №1352;

76. «Қазақстан темір жолының 100 жылдығы құрметіне арналған мерекелік медаль туралы» 2004 жылғы 30 сәуірдегі №1353;

77. «Е.Ә. Әбілдаевқа II сыныпты Төтенше және Өкілетті Уәкіл дипломатиялық дәрежесін беру туралы» 2004 жылғы 30 сәуірдегі №1354;

78. «С.М. Тайыровқа II сыныпты Төтенше және Өкілетті Уәкіл дипломатиялық дәрежесін беру туралы» 2004 жылғы 30 сәуірдегі №1355;

79. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» 2004 жылғы 5 мамырдағы №1356;

80. «Қазақстан Республикасы Республикалық ұланының бір топ әскери қызметшілерін «Астана» естелік медалімен наградтау туралы» 2004 жылғы 5 мамырдағы №1357;

81. «Жоғары әскери және арнаулы атақтар беру туралы» 2004 жылғы 6 мамырдағы №1358;

82. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 13 сәуірдегі №371 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 6 мамырдағы №1359;

83. «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің 2003 жылға арналған есебін бекіту туралы» 2004 жылғы 6 мамырдағы №1360;

84. «Қазақстан Республикасы Президентінің 1996 жылғы 9 сәуірдегі №2940 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 7 мамырдағы №1361;

85. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 7 мамырдағы №1362;

86. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір актілеріне өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 11 мамырдағы №1363;

87. «А.С. Есімовті Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің орынбасары қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 14 мамырдағы №1364;

88. «С.Ә. Үмбетовті Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 14 мамырдағы №1365;

89. «Б.Б. Жексембинді Жамбыл облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 14 мамырдағы №1366;

90. «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 және 2003 жылғы 20 маусымдағы №1141 жарлықтарына толықтыру мен өзгеріс енгізу туралы» 2004 жылғы 14 мамырдағы №1367;

91. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 14 мамырдағы №1368;

92. «Б.С. Әйтімованы Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің орынбасары қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 14 мамырдағы №1369;

93. «Қ.Е. Көшербаев туралы» 2004 жылғы 17 мамырдағы №1370;

94. «Кешірім жасау туралы» 2004 жылғы 26 мамырдағы №1371;

95. «Кешірім жасау жөніндегі өтінішін қанағаттандырудан бас тарту туралы» 2004 жылғы 26 мамырдағы №1372;

96. «Шығыс Қазақстан облысының көп балалы аналарын «Алтын алқа» алқасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 26 мамырдағы №1373;

97. «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау туралы» 2004 жылғы 27 мамырдағы №1374;

98. «Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» 2004 жылғы 27 мамырдағы №1375;

99. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 10 қыркүйектегі №1184 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 2 маусымдағы №1376;

100. «Тың және тыңайған жерлерді игерудің ардагерлерін «Тыңға 50 жыл» мерекелік медалімен наградтау туралы» 2004 жылғы 2 маусымдағы №1377;

101. «Қазақстан Республикасы әскерлері Әскери сотының қылмыстық істер жөніндегі алқасының төрағасы қызметінен босату, сондай-ақ Қазақстан Республикасының аудандық және оларға теңестірілген соттарының төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» 2004 жылғы 9 маусымдағы №1379;

102. «Р.І. Тынбаев туралы» 2004 жылғы 9 маусымдағы №1380;

103. «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын қалыптастыру және пайдалану туралы 2003 жылғы есепті бекіту туралы» 2004 жылғы 9 маусымдағы №1381;

104. «Қазақстан Республикасының Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау жөніндегі агенттігін қайта ұйымдастыру туралы» 2004 жылғы 9 маусымдағы №1382;

105. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2004 жылғы 9 маусымдағы №1383;

106. «Г. Кауанды Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 11 маусымдағы №1384;

107. «З. Новицкийді II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» 2004 жылғы 11 маусымдағы №1385;

108. «Қазақстан Республикасы мен Сауд Арабиясы Корольдігінің арасындағы сот төрелігі саласындағы ынтымақтастық жөніндегі келісімді жасасу туралы» 2004 жылғы 11 маусымдағы №1386;

109. «ДДСҰ-ның Темекіге қарсы күрес жөніндегі негіздемелік конвенциясына қол қою туралы» 2004 жылғы 11 маусымдағы №1387;

110. «Қазақстан Республикасында Тұрғын үй құрылысын дамытудың 2005–2007 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы» 2004 жылғы 11 маусымдағы №1388;

111. «Ю.А. Хитрин туралы» 2004 жылғы 15 маусымдағы №1389;

112. «И.И. Роговты Қазақстан Республикасы Конституциялық кеңесінің төрағасы қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 15 маусымдағы №1390;

113. «Ю.А. Хитринді Қарулы Күштер кадрлары қатарына қосу туралы» 2004 жылғы 15 маусымдағы №1391;

114. «Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісі депутаттарының кезекті сайлауын тағайындау туралы» 2004 жылғы 15 маусымдағы №1392;

115. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 7 мамырдағы №865 Жарлығына толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 16 маусымдағы №1393;

116. «Шанхай ынтымақтастық ұйымының артықшылықтары мен иммунитеттері жөніндегі конвенцияға қол қою туралы» 2004 жылғы 16 маусымдағы №1394;

117. «Еуразиялық экономикалық қоғамдастыққа мүше мемлекеттердің Құнды қағаздар нарығындағы ынтымақтастық жөніндегі келісімге қол қою туралы» 2004 жылғы 16 маусымдағы №1395;

118. «Шанхай ынтымақтастық ұйымына мүше мемлекеттер арасындағы Есірткі құралдарының, психотроптық заттардың және прекурсорлардың заңсыз айналымына қарсы күрестегі ынтымақтастығы жөніндегі келісімге қол қою туралы» 2004 жылғы 16 маусымдағы №1396;

119. «Шанхай ынтымақтастық ұйымы Аймақтық терроризмге қарсы құрылымының Деректер банкі жөніндегі келісіміне қол қою туралы» 2004 жылғы 16 маусымдағы №1397;

120. «Шанхай ынтымақтастық ұйымының Аймақтық терроризмге қарсы құрылымы аясындағы Құпия ақпараттарды қорғауды қамтамасыз ету жөніндегі келісіміне қол қою туралы» 2004 жылғы 16 маусымдағы №1398;

121. «Қазақстан Республикасы Президентінің 1993 жылғы 5 наурыздағы №1134 қаулысына өзгеріс енгізу туралы» 2004 жылғы 5 шілдедегі №1399;

122. «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2004 жылғы 5 шілдедегі №1400;

123. «Республикалық бюджет жобасын және төтенше мемлекеттік бюджетті әзірлеу ережесін бекіту туралы» 2004 жылғы 7 шілдедегі №1401;

124. «О.Ә. Жандосов туралы» 2004 жылғы 7 шілдедегі №1402;

125. «Е.Ж. Имантаев туралы» 2004 жылғы 10 шілдедегі №1403;

126. «Е.Н. Сағындықовты Ақтөбе облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 10 шілдедегі №1404;

127. «С. Әбдірахманов туралы» 2004 жылғы 12 шілдедегі №1405;

128. «А. Сәрсенбайұлын Қазақстан Республикасының Ақпарат министрі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 12 шілдедегі №1406;

129. «Э.Ш. Хуршудянды Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 12 шілдедегі №1407;

130. «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау туралы» 2004 жылғы 21 шілдедегі №1408;

131. «Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» 2004 жылғы 21 шілдедегі №1409;

132. «Қазақстан Республикасы Президентінің 1996 жылғы 27 қыркүйектегі №3120 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 2 тамыздағы №1410;

133. «Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы арасындағы шекара мәселелері бойынша ынтымақтастық және өзара іс-қимыл туралы шартты бекіту туралы» 2004 жылғы 2 тамыздағы №1411;

134. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 25 желтоқсандағы №530 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 2 тамыздағы №1412;

135. «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 Жарлығына өзгеріс енгізу және Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 20 маусымдағы №1141 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» 2004 жылғы 2 тамыздағы №1413;

136. «Алматы облысының көп балалы аналарын «Алтын алқа» алқасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 3 тамыздағы №1414;

137. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 3 тамыздағы №1415;

138. «М.Б. Тілеубердіні Қазақстан Республикасының Малайзиядағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 5 тамыздағы №1416;

139. «Қазақстан Республикасы Экономикалық қылмысқа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігінің (қаржы полициясы) арнайы мемлекеттік мұрағатын құру туралы» 2004 жылғы 5 тамыздағы №1417;

140. «А.О. Шәкіров туралы» 2004 жылғы 6 тамыздағы №1418;

141. «Қазақстан Республикасының облыстық соттарының судьяларын, Солтүстік Қазақстан облысы Есіл аудандық сотының төрағасын қызметке тағайындау, сондай-ақ аудандық және оларға теңестірілген соттарының судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» 2004 жылғы 9 тамыздағы №1419;

142. «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау туралы» 2004 жылғы 11 тамыздағы №1420;

143. «Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» 2004 жылғы 11 тамыздағы №1421;

144. «М. Саффариді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 24 тамыздағы №1422;

145. «М. Камхиді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 24 тамыздағы №1423;

146. «Қазақтан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» 2004 жылғы 24 тамыздағы №1424;

147. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 21 сәуірдегі №378 Жарлығына толықтырулар мен өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 24 тамыздағы №1425;

148. «Республикалық бюджет комиссиясы туралы ережені бекіту туралы» 2004 жылғы 24 тамыздағы №1426;

149. «Қ.Е. Омаровты Қазақстан Республикасының Үндістан Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 26 тамыздағы №1427;

150. «Қазақстан Республикасының Республикалық ұланы туралы Ережені бекіту туралы» 2004 жылғы 28 тамыздағы №1428;

151. «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау туралы» 2004 жылғы 28 тамыздағы №1429;

152. «Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» 2004 жылғы 28 тамыздағы №1430;

153. «Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің Мұражайын құру туралы» 2004 жылғы 28 тамыздағы №1431;

154. «Тың және тыңайған жерлерді игерудің ардагерлерін «Тыңға 50 жыл» мерекелік медалімен наградтау туралы» 2004 жылғы 31 тамыздағы №1432;

155. «Ф. Враницкийді I дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» 2004 жылғы 7 қыркүйектегі №1433;

156. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 17 мамырдағы №873 Жарлығына толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 6 қыркүйектегі №1434;

157. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 7 қыркүйектегі №1435;

158. «Ф. Акчураны Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 7 қыркүйектегі №1436;

159. «Қазақстан Республикасының кейбір аудандық және оларға теңестірілген соттарын құру, қайта ұйымдастыру және тарату туралы» 2004 жылғы 9 қыркүйектегі №1437;

160. «Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау ісін реформалау мен дамытудың 2005-2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы» 2004 жылғы 13 қыркүйектегі №1438;

161. «1941–1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысындағы Жеңістің 60 жылдығы құрметіне арналған мерекелік медаль туралы» 2004 жылғы 14 қыркүйектегі №1439;

162. «Кешірім жасау туралы» 2004 жылғы 15 қыркүйектегі №1440;

163. «Кешірім жасау туралы өтінішті қанағаттандырудан бас тарту туралы» 2004 жылғы 15 қыркүйектегі №1441;

164. «Кешірім жасау актісін қолданбау туралы» 2004 жылғы 15 қыркүйектегі №1442;

165. «Республикалық бюджеттің атқарылуы туралы есепті жасау және ұсыну ережесін бекіту туралы» 2004 жылғы 17 қыркүйектегі №1443;

166. «Бір топ спортшыларды Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен наградтау туралы» 2004 жылғы 21 қыркүйектегі №1444;

167. «Алматы облысының көп балалы аналарын «Алтын алқа» алқасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 21 қыркүйектегі №1445;

168. «Еуразиялық экономикалық қоғамдастыққа мүше мемлекеттердің құнды қағаздар нарығындағы ынтымақтастығы жөніндегі келісімді бекіту туралы» 2004 жылғы 23 қыркүйектегі №1446;

169. «Р. Әл-Жәдиді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 29 қыркүйектегі №1447;

170. «Н.И. Рыжковты II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» 2004 жылғы 29 қыркүйектегі №1448;

171. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік басқару жүйесін одан әрі жетілдіру жөніндегі шаралар туралы» 2004 жылғы 29 қыркүйектегі №1449;

172. «А. Сәрсенбайұлы туралы» 2004 жылғы 29 қыркүйектегі №1450;

173. «Д.Қ. Қасейінов туралы»2004 жылғы 29 қыркүйектегі №1451;

174. «Е.М. Қосыбаевты Қазақстан Республикасының Мәдениет, ақпарат және спорт министрі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 29 қыркүйектегі №1452;

175. «М.Ж. Көпеевті Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар жөніндегі министрі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 29 қыркүйектегі №1453;

176. «Қ.Қ. Әбусейітовті Қазақстан Республикасының Швейцария Конфедерациясындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі, Женева қаласындағы (Швейцария) Біріккен Ұлттар Ұйымының бөлімшесі мен басқа да халықаралық ұйымдар жанындағы Қазақстан Республикасының Тұрақты өкілі міндетін қоса атқарушы қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 2 қазандағы №1454;

177. «Н.Ж. Дәненовті Қазақстан Республикасының Испания Корольдігіндегі Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 2 қазандағы №1455;

178. «А.Н. Хамзаевты Қазақстан Республикасының Италия Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 2 қазандағы №1456;

179. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметкерлерін қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру ережесін бекіту туралы» 2004 жылғы 11 қазандағы №1457;

180. «М. Таршаханиді II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» 2004 жылғы 11 қазандағы №1458;

181. «Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2005–2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы» 2004 жылғы 11 қазандағы №1459;

182. «Адамдарды сатуға және үшінші тұлғалардың жезөкшелікті пайдалануына қарсы күрес туралы конвенцияға және Қорытынды хаттамаға қол қою туралы» 2004 жылғы 12 қазандағы №1460;

183. «Қазақстан Республикасында тұрғын үй құрылысын дамытудың 2005-2007 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасының іске асырылуын бақылау жөніндегі Мемлекеттік комиссия құру туралы» 2004 жылғы 21 қазандағы №1461;

184. «Ж.С. Кәрібжановқа Төтенше және Өкілетті Елші дипломатиялық дәрежесін беру туралы» 2004 жылғы 22 қазандағы №1462;

185. «Е.Х. Қазыхановқа I сыныпты Төтенше және Өкілетті Уәкіл дипломатиялық дәрежесін беру туралы» 2004 жылғы 22 қазандағы №1463;

186. «Р.С. Жиенбаевқа II сыныпты Төтенше және Өкілетті Уәкіл дипломатиялық дәрежесін беру туралы» 2004 жылғы 22 қазандағы №1464;

187. «Үшінші шақырымдағы Қазақстан Республикасы Парламентінің бірінші сессиясын шақыру туралы» 2004 жылғы 1 қарашадағы №1465;

188. «Ерекше стратегиялық маңызы бар су шаруашылығы құрылыстарының тізбесі туралы» 2004 жылғы 1 қарашадағы №1466;

189. «Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Демократия және азаматтық қоғам мәселелері жөніндегі ұлттық комиссия туралы» 2004 жылғы 2 қарашадағы №1467;

190. «Чехия Республикасында Қазақстан Республикасының Дипломатиялық миссиясын қайта ұйымдастыру туралы» 2004 жылғы 4 қарашадағы №1468;

191. «Ж.Қ. Түймебаевқа I сыныпты Төтенше және Өкілетті Уәкіл дипломатиялық дәрежесін беру туралы» 2004 жылғы 8 қарашадағы №1469;

192. «Ә.С. Қыдырбековке II сыныпты Төтенше және Өкілетті Уәкіл дипломатиялық дәрежесін беру туралы» 2004 жылғы 8 қарашадағы №1470;

193. «Қазақстан Республикасында «электрондық үкімет» қалыптастырудың 2005–2007 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы» 2004 жылғы 10 қарашадағы №1471;

194. «Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің құрылымын жетілдіру жөніндегі кейбір мәселелер туралы» 2004 жылғы 10 қарашадағы №1472;

195. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2004 жылғы 29 қарашадағы №1473;

196. «Адамның және азаматтың конституциялық құқықтары мен бостандықтарын қорғау жүйесін одан әрі жетілдіру туралы» 2004 жылғы 29 қарашадағы №1474;

197. «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 20 наурыздағы №88 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 29 қарашадағы №1475;

198. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 31 қазандағы №1216 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2004 жылғы 1 желтоқсандағы №1476;

199. «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 1 желтоқсандағы №1477;

200. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2004 жылғы 31 наурыздағы №1327 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2004 жылғы 1 желтоқсандағы №1478;

201. «А.Ю. Волковқа I сыныпты Төтенше және Өкілетті Уәкіл дипломатиялық дәрежесін беру туралы» 2004 жылғы 1 желтоқсандағы №1479;

202. «В.С. Верманы Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 2 желтоқсандағы №1480;

203. «Д.Ш. Курешиді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 2 желтоқсандағы №1481;

204. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 28 қарашадағы №730 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 3 желтоқсандағы №1482;

205. «Кешірім жасау туралы» 2004 жылғы 6 желтоқсандағы №1483;

206. «Қазақстан Республикасының ауылдық (селолық) округтері, ауылдары (селолары), кенттері әкімдерінің сайлауын өткізу туралы» 2004 жылғы 6 желтоқсандағы №1484;

207. «Қазақстан Республикасының жекелеген аудандары әкімдерінің сайлауын эксперимент ретінде өткізу туралы» 2004 жылғы 6 желтоқсандағы №1485;

208. «Кешірім жасау актісін қолданбау туралы» 2004 жылғы 6 желтоқсандағы №1486;

209. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» 2004 жылғы 7 желтоқсандағы №1487;

210. «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау туралы» 2004 жылғы 7 желтоқсандағы №1488;

211. «Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» 2004 жылғы 7 желтоқсандағы №1489;

212. «Т.Ж. Абайділдин туралы» 2004 жылғы 8 желтоқсандағы №1490;

213. «В.В. Храпуновты Шығыс Қазақстан облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 8 желтоқсандағы №1491;

214. «И.Н. Тасмағамбетовті Алматы қаласының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 8 желтоқсандағы №1492;

215. «Ә.Р. Жақсыбековті Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің Басшысы қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 8 желтоқсандағы №1493;

216. «Қ.Қ. Әбусейітовке I сыныпты Төтенше және Өкілетті Уәкіл дипломатиялық дәрежесін беру туралы» 2004 жылғы 10 желтоқсандағы №1494;

217. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2004 жылғы 10 желтоқсандағы №1495;

218. «Жоғары әскери және арнаулы атақтар, сыныптық шендер беру туралы» 2004 жылғы 11 желтоқсандағы №1496;

219. «Ж.Ә. Құлекеев туралы» 2004 жылғы 13 желтоқсандағы №1497;

220. «Қазақстан Республикасының облыстық және оған теңестірілген соттарының, сондай-ақ аудандық және оған теңестірілген соттарының төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» 2004 жылғы 13 желтоқсандағы №1498;

221. «Б.С. Әйтімованы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 13 желтоқсандағы №1499;

222. «С.М. Мыңбаевты Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің орынбасары - Қазақстан Республикасы Индустрия және сауда министрі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 14 желтоқсандағы №1500;

223. «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 20 наурыздағы №88 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 15 желтоқсандағы №1501;

224. «Н. Хатуписті Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2004 жылғы 15 желтоқсандағы №1502;

225. «Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 27 қыркүйектегі №217 Жарлығына толықтыру енгізу туралы» 2004 жылғы 15 желтоқсандағы №1503;

226. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір актілеріне өзгерістер енгізу туралы» 2004 жылғы 15 желтоқсандағы №1504;

227. «Ресей Федерациясы Мәскеу қаласының тың және тыңайған жерлерді игерудің бір топ ардагерлерін «Тыңға 50 жыл» мерекелік медалімен наградтау туралы» 2004 жылғы 24 желтоқсандағы №1505;

228. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2004 жылғы 28 тамыздағы №1428 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2004 жылғы 24 желтоқсандағы №1506;

229. «Ш.О. Омаровты Қазақстан Республикасының Чех Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2004 жылғы 27 желтоқсандағы №1507;

230. «Оралмандардың 2005–2007 жылдарға арналған көшіп келу квотасы туралы» 2004 жылғы 27 желтоқсандағы №1508;

231. «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын басқару кеңесінің кейбір мәселелері туралы» 2004 жылғы 28 желтоқсандағы №1509.

Қысқартылған сөздер тізбесі

ААҚ — ашық акционерлік қоғам
АЕК — Айлық есептік көрсеткіш
АҚ — акционерлік қоғам
АӨК — агроөнеркәсіп кешені
АӨСШК — Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары кеңесі
АСЕАН — Оңтүстік-Шығыс Азия мемлекеттерінің қауымдастығы
БАҚ — бұқаралық ақпарат құралдары
БҰҰ — Біріккен Ұлттар Ұйымы
БҰҰДБ — Біріккен Ұлттар Ұйымының Даму бағдарламасы
БЭК — Бірыңғай экономикалық кеңістік
ДДСҰ — Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы
ДСҰ — Дүниежүзілік сауда ұйымы
ЕҚЫҰ — Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымы
ЕО — Еуропалық Одақ
ЕурАзЭҚ — Еуразиялық экономикалық қоғамдастық
ЖАҚ — Жабық акционерлік қоғам
ЖОО — жоғарғы оқу орны
ЖШС — жауапкершілігі шектеулі серіктестік
ЖІӨ — Жалпы ішкі өнім
Кеңшар — Кеңестік шаруашылық
КСРО — Кеңестік Социалистік Республикалар Одағы
ҚҚС — қосымша құн салығы
МАГАТЭ — Атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттік
МКК — мемлекеттік коммуналдық кәсіпорын
НАТО — Солтүстік Атлантикалық шарт ұйымы
ОАЫ — Орталық Азиялық Ынтымақтастық Ұйымы
ОК — Орталық комитет
СЕАП — Еуро-Атлантикалық әріптестік кеңесі
ТМД — Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы
ҰҚШҰ — Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарты ұйымы
ҮЕҰ — үкіметтік емес ұйым
ШЫҰ — Шанхай ынтымақтастық ұйымы

Географиялық атаулар көрсеткіші

Абай, қыстағы (Алматы обл.) 191
Абу-Даби, әмірлігі (БАӘ) 20
Абу-Даби, қаласы (БАӘ астанасы) 20
Австрия 8, 116, 117, 289
Азия, құрлығы 85, 138
Азиялық, өңір 8, 13, 85, 138
Ақмола, қаласы (1961 жылдан бастап — Целиноград, 1992 жылдан бастап — Ақмола, 1998 жылдан бастап — Астана) 176, 244
Ақмола, облысы 5, 42, 94
Ақсу, қаласы (Павлодар обл.) 245
Ақтау, теңіз порты, қаласы (Маңғыстау обл.) 7, 29, 77, 95, 300
Ақтоғай, қала үлгісіндегі қыстағы (Аягөз ауд., Шығыс Қазақстан обл.) ...245, 246
Ақтөбе, қаласы 44, 300
Ақтөбе, облысы 5, 27, 95, 104
Ақшабұлақ, мұнай-газ кен орны (Қызылорда обл.) 193
Алатау, қыстағы (Алматы обл.) 190
Алашанькоу, теміржол бекеті (Қытай) 8, 68, 126, 246
Александруполис, қаласы (Грекия) 51
Алматы, қаласы .....5, 6, 13, 27, 35, 41, 44, 51, 52, 54, ...58, 73, 81, 87, 92, 96, 134, 135, 136, 138, 145, 146, 147, 148, 156, ...158, 160, 171, 172, 192, 198, 204, 218, 228, 231, 233, 246, 288, 299
Алматы, облысы 5, 26, 40, 52, 100, 122, 123, 124
Алматы-1, теміржол вокзалы (Алматы қ.) 246
Алматы-2, теміржол вокзалы (Алматы қ.) 246
Алтынсарин, теміржол бекеті (Қостанай қ.) 27, 113, 148, 192, 245, 300
Америка Құрама Штаттары (АҚШ) 21, 78, 114, 129, 140, 203, 211, 286
Арал маңы, өңірі 164
Арал, теңізі 28
Ардагерлер, үйі (Алматы қ.) 52
Армения 86, 87
Астана, қаласы (Қазақстан астанасы) ....5, 7, 9, 13, 20, 25, 27, 35, 42, 46, 51, 53, ...54, 58, 63, 65, 72, 73, 79, 80, 81, 85, 86, 87, 91, 92, 93, ...94, 96, 101, 107, 111, 113, 114, 115, 119, 120, 130, 132, ...134, 155, 157, 158, 162, 163, 165, 167, 192, 246, 285
«Астана-Бәйтерек», монументі (Астана қ.) 17
Атасу, теміржол бекеті (Қазақстан) 8, 68, 126, 300
Атырау, облысы 64, 95, 161, 187, 269
Ауғанстан 9, 55, 70, 140, 177, 237, 254, 278, 279, 280, 283
Афины, қаласы (Грекия астанасы) 123
Африка, құрлығы 177, 183, 282
Ашғабад, қаласы (Түрікменстан астанасы) 14

Әзірбайжан 9, 10, 35

Баку, қаласы (Әзірбайжан астанасы) 29
Балқаш, қаласы (Қарағанды обл.) 26
Бангкок, қаласы (Таиланд астанасы) 79
Батыс Еуропа, өңірі 286
Батыс Қазақстан, облысы 5, 105, 132
Батыс Қазақстан, өңірі 136, 300
Батыс Қытай, өңірі 289
Баутино, теңіз порты (Маңғыстау обл.) 192
Башқұртстан, республикасы (Ресей) 91, 135
Бейжің, қаласы (Қытай астанасы) 67
Беларусь 51, 70, 85, 86, 118, 119, 152, 171, 174, 241
Бельгия 9, 49, 143, 253, 275
Берлин, қаласы (Германия астанасы) 57
Беслан, қаласы (Солтүстік Осетия, Ресей) 113, 114
Болгария 9, 50, 51, 52
Бразилия 253
«Бурабай», курорттық аймағы (Ақмола обл.) 94, 192
Бургас, қаласы (Болгария) 51
Бұқара, қаласы (Өзбекстан) 45, 101
Біріккен Араб Әмірліктері (БАӘ) 20

Вашингтон, қаласы (АҚШ астанасы) 223, 230
Вена, қаласы (Австрия астанасы) 116, 117

Ганновер, қаласы (Германия) 56, 57, 103
Германия (ГФР) 7, 8, 56, 57, 66, 100, 103, 125, 134, 174, 175, 216
Гонконг, қаласы (Сянган, Қытай) 253
Грекия 8, 17, 104, 105, 123
Грозный, қаласы (Шешенстан астанасы, Ресей) 239
Грузия 10, 50, 120, 121, 151

Дегелең, теміржол бекеті (Шығыс Қазақстан обл.) 245
Джейхан, қаласы (Түркия) 29
Достық, теміржол бекеті (Алматы обл.) 192, 245, 246
Дубровка, метро бекеті (Мәскеу қ., Ресей) 255
Душанбе, қаласы (Тәжікстан астанасы) 135

Египет 10, 13, 121, 153
Екібастұз, қаласы (Павлодар обл.) 40, 158, 192, 246
ЕО (Еуропалық Одақ) 55, 189, 204, 208
Есіл, ауданы (Солтүстік Қазақстан обл.) 103
Есіл, өзені 167
Еуразиялық Одақ (ЕАО) 7, 49, 50
Еуропа, құрлығы .....8, 31, 63, 85, 182, 206, 208, ...211, 219, 229, 231, 240, 246, 277, 281, 286
Жамбыл, облысы 67, 191
Жапония 9, 16, 71, 107

Жезқазған, қаласы (Қарағанды обл.) 78, 102
Женева, қаласы (Швейцария астанасы) 129

Израиль 10, 105, 114, 125, 254
Индонезия 166
Инин, қаласы (Қытай) 125
Ирак 64, 81, 88, 140, 177, 237, 254, 283
Иран 9, 38, 85, 111, 131, 246
Испания 7, 8, 21, 39, 69, 70, 111, 128, 203, 239, 253
Италия 9, 88, 129

Канада 9, 10, 50, 59, 125, 155, 289
Каспий, теңізі .....6, 7, 15, 16, 35, 66, 67, 71, ...77, 112, 131, 136, 151, 187, 192, 300
Кипр 60
Конгресс-холл (Астана қ.) 16, 79, 162
Константино-Еленинский, кафедралды соборы (Астана қ.) 53
Корея, түбегі 237
Корея (Оңтүстік Корея) 7, 8, 9, 38, 122, 253, 272, 286
Кострома, облысы (Ресей) 174
Көкшетау, қаласы (1993 жылдан бастап — Көкшетау Кокшетау обл., 1997 жылдан бастап — Солтүстік Қазақстан обл., 1999 жылдан бастап — Ақмола обл.) 244
Краснодар, өлкесі (Ресей) 174
КСРО (Кеңестік Социалистік Республикалар Одағы) .....19, 106, 131, 170, 175, ...177, 188, 206, 229, 242
Куба 10, 37

Қазақ, хандығы (1465–1847 жж.) 94
Қазан, қаласы (Татарстан астанасы, Ресей) 88
Қарағанды, қаласы 44, 300
Қарағанды, облысы 71, 132, 153
Қонаев, бульвары (Шымкент қ., Оңтүстік Қазақстан обл.) 136
Қорғас, теміржол бекеті (Қытай) 192
Қостанай, қаласы 5, 42, 106, 148, 161, 162, 300
Қостанай, облысы 5, 42, 106, 148, 161, 162, 300
Құрық, теңіз порты (Маңғыстау обл.) 192
Қызылорда, қаласы 27, 102, 192, 193
Қызылорда, облысы 5, 27, 51
Қырғызстан 38, 71, 73, 84, 86, 87, 135
Қытай (ҚХР) .....8, 27, 44, 49, 52, 67, 68, 69, ...80, 83, 84, 87, 102, 124, 125, 126, 137

Латвия 8, 9, 60, 131
Латын Америкасы, өңірі 282
Ливан 41
Ливия 50

Литва 60

Мадрид, қаласы (Испания астанасы) 39
Малайзия 10, 37, 82, 101, 166, 181, 235, 275
Мальта 60
Маңғыстау, облысы 77
Мәскеу, қаласы (Ресей астанасы) .....19, 40, 50, 58, 79, ...80, 112, 113, 165, 172, 255, 267
Моңғолия 84, 85

Нидерланды (Голландия) 95, 179, 253
Норвегия 8, 9, 50, 71
Нұра, өзені 72
«Нұрсат», ықшам ауданы (Шымкент қ., Оңтүстік Қазақстан обл.) 136

Оңтүстік Америка, материгі 183
Оңтүстік Қазақстан, облысы 5, 40, 44, 80, 135, 136, 160
Оңтүстік-Шығыс Азия, өңірі 206, 211, 240, 246
Оңтүстік-Шығыс Еуропа, өңірі 188
Орал, қаласы (Батыс Қазақстан обл.) 105, 190
Орталық Азия, өңірі .....8, 9, 13, 16, 29, 38, 51, 63, 70, 72, 73, 86, ...88, 107, 114, 135, 180, 204, 207, 230, 244, 255, 279, 281, 289
Орталық Еуропа, өңірі 188
«Отан қорғаушылар», монументі (Астана қ.) 65

Өзбекстан .....18, 38, 45, 60, 73, 84, 86, 87, ...101, 135, 143, 239, 255, 266, 281
Өскемен, қаласы (Шығыс Қазақстан обл.) 15, 56, 300

Павлодар, қаласы 174, 192, 246
Павлодар, облысы 44, 65, 162, 191
Палестина 133, 146, 254
Париж, қаласы (Франция астанасы) 32
Пәкстан 85, 137
Петропавл, қаласы (Солтүстік Қазақстан обл.) 44, 244
Поволжье, өңірі (Ресей) 244, 289
Польша 9, 10, 88, 125, 164

Ресей .....7, 8, 9, 14, 15, 16, 19, 29, 40, 41, 49, 50, 51, ...58, 70, 72, 73, 74, 79, 80, 84, 86, 87, 88, 91, 92, 99, 111, 112, 113, ...114, 118, 119, 129, 130, 131, 135, 136, 137, 170, 171, 172, 181, 190, ...203, 209, 238, 240, 241, 266, 270, 274, 278, 279, 281, 286, 289
Рудный, қаласы (Қостанай обл.) 106
Румыния 105, 253

Самара, қаласы (Ресей) 192
Сауд Арабиясы 8, 35, 36, 37, 81, 193

Сәтбаев, қаласы (Қарағанды обл.) 30
Сингапур 181, 215, 216, 235, 275, 283
Словакия 60
Словения 60
Соколов-Сарыбай, темір кен орны (Қостанай обл.) 160, 107
Солтүстік Америка, материгі 206
Солтүстік, Ирландия 27, 88
Солтүстік, Корея (КХДР) 38
Солтүстік Қазақстан, облысы 26, 45, 103, 122
Солтүстік Осетия, республикасы (Ресей) 113
Степногорск, қаласы (Ақмола обл.) 190
Стокгольм, қаласы (Швеция астанасы) 139
Сулы-жасыл, бульвары (Астана қ.) 80
Сырдария, өзені 28, 85, 192
Сібір, өңірі (Ресей) 175, 244, 289

Тайвань 253
Таиланд 282, 283
Талғар, ауданы (Алматы обл.) 40
Талғар, қаласы (Алматы обл.) 26
Талдыбұлақ, ауылы (Талғар ауданы, Алматы обл.) 40
Татарстан, республикасы (Ресей) 88, 140
Ташкент, қаласы (Өзбекстан астанасы) 9, 18, 45, 83, 84, 101, 239, 243, 255
Таяу Шығыс, өңірі 146, 177, 222, 237, 240
Тәжікстан 18, 73, 84, 86, 87, 134, 135, 177, 278
Тбилиси, қаласы (Грузия астанасы) 29
ТМД (Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы) ...29, 73, 87, 88, 93, 101, 106, 111, 114, ...117, 120, 122, 129, 131, 164, 177, 178, 179, 186, 188, 204, 229, 233, ...241, 242, 250, 263, 265, 266, 267, 278, 279, 281, 286, 291
Токио, қаласы (Жапония астанасы) 223
Төменгі Саксония, федералды жері (Германия) 56
Турин, қаласы (Италия) 269
Түркия 9, 10, 14, 29, 88, 204, 246
Түрікменстан 14, 15, 93

Украина 18, 25, 50, 51, 70, 71, 86, 93, 118, 119, 120, 171, 174, 175, 241
Урал, өңірі (Ресей) 244, 289
Уфа, қаласы (Башқұртстан астанасы, Ресей) 91

Ұлыбритания 9, 27, 88, 181, 253, 270

Үнді, мұхиты 167
Үндістан 84, 107, 136, 166
Үрімші, қаласы (Қытай) 69

Филиппины 81
Финляндия 272, 289

«Фортуна», тұрғын үй кешені (Астана қ.) 163
Франция 7, 9, 13, 31, 32, 88, 126, 145

Хромтау, қаласы (Ақтөбе обл.) 27, 113, 148, 192, 245, 300

Целиноград, қаласы (1992 жылдан бастап — Ақмола,
1998 жылдан бастап — Астана) 177

Челябі, қаласы (Ресей) 192
Чехия 8, 9, 22, 55, 60, 115, 116, 166
Чили 296

Шардара, өзені 28
Шахтинск, қаласы (Қарағанды обл.) 153
Швейцария 8, 129, 275
Швеция 8, 139, 140
Шри-Ланка 85, 166, 283
Шу, қаласы (Жамбыл обл.) 40
Шығыс Еуропа, өңірі 208, 229, 296
Шығыс Қазақстан, облысы 5, 22, 72, 156
Шымкент, қаласы (Оңтүстік Қазақстан обл.) 136, 191, 192
Шыңжаң-Ұйғыр, автономиялық ауданы (ШҰАА) (Қытай) 69, 125

Ыстамбұл, қаласы (Түркия) 9, 88

Эр-Рияд, қаласы (Сауд Арабиясы астанасы) 36
Эстония 8, 9, 60, 77, 253

Юлаев Салауат, ескерткіші (Уфа қ., Башқұртстан) 91

Ялта, қаласы (Украина) 70, 72, 119, 131

Есімдер көрсеткіші

Абайділдин Т.Ж. 156
Абдалла бен Әбдел ат-Түрки 37
Абдалла бен Әбдел Әзиз 35
Абизаид Дж. 9, 99
Абылай хан 94
Адырбеков И.А. 44, 51
Азаров Н.Я. 118
Аймаханов М.Р. 136
Айымбетов А.А. 136
Акчура Ф. 231
Алекперов В.Ю. 157
Алиев И.Г. 9, 34
Алтынбаев М.Қ. 18
Арафат Я. 146
Армитадж Р. 9, 140
Артаев Б.К. 124, 268
Ахмадиев К.К. 162
Ахмед Махмуд 121
Ахметжанов М.М. 162
Ахметов Д.К. 40, 92, 105, 148, 160

Әбдиев Қ.С. 160
Әбдікәрімов О.Ә. 20, 37, 38
Әбдіраимов Б.Ж. 159
Әбдірахманов С.Ә. 78, 95, 154
Әбиев А. 173
Әбіқаев Н.Ә. 37, 38, 92
Әбілдаев Е.Ә. 18, 60
Әбілқасымов Е.Ә. 18
Әбусейітов Қ.Қ. 129, 159
Әйтімова Б.С. 67, 159
Әл-Асаф Ибрагим 36
Әл-Барадеи М. 116
Әл-Жади Р. 126
Әл-Маади Хамид 36
Әл-Мадани Низар 36
Әл-Нахаян Заид бен Сұлтан 20
Әл-Нахаян Халифа бен Заид 20
Әл-Фараби Әбу Насыр .....5, 30, ...116, 257, 260
Әл-Хабаши Әбдел Маугуд 121
Әли ибн Ибрагим ан-Нуайми 36
Әубәкірова Ж.Я. 5, 153, 154
Әшімов Н.С. 132

Бабичев В.А. 58
Бакояни Д. 105
Бараев А.И. 176
Баркер В. 268
Бахтияр М.Х. 137
Бәйменов Ә.М. 43
Бедрик Э.Н. 174
Бекжанов Ғ.Р. 5, 30
Бендицкий Г.И. 45
Бердіоңғаров Т.М. 154
Беркімбаева Ш.К. 5, 123
Берлускони С. 9, 88
Бернс К. 9, 72
Биолик А. 125
Блэр Т. 9, 88
Бобров В.Я. 44
Бозымбаев Қ.А. 40, 118
Бондевик К.М. 9, 71
Бордюжа Н.Н. 9, 66
Борисенко А.В. 44
Боуис Д. 121
Браун Л.-Г. 7, 66
Буйнов А.Н. 79
Бутояров Т. 143
Буш Дж. 9, 78, 88, 144
Буш Дж. (үлкені) 14, 105
Буш Н. 14
Бэнг Ч.Й. 59, 130

Ван Гог В. 57
Ван Лэцюань 69, 125
Вахтангов Е.Б. 19
Верма В.С. 153
Веснин В.Н. 100
Вике-Фрейберга В. 9, 131
Винер Н. 221
Вовенарг Л. 204
Волков А.Ю. 152
Враницкий Ф. 115
Ву Тэк Чанг 157
Вулфенсон Дж. 7, 147, 148

Вульф К. 56
Вэнь Цзябао 69

Гагарин Ю.А. 136
Газманов О.М. 79
Гандилов Л.С. 35
Головкин Г.Г. 124, 268
Горбунов С.П. 88
Гречаник Р. 174
Григоренко С.И. 44
Грызлов Б.В. 9, 73, 156
Гумилев Л.Н. .....5, 7, 43, ...49, 85, 88, 101, 209, 242
Гэлбрейт Дж. 219

Ғиззатов В.Х. 15

Дали С. 57
Дәненов Н.Ж. 129
Дворецкий В.Я. 100
Деведжян П. 7, 145
Ди Пьетро А. 231
Диркс М.М. 173
Диуф Ж. 7, 103
Довгун О.В. 268
Досаев Е.А. 51, 143
Досқалиев Ж.А. 25, 51
Досмұханбетов Т.М. 42
Доспанова Х.Қ. 160
Дөненбаева К.Б. 173
Дунаев А.Ғ. 51, 105
Дүтбаев Н.Н. 64
Дэвидсон Д. 231
Дэнс Л. 79

Елеуов С.С. 124
Ережепов Қ.Ж. 54
Еркінов С.Е. 65
Есенбаев М.Т. 42
Есімов А.С. 67

Жақсыбеков Ә.Р. 26, 132, 156
Жаманбаев М.С. 162
Жандосов О.Ә. 94
Жанқоразов И.Д. 173
Жәкішев М.Е. 103
Жәмішев Б.Б. 43, 60, 130, 152
Жәшібеков Ғ.Б. 162
Жәшібекова Г.А. 44
Жексембин Б.Б. 67
Жиенбаев Р.С. 139
Жұмабаев А.Ж. 18, 42
Жұрынов М.Ж. 5, 30
Жылқышиев Б.Ә. 40
Жылысбаев Б. 160

Зулует Т. 121

Ивински Т. 121
Илиеску И. 105
Имантаев Е.Ж. 27, 95
Исабеков А.К. 64

Кавагучи Й. 9, 107
Камачо Т.К. 37
Камхи М. 105
Карзай Х. 9, 55, 237
Каримов И.А. 18, 45, 60, 101
Карл XVI Густав 139
Карпов Д. 124, 268
Картаузов Л.М. 173
Кауан Г. 81
Кәкімжанов З.Х. 17
Кәнешев Б.Б. 41, 102
Кәрібжанов Ж.С. 139
Квасьневский А. 9, 88
Квятковская Т.Г. 154
Кекілбаев Ә.К. 160
Келімбетов Қ.Н. 30, 105, 145
Кеннеди Дж. 163, 219
Ким В.С. 30
Киричек В. 173
Клаус В. 9, 22, 55, 115, 116
Климент Х.К. 7, 21
Клинков И. 174
Клозе Х.-У. 134
Кобяков А.В. 118
Константинов Н. 174
Корчагин П. 19
Көпеев М.Ж. 78, 126
Көшербаев Қ.Е. 68
Кретьен Ж. 155

Кротов М.И. 73
Кубиш Я. 116
Кулагин С.В. 42, 161
Курбатов В.Н. 65
Куреши Д.Ш. 153
Кучма Л.Д. 50, 93, 118
Күлекеев Ж.А. 159

Қабдолов З.Қ. 5, 53
Қадырбеков А.С. 145
Қазыханов Е.Х. 139
Қалиев Ж.Қ. 130
Қалижан У.К. 26
Қалмырзаев С.С. 42
Қарабалин Ұ.С. 66
Қарағұсова Г.Д. 25
Қасейінов Д.Қ. 126
Қасымов Ғ.Е. 41
Қожамқұлов Т.Ә. 5, 30
Қонаев Д.А. 136
Қосмамбетов Т.Қ. 154
Қосыбаев Е.М. 126
Құлмаханов Ш.Қ. 26, 40, 122
Құрманғазы (Сағырбаев Қ.) .....5, ...153, 160

Лавров С.В. 137
Лалиев Г. 124, 268
Лановой В.С. 19
Лаудер Р. 31, 114
Лезар Д. 44
Лемьер Ж. 7, 77, 157
Ли Хи Бом 7, 38
Ли Чанчунь 87
Ли Чжаосинь 137
Лизин А.-М. 9, 143
Лихачев Д.С. 261
Лончаков Ю.В. 136
Лотем М. 125
Лугар Р. 231
Лужков Ю.М. 58, 79, 80

Майкеев М.Ж. 64
Макбул бен Әли бен Сұлтан 7, 136
Мамашев Т.А. 133
Мангольд К. 103
Мансұров Т.А. 26, 122
Манукян М.Р. 124
Маресьев А.П. 173
Марченко Г.А. 13, 18, 55
Марышев А.Н. 73
Матисс А. 57
Машкевич А.А. 157
Мәми Қ.Ә. 144
Мәрденов М.Ж. 64
Мерсье М. 126
Мефодий 58
Мецгер Й. 114
Миникес С. 231
Миронов С.М. 9, 159
Миттал Л. 25, 77, 157
Мичерлих М. 56
Монтейт Б. 121
Монтескью Э. 9, 31
Моргун Ф.Т. 25
Мусин А.Е. 161
Мұхамеджанов Қ.Е. 132, 153
Мұхамеджанов О.Б. 146
Мұхаммад Хамад ар-Рамхи 136
Мыңбаев С.М. 118, 160
Мыржықбаев К. 5, 30

Нағманов Қ.Ы. 102, 112
Нехорошев В.А. 154
Николаев И.Ю. 79
Ниязов С.А. 14, 93
Но Му Хен 8, 9, 122
Новикова К.Б. 79
Новицкий З. 81
Нұрғисаев С.Ө. 27, 51
Нэппер Л. 21, 31

Омаров Қ.Е. 107
Омаров Ш.О. 81, 166
Омарова З. 160
Оңғарсынова Ф.О. 21
Оразов Е.Л. 162
Ордвэй Д. 121

Өксікбаев О.Н. 29, 111
Өтебаев С. 160

Павлов А.С. 13
Панитчпакди С. 106
Пасси С. 9, 51, 52, 231
Паттен К. 9, 41
Пауэлл К. 231
Перес Камехо Б.Н. 31
Перес Ш. 105
Перл Р. 58
Перссон Й. 139
Петр I 129, 170
Пикассо П. 57
Поликанин Е. 79
Поллок Дж. 57
Поплавская М. 79
Примаков Е.М. 9, 130
Прокуров В. 174
Путин В.В. .....9, 15, 16, 40, 41, ...50, 58, 72, 87, 91, 92, 112, ...113, 114, 156, 209, 278

Рабби Моше бен Маймон 114
Рақышев Х.Қ. 130
Рапота Г.А. 9, 18, 58, 72, 164
Рахимов М.Г. 91, 135
Резерфорд Дж. 79, 230
Рейган Р. 79
Рехберг Д. 72
Рихтер Ч. 167
Робертсон П. 77, 157
Рогов И.И. 83, 166
Роухани Х. 9, 131
Рушайло В.Б. 29, 106, 122
Рүстемов Н.Т. 80
Рыжков Н.И. 126
Рысқұлов Т.Р. 244
Рэймонд Л. 123
Рюйтель А. 9, 77
Рюмина Л.Г. 79

Саакашвили М.Н. 120
Сағадиев К.Ә. 5, 101
Сағдиев М.Р. 45
Сағындықов Е.Н. 95
Самақова А.Б. 17
Сапарбаев Б.М. 124
Сапатеро Х.Л. 70
Сатиратай С. 9, 137
Сатылғанов К.А. 13
Саурбаева Ж. 160
Саффари М. 105, 111
Сәбитова Л.Р. 79
Сәйденов Ә.Ғ. 20, 37, 60, 132, 165
Сәрсембаев М.А. 5, 101
Сәрсенбайұлы А. 95, 126
Свобода Ц. 9, 22
Себен Х.Т. 29
Сезанн П. 57
Сезер А.Н. 14
Серәлиев А.Б. 64
Сидоу Б. 139
Сингх Н. 137
Скоукрофт Б. 105
Смайылов Ә.А. 118
Смирнов Н. 174
Соколовский В.Я. 125
Сосковец О.Н. 129
Старусев С.И. 173
Степашин С.В. 111
Стивенсон С. 121
Стиглиц Дж. 235
Стро Дж. 9, 27
Сульцбергер А. 223
Сундураведж С. 79
Сүлейменов О.О. 162
Сұлтан бен Әбдел Әзиз 36
Схеффер Я. 9, 136
Сыздықов Б.О. 162

Тай Тай Хин 82
Тайжанов Е.С. 65
Тайыров С.М. 38, 60
Тампаев Я.Т. 44
Тан Сен Сан 37, 38
Таршахани М.А. 132, 133
Тасмағамбетов И.Н. 38, 92, 156, 160
Таспихов А.С. 154
Тәтішев Е.Н. 22
Тен А.Э. 44
Терьвалд И. 69
Тиллерсон Р. 77
Тілеуберді М.Б. 101
Тоқаев Қ.К. 160

Түймебаев Ж.Қ. 145
Түсіпбеков Р.Т. 133
Тұрлыханов Д.Б. 17
Тұрысбеков З.Қ. 151
Тұрысов Қ.Т. 17
Тұяқбай Ж.А. 14, 21, 81
Тынбаев Р.И. 80
Тынышпаев М.Т. 244

У Банго 69
У Яовень 49
Уәлиханов Ш.Ш. 94
Уилсон Р. 134

Үмбетов С.Ә. 67, 122

Фалеомаваега Э. 99, 100
Фатух Р. 146
Фейсал бен Әбдел Әзиз 36
Ферейра Э. 81
Филимонов С. 124, 268
Фишер Х. 116
Фольмер А. 9, 134
Фрадков М.Е. 9, 58, 131

Хайд Г. 231
Хамзаев А.Н. 129
Хасимото Р. 71
Хатупис Н. 162
Херстер Й. 134
Хитрин Ю.А. 83, 100
Холбрук Р. 9, 59
Хоппер Э. 57
Храпунов В.В. 13, 27, 52, 156
Христенко В.Б. 118
Хрущев Н.С. 219
Ху Цзиньтао 68, 83, 125
Хуан Карлос I 9, 21, 39, 111
Хуршудян Э.Ш. 96

Цвитцерлоот Р. 56
Цзян Цзэминь 69
Цурцумия Г.В. 124, 268

Чапмэн Ф. 157
Черекаев А.В. 173
Чжан Дэгуан 67
Чино Т. 143
Чэнь Гэн 68, 125
Чэнь Юань 52

Шагал М. 57
Шаймиев М.Ш. 88, 140
Шакиров А.О. 102
Шалахметов Г.М. 123
Шалғымбаев К.Б. 22, 145
Шаяхметов А.Ш. 65
Шевченко В. 129
Ширак Ж. 9, 13, 31, 88
Шілтерханов Ж. 44
Шнайер А. 92
Шоджи Ю. 151
Шопенгауэр А. 218, 234
Шредер Г. 56, 57
Штротхотте В. 78
Шукеев Ө.Е. 42, 46, 79
Шургаия З. 151
Шюссель В. 117

Эндерс Т. 56
Эрдланд А. 125
Эрдоған Р.Т. 9, 88
Эрлер Г. 57

Юлаев С. 91
Юсупова Э.М. 268
Юсуф бен Алауи бен Абдалла 9, 112

Яровой М.С. 174

Мекемелер мен ұйымдар көрсеткіші

«Агромашхолдинг» 44
Азаматтық қоғамды одан әрі демократияландыру және дамыту тұрғысындағы ұсыныстарды талдап-жасау жөніндегі тұрақты жұмыс істейтін Кеңес .....4, ...82, 202, 232, 252
«Азия Авто» 22, 191
Азиялық даму банкі 7, 143, 154, 279
«АИСТ» 4, 122
«Ақжол» 4
Ақтөбе метал емес құбырлар зауыты 44
АҚШ Конгресі 9, 72, 99, 231, 253
АҚШ Конгресі Палата өкілдерінің Халықаралық қатынастар жөніндегі комитеті 231
АҚШ Конгресі Сенатының Халықаралық істер жөніндегі комитеті 231
АҚШ Конгресінің Палата өкілдері 231
АҚШ Конгресінің Сенаты 72, 231
АҚШ Қорғаныс саясаты жөніндегі кеңесі 58
АҚШ Орталық басқармасы 9
«Алгоритм» 105
Американ кәсіпкерлік институты 58
АӨСШК (Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары кеңесі) .....9, ...137, 138, 171, 188, 204, 207, 219, 222, 282, 283
Ар ұраны» 92
«Асар» 4, 122
Астана қаласындағы Башқұртстан Республикасының өкілдігі 91
Астана қаласының әкімдігі 163
Астана қаласы бойынша ҰҚК Департаменті 65
«Астанабасжоспар» 13, 53, 63
Астық шаруашылығы институты 176
«Атриум» 105
Атырау облысы бойынша ҰҚК Департаменті 64
Ауғанстан Ислам мемлекетінің Үкіметі 237
Ауыл шаруашылығының Солтүстік-батыс ғылыми-практикалық орталығы 106

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті 5, 30, 116, 257, 260
«Әрекет» 6

БАӘ Қарулы Күштері 20
«Байқоңыр» 7, 15, 16, 144, 171, 190
«Балбөбек» 13
Батыс Қазақстан облыстық тарихи-өлкетану мұражайы 105

БДҰ (Бүкіләлемдік денсаулық сақтау ұйымы) 81
Беларусь Республикасының Үкіметі 153
Бельгия Корольдігінің Үкіметі 49
Бүкіләлемдік қазақтар қауымдастығы 133
Бүкілресейлік көз және пластикалық хирургия орталығы 91
Бүкілресейлік қауіпсіздік, қорғаныс және құқықтық тәртіп мәселелері академиясы 129
БҰҰ (Біріккен Ұлттар Ұйымы) 62, 85, 86, 231, 236
БҰҰ-ның Азық-түлік және ауыл шаруашылығы 7, 103
БҰҰ-ның Бас Ассамблеясы 85, 86, 87, 138, 151, 282
БҰҰ-ның Бас хатшысының жанындағы өңірлік ұйымдар кеңесі 283
БҰҰ-ның Веналық бөлімі 167
БҰҰ-ның Қауіпсіздік кеңесі 282
БЭК (Бірыңғай экономикалық кеңістік) 8
БЭК қалыптастыру жөніндегіжоғары деңгейлі топ 51, 70, 118, 120
БЭК Мемлекет басшыларының кеңесі 85
БЭК мүше мемлекеттерінің Ұлттық координаторлар институты 70, 120

Вахтангов Е.Б. атындағы мемлекеттік академиялық театр 119
«Время» 45

Гагарин Ю.А. атындағы Ғарышкерлерді дайындайтын Ресей ғылыми-зерттеу орталығы 136
Германия Федеративтік Республикасының сауда-өнеркәсіп палаталары бірлестігі 7, 66
Германия Федеративтік Республикасының Бундестагы 57, 134
Германия экономикасының шығыс комитеті 103
Германияның социал-демократиялық партиясы 57
Германия-Қазақстан қоғамдастығы 57
Горбунов С.П. атындағы Қазан авиациялық өндіріс бірлестігі 88
Гостиный двор» 91
Гумилев Л.Н. атындағы Еуразия ұлттық университеті 7, 43, 49, 85
Гумилев Л.Н. атындағы Еуразия ұлттық университетінің заң институты 5, 101

ДДСҰ (Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы) 81, 316
ДСҰ (Дүниежүзілік сауда ұйымы) .....8, 41, 85, 106, ...152, 179, 189, 213, 250
«Думан» 17, 163
Дүниежүзілік зияткерлік меншік ұйымы 56
Дүниежүзілік банк 7, 147, 165
Дүниежүзілік ислам лигасы 37

ЕАӘК (Еуро-Атлантикалық Әріптестік Кеңесі) 88
Египет Араб Республикасының Үкіметі 153

ЕҚЫҰ (Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымы) .....8, 9, ...41, 51, 116, 219, 231
Есіл аудандық соты (Солтүстік Қазақстан обл.) 103
Еуразиялық өнеркәсіп қауымдастығы 157
ЕурАзЭҚ (Еуразиялық экономикалық қоғамдастық) .....7, 29, 71, 75, ...79, 83, 85, 85, 120, 124, 135, 156
ЕурАзЭҚ интеграциялық комитеті 86
ЕурАзЭҚ Іскерлік кеңесі 85, 129
ЕурАзЭҚ мемлекетаралық кеңесі 86
ЕурАзЭҚ парламентаралық ассамблеясы 20, 72, 73, 86
ЕурАзЭҚ Соты 86
ЕурАзЭҚ Хатшылығы 58, 72, 86, 164
Европа кеңесі 121
Европа Кеңесінің парламент ассамблеясы (ЕКПА) 121
Еуропалық аэроғарыш және қорғаныс компаниясы 56
Еуропалық ғарыш агенттігі 144
Еуропалық комиссия 9, 41
Еуропалық қайта құру және даму банкі(ЕҚДБ) 7, 77, 95, 157, 190
Еуропалық қоғамдастық комиссиясы 16
Еуропарламент 121

Жаңа ұлттық галерея (Берлин қ. Германия) 57
Жаһандық экологиялыққордың атқарушы агенттігі 15
Жапония Үкіметі 16, 107
«Жұлдыз» 160

«Инжиниринг және технологиялардың трансферті орталығы» 57
«Интерфакс-Казахстан» 230
Иран Ислам Республикасы Ұлттық қауіпсіздік жоғарғы кеңесі 9, 131
Ислам даму банкі 71, 279
Ислам мәдени орталығы 101, 115
«Испат-Қармет» 191

Канададағы ҚР консулдығы 50
КСРО Мемлекеттік қауіпсіздік комитеті (МҚК) 131

Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық институты 5, 123
«Қазақмыс» 30
«Қазақпарат» 123
«Қазақстан алюминийі» 191
Қазақстан ардагерлерінің республикалық кеңесі 45
Қазақстан және Қытай кәсіпкерлерінің кеңесі 68, 69
Қазақстан журналистерінің Конгресі 221
«Қазақстан қағазы» 191
Қазақстан халықтары ассамблеясы 63, 186, 255

«Қазақстан-КамАЗ» (Казахстан-КамАЗ) 191
Қазақстанның даму банкі 22, 77, 93, 145, 189
Қазақстанның Демократиялық партиясы 4, 122
Қазақстанның журналистер одағы 221
Қазақстанның инвестициялық қоры 17, 93, 228, 296, 297
Қазақстанның инновациялық қоры 187, 228, 296
Қазақстанның ипотекалық компаниясы 195
Қазақстанның қор биржасы 158
Қазақстанның Мемлекеттік тұрғын-үй құрылыс жинақ банкі 125
Қазақстанның патриоттар партиясы 41
Қазақстанның сауда-өнеркәсіп палаталары бірлестігі 130
Қазақстанның Ұлттық олимпиадалық құрамасы 96, 124
«Қазақтелеком» 57
«Қазатомөнеркәсіп» 103
«Қазинвест» 69
Қазіргі заман өнері мұражайы (Нью-Йорк қ., АҚШ) 57
«ҚазМұнайГаз» 16, 57, 66, 68
«Қазмырыш» 57
«Қазпошта» 298
«Қазэнергокабель» 44
«Қармет» 107
«Қорғас» 124, 125
Қостанай дизель зауыты 187, 191
Қостанай облысы бас ішкі істер басқармасы 162
ҚР Ақпараттандыру және байланыс агенттігі 41, 102
ҚР Ана мен бала ұлттық ғылыми орталығы 197
ҚР Бас прокуратурасы 133
ҚР Білім және ғылым министрлігі 21, 112, 152, 159
ҚР Болгариядағы Дипломатиялық миссиясы 50
ҚР Грузиядағы Дипломатиялық миссиясы 50
ҚР Әділет министрлігі 162
ҚР Әділет министрлігінің Қылмыстық-атқару жүйесінің комитеті 162
ҚР әскерлерінің Әскери соты 80
ҚР әскерлерінің Әскери соты Қылмыстық істер алқасы 80
ҚР Жоғарғы соты 144, 162, 163
ҚР Индустрия және сауда министрлігі 57, 69
ҚР Ішкі істер министрлігі 64
ҚР Ішкі істер министрлігінің академиясы 65
ҚР Ішкі істер министрлігінің Ішкі әскерлері 64
ҚР Конституциялық кеңесі 83, 166, 221, 222, 233
ҚР Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі 43, 60, 130, 152, 297, 298
ҚР Қарулы Күштері 29, 49, 54, 146
ҚР Қарулы Күштерінің Әуе қорғаныс күштері 49, 161
ҚР Қарулы Күштерінің Аэроұтқыр әскерлері 64

ҚР Қауіпсіздік кеңесі 5, 46, 108
ҚР Қорғаныс министрлігінің Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Кадет корпусы 94
ҚР Ливан Республикасындағы Дипломатиялық миссиясы 41
ҚР Минералды ресурстар академиясы 5, 30
ҚР Норвегия Корольдігіндегі Дипломатиялық миссиясы 50
ҚР Орталық сайлау комиссиясы 39, 233
ҚР Парламентінің Мәжілісі .....5, 14, 17, 18, 21, 26, 41, 54, 78, 80, ...81, 83, 100, 117, 121, 122, 130, 146, 154, 167, 204, 252, 256
ҚР Парламенті .....3, 4, 5, 18, 20, 43, 111, ...144, 147, 180, 182, 185, 204, 221, 230, 232, 248, ...249, 250, 251, 256, 263, 284, 292, 293, 294, 297
ҚР Парламенті Мәжілісінің Қаржы және бюджет жөніндегі комитеті 17
ҚР Парламенті Мәжілісінің Халықаралық істер, қорғаныс және қауіпсіздік жөніндегі комитеті 81
ҚР Парламентінің Сенаты 5, 20, 35, 37, 38, 92, 100, 160, 162, 233
ҚР Президентінің Әкімшілігі 38, 46, 54, 67, 92, 131, 134, 156, 163, 215
ҚР Президентінің жанындағы Қазақстан менеджмент, экономика және болжамдау институты (ҚМЭБИ) 59, 130
ҚР Президентінің жанындағы мемлекеттік басқару академиясы 212, 214
ҚР Президентінің жанындағы БАҚ істері жөніндегі қоғамдық кеңесі 221
ҚР Президентінің жанындағы Демократия және азаматтық қоғам мәселелері жөніндегі ұлттық комиссия 4, 82, 144, 232, 252, 292
ҚР Президентінің жанындағы Отбасы және әйелдер істері жөніндегі ұлттық комиссия 114
ҚР Президентінің жанындағы Шетел инвесторлары кеңесі ...5, 7, 77, 78, 157, 158
ҚР Президентінің Іс басқармасы 41
ҚР Республикалық бюджеттік комиссия 106
ҚР Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі Есеп комитеті 29, 111
ҚР Республикалық ұланы 14, 64, 100, 107
ҚР Статистика жөніндегі агенттігі 160
ҚР Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау агенттігі 80
ҚР Төтенше жағдайлар жөніндегі агенттігі 19, 126
ҚР Туризм және спорт агенттігі 17
ҚР Тұңғыш Президентінің мұражайы (Астана қ.) 108
ҚР Тұрғын үй құрылысын дамытудың 2005–2007 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасының жүзеге асырылуы жөніндегі мемлекеттік комиссия 81, 137
ҚР Үкіметі 6, 42, 54, 99, 121, 125, 131, 151, 153, 166
ҚР Ұлттық академиялық кітапханасы 80
ҚР Ұлттық банкі .....6, 19, 20, 37, 60, 64, ...132, 165, 225, 291, 295, 297, 298

ҚР Ұлттық білім беру сапасын бағалау орталығы 198, 258
ҚР Ұлттық ғылым академиясы .....5, 30, ...53, 101, 277
ҚР Ұлттық кеңесі 6, 74, 224
ҚР Ұлттық қауіпсіздік комитеті (ҰҚК) 5, 21, 64
ҚР Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Шекара қызметі 64
ҚР Ұлттық қорғаныс университеті 162
ҚР Ұлттық қоры .....80, 132, 155, 165, ...193, 204, 289, 295
ҚР Ұлттық қорын басқару жөніндегі кеңес 167
ҚР Ұлттық ядролық орталығы 116
ҚР Ұлы Социалистік Халықтық Ливиялық Араб Джамахариясындағы Дипломатиялық миссиясы 50
ҚР Чехия Республикасындағы Дипломатиялық миссиясы 145
ҚР шағын кәсіпкерлікті қолдау қоры 299
ҚР Экономикалық қылмысқа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігі (қаржы полициясы) 42, 102
ҚР-дағы Ресей Федерациясының Елшілігі 113
ҚР-дағы Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігінің Елшілігі 27
«Қуаныш» 104
«ҚҰМК-Ақтөбемұнайгаз» 49
Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясы 5, 153
Қырғыз Республикасының Үкіметі 71
Қытай Коммунистік партиясы 69, 87
Қытай Коммунистік партиясы Орталық комитетінің Саяси бюросы 69, 87
Қытай мемлекеттік даму банкі 52
Қытай ұлттық мұнай-газ компаниясы (ҚҰМК) 49, 68, 125
Қытай халық республикасының Мемлекеттік кеңесі 69
Қытай Халық Республикасының Үкіметі 80

Ломоносов М.В. атындағы Мәскеу мемлекеттік университеті 50
«Лукойл» 16, 157

«Мейірім» 101
Мәскеу облыстық мемлекеттік балет театры 79
«Мәскеу» 80
«МиттalСтил Теміртау» 25

НАТО (Солтүстік Атлантикалық шарт ұйымы) 9, 88, 99, 136, 219
Нидерланды Корольдігінің Үкіметі 95

ОАЫ Мемлекет басшыларының және премьер-министрлерінің кеңесі 74, 135
ОАЫ мүше мемлекеттерінің қауіпсіздік қызметі мен күшті құрылым басшыларының тұрақты жұмыс істейтін мәжілісі 74, 135

ОАЫ мүше мемлекеттерінің Сыртқы істер министрлерінің кеңесі 9, 74, 135
ОАЫ мүше мемлекеттерінің Ұлттық координаторлар комитеті
(Комитет национальных координаторов государств-членов ЦАС) 74, 135
«Оңтүстік» 162
«Орталық Азия ынтымақтастығы» ұйымы 8, 9, 73, 88, 107, 135
Орталық Азия экологиялық орталығы 16

Өнер тарихы мұражайы (Вена қ. Австрия) 117
Өскемен титан-магний комбинаты 57

Павлодар облысы бойынша ҰҚК Департаменті 65
Палестина мемлекетінің ұлттық әкімшілігі 146
Польша Республикасының Үкіметі 164
Президенттік мәдениет орталығы 17
«Профиль ЛТД» 44

«Райымбек Фуд (Шыңзаң) Co. Ltd.» 69
Ресей Федерациясы Федералды жиналысы Мемлекеттік думасы 73, 156
Ресей Федерациясы Федералды жиналысы Федерация кеңесі 159
Ресей Федерациясының Есеп палатасы 111
Ресей Федерациясының Әскери-әуе күштері 49
Ресей Федерациясының Қауіпсіздік кеңесі 29
Ресей Федерациясының сауда-өнеркәсіп палатасы 9, 130
Ресей Федерациясының Үкіметі 14, 49, 58, 164
Ресей Федерациясының Федералды жиналысы 73, 156, 159

«Салтанат» 43
«Сарышаған» 54
Сауд Арабиясының Ұлттық мұражайы 36
Сауда-экономикалық ынтымақтастық жөніндегі Қазақстан-Австрия
комиссиясы 117
Сауда-экономикалық ынтымақтастық жөніндегі Қазақстан-Франция
комиссиясы 32
Соколов-Сарыбай кен-байыту өндірістік бірлестігі 106, 107

ТМД Атқару комитеті 106, 122, 266, 267
ТМД Әскери ынтымақтастықты үйлестіру жөніндегі штаб 266
ТМД қатысушы мемлекеттерінің Қаржылық бақылау жоғарғы органдары
басшылары Кеңесі 111
ТМД лаңкестікке қарсы орталығы 266
ТМД Мемлекет басшыларының кеңесі 8, 93,
.....118, 120, 131, 265, 266
ТМД мемлекетаралық статистикалық комитеті 120, 266
ТМД мүше мемлекеттерінің Қорғаныс министрлерінің кеңесі 266
ТМД мүше мемлекеттерінің үкімет басшыларының кеңесі 266, 267

ТМД парламентаралық ассамблеясы 73
ТМД Экономикалық кеңесі (экономикалық мәселелер жөніндегі комиссия) 266, 267
ТМД Экономикалық соты 120, 265, 266
ТМД-да бейбітшілікті қолдау жөніндегі ұжымдық Күштер 266
ТМД-ның Қауіпсіздік кеңесі 120, 266, 267
«Томирис» 104
«ТұранӘлем банкі» 22
Түркия Республикасының Үкіметі 94

Үрімші экономикалық және техникалық даму аймағы 69

ҰҚШҰ (Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы) .....7, 8, 9, ...29, 85, 86, 88
ҰҚШҰ біріккен штабы 87
ҰҚШҰ мүше-мемлекеттерінің Қауіпсіздік кеңесі хатшыларының комитеті 87
ҰҚШҰ мүше-мемлекеттерінің Қорғаныс министрлерінің кеңесі 87
ҰҚШҰ мүше-мемлекеттерінің Сыртқы істер министрлерінің кеңесі 87
ҰҚШҰ Ұжымдық қауіпсіздік кеңесі 85, 86
ҰҚШҰ Хатшылығы 87

Филиппиннің Басқару қауымдастығы 81
Франция Республикасы Парламентінің Сенаты 31

«Халық жинақ банкі» 13
Халық өкілдерінің бүкілқытайлық жиналысы 69
Халықаралық бизнес университеті 101
Халықаралық қайта құру және даму банкі (ХҚДБ) 15, 49, 71, 80
Халықаралық қылмыстық сот 129
«Хизб-ут-Тахрир» 255

«Шахтинская» 153
«Шымбұлақ» 87
ШЫҰ (Шанхай ынтымақтастық ұйымы) .....9, 29, 68, 84, 88, 137, ...203, 206, 207, 218, 236, 237, 279
ШЫҰ Даму қоры 237
ШЫҰ мүше мемлекеттерінің басшыларының кеңесі .....83, ...84, 85, 236
ШЫҰ мүше мемлекеттерінің министрліктер мен ведомство басшылары жиналысы 85
ШЫҰ мүше мемлекеттерінің Сыртқы істер министрлерінің кеңесі 85
ШЫҰ мүше мемлекеттерінің үкімет басшыларының кеңесі 85
ШЫҰ Өңірлік лаңкестікке қарсы құрылым (ӨЛҚҚ) 85, 237
ШЫҰ Хатшылығы 85, 237

Экология және тұрақты даму жөніндегі Азия-Тынық мұхиты аймақтық форумы 71
Экспортты несиелерді және инвестицияларды сақтандыру жөніндегі мемлекеттік сақтандыру корпорациясы 118
Электр оқшаулағыш материалдардың Петропавлдық кәсіпорны 44
Энергетикалық ресурстар саласындағы ынтымақтастық жөніндегі Қазақстан-Корея комитеті 38

«Ютекс» 136, 191

№1 орта мектеп (Қостанай қ.) 106
№50 орта мектеп (Астана қ.) 115

Absolute Kazakhstan» 44
Access Industries Inc.» 158

BG Group» 134, 157

Caspionet» 281
Chevron-Texaco» 77, 157

EniS.p.A.» 157
Ericsson» 140
Ernst & Young CIS Ltd.» 158
ExxonMobil Corporation» 77, 123

General Electric» 246
Glencore International AG» 79

Halliburton» 44

Ignite Inc.» 14
Inada textile» 44

KEGOC» 40, 57, 117
Kista» 140

LNM Group / Ispat International» 77, 157

MAN Ferrostaal AG» 56
Moody's Investors Service» 79, 230

Oman Oil Company» 136
Oxford Analytica» 187

SABIC» 36
Samsung» 157
Schwebisch Hall» 125
Siemens AG» 57
Silk Way City» 52
Singapore Technologies Engineering Ltd.» 191
SOS Kinderdorf International» 153

Talgo» 246
The Daily Telegraph» 187
The New York Times» 223
Turkuaz Edible Oil Industries» 104

Wintershall AG» 56, 57

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті
Нұрсұлтан Назарбаев. Қызмет хроникасы. 2004 жыл

Тапсырыс беруші: «Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігі Ақпарат және мұрағат комитеті» ММ
Басып шығарушы: «Деловой Мир Астана» ЖШС
Директоры Ш.В. Сыздықова
Аударған: Г.Ш. Қадырова
Беттеген: Б. Бозтай
Фото: С.В. Бондаренко, Б.Қ. Отарбаев, С.А. Мунько